

Betænkning om teateruddannelserne i Danmark

*Afgivet af det
af ministeren for kulturelle anliggender i februar
1976 nedsatte arbejdsudvalg vedrørende
teateruddannelserne*

BETÆNKNING NR. 849

KØBENHAVN 1978

Denne betænkning er trykt på genbrugspapir

ISBN 87-503-2687-2

Un 0067-bet.

Eloni Tryk, København

ARBEJDSUDVALGET VEDRØRENDE
TEATERUDDANNELSERNE

Kulturministeren har den 26. februar 1976 nedsat et arbejdsudvalg med henblik på foretagelse af en vurdering og undersøgelse af de eksisterende teateruddannelser og fremkomme med forslag til eventuelle ændringer af uddannelsen ved de 3 teaterskoler, herunder udtale sig om behovet for etablering af en efter- og videreuddannelse.

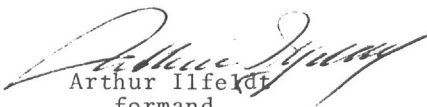
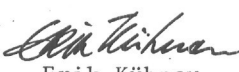
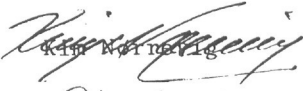
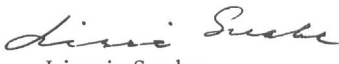
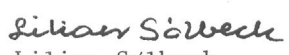
Ved skrivelse af 10. februar 1977 har kulturministeren i anledning af den situation, der på daværende tidspunkt var opstået på Statens Teaterskole, anmodet arbejdsudvalget om mest muligt at fremskynde sit arbejde, specielt for så vidt angik Statens Teaterskole.

Arbejdsudvalget vedrørende teateruddannelserne har ved skrivelse af 16. marts 1977 afgivet en foreløbig udtalelse om Statens Teaterskole.

Arbejdsudvalget har nu afsluttet sit arbejde i henhold til det meddelte kommissorium og afgiver hermed sin betænkning.

Arbejdsudvalgets opgave er hermed tilendebragt.

København i september 1978.

 Arthur Ilfeldt formand	 Erik Kühnau	 Ulla Ryum
 Henrik Bering Liisberg	 Grethe Holmer	 Kim Kørnervig
 Lis Vibeke Kristensen	 Klaus Hoffmeyer	 Christoffer Bro
 Lissi Snabe	 Lilian Sølbeck sekr.	

I N D H O L D S F O R T E G N E L S E :

	<u>Side</u>
I. Arbejdsudvalgets kommissorium og konklusioner .	13
1. Kommissorium	13
2. Arbejdsudvalgets konklusioner	14
II. Udvalgets nedsættelse, sammensætning, opgave og arbejde	17
1. Udvalgets nedsættelse og sammensætning	17
2. Udvalgets opgave	18
3. Mødevirksomhed	19
4. Betænkninger, redegørelser m.v.	27
5. Oplysninger fra Norge, Sverige, Finland og Island	28
6. Fælles nordisk teateruddannelse	34
7. Særlige undersøgelser i Danmark	35
III. Historik	37
IV. Eksisterende teateruddannelser i Danmark	40
1. Etablering af Statens Teaterskole og lands- delsscenernes skuespillerskoler	40
2. Statens Teaterskole	42
3. Skuespillerskolerne ved landsdelsscenerne ..	43
4. Den økonomiske udvikling på skolerne	46
5. Beskæftigelsessituationen inden for teater- området	49
6. Opera- og balletskole	49

	<u>Side</u>
A) Operaakademiet	49
B) Den kgl. Balletskole	50
7. Andre uddannelsesinstitutioner inden for teaterområdet	51
V. Udvalgets bedømmelse af den generelle uddannel- sessituation og udvalgets forslag	56
1. Generelt	56
2. Statens Teaterskole	56
A) Skuespilleruddannelsen	59
a) Praktikanttjeneste	60
b) Selvstændig scene	60
c) Uddannelsens længde	61
B) Uddannelsen i teaterpraktik	62
C) Uddannelse af teaterteknikere	63
D) Dramatikeruddannelsen	67
E) Udvalgets bedømmelse af den af Statens Teaterskole foreslåede uddannelsesplan ..	68
F) Lærerstaben ved Statens Teaterskole	68
G) Teaterskolens organisation	69
H) Skolerådet og dets kompetence	71
3. Udvalgets konklusioner vedrørende Statens Teaterskole	71
A) Udvalgets indstilling	71
B) Mindretalsindstilling	72
4. Landsdelsscenernes skuespillerskoler	74
A) Generelt	74
B) Praktikanttjeneste	75
C) Uddannelsens længde	76
D) Instruktør- og scenografuddannelse ved skuespillerskolerne	76
E) Lærerstabenes tilknytning til skuespil- lerskolerne	78
F) Skolernes struktur	78
G) Rektorerne	79
H) Lokaleforhold	80

	<u>Side</u>
5. Aalborg Teater	80
VI. Samarbejde mellem skolerne	82
VII. Andre uddannelser inden for teaterområdet	84
1. Fælles nordisk teateruddannelse	84
2. Odin Teatret	85
3. Danseuddannelse	85
VIII. Efter- og videreuddannelse	86
1. Generelt	86
2. Forslag til efter- og videreuddannelse	88
3. Arbejdsudvalgets indstilling vedrørende efter- og videreuddannelse	90
IX. Arbejdsudvalgets konklusioner	93

Bilag

1	Statens Teaterskoles notat af januar 1978 ved- rørende undervisningsplanen af januar 1978 samt undervisningsplan for Statens Teaterskole	97
2	Forslag til vedtægter for skuespillerskolen ved Århus Teater.	123
3	Forslag til studieplan for skuespillerskolen ved Århus Teater.	126
4	Forslag til vedtægter for skuespillerskolen ved Odense Teater.	131
5	Rektor Grethe Holmers skitse og forslag til en 3 - 4-årig uddannelsesplan for skuespillersko- len ved Odense Teater.	135

<u>Bilag</u>		<u>Side</u>
6	Oplæg fra Danmarks Radio og Den danske Filmskole om medieuddannelsen i relation til de eksisterende teateruddannelser	143
7	Responsum fra Den danske Filmskole vedrørende lyd/billedmediernes placering i teateruddannelserne	145
8	Danske Dramatikeres Forbunds oplæg om medieuddannelse af dramatikere	150
9	Forslag vedrørende ændring af scenografiuddannelsen på Skolen for Brugskunst	152
10	Teatrenes embedsmands- og funktionærforenings kommentarer til uddannelsesprogram samt uddannelsesprogram af 12. oktober 1977	160
11	Notat af 29. april 1977 fra Foreningen af Danske Sceneinstruktører om instruktøruddannelsen på Statens Teaterskole	179
12	Notat af oktober 1977 fra Foreningen af Danske Sceneinstruktører om skuespilleruddannelse	182
13	Redegørelse af 23. november 1977 fra Danske Teaterlederes Fællesråd vedrørende uddannelsesspørgsmålet samt skuespilchef Carlo M. Pedersens, teaterchef Henrik Bering Liisbergs og teaterchef Waage Sandøs udtalelser angående samme	184
14	Skrivelse af 2. december 1977 fra teaterchef Leon Feder vedrørende oprettelse af en teaterskole i forbindelse med Aalborg Teater.	191
15	Notat af 11. december 1977 fra Sammenslutningen af Danske Scenografer om scenografuddannelsen i Danmark samt skrivelse af 3. februar 1978 angående en fremtidig scenografuddannelse	193
16	Redegørelse af 13. november 1977 fra institut-	

<u>Bilag</u>	<u>Side</u>
	bestyrer Christian Ludvigsen om Odin Teatrets laboratorie- og seminarvirksomhed 198
17	Skrivelse af 6. januar 1978 fra Børneteatersam- menslutningen med supplerende betragtninger over uddannelsen af børneteaterfolk 200
18	Dansk Skuespillerforbunds synspunkter af 4. jan- nuar 1978 vedrørende basis-, efter- og videre- uddannelse for dansere, sangere og skuespillere samt Orientering om danseres undervisningssitua- tion 203
19	Skrivelse af 3. februar 1978 fra Café Teatret vedrørende teatrets dramaskole 213
20	Skrivelse af 6. april 1978 fra professor Kela Kvarn, Det teatervidenskabelige institut ved Kø- benhavns Universitet, vedlagt eksamensordning og studievejledning 215
21	Introduktion af marts 1978 til Eksamensordning ved Institut for Dramaturgi ved Århus Universi- tet, fremsendt af institutbestyrer Christian Ludvigsen 227
22	Notat fra møde den 11. juli 1978 vedrørende op- rettelsen af en teaterskole på ABC-teatret og Aveny Teatret 229
23	Dansk Skuespillerforbunds redegørelse af 15. ok- tober 1974 for uddannelsesproblematikken inden for teatersektoren i Danmark 233
24	Børneteatersammenslutningens skitse af 18. marts 1974 til realisering af børneteater- uddannelse 247
25	Ministeriet for kulturelle anliggenders be- kendtgørelse af 20. september 1971 om Statens Teaterskole 251

<u>Bilag</u>	<u>Side</u>
26 Vedtægter for skuespillerskolerne på landsdels-scenerne af 21. september 1968	255
27 Redegørelse af 11. august 1978 fra rektor Lars af Malmberg, Nordiska Teaterkommittén, vedrørende Nordiska Teaterkommitténs virksomhed inden for efter- og videreuddannelse for nordiske teaterarbejdere	258
28 Skitseforslag af 31. januar 1978 til instruktør- og scenografuddannelse ved skuespillerskolerne på Odense Teater og Århus Teater	261

Fortegnelse over de væsentligste ikke-optrykte bilag, anvendt under udvalgsarbejdet:

Betænkning nr. 402 af december 1965 om oprettelse af et teaterakademi.

Betænkning af 10. juni 1974 om medieuddannelsen i Danmark, udarbejdet af administrator Jens Louis Petersen.

Nordisk Teaterkomitees indstilling af 15. august 1977 vedrørende Nordisk Teatersamarbejde.

Delrapport af 1976 fra Statens Kulturråd, universitets- og högskoleämbetet, Stockholm, vedrørende Utbildningen vid statens scenskolor.

Betænkning afgivet januar 1978 fra Statens Kulturråd, universitets- og högskoleämbetet, Stockholm, vedrørende Utbildningen vid statens scenskolor.

Betænkning af 19. december 1975 fra Kirke- og undervisningsdepartementet, Oslo, vedrørende teateruddannelse.

Betænkning afgivet af Ilfeldt-udvalget den 27. februar 1975 vedrørende Fort- og videreutbildning för teaterarbetare.

Indstilling fra Skolen for Brugskunst vedrørende ændring af kunsthåndværkeruddannelserne.

Skrivelse af 5. april 1978 fra Skolen for Brugskunst vedrørende skolens scenografiundervisning.

Årsberetning for skoleåret 1975-76 fra Det kgl. danske Kunstakademis arkitektskole, Institutet for visuel kommunikation.

Studievejledning og studieplan for skoleåret 1977-78 fra Det kgl. danske Kunstakademis arkitektskole, Institutet for visuel kommunikation.

Statens Teaterskoles reviderede undervisningsplan for skoleåret 1978-79 af 28. april 1978.

Sceneinstruktør Gunnar Roses dissens til den af arbejdsudvalget over for ministeren for kulturelle anliggender afgivne udtalelse af 16. marts 1977 vedrørende Statens Teaterskole.

Skrivelse af 3. februar 1978 fra elevforsamlingen på Statens Teaterskole vedrørende en undersøgelse af mulighederne for en ændret valgprocedure til skolerådet.

Forslag af 15. september 1976 til en nødvendig udbygning af undervisningen på Statens Teaterskole, udarbejdet af instruktør Klaus Hoffmeyer.

Skrivelse af 14. juni 1977 fra Fællesforbundet for teater, film og TV vedrørende Statens Teaterskole.

Forslag af 11. januar 1978 til efter- eller videreuddannelses-kursusemner for teaterledere og -administratorer.

Forslag af 5. september 1977 fra Børneteatersammenslutningen og Dansk Skuespillerforbund om anvendelse af en restbevilling, der knytter sig til teaterlovens § 30.

Skrivelse af 8. august 1978 fra Fællesforbundet for teater, film og TV med budgetskitse for efter- og videreuddannelse inden for teaterområdet (budgetskitsen er optrykt i betænkningen).

Skrivelse af 29. november 1976 fra Forfatterstudio med referat fra den stiftende generalforsamling i Forfatterstudio samt foreningens vedtægter.

Skrivelse af 6. april 1978 fra Det danske Balletteater, København, vedrørende ballet-teatrets uddannelsesvirksomhed.

Skrivelse af 23. februar 1978 fra Dansk Ballet-Akademi, Svendborg, vedrørende akademiets struktur og arbejde samt vedtægter for akademiet.

(Bilagsmaterialet kan gennemses i ministeriet for kulturelle anliggender).

I. Arbejdsudvalgets kommissorium og konklusioner

1. Kommissorium.

Kulturministeren har anmodet arbejdsudvalget om at tage stilling til følgende spørgsmål:

"1) Udvalget bedes fremkomme med en vurdering af de eksisterende teateruddannelser ved Statens Teaterskole og skuespillerskolerne i Århus og Odense, herunder vurdere betydningen af, at eleverne i uddannelsestiden - eller en del deraf - arbejder i kontakt med et professionelt teater.

Udvalget bedes undersøge, om grunduddannelsen for skuespillere bør gøres mere omfattende, og om dette i givet fald bør medføre en udvidelse af uddannelsestiden til 4 år. Et eventuelt forslag herom bør ledsages af en skitse til en 4-årig skuespilleruddannelse.

2) Udvalget bedes undersøge, om der er behov for at etablere specielle teateruddannelser som f.eks. uddannelse inden for børne- og ungdomsteatret, og i givet fald hvorledes sådanne uddannelser kan gennemføres i de eksisterende uddannelsesinstitutioners regi.

3) Endvidere bedes udvalget redegøre for behovet for etablering af en efter- og videreuddannelsesvirksomhed for skuespillere og andre teatermedarbejdere - og eventuelt stille forslag om, hvorledes sådan uddannelse kan gennemføres i de eksisterende uddannelsesinstitutioners regi.

I denne forbindelse henledes opmærksomheden på planerne om etablering af fælles nordisk efter- og videreuddannelse for teatermedarbejdere.

4) Sluttelig bedes udvalget afgive en udtalelse om, hvorvidt det måtte være ønskeligt, at Statens Teaterskole og skuespillerskolerne i Århus og Odense indleder et nærmere samarbejde om løsning af deres opgaver."

2. Arbejdsudvalgets konklusioner.

Arbejdsudvalgets konklusioner er som følger:

ad kommissoriets punkt 1:

Ingen af de eksisterende teaterskoler er fuldt ud i stand til at opfylde de krav, som teaterhåndværket i dag stiller.

Der savnes en tilfredsstillende uddannelse for børne- og gruppeteater, og den del af uddannelsen, der retter sig mod medvirken i film, TV og radio, er utilstrækkelig.

Instruktør- og scenografuddannelsen ved Statens Teaterskole har lidt af væsentlige mangler.

Sceneteknikere og dramatikere står uden uddannelsesmuligheder.

Den kendsgerning, at Statens Teaterskole ikke har haft en "publikumsvendt" scene, har begrænset uddannelsesmulighederne på denne skole, idet den manglende tilknytning til producerende teatervirksomhed har ført til isolation.

Skuespillereleverne ved landsdelsscenernes skuespillerskoler har kunnet drage nytte af skolernes tilknytning til producerende teatervirksomheder, herunder har de kunnet opnå sceneerfaring i det 3. uddannelsesår.

På denne baggrund foreslår udvalget, at grunduddannelsen for skuespillere forbedres på samtlige skoler, og det både kvalitativt og kvantitativt, således at den omfatter alle teatrets udtryksformer og teaterretninger, og således at uddannelsen omfatter medieuddannelse.

Der bør tillige gives eleverne ved samtlige skoler adgang til at stå over for et publikum i uddannelsestiden.

Skuespilleruddannelsen bør som følge af de større uddannelseskrav gøres 4-årig.

Uddannelsen i almen teaterpraktik ved Statens Teaterskole bør efter udvalgets opfattelse afskaffes og erstattes af 4-årige uddannelser for instruktører og scenografer, herunder lys- og lyddesignere, samt uddannelser for dramatikere og sceneteknikere (regissører, rekvisitører m.v.), ligesom der bør tilvejebringes mulighed for uddannelse af andre teatermedarbejdere bl.a. på grundlag af EFG-uddannelse.

Et mindretal på 3 medlemmer tiltræder foranstående, men fore-

slår, at der som alternativ til skuespilleruddannelsen ved Statens Teaterskole genoprettes en skuespillerskole med direkte uddannelses- og arbejdsmæssig tilknytning til Det kgl. Teater og teatrene under Den storkøbenhavnske Landsdelsscene.

Endvidere foreligger der fra 3 af udvalgets medlemmer forslag til instruktør- og scenografuddannelse ved skuespillerskolerne på Odense Teater og Århus Teater.

ad kommissoriets punkt 2:

Udvalgets flertal er af den opfattelse, at der ikke er behov for etablering af specielle uddannelser som f.eks. uddannelse inden for ungdomsteater (børne- og gruppeteater). De fag, der specielt henvender sig til denne form for teatervirksomhed, bør indgå i den samlede uddannelse ved allerede eksisterende skoler, der bør tilrettelægge og gennemføre uddannelsen således, at den ikke ensidigt uddanner for store teatre, mindre teatre eller børne- og gruppeteatre, men retter sig mod alle former for teatervirksomhed strækkende sig fra det klassiske til det moderne teater.

Et enkelt medlem af udvalget mener, at der bør etableres en selvstændig børne- og opsøgende teateruddannelse.

ad kommissoriets punkt 3:

Udvalget konstaterer., at der er et stort behov for etablering af en efter- og videreuddannelsesvirksomhed for skuespillere og andre teatermedarbejdere.

Efter- og videreuddannelsesbehovet er så omfattende, at det må anses for udelukket, at denne uddannelse kan gennemføres i de eksisterende uddannelsesinstitutioners regi.

Udvalget foreslår derfor, at der under medvirken af alle teaterfaglige organisationer etableres et efter- og videreuddannelsesinstitut, der tilrettelægger og gennemfører denne form for uddannelsesvirksomhed.

Udvalget henleder opmærksomheden på, at deltagelse i fælles nordisk efter- og videreuddannelse for teatermedarbejdere kræver øgede bevillinger til rejsepenge, legater og understøttelser.

ad kommissoriets punkt 4:

Udvalget anser det for ønskeligt, at Statens Teaterskole og

skuespillerskolerne i Århus og Odense indleder et nærmere samarbejde om løsning af deres opgaver, hvilket samarbejde bl.a. kan omfatte hyppige gensidige besøg på de respektive skoler for at bryde den isolation, der hidtil har været, og for herigennem at finde frem til yderligere samarbejdsområder, etablering af kurser og seminarer, som vil kunne henvende sig til samtlige skolars elever. Udvalget anser det for muligt i begrænset omfang at anvende fælles lærerkræfter samt at arrangere sig med udenlandske lærerkræfter, der gæster Danmark i kortere eller længere tid.

De eksisterende skoler bør endelig samarbejde med en eventuel kommende efter- og videreuddannelsesinstitution.

II. Udvalgets nedsættelse, sammensætning, opgave og arbejde

1. Udvalgets nedsættelse og sammensætning.

Ved skrivelse af 26. februar 1976 har ministeren for kulturelle anliggender nedsat et arbejdsudvalg, bestående af følgende medlemmer, indstillet af nedenstående organisationer:

Landsretssagfører Arthur Ilfeldt, formand.

Skuespiller Erik Kiihnau, udpeget af Dansk Skuespillerforbund.

Sceneinstruktør Gunnar Rose, udpeget af Statens Teaterskole, senere afløst af forfatter Ulla Ryum.

Teaterchef Henrik Bering Liisberg, udpeget af Århus Teaters skuespillerskole.

Amtsrådsmedlem Thorvald Jensen, udpeget af Odense Teaters bestyrelse.

Skuespiller Kim Nørrevig, udpeget af Børneteatersammenslutningen.

Teaterleder Lis Vibeke Kristensen, udpeget af Foreningen af små teatre i Danmark.

Sceneinstruktør Klaus Hoffmeyer, udpeget af Foreningen af Danske Sceneinstruktører.

Teaterdirektør Christoffer Bro, udpeget af de 9 teatre, der udgør Den storkøbenhavnske Landsdelsscene.

Fuldmægtig Lissi Snabe, kulturministeriet.

Sekretær for udvalget Lilian Sølbeck, kulturministeriet.

I udvalgsarbejdet har rektor Grethe Holmer, Odense Teaters skuespillerskole, deltaget i stedet for amtsrådsmedlem Thorvald Jensen efter begæring af styrelsen for Odense Teater og med tiltrædelse af ministeren for kulturelle anliggender.

2. Udvalgets opgave.

Udvalget har i henhold til samme skrivelse fået pålagt følgende opgaver:

"1) Udvalget bedes fremkomme med en vurdering af de eksisterende teateruddannelser ved Statens Teaterskole og skuespillerskolerne i Århus og Odense, herunder vurdere betydningen af, at eleverne i uddannelsestiden - eller en del deraf - arbejder i kontakt med et professionelt teater.

Udvalget bedes undersøge, om grunduddannelsen for skuespillere bør gøres mere omfattende, og om dette i givet fald bør medføre en udvidelse af uddannelsestiden til 4 år. Et eventuelt forslag herom bør ledsages af en skitse til en 4-årig skuespilleruddannelse.

2) Udvalget bedes undersøge, om der er behov for at etablere specielle teateruddannelser som f.eks. uddannelse inden for børne- og ungdomsteatret, og i givet fald hvorledes sådanne uddannelser kan gennemføres i de eksisterende uddannelsesinstitutioners regi.

3) Endvidere bedes udvalget redegøre for behovet for etablering af en efter- og videreuddannelsesvirksomhed for skuespillere og andre teatermedarbejdere - og eventuelt stille forslag om, hvorledes sådan uddannelse kan gennemføres i de eksisterende uddannelsesinstitutioners regi.

I denne forbindelse henledes opmærksomheden på planerne om etablering af fælles nordisk efter- og videreuddannelse for teatermedarbejdere.

4) Sluttelig bedes udvalget afgive en udtalelse om, hvorvidt det måtte være ønskeligt, at Statens Teaterskole og skuespillerskolerne i Århus og Odense indleder et nærmere samarbejde om løsning af deres opgaver."

Under udvalgsarbejdet har ministeren for kulturelle anliggender ved brev af 10. februar 1977 anmodet udvalget om i anledning af den situation, der var opstået omkring Statens Teaterskole bl.a. ved, at samtlige første-årselever har forladt skolen, om mest muligt at fremskynde sit arbejde, specielt for så vidt angår Statens Teaterskole.

3. Mødevirksomhed.

Antal afholdte møder i arbejdsudvalget.

Arbejdsudvalget har i alt afholdt 31 møder.

Endvidere har det underudvalg, der har været nedsat med den særlige opgave at fremkomme med en generel målsætningsbestemmelse for samtlige skoler samt tilvejebringe studie- og undervisningsplaner, afholdt 2 møder.

Møder med uddannelsesinstitutioner, organisationer m.fl.

Arbejdsudvalget har haft 1 møde på skuespillerskolen i Århus, 1 møde på skuespillerskolen i Odense og 2 møder på Statens Teaterskole.

I forbindelse med disse besøg på skolerne har udvalget dels besigtiget lokaliteterne dels haft drøftelser med elever, lærere, skoleråd og ledelse. Disse møder er på alle 3 skoler afsluttet med et fællesmøde.

Udvalget har herudover fra Statens Teaterskole modtaget forslag til fremtidig undervisningsplan (bilag 1).

Fra skuespillerskolen i Århus har udvalget modtaget forslag til nye vedtægter (bilag 2) samt forslag til en studieplan for en 4-årig skuespilleruddannelse (bilag 3).

Fra skuespillerskolen i Odense har udvalget modtaget forslag til nye vedtægter (bilag 4) og forslag til en studieplan for en forlænget skuespilleruddannelse (bilag 5).

Endelig har udvalget haft møder med følgende:

De 11 første-årselever fra Statens Teaterskole, 2 møder afholdt dels i ministeriet for kulturelle anliggender, dels på Statens Teaterskole.

International Ballet Seminar, hvor der i forbindelse med mødet foretoges en besigtigelse af lokalerne på Åboulevarden 32, der dels anvendes til daglig balletundervisning, dels til de årlige internationale sommerseminarer.

Fjernsynsteatret og radioteatret, repræsenteret henholdsvis ved programchef Bjørn Lense-Møller og programchef Henning Pade.

Bjørn Lense-Møller har i samarbejde med rektor Henning Camre, Den danske Filmskole, udarbejdet et konkret forslag til medieuddannelse for skuespillere, instruktører m.v. i relation til de 2 medier (bilag 6).

Den danske Filmskole, repræsenteret ved rektor Henning Camre, som redegjorde for den 2-årige uddannelse på filmskolen, som anbefaler et snævert samarbejde mellem Den danske Filmskole og Statens Teaterskole og skuespillerskolerne ved landsdelsscenerne, men også TV-teatret bør involveres i denne fælles uddannelse. En grunduddannelse og en efter- og videreuddannelse på det "filmiske" område for skuespiller- og instruktørelever bør oprettes. Filmskolen har med fjernsyns- og radioteatret drøftet et samarbejde mellem disse og filmskolen, specielt i relation til teateruddannelse. Endvidere har filmskolen udarbejdet en redegørelse om samarbejdet mellem filmskolen og teaterskolerne (bilag 7).

Danske Dramatikeres Forbund, repræsenteret ved forfatterne John Kjærgaard, Kaj Nissen og Charlotte Strandgård.

Forbundet påpeger, at der er et specifikt behov for uddannelse af dramatikere, og at en fremtidig uddannelse bør ske i nær kontakt med teaterskolerne, filmskolen og massemedierne. Det vil være rimeligt, at der oprettes en 3-årig uddannelse for så vidt angår den del af uddannelsen, der refererer sig direkte til teatret og medierne. I det 1. år foreslår man, at dramatikeren hovedsagligt beskæftiger sig med børneteatervirksomhed, i det 2. år med voksenteatret for i det 3. år at uddanne sig på både børneteaters og voksenteatrets områder. Under uddannelsestiden må dramatikereleven tillige kunne arbejde sammen både med gruppeteatret og andre teatre samt massemedierne. En redegørelse udarbejdet af Danske Dramatikeres Forbund vedlægges (bilag 8).

Skolen for Brugskunst, repræsenteret ved rektor Ole Gjerløv-Knudsen, scenograf J. Espen Hansen og studieleder Dot Juel Langhof, som redegjorde for skolens nuværende scenografuddannelse. Skolen har indsendt forslag til ændring og udbygning af skolens scenografundervisning (bilag 9) og foreslår, at scenografuddannelsen etableres som en selvstændig linie i lighed med de 5 andre uddannelsesretninger inden for kunsthåndværkeruddannelserne. Formå-

let med studiet er at tolke en tekst eller et idéoplæg til en teater-, film- eller TV-produktion for at kunne arbejde med alt, hvad der knytter sig til den visuelle side af disse. Studiet skal både give generelle kundskaber om scenografi i teknisk og kunstnerisk henseende, men også udvikle den enkelte studerendes personlige udtryksform. Uddannelsen foreslås opdelt i en tværfaglig basisuddannelse af normalt 1 års varighed, en grundlæggende scenografuddannelse af normalt 2 års varighed samt en videregående scenografuddannelse af normalt 2 års varighed.

Det kgl. danske Kunstakademis arkitektskole, repræsenteret ved arkitekterne Svend Limkilde, Vibeke Boysen og Britta Kofoed Jespersen, som redegjorde for den scenografuddannelse, der finder sted på arkitektskolen. Uddannelsen henvender sig til arkitekter, der som speciale ønsker at uddanne sig i scenografi. Uddannelsen er af mere teoretisk art, end den der finder sted på Skolen for Brugskunst. Man sigter imod en udvidelse af scenografuddannelsen.

Teatrenes embedsmands- og funktionærforening, repræsenteret ved Jens Erik Kundal, Hans Fechtenburg, Allan Lauridsen, Peter Romer Jørgensen og Ray Moblak, som har fremlagt et uddannelsesprogram for grund-, efter- og videreuddannelse af teaterteknikere samlet i én institution - en teaterskole (bilag 10). Man satser på et omfattende samarbejde mellem samtlige uddannelsessektorer inden for teaterskolen samt et samarbejde med beslægtede uddannelsesinstitutioner: Den danske Filmskole, Danmarks Radio. Man forestiller sig, at scenografuddannelserne på Skolen for Brugskunst og kunstakademiets arkitektskole henlægges til denne teaterskole. I første omgang ønsker man en 3-årig uddannelse for regissører, belysningsassistenter, toneassistenter, teatermalere og scene/dekorationsteknikere. For sufflører, frisører, sminkører og kostumierer mener man, at uddannelsen kan afvikles i løbet af et år. Endvidere forestiller man sig, at et område som teateradministration kan afvikles som enkeltstående kurser.

Foreningen af Danske Sceneinstruktører, repræsenteret ved instruktørerne Ole Krøll, Ib Thorup og Caspar Koch, som redegjorde for foreningens langtidsplanlægning for en 4-årig instruktøruddannelse. Denne tænkes fortsat at skulle finde sted på Statens Teater-

skole, og dens hovedformål er at være en konfrontationsuddannelse, hvor eleven tidligt ser sine ideer udført i praksis.

I uddannelsen indgår tillige, at eleven planlægger og iscenesætter sin egen forestilling, deltager som "føl" i en professionel produktion uden for skolen, teoretiske kurser som f.eks. samarbejdstechnik, tekstlæsning eller kildekritisk metode, deltager i skuespiller elevernes første år, mediekurser, film, TV og radio, lyssætning, båndteknik. Uddannelsen afsluttes med produktion af en forestilling på skolens teater - eller et andet teater - med professionelle skuespillere.

Foreningens notat om instruktøruddannelsen ved Statens Teaterskole indgår som bilag 11.

Foreningen fremlagde i øvrigt sin vurdering af skuespilleruddannelsen ved de eksisterende skoler og fremhævede fordele og ulemper ved henholdsvis uddannelsen ved Statens Teaterskole og de 2 provinsskoler. Der henvises til bilag 12.

Danske Teaterlederes Fællesråd, repræsenteret ved højesterets-sagfører H. Møhring-Andersen, teaterdirektør Knud Poulsen, skuespilchef Carlo M. Pedersen, teaterdirektør Bent Mejding, teaterchef Waage Sandø, teaterdirektør Inger Rauf, teaterdirektør Preben Harris og teaterdirektør Meir Feigenberg.

Fællesrådet har indsendt en redegørelse vedrørende de eksisterende uddannelser ved Statens Teaterskole. For skuespiller elevernes vedkommende mener man, at uddannelsen fortsat bør være 3-årig, således at det 1. elevår udelukkende bør foregå på skolen. Men fra 2. elevår bør eleverne frit kunne færdes på de forskellige teatre - følge prøver som assistenter o.lign. I det 3. elevår bør eleverne knyttes stærkere til teatrene - eventuelt ved medvirken på scenen i det løbende repertoire.

Fællesrådet tvivler på, at oprettelsen af et "fast elevteater" kan være tilstrækkelig compensation for den nuværende manglende tilknytning til det professionelle teater. Man påpeger, at der bør oprettes en bestyrelse for teaterskolen med bl.a. professionelle teaterfolk.

Med hensyn til uddannelse af teknikere mener man, at det må ske på de eksisterende teatre efter en nøje udarbejdet uddannelsesplan. Uddannelsen af scenografer bør foregå på Skolen for Brugskunst. Uddannelsen af instruktører bør knyttes tæt til de eksisterende teatre.

Endvidere er der i tilknytning til denne redegørelse afgivet udtalelser fra skuespilchef Carlo M. Pedersen, teaterchef Henrik Bering Liisberg og teaterchef Waage Sandø.

Carlo M. Pedersen tilkendegiver, at han er positiv over for tanken om et elevteater, at han kan tilslutte sig udvidelse af skuespilleruddannelsen med et 4. år, og at scenografuddannelsen bør samles på Statens Teaterskole. Carlo M. Pedersen understreger, at han går ind for teaterskolen som et af det professionelle teater uafhængigt uddannelsessted.

Henrik Bering Liisberg anbefaler både som medlem af udvalget og som medlem af fællesrådet en 4-årig skuespilleruddannelse.

Waage Sandø understreger, at Statens Teaterskole bør bevares som uddannelsessted uafhængigt af specielle teaterinteresser og kan derfor ikke gå ind for teaterledere i skolens ledelse.

Fællesrådets redegørelse og de i tilknytning hertil afgivne udtalelser indgår som bilag 13.

Den storkøbenhavnske Landsdelsscene, repræsenteret ved formanden Preben Lassen og sekretær Liselotte Hiorth, som redegjorde for det udvalg, der var blevet nedsat i Den storkøbenhavnske Landsdelsscenens regi for i samarbejde med Teatrenes embedsmands- og funktionærforening at se på problematikken omkring "lærlingeuddannelse" for sceneteknikere. Denne uddannelse tænkte knyttet til de største og dermed bedst egnede teatervirksomheder inden for landsdelsscenen, finansieret af penge, afsat til beskæftigelsesfremmende foranstaltninger. I forbindelse hermed er en efter- og videreuddannelse for teknikere blevet drøftet. Udvalget har holdt arbejdsudvalget løbende orienteret om sit arbejde.

På et senere møde, hvori tillige deltog repræsentanter for Teatrenes embedsmands- og funktionærforening, udtalte Preben Lassen, at man ikke ville påbegynde og gennemføre en "lærlingeuddannelse" uden tilslutning fra embedsmands- og funktionærforeningen; samtidig advarede mod at lægge teknikeruddannelsen op i et for højt plan.

Aalborg Teater, repræsenteret ved teaterchef Leon Feder og teatrets formand Jørgen Sidenius, der redegjorde for behovet for at få etableret en skuespillerskole på Aalborg Teater, svarende til skuespillerskolerne i Odense og Århus og med det sigte specielt at ud-

danne skuespillere for Aalborg Teater. Efter mødet er der tilgået udvalget en redegørelse (bilag 14) .

Sammenslutningen af Danske Scenografer, repræsenteret ved Annette Hansen, som redegjorde for, hvorledes sammenslutningen havde tænkt sig en uddannelse for scenografer skulle finde sted. Det blev påpeget, at den uddannelse, der finder sted på Statens Teaterskole er helt utilstrækkelig. Uddannelsen, der finder sted på Skolen for Brugskunst, kunne heller ikke anses for fuldt ud tilstrækkelig. Sammenslutningen finder det ønskeligt, at en uddannelse af scenografer sker på Statens Teaterskole, idet der var et udtalt behov for kontakt med andre uddannelsessøgende, herunder skuespiller- og instruktørelever. Sammenslutningen har udarbejdet en redegørelse for, hvorledes man tænker sig en uddannelse af scenografer (bilag 15).

Team Teatret, repræsenteret ved Me Michelsen, Karlhelge Bohnsen og Kurt Dreyer, som oplyste, at der på Team Teatret ikke er nogen fra selve teatervirksomheden adskilt uddannelsesvirksomhed, men at teatrets personale får en supplerende uddannelse under op-sætningen af forestillinger, dels ved "egne kræfter", dels ved fremmede instruktører, der gæster teatret. Denne uddannelse er utilstrækkelig, og man ønsker en mere effektiv uddannelse inden for gruppe- og børneteateret. Man foreslår, at en sådan uddannelse bl.a. kunne ske ved, at rejselærere gæstede teatret for kortere eller længere tid for at uddanne f.eks. i talelære, kropstræning m.v.

Odin Teatret, repræsenteret ved Eugenio Barba og Christian Ludvigsen, som redegjorde for Odin Teatrets virksomhed. Denne falder i 3 afdelinger, dels en uddannelse for teatrets egne elever/ skuespillere, dels en seminarvirksomhed, der vender udad mod forskellige grupper af uddannelsessøgende, og endelig teatrets produktioner, der er et led i teatrets laboratorievirksomhed. Elevhold fra Statens Teaterskole og skuespillerskolerne i Århus og Odense har frekventeret Odin Teatrets seminarer, som er af stor betydning for skuespillereleverne. Odin Teatret har afgivet en redegørelse for teatrets laboratorievirksomhed og seminarer (bilag 16).

Børneteatersammenslutningen, repræsenteret ved Biba Schwoon og Christian Clausen, anser det for ønskeligt, at uddannelsen såvel på Statens Teaterskole som på skuespillerskolerne på landsdels-scenerne effektiviseres, således at den kommer til at omfatte fag, der er af væsentlig betydning for børne- og gruppeteatret. En uddannelse for børne- og gruppeteatret bør ske i tilknytning til de eksisterende skoler i København og på landsdelsscenerne, og endvidere bør det overvejes, at skuespilleruddannelsen gennemføres som en 4-årig uddannelse, hvoraf de 2 første år er en basisuddannelse, og de 2 sidste år er målrettede - enten mod børne- og gruppeteatret med denne teaterform som speciale eller mod de etablerede teatres teaterform. Man lægger også afgørende vægt på gennemførelse af en effektiv efter- og videreuddannelse. Børneteatersammenslutningens udtalelser om uddannelsen af børneteatermedarbejdere indgår som bilag 17.

Dansk Skuespillerforbund, repræsenteret ved Hans Rostrup, Vigga Bro og Jytte Andersen.

Skuespillerforbundet mener, at Statens Teaterskole bør arbejde i nøje kontakt med producerende teatre, men bør ikke være knyttet til eller henlagt under et bestemt teater. Samarbejdet med producerende teatre bør foregå på skolens præmisser og ikke teatrets. Det er ønskeligt, at skuespilleruddannelsen udvides fra 3 til 4 år og med mulighed for i uddannelsestiden at spille for et publikum. Endvidere må der ved de eksisterende skoler tages hensyn til en målrettet uddannelse for børne- og gruppeteatret. Man mener, at en efter- og videreuddannelse bør ske i tilknytning til Statens Teaterskole. Man peger på, at der er et særdeles påtrængende behov for danseundervisning med henblik på skuespilleres medvirken i operetter og musicals. Forbundets synspunkter vedrørende basis-, efter- og videreuddannelse for dansere, sangere og skuespillere indgår som bilag 18.

Café Teatret, repræsenteret ved Sejr Andersen, Niels Skjoldager og Lisa Thorslunde, redegjorde for teatrets omfattende teateruddannelse. Dramaskolen uddanner såvel skuespillere som dramalærere. Endvidere er der uddannelse for instruktører, teknikere, scenografer m.v., og der er ikke nogen egentlig begrænsning i uddannelsestiden. Den del af uddannelsen, som ikke foregår på kursusbasis,

forudsætter, at den uddannelsessøgende opholder sig og arbejder på teatret fra kl. 12.00 - 24.00 dagligt. Endvidere får skuespiller-eleverne mulighed for at medvirke ved forestillinger.

Uddannelsen hviler i økonomisk henseende på fritidslovgivningen, således at eleverne betaler et vederlag, der svarer til 1/4, og stat, kommune og amtskommuner betaler 3/4. Café Teatret har indsendt en redegørelse vedrørende den hidtidige uddannelse og forslag om, hvorledes den fremtidige uddannelse bør sdges gennemført (bilag 19).

Det danske Ballet-teater, repræsenteret ved kgl. balletdanser Øie Palle Hansen og balletpædagog Lisbeth Forsberg, redegjorde for instituttets målsætning, der - foruden at uddanne dansere til ballet-teatret - også tager sigte på at give de elever, der kun ønsker at dyrke ballet som hobby, en sagkyndig indføring i balletten som kunstart.

Instituttet for dramaturgi ved Århus Universitet ved institutbestyrer Chr. Ludvigsen og Det teatervidenskabelige institut ved Københavns Universitet ved professor Kela Kvarn, der over for udvalget har oplyst, at der såvel på Københavns Universitet som på Århus Universitet findes teaterfagmæssige uddannelsesstilbud, der i praksis har fungeret som regulær grunduddannelse og/eller supplerende uddannelse for forskellige kategorier af teaterarbejdere, der hidtil har været og stadig er forsømt, nemlig: Teaterledere, dramaturger, konsulenter, instruktører m.v.

Over for udvalget peger man på, at en lang række teaterfolk på vigtige poster har en vis akademisk baggrund, omend ikke altid direkte teatervidenskabeligt eller dramaturgisk.

Faget "teatervidenskab" i København (startet i 1953) og faget "dramaturgi" (startet i 1963) har hver på sine præmisser bidraget til en mere systematisk uddannelse af teaterfolk af disse kategorier.

Selv om de 2 nævnte uddannelsesstilbud på teaterområdet ikke løber parallelt - i København mere teaterhistorisk og praktisk videnskabeligt og i Århus mere praktisk dramaturgisk/pædagogisk - har kandidater fra begge steder efterhånden fået job inden for professionelt teater.

Over for udvalget har de 2 uddannelsescentre anført, at det

ikke er universitetets opgave at uddanne professionelle teaterfolk, hvilket man ikke har ressourcer til, men man anser det for ønskeligt, at der etableres et frugtbart samarbejde omkring uddannelsen af de mere forsømte kategorier.

I praksis vil det først og fremmest være et spørgsmål om en konkretisering af allerede eksisterende muligheder, enten som direkte grunduddannelse eller som integrerede led i en sådan efter nærmere forhandling.

Udtalelser fra de 2 institutter indgår som bilag 20 og 21.

Teaterdirektør Klaus Pagh, der har etableret og drevet en teaterskole på ABC-teatret og Aveny Teatret, har sammen med Malene Schwartz haft lejlighed til at afgive en redegørelse for teaterskolens arbejde, hvorunder det oplystes, at professionelle teaterfolk foreløbig på frivillig basis og uden at oppebære løn har påtaget sig at undervise på skolen.

Uddannelsen er 3-årig, og driften af skolen betales af Klaus Pagh.

Der henvises til bilag 22.

4. Betænkninger, redegørelser m.v.

Udvalget har som et led i sit arbejde bl.a. anvendt følgende skriftlige materiale:

Betænkning nr. 402 om oprettelse af et teaterakademi af 1965.

Betænkning af 10. juni 1974 om medieuddannelsen i Danmark, udarbejdet af administrator Jens Louis Petersen.

Dansk Skuespillerforbunds redegørelse af 1974 for uddannelsesproblematikken inden for teatersektoren i Danmark (bilag 23).

Børneteatersammenslutningens skitse til børneteateruddannelsen af marts 1974 (bilag 24).

Kulturministeriets bekendtgørelse af 20. september 1971 (bilag 25).

Vedtægter for skuespillerskolerne på landsdelsscenerne (bilag 26).

5. Oplysninger fra Norge, Sverige, Finland og Island.

Udvalget har indhentet oplysninger fra de øvrige skandinaviske lande om uddannelsessituationen i disse lande på teaterområdet, der kort kan beskrives således:

I Norge startede Statens Teaterskole sin virksomhed i efteråret 1953. Uddannelsestiden var fra begyndelsen 3 år, og det første elevhold blev eksamineret i 1956. I 1965 gik skolen over til at blive 4-årig, idet det 3. år blev et praksisår, som blev henlagt til teatrene. Det 4. og sidste år foregik på selve skolen. I 1973 blev uddannelsestiden igen reduceret til 3 år og da uden praksisår, idet denne ordning havde vist sig at være mindre hensigtsmæssig.

Undervisningen ved skolen er inddelt i 3 emnegrupper: Bevægelsestræning, stemmetræning og spilletræning. I faget bevægelsestræning gives der undervisning i akrobatik og fægtning, historiske danse, etniske danse, musikalske og rytmiske fantasiøvelser og norske folkedanse.

I faget stemmetræning gives der undervisning i puste-, stemme-, tale- og diktionsøvelser, sangteknik, musikalsk indstudering og nodelære. I faget spilletræning undervises der i improvisation (både i samspil med medspillere og i samspil med publikum), verslæsning og verslære, tekstanalyse, spillestil og praktisk forestillingsvirksomhed over for et publikum.

Desuden gives der undervisning i teater- og kunsthistorie samt i emner med tilknytning til det nationale teater- og kulturliv i øvrigt. Endvidere gives medieundervisning.

Undervisningen er gratis, og eleverne kan søge om lån/stipendier i Statens Lånekaske for uddannelse.

Optagelse på skolen sker efter prøver i 2 afdelinger for en jury nedsat af styrelsen og godkendt af Kirke- og undervisningsdepartementet.

Teaterskolens styrelse består af 14 repræsentanter, hvoraf 2 repræsentanter for eleverne (den ene er elevrådsformand) og 1 repræsentant for lærerne. Rektor ansættes på åremål og har den daglige ledelse af skolen.

Der er oprettet et skoleråd med 3 elever og 3 lærere. Rådet er rektors rådgivende og konsultative organ og kontaktorgan mellem lærere og elever. Elevrådet består af tillidsmænd for hver klasse plus 2 elever uafhængig af klassetrin.

I reglementet for skolen hedder det bl.a., at eleverne ikke har adgang til at påtage sig opgaver i film, fjernsyn, teater eller at tage arbejde i øvrigt, mens de går på skolen.

Et af Kirke- og undervisningsdepartementet nedsat udvalg har den 19. december 1976 afgivet et forslag om en ændring i teateruddannelsen af følgende indhold:

- 1) Der foreslås forøget optagelsesantal ved skuespilleruddannelsen.
- 2) Det forberedende arbejde i forbindelse med etablering af en ny teaterskole i Bergen foreslås igangsat.
- 3) Der foreslås efteruddannelseskurser for skuespillere ved Statens Teaterskole.
- 4) Udvalget foreslår, at teaterskolen/erne får mulighed for fast ansættelse af lærere.
- 5) Undervisningen for skuespillere og instruktører foreslås givet på universitetsniveau. Denne uddannelse foreslås at indgå i landets højere uddannelsessystem.
- 6) Det foreslås, at elever/studenter i teateruddannelse bør modtage samme velfærdstilbud som andre studentergrupper.
- 7) Det anbefales, at Statens Teaterskole i Oslo får bedre lokaleforhold.
- 8) Der peges på det uheldige i, at der etableres skuespilleruddannelse ved faste teatre, som bl.a., når det gælder økonomiske vilkår for eleverne, skiller sig stærkt ud fra virksomheden ved Statens Teaterskole.
- 9) Udvalget peger på, hvilken betydning dramafagets plads i skolen og uddannelsen af dramalærere vil kunne få for teaterinteressen blandt børn og unge. Udvalget foreslår, at mulighederne lægges til rette, således at skuespillere kan gå over i et virke som dramalærere.
- 10) Udvalget foreslår, at Statens Teaterskole skal give grunduddannelse for sceneinstruktører i form af 1-årige kurser.
- 11) Udvalget anbefaler, at efter- og videreuddannelseskurser for sceneinstruktører gives på nordisk plan.
- 12) Der foreslås øget samarbejde mellem uddannelsesinstitution og

teatre, opera, radio og fjernsyn, når det gælder grunduddannelse for scenografelever og kostumetegnelever.

- 13) Udvalget forudsætter, at grupper inden for den teatertekniske sektor, som har behov for faguddannelse, fortsat kan få denne ved skoler for videregående uddannelse. Udvalget foreslår i-gangsat efter- og videreuddannelseskurser for det tekniske personale.
- 14) Udvalget anbefaler, at der udarbejdes nærmere detaljer i en uddannelsesplan for det tekniske personale.
- 15) Udvalget anbefaler, at forslagene fra 11feldt-udvalget om fælles nordiske efter- og videreuddannelseskurser for en række teatermedarbejdergrupper gennemføres.
- 16) Udvalget foreslår oprettet stipendier for en række medarbejdergrupper til efter- og videreuddannelsesformål.

I betænkningen omtales det endelig, at der ud over Statens Teaterskole findes flere andre uddannelsesmuligheder for skuespillere, bl.a. uddannelsesvirksomhed ved teatrene, i teatergrupperne, folkehøgskolernes teaterlinier samt privat undervisning.

De anbefalinger, som er indeholdt i førnævnte indstilling, forventes at medføre, at uddannelse af sceneinstruktører ved Statens Teaterskole vil blive sat i gang fra efteråret 1978.

Statens Teaterskole har over for arbejdsudvalget oplyst, at man forventer, at skolen vil komme igang med en instruktørlinie fra efteråret 1979.

Komiteens anbefaling af, at Statens Teaterskole bør have bedre lokaleforhold, er delvis gennemført, idet skolen i efteråret 1977 overtog en del af Det Norske Riksteaters lokaler.

Det norske Kirke- og undervisningsdepartement vil senere komme tilbage til andre forslag vedrørende teateruddannelsen.

I Sverige er der 3 statslige teaterskoler, beliggende i Stockholm, Göteborg og Malmø. Teaterskolen i Stockholm (Scenskolan i Stockholm) uddanner kun skuespillere, mens skolen i Göteborg har 2 linier, 1 for uddannelse af skuespillere og 1 musikdramatisk linie, som giver en undervisning, der tager sigte på opera, musicals og operetter.

Teaterskolen i Malmø giver undervisning både for skuespillere og inden for musikdramatik. Ud over disse skoler er der Statens Musikdramatiske Skola i Stockholm, som er en ren operaskole.

Uddannelsestiden ved de 3 statslige teaterskoler er 3 år. Ved hver af skolerne optages der årligt 12 elever. Ved de 3 skoler blev der ligeledes i 1971 oprettet til sammen 9 studiepladser for videreuddannelse af skuespillere. Videreuddannelseskurset varer 1 år, og der optages skuespillere både fra faste teatre og teatergrupper.

Ud over de statslige teaterskoler er der i Sverige en del private teaterskoler, ligesom nogle folkehøjskoler har egen teaterlinie.

Dramatiska Institutet i Stockholm,, som er en statslig institution, startede undervisningen i efteråret 1970 og har 6 linier, som alle er 2-årige; nemlig almen linie (dels regi- og producentuddannelse, dels almen produktionsteknisk uddannelse), administrativ linie, billedteknisk linie, lydteknisk linie, scenograflinie og maskeringslinie. Instituttet har ikke undervisningstilbud for skuespillere.

Da instituttet startede, var der planer om at igangsætte videreuddannelse for teatermedarbejdere på en 1-årig linie. Imidlertid er man kommet til det resultat, at videreuddannelsesbehovet hos forskellige grupper af teatersektoren kan dækkes med kortere kurser, hvor instituttet fremlægger programmet i forhold til ønsker og behov hos de enkelte medarbejdergrupper ved teatrene.

Der er af regeringen nedsat et udvalg vedrørende teateruddannelse med riksantikvar Roland Pålsson som ordfører, der i august 1976 har afgivet en delrapport, og som i januar 1978 har afgivet en særdeles omfattende betænkning vedrørende teateruddannelsen i Sverige, hvori foreslås (pag. 130) en successiv reformering af scenskoleuddannelsen, der bl.a. bygger på en principbeslutning om en forlængelse af uddannelsestiden for alle teateruddannelser til 4 år ud fra følgende plan:

1. år optages elever til en 4-årig uddannelse. Miljøpraktik indføres i uddannelsen. Sang- og musikundervisningen øges. Antallet af uddannelsespladser i årskursus 1 bliver 15 pr. skole. Stillingen som teaterskolesekretærer oprettes.

2. år begynder uddannelsen af teaterpædagoger. Reformeringen af uddannelsens indhold fortsætter gennem øgede muligheder for selvstudier og øget undervisning i bl.a. teori og gennem øget antal samarbejdsprojekter.

3. år udbygges tillægsuddannelsen til sit fulde omfang. Vide-reuddannelsen af erhvervsvirksomme kunstnere intensiveres.

4. år uddanner skolerne elever i 4 årskurser med samproduktioner og praktikantundervisning.

Ifølge den svenske utbildningsutredning (pag. 55 forneden og følgende sider) begrundes kravet om grunduddannelsens forlængelse fra 3 til 4 år med, at uddannelsen skal kunne svare til de øgede krav, som kulturpolitikens mål og udviklingen inden for teaterområdet stiller til skuespillerne. Forlængelsen gør det muligt dels at udbrede det nuværende uddannelsesindhold på yderligere en termin, dels at indføre en praktiktermin i uddannelsen.

Om den fælles grunduddannelse for skuespillerne udtaler den svenske betænkning bl.a., at uddannelsen skal tage sigte på at give kommende skuespillere generelle kundskaber og skuespillertekniske færdigheder til at kunne arbejde inden for store og små ensembler. En altfor specialiseret uddannelse mindsker skuespillerens bevægelighed og dermed også ansættelsesmuligheder inden for teaterområdet og vil hæmme dennes muligheder for personlig kunstnerisk udvikling. En almen og for alle skuespillere fælles grunduddannelse er også den bedste forberedelse til fremtidige forandringer inden for teaterområdet. Alle skuespillere bør gives en uddannelse, som så langt som muligt forbereder dem til de øgede krav, teatret stiller.

I betænkningen foreslås tillige, at teaterskolerne udvider samarbejdet mellem skuespillere og dramatikere.

Endelig konstateres det i den svenske betænkning, at der er et udtalt behov for praktisk teateruddannelse. Dels peges der på, at der foreligger et behov for eleverne i uddannelsen at få erfaringer om selve teatermiljøet, der foreslås tilgodeset igennem "miljøpraktik", dels foreligger der et behov for erfaringer om det professionelle teaters produktionsvilkår, fra samarbejde med erhvervsaktive inden for teatrets område under professionelle betingelser, der foreslås tilgodeset gennem samproduktioner mellem skole og teater og/eller praktiktjeneste inden for teatret.

Spørgsmålet om praktisk uddannelse i uddannelsestiden bør efter utredningsudvalgets mening løses på grundlag af en aftalemæssig overenskomst mellem Svenska Teaterförbundet og Teatrarnas Riksförbund.

Den svenske betænkning er for tiden på remis i alle svenske teaterorganisationer m.v.

I 1977 er der endvidere nedsat en arbejdsgruppe, der bl.a. skal tage stilling til spørgsmålet om en eventuel forlængelse af studietiden for så vidt angår Dramatiska Institutet.

Udvalget har i sommeren 1978 påbegyndt sit arbejde, og der foreligger således ikke nogen betænkning om Dramatiska Institutet.

I Finland er der 4 institutioner, der uddanner teatermedarbejdere:

Suomen Teatterikoulu (Finlands Teaterskola), der uddanner skuespillere, instruktører og dramaturger.

Svenska Teaterskolan, der uddanner skuespillere.

Tammerfors Universitetets skuespillerkursus og Universitetets dramastudio, der uddanner instruktører og teatersekretærer samt giver undervisning om teater til universitetets øvrige studenter.

Konstindustriella högskolan uddanner scenografer i samarbejde med Finlands Teaterskola.

Et statsligt udvalg foreslog i 1972, at Finlands Teaterskola skulle være en højskole, og at man skulle samle alle uddannelses-tilbud for medarbejdere ved teatrene, også den svensksprogede uddannelse. Med en eventuel højskole er det hensigten, at Svenska Teaterskolan og Konstindustriella högskolan skal nedlægge deres virksomhed, men der er ikke taget beslutning, om uddannelsen ved Tammerfors Universitet skal fortsætte.

Ifølge de seneste oplysninger fra det finske undervisningsministerium opføres for den Konstindustriella högskolans, Suomen Teatterikoulus (Finlands Teaterskole) og Finlands filmarkivs regning en ny bygning i Östra Böle i Helsingfors. Hensigten er etapevis at gennemføre projektet og justere de lokaleplaner, som er fastlagt. Regeringen undersøger mulighederne for at etablere Statens Teaterhögskola i 1979.

På Island er der en teaterskole - Islands Teaterskole, som er en statslig institution, der begyndte sin virksomhed i efteråret 1975. Uddannelsestiden er 3-årig samt et års arbejde ved skolens elevteater (3 produktioner). Skolen optager 8 skuespillerelever og eventuelt 1 instruktørelev og 1 teknisk elev - i alt 10 elever 3 år i træk, men hvert 4. år optager skolen ikke elever.

Skolen kommer endvidere til at give videre- og efteruddannelsesseminarer.

Eleverne har ikke lov til at optræde offentligt før efter 2. året, dog ikke uden tilladelse fra rektor.

Der er ikke praktik ved de professionelle teatre, men eleverne følger en produktion det første år, teknisk som kunstnerisk.

Skolen er endnu under udformning, så det har ikke været muligt at afgive et egentligt erfaringsmateriale om skolens virksomhed.

6. Fælles nordisk teateruddannelse.

Det såkaldte "Ilfeldt-udvalg" afgav i 1975 en indstilling om en fælles nordisk efter- og videreuddannelse og foreslog bl.a., at efter- og videreuddannelsesstilbud for teatermedarbejdere skulle gives i de forskellige nordiske lande ud fra de forudsætninger, som hvert enkelt land har for at bidrage til en sådan kursusvirksomhed. F.eks. blev det foreslået, at Danmark skulle arrangere kurser for balletdansere, skuespillere og sceneinstruktører, Finland kurser i forskellige nordiske og ikke-nordiske spilleformer, Island kurser for dramatikere, Norge kurser for det administrative personale og Sverige kurser for operasangere og for det tekniske personale. Det forudsattes endvidere, at Vasaseminarerne skulle indgå i dette fælles nordiske uddannelsesoplæg.

Udvalget fremhævede, at den administrative ledelse af uddannelsesvirksomheden ville kunne drage nytte af Dramatiska Institutet i Stockholm, samt at virksomheden burde begynde i 1976 og søges opbygget i løbet af 3 år.

Nordisk Kultursekretariat nedsatte på dette grundlag en komité, der har anbefalet at gennemføre "Ilfeldt-udvalget"s forslag, der således er accepteret af de 5 nordiske lande. Der er nedsat en styrelse og valgt en leder, der skal forestå og iværksætte den fælles nordiske teateruddannelse. Styrelsen er sammensat således:

Danmark:

Instruktør Asger Bonfils,
Teaterchef Henrik Bering Liisberg (suppleant) .

Finland:

Instruktør Ritva Siikala,
Tuovi Laukkanen (suppleant),

Teaterchef Carl Ohmann,
Skuespiller Martin Kurten (suppleant).

Island:

Teaterchef Sveinn Einarsson,
Skuespiller Helga Hjorvar (suppleant).

Norge:

Instruktør Knut Thomassen,
Skuespiller Karin Hox (suppleant).

Sverige:

Teaterchef Pierre Fränckel,
Teaterchef Rolf Rembe (suppleant).

Rektor Lars af Malmborg er valgt som generalsekretær
og forestår således den pædagogiske ledelse af den fæl-
les nordiske efter- og videreuddannelse.

Der foreligger en uddannelsesplan for årene 1978-79 og 1979-
80, der i første række omhandler børne- og ungdomsteater, scene-
teknik, værkstedsteknik, operainstruktion og teaterpædagogik.

Der henvises i øvrigt til redegørelse fra rektor Lars af Malm-
borg (bilag 27).

7. Særlige undersøgelser i Danmark.

Efter anmodning af ministeren for kulturelle anliggender har
administrator ved Statens Teaterskole i København Jens Louis Peter-
sen i oktober måned 1974 afgivet en redegørelse vedrørende medie-
uddannelsen i Danmark til kulturministeren.

Det fremgår heraf, "at der er tale om et umådeligt område,
som trænger til egentlig systematisk uddannelsesarbejde, og en
række felter, hvor det ikke er gørligt at lave en egentlig fast-
tømret undervisningsinstitution, det være sig national eller skan-
dinavisk."

Det understreges, "at kurser vil være af umådelig betydning
i fag som f.eks. dramatikeruddannelse, teateradministration og sce-
ne- eller spilletekniske specialiteter samt i stilhistorie."

Det fremhæves, "at et fælles nordisk initiativ vil kunne ska-
be den fantasi og aktualitetssans, som er betingelsen for, at me-
diernes folk på en række mindre, men derfor ikke mindre væsentlige
områder bliver dygtige og vidende på metodisk grundlag."

Det udtales i denne forbindelse, "at det er vigtigt, at sådanne initiativer holder sig på det fælles nordiske og ikke med tiden udvikler sig til en national slagside, som kan svække interessen for andre nordiske landes deltagelse i de enkelte initiativer."

Endvidere, "at mediernes folk i en EF-tid måske kan have behov for en videreuddannelse inden for sprogområder ud over de nordiske, al den stund kunstneriske aktiver selvfølgelig udnyttes mest lønnende i den store verden."

I de afsluttende bemærkninger anføres bl.a. følgende:

"I de forløbne år siden oprettelsen af Statens Teaterskole er der sket en tillem্পning til det aktuelle og dermed til det praktisk gennemførlige. Som igen har været umådelig påvirket af de strømninger, som på anden måde er gået hen over landet og teatrene i de år, som er forløbet siden skolens oprettelse. Den ser ikke ud, som da det samlede udvalgsarbejde var afsluttet, og skolerne ved de 2 landsdelsscener ejheller. Men arbejdet på landets 3 skoler har været både frugtbar og inspireret og i høj grad præget af tid og udvikling. Resultaterne: De siden da uddannede unge skuespillere har også vist sig tilfredsstillende, når henses til deres hidtidige skæbne inden for dansk teater. Skolerne har haft efter omstændighederne både gode og arbejdsvenlige kår, og der er næppe tvivl om, at dansk teaterskoleundervisning er inde i en frugtbar og vågen periode. Dette giver i sig selv diskussioner og meninger for og imod, og det skal man ikke lade sig distrahere af. Ejheller skal man tro, at man er kommet ind i et leje, hvor alt går af sig selv. Men tanker om, at man kan vende tilbage til tidligere tiders struktur og situation er næppe frugtbare, endsige plausible. Der ønskedes en ændring, og ændringen har - også når man betragter de øvrige skandinaviske lande, og for øvrigt USA med - været nødvendig og medført fornyelser."

III. Historik

I Danmark har spørgsmålet om en systematisk uddannelse af skuespillere været aktuel næsten siden åbningen af Den danske Skueplads på Kgs. Nytorv i 1748.

På baggrund af den interesse, der ude i Europa opstod omkring midten af 1700-tallet for skuespillerens kunst, og som medførte oprettelsen af skoler for vordende teaterfolk, både skuespillere, sangere og dansere, etableredes en balletskole og en syngeskole i tilknytning til Den danske Skueplads, hvilket fik stor betydning for skuespilleruddannelsen, idet talrige skuespillere gennem tiden fik deres første uddannelse på disse skoler.

Det første forsøg på at oprette en egentlig skuespillerskole fandt sted i årene 1777-79, hvor Det Dramatiske Selskab oprettede en skuespillerskole, der opløstes efter 2 års forløb.

Det næste tilløb til en skuespilleruddannelse strakte sig over en væsentlig længere periode, idet Den Kongelige Dramatiske Skole, der blev drevet af skuespilleren Micael Rosing og kritikeren Knud Lyne Rahbek, eksisterede fra 1804 til 1816. I dette tidsrum havde skolen i alt omkring 50 elever og opførte henvend 115 forskellige skuespil med ca. 350 opførelser.

Ifølge Alf Henriques "søgte denne skole, i modsætning til andre skuespillerskoler i Europa, at realisere en kunstske, hvor de unge fra første færd skulle lære at undgå imitation og maner, og at analysere menneskesindet og iagttage menneskelivet - og fremfor alt lære at stå på egne ben". - En målsætning, som har gyldighed også i vore dages skuespilleruddannelse.

Sideløbende med disse delvis mislykkede forsøg uddannedes på Det kgl. Teater skuespillere ved hjælp af såkaldte elevinstruktører, idet der successivt udnævntes førende skuespillere til "elevinstruktører". Denne uddannelse led under den åbenbare fejl, at der skete en form for elevinstruktion, der ofte bevirkede, at eleven var en tro kopi af læreren - en kendsgerning, som langt op i

vort århundrede har præget elever, der har "lært hos kendte skuespillere".

I 1886 oprettedes Det kgl. Teaters Elevskole, der blev forbilledet for andre elev- eller skuespillerskoler i Danmark. Hovedvægten på denne skole var "indøvelse i roller".

Oprindeligt var der 3 dramatiske lærere, der indstuderede scener fra den moderne og klassiske dramatik med eleverne, hvilket resulterede i, at man til elevopvisninger kunne fremføre 30 - 40 "numre", medens 1 lærer væsentligst skulle tage sig af "sprogbehandling og stemmens rette brug".

Senere blev undervisningen i begrænset omfang udvidet med afspænding, mime, regulær taleteknik, teaterhistorie etc. Dog havde disse fag kun karakter af bifag.

Efterhånden som landsdelsscenerne i provinsen erkendte, at der var et behov for uddannelse af skuespillere, etableredes der en skuespilleruddannelse på disse skoler. I begyndelsen skete denne uddannelse i form af scenelever, der ved siden af teatertjenesten fik en vis, omend begrænset undervisning. Senere blev denne uddannelse væsentligt forbedret ved etablering af egentlige elevskoler.

Hovedformålet med denne uddannelse var stort set at sørge for en nødvendig rekruttering af skuespillere til de respektive landsdelsscener, der indtil midten af halvtredserne havde vanskeligt ved at få skuespillere til provinsen, bl.a. på grund af dårlige lønningsforhold - en situation, som ændredes radikalt omkring 1955 ved gennemførelse af effektive støtteordninger til scenerne i Århus, Odense og Ålborg.

Denne uddannelse kom til at danne basis for de 2 nu eksisterende skuespillerskoler i provinsen, der oprettedes i 1965 og drives i nær tilknytning til landsdelsscenerne i Århus og Odense.

De københavnske privatteatres vækst skabte ligeledes et behov for uddannelse af skuespillere ved siden af Det kgl. Teaters elevskole.

På denne baggrund oprettedes i 1949 "Teaterdirektørforeningens Skuespillerskole". Denne skole opfyldte et vist behov for uddannelse af skuespillere, men skolen formåede under dens forholdsvis korte eksistens ikke at ændre de allerede eksisterende normer for skuespilleruddannelsen herhjemme.

Havde skuespilleruddannelsen været mangelfuld, var forholdet

endnu grellere for så vidt angik instruktøruddannelsen, idet en vordende instruktør var henvist til mere eller mindre tilfældigt at tilegne sig færdigheder inden for dette område.

En organiseret almen uddannelse af dramatikere og sceneteknikere har aldrig fundet sted i Danmark, og først for nylig er der sket visse fremskridt vedrørende uddannelse af scenografer.

IV. Eksisterende teateruddannelser i Danmark

1. Etablering af Statens Teaterskole og landsdelsscenernes skuespillerskoler.

I betænkning nr. 402 af december 1965 stillede et udvalg, der havde til opgave at fremkomme med forslag om tilrettelæggelsen af de sceniske uddannelser, forslag om oprettelse af et teaterakademi i København. Forslaget indebar, at al uddannelse inden for det sceniske område skulle samles på denne institution.

På grundlag af denne betænkning førte kulturministeriet en række forhandlinger med repræsentanter for teaterverdenen. Disse forhandlinger førte til enighed om, at man ved siden af en teaterskole i København i hvert fald indtil videre burde søge at bevare og videreføre skuespillerskolerne ved landsdelsscenerne i Århus og Odense, at uddannelsen ved disse skoler skulle udvides og forbedres, således at den kom på niveau med den undervisning, der efter betænkningen skulle etableres ved teaterskolen i København. Endvidere at udbygningen af de øvrige sceniske uddannelser: uddannelse af instruktører, scenografer, dramatikere og sceneteknikere m.fl., skulle foregå ved teaterskolen i København.

Efter disse retningslinier påbegyndte man i 1968 opbygningen af en Statens Teaterskole i København, samt udbygningen af skuespillerskolerne ved landsdelsscenerne i Århus og Odense. Skuespilleruddannelsen er ved alle 3 skoler foreløbig 3-årig, men med mulighed for udvidelse senere med et 4. år, således som det var forudsat i betænkningen af 1965 om oprettelse af et teaterakademi. Samtidig nedlagde man såvel Det kgl. Teaters som privatteatrenes elevskoler.

Statens Teaterskole er en statslig institution, hvis drift er sikret ved årlige bevillinger på finansloven.

Støtte til skuespillerskolerne i Århus og Odense og til teateruddannelse i øvrigt ydes med hjemmel i § 30 i lov nr. 241 af 4. juni 1970 om teatervirksomhed.

Ifølge denne bestemmelse "kan der ydes tilskud til skoler og

kurser, der tager sigte på teateruddannelse, herunder til landsdelsscenernes elevskoler for skuespillere, under forudsætning af at de pågældende skolars og kursers lokaler, undervisningsplaner, lærerlønninger og budgetter er godkendt af ministeren for kulturelle anliggender.

Der kan endvidere ydes tilskud til eksperimenterende virksomhed inden for teateruddannelse og -forskning."

I den betænkning, der i forbindelse med teaterlovforslagets behandling i folketinget, blev afgivet af folketingets kulturudvalg, er det bl.a. anført:

"I forbindelse med udvalgets drøftelse af spørgsmålet om støtte til efteruddannelse af skuespillere har ministeren oplyst, at det er forudsat, at Statens Teaterskole skal meddele videregående uddannelse til såvel teaterpersonale som andre, der beskæftiger sig med teatervirksomhed. En kursusvirksomhed ved teaterskolen for såvel sceniske kunstnere som teaterkritikere, teateradministratorer m.fl. bygger på forslaget i betænkningen af 1965 om oprettelse af et teaterakademi. Der har i finansåret 1969-70 været afsat et beløb på 31.700 kr., svarende til 350 lærertimer på teaterskolens budget til en kursusvirksomhed, som dog først vil kunne gennemføres i 1970-71.

Fra skuespillerskolerne i Århus og Odense har der været fremsat ønske om at afholde kurser for skuespillerpersonalet ved landsdelsscenerne inden for specielle områder, hvor det løbende repertoire stiller særlige krav til skuespillerne. Udgifter til sådan særundervisning vil efter ministeriets opfattelse kunne afholdes over landsdelsscenernes budget som en normal udgift til uddannelse af personale.

Videre har ministeren oplyst, at ministeriet hidtil principielt har fastholdt, at efteruddannelse herudover for landsdelsscenernes skuespillerpersonale bør foregå inden for Statens Teaterskoles kursusvirksomhed. Viser det sig praktisk vanskeligt at imødekomme landsdelsscenernes behov på denne måde, har ministeren erklæret sig rede til at tage spørgsmålet om en efteruddannelse ved skuespillerskolerne op til fornyet overvejelse.

Udvalget er af ministeren blevet gjort bekendt med begrundelsen for, at man, for så vidt angår driftsudgifterne for skuespillerskolerne i Århus og Odense, efter lovforslaget søger videreført den gældende ordning, hvorefter staten dækker 75 % af disse udgif-

ter, medens resten udredes af landsdelsscenernes hjemstedskommuner. Udvalget er enigt med ministeren i, at det vil være naturligt på samme måde som for landsdelsscenetilskuddene nu at føre hjemstedskommunernes tilskud til skuespillerskolerne over på amtet med samme tilskudsandel som hidtil. Udvalget henstiller til ministeren at søge en sådan ændring gennemført."

Medens Statens Teaterskole som ovenfor nævnt drives alene ved statslige bevillinger, finansieres driften af de 2 skuespillerskoler i Århus og Odense som forudsat ved, at staten yder et tilskud på 75 % af udgifterne og vedkommende amtskommune 25 %.

2. Statens Teaterskole.

Statens Teaterskoles struktur og virksomhed er baseret på en af ministeriet for kulturelle anliggender den 20. september 1971 udstedt bekendtgørelse om Statens Teaterskole.

Ifølge denne har Statens Teaterskole til opgave at uddanne skuespillere og andre grupper af teaterpersonale og meddele videregående undervisning til såvel teaterpersonale som andre, der beskæftiger sig med teatervirksomhed.

Ved tilrettelæggelsen af uddannelsen skal teaterskolen søge at bibringe eleverne en alsidig kunnen i teaterkunstens forskellige udtryksformer.

Undervisningen ved teaterskolen er delt i en uddannelse for skuespillere og en uddannelse i almen teaterpraktik. Uddannelsen af skuespillere er 3-årig. Ansøgere skal være mellem 17 og 25 år og bestå den af skolen foranstaltede optagelsesprøve.

Undervisningen af skuespillerelever består i arbejde med skabende dramatik og improvisationsøvelser samt i en oplæring af eleverne i beherskelse af krop og stemme. Desuden meddeles der teoretisk undervisning i musikkundskab, teater- og kulturhistorie m.v.

Uddannelsen i almen teaterpraktik er 4-årig. Ansøgere skal ligeledes være fyldt 17 år og bestå den af skolen foranstaltede optagelsesprøve.

Undervisningen følger i det 1. år i det væsentligste skuespillerelevernes og skiller sig herefter ud i en teoretisk og praktisk indføring i arbejdsgangen ved produktion af en teaterforestilling med særlig vægt på scenografi, sceneteknik og -instruktion. I løbet af uddannelsen får eleverne mulighed for at specialisere sig inden for uddannelsesområdet.

De nærmere regler for undervisningen er fastsat i et reglement, der er godkendt af ministeriet for kulturelle anliggender, under hvis overtilsyn skolen står.

Antal studerende.

Der er i årene 1970-71 til 1977-78 udgået følgende elever fra Statens Teaterskole:

<u>År:</u>	<u>Antal:</u>	
1970-71	9	(skuespillere)
1971-72	8	(skuespillere)
1972-73	12	(9 skuespillere, 3 praktikere)
1973-74	14	(8 skuespillere, 6 praktikere)
1974-75	10	(6 skuespillere, 4 praktikere)
1975-76	7	(skuespillere)
1976-77	12	(7 skuespillere, 5 praktikere)
1977-78	14	(11 skuespillere, 3 praktikere)

Beskæftigelsen efter uddannelsen.

De færdiguddannede elever har deres arbejdsmarked såvel inden for teatret som ved radio, TV og filmen.

3. Skuespillerskolerne ved landsdelsscenerne.

De nærmere regler for driften af skuespillerskolerne ved landsdelsscenerne er fastsat i vedtægter for skuespillerskolerne på landsdelsscenerne, dateret 21. september 1968.

Ifølge disse vedtægter drives skuespillerskolerne i Odense og Århus i nøje tilknytning til teatrene i Odense og Århus.

I vedtægterne er tillige indeholdt en art løfteparagraf, gående ud på, at disse vedtægter, -såfremt der i Aalborg i samarbejde med Aalborg Teater og et kommende universitet eller anden højere læreanstalt kan skabes grundlag for at etablere og drive en skuespillerskole knyttet til Aalborg Teater, skulle gælde denne skuespillerskole.

Ifølge vedtægterne har teaterchefen over for de tilskudsgivende myndigheder ansvaret for skolens pædagogiske og økonomiske ledelse og drift.

Ved hver af de 2 skoler er der ansat en skoleleder, der forestår den daglige ledelse og drift, og som over for teaterchefen har

ansvaret for undervisningsplanens og budgettets overholdelse. Skolelederen skal tillige medvirke ved budgetlægning og regnskabsaflæggelse, der sker på grundlag af hans i samråd med teaterchefen udarbejdede undervisningsplan.

Ved skolerne er der et lærerråd, der består af teaterchefen, skolens leder og lærere. I lærerrådet drøftes væsentlige spørgsmål i skolens pædagogiske ledelse og drift, herunder undervisningsplanen. Antagelse og afskedigelse af skoleleder henhører under teaterchefen, mens antagelse og afskedigelse af lærerkræfter sker i samråd med lærerrådets formand eller tillidsmand, idet teaterchefen har den endelige afgørelse.

Skolernes målsætning er uddannelse af unge, der agter at blive skuespillere gennem en teoretisk og praktisk uddannelse, der skal strække sig over mindst 3 år. I de 2 første uddannelsesår må skuespillereleven ikke optræde offentligt.

Undervisning i sang, musik eller andre fag, der af uddannelsesmæssige grunde kan etableres i samarbejde med eller henlægges til uddannelsessteder eller læreanstalter, der yder en forsvarlig undervisning i sådanne fag, kan henlægges til sådanne institutioner, såfremt disse uddannelsessteder godkendes af ministeriet for kulturelle anliggender.

Enhver mellem 18 og 25 år, der agter at uddanne sig til skuespiller, er berettiget til at indstille sig til optagelsesprøve på skuespillerskolen med mulighed for at dispensere fra aldersbetingelsen i undtagelsestilfælde.

Disse vedtægter er senere af de 2 skuespillerskoler foreslået ændret.

Fra bestyrelsen for Århus Teater er der til kulturministeriet fremsendt forslag til vedtægter, der i korthed går ud på følgende:

Uddannelsestiden foreslås udvidet til 4 år, idet skolen dog hvert 3. år ikke optager elever. I de 2 første uddannelsesår må skuespillereleven ikke optræde offentligt uden skolerådets dispensation.

Teaterchefen har over for de tilskudsgivende myndigheder ansvaret for skolens pædagogiske og økonomiske ledelse og drift.

Ved skuespillerskolen ansættes en rektor, der forestår den daglige ledelse og drift, og som over for teaterchefen har ansvaret for studieplanens og budgettets overholdelse. Rektor medvirker ved budgetlægning og regnskabsaflæggelse, der sker på grundlag af hans i samråd med skolerådet udarbejdede undervisningsplan, der skal være i overensstemmelse med studieplanen.

Teaterchefen udarbejder i samråd med rektor studieplanen og forelægger den til styrelsens godkendelse. Teaterchefen og rektor udarbejder skolens ordensreglement.

Antagelse og afskedigelse af rektor foretages af styrelsen efter indstilling fra teaterchefen og udtalelse fra skolerådets lærer- og elevrepræsentanter. Antagelse og afskedigelse af lærere foretages af rektor.

Skolerådet består af rektor, som er dets formand, teaterchefen samt 3 lærere og 3 elever. Lærer- og elevrepræsentanter vælges for ét år ad gangen ved skoleårets begyndelse.

Skolerådets lærerrepræsentanter vælges af og blandt de lærere, der underviser på skolen, og elevrepræsentanterne af og blandt de elever, der undervises på skolen. Mindst 2 af lærerrepræsentanterne skal være lærere i dramatik. Elevrepræsentanterne vælges med en repræsentant for hver elevårgang. Samtidig vælges en suppleant for hvert medlem af skolerådet.

Fra skuespillerskolen ved Odense Teater er der fremsendt forslag til vedtægter, der i korthed går ud på følgende:

Det er skolens formål gennem teori og praksis at uddanne og efteruddanne skuespillere.

Skolen drives i nøje tilknytning til Odense Teater, hvilket bl.a. indebærer,

at skolens elever og personale har adgang til teatret og dets fælles faciliteter efter behov,

at skolens elever har ret og pligt til at gøre scenetjeneste ved teatret,

at skolens elever har ret og pligt til at overvære forestillinger på teatret samt efter samråd med instruktører ret til at overvære teatrets prøver,

at skolens elever har en dagligstue på teatret; denne dagligstue er samtidig garderobe for de elever, der har scenetjeneste,

at skolens optagelsesprøve afholdes på teatrets store scene,

at afgangsholdets præsentationsforestillinger henlægges til teatrets scener, og

at teatrets scener i muligt omfang kan benyttes til undervisning.

Teaterchefen er økonomisk ansvarshavende for skolen.

Skolens daglige ledelse varetages af skolens rektor.

Skolerådet består af rektor, 1 repræsentant for hvert elevhold og et tilsvarende antal repræsentanter for skolens lærere, hvoraf højst 1 tilhører gruppen af ikke-dramatiske lærere.

Skolerådet kan tage alle sager vedrørende skolen op til behandling.

Skolens budget skal forelægges skolerådet til udtalelse, og rådets udtalelse skal følge forslaget i den videre behandling.

Skolens undervisningsplan, undervisningens praktiske tilrettelæggelse, ansættelse af lærere, skolens ordensregler samt sammensætning af jury til optagelsesprøven skal godkendes af skolerådet, og rådets stillingtagen skal følge sådanne sager i eventuel videre behandling.

Ingen af vedtægtsforslagene er endeligt godkendt af ministeriet for kulturelle anliggender, der har villet afvente udvalgets udtalelse om teateruddannelsen.

Skolernes uddannelsesvirksomhed i de forløbne år.

Arbejdsudvalget har fra de 3 skoler indhentet årsberetninger om uddannelsesforløbet i perioden 1970 til 1978.

Antal studerende:

Der er i årene 1970-71 til 1977-78 udgået følgende elever fra skuespillerskolerne ved landsdelsscenerne:

<u>År:</u>	<u>Antal:</u>
1970-71	10
1971-72	12
1972-73	13
1973-74	12
1974-75	13
1975-76	11
1976-77	4
1977-78	15

4. Den økonomiske udvikling på skolerne.

Udvalget har på grundlag af indhentede regnskabsmæssige oplysninger udarbejdet følgende oversigt over den økonomiske udvikling på Statens Teaterskole og skuespillerskolerne ved landsdelsscenerne:

Oversigt over den økonomiske udvikling på teaterskolerne.

Regnskabsår	Statens Teater- skole	Skuespillerskolen i Århus	Skuespillerskolen i Odense	I alt
1970-71	1.668.300	685.500	713.100	3.066.900
1971-72	1.842.600	803.300	743.400	3.389.300
1972-73	2.346.400	844.300	840.600	4.031.300
1973-74	2.893.900	929.100	895.500	4.718.500
1974-75	3.351.100	1.198.400	875.700	5.425.200
1975-76	3.637.000	1.406.000	1.028.200	6.071.200
1976-77	4.271.300	1.478.800	1.186.600	6.936.700
1977-78 (budgettal)	4.054.000	1.438.000	1.300.000	6.792.000

Udgifternes fordeling 1977-78 (budgettal).

	Statens Teaterskole	Skuespillerskolen i Århus	Skuespillerskolen i Odense
Lærerlønninger	2.261.600	1.064.300	790.000
Andre lønninger	707.600	72.700	205.000
Rejseudgifter, diæter	134.300	139.000	122.000
Lokaleudgifter	513.000	69.000	114.000
Øvrige udgifter (fremmede tjenesteydelser, kontorhold, materialer m.v.)	437.000	93.000	69.000
I alt	4.054.000	1.438.000	1.300.000
Antal elever	45	20	18
Udgift pr. elev	90.000	71.900	72.200

5. Beskæftigelsessituationen inden for teaterområdet.

Udvalget har forsøgt at få belyst beskæftigelsessituationen inden for teaterområdet, men det har ikke ved henvendelse til de pågældende organisationer været muligt at få tilvejebragt tilstrækkeligt materiale, der kan danne grundlag for en redegørelse herom.

Derimod kan udvalget fastslå, at de færdiguddannede skuespillere og instruktører, der er udgået fra Statens Teaterskole, stort set har kunnet opnå engagement inden for alle former for teatervirksomhed.

Medens de færdiguddannede skuespillere ved Statens Teaterskole har måttet søge engagement ved forskellige teatre eller er gået ind i gruppe- eller børneteatervirksomhed, har de ved skolerne ved landsdelsscenerne uddannede skuespillere i vid udstrækning kunnet få engagement ved det teater, hvortil skolen er knyttet. En udvikling, der næppe kan fortsætte, idet de 2 landsdelsscener, så vidt udvalget kan skønne, næppe vedblivende kan absorbere de elever, der uddannes på skolerne.

6. Opera- og balletskole.

Selv om udvalget ikke er anmodet om at udtale sig om uddannelsen inden for den musikdramatiske kunst, har udvalget fundet det rimeligt kort at beskrive den uddannelse, der finder sted på de øvrige scenisk-dramatiske områder, nemlig operaen og balletten, hvor der findes statsfinansierede uddannelser for sangere og dansere:

A) Operakademiet.

Baggrund, ledelse og finansiering.

Ved kgl. anordning af 6. januar 1956 oprettedes et operaakademi med det formål gennem en samordning af Det kgl. danske Musikkonservatoriums uddannelse af sangere og Det kgl. Teaters hidtidige operaskole at varetage uddannelsen af vordende operasangere.

Operaakademiet er under fælles ledelse af Det kgl. danske Musikkonservatorium og Det kgl. Teater med en forstander fra hver af de 2 institutioner.

Udgifterne ved operaakademiets drift afholdes af konservatoriets og teatrets budgetter, der er optaget på finansloven. Vejle-

dende gælder, at konservatoriet afholder udgifterne vedrørende uddannelsen i de musikalske discipliner, teatret vedrørende de sceniske og dramatiske discipliner.

Uddannelse.

Uddannelsen på operaakademiet er normalt 3-årig (excl. præparandklasse).

Det 1. undervisningsår foregår - foreløbig som forsøgsordning - udelukkende på konservatoriet og omfatter kun sanglig undervisning.

2. og 3. undervisningsår foregår fortrinsvis på Det kgl. Teater med dramatisk og sanglig undervisning.

Undervisningsfagene omfatter følgende discipliner: Sang, klaver, teori, hørelære, musikhistorie, repetition, ensemblesang, sprog, grundskoling i fysio-dramatiske discipliner m.v., musikalsk indstudering samt operadramatik.

Antal elever.

På samtlige 3 undervisningstrin findes normalt højst 10 elever, for tiden 1 elev på 1. trin, 3 elever på 2. trin og 3 elever på 3. trin. Hidtidig praksis viser, at der optages indtil 3 nye elever pr. år.

B) Den kgl. Balletskole.

Baggrund, ledelse, finansiering.

Den kgl. Balletskole omfatter en danseskole (oprettet i 1771 på Hofteatret) og en læseskole (oprettet i 1856).

Danseskolen ledes for tiden af en assisterende balletmester, læseskolen af en læreruddannet forstander.

Udgiften ved skolernes drift afholdes af Det kgl. Teaters budget under finansloven.

Uddannelse.

Danseskolen.

Danseskolens formål er gennem daglig træning og undervisning i grundlæggende trin- og kropsmæssige forudsætninger samt i balletdansens forskellige stilarter at give en grundig og bredtdækkende uddannelse med henblik på senere beskæftigelse som danser, specielt ved Den kgl. Ballet.

I modsætning til andre uddannelsesformer vil en balletdansers

erhvervsmæssige uddannelse som hovedregel tage sin egentlige begyndelse samtidig med påbegyndelsen af folkeskoleuddannelsen, ligesom den afsluttes ved 17 - 18-års alderen.

Den daglige, generelle undervisning på danseskolen bygger som hidtil på den klassiske balletskoles principper.

Det har i et par år været under overvejelse, at balletelever fra 11-års alderen undervises i mere konkrete fag som eksempelvis stildanse, mimik, sceneudseende (teater- og kulturhistoriske stilarter), sminkning, teatertekniske fag (scenebelysning, lyd/billedbåndteknik) samt dansepædagogik.

Læseskolen.

Læseskolens formål er det samme som folkeskolens med den udvidelse og begrænsning, som den særlige tilknytning til Det kgl. Teater medfører.

Undervisningen må primært give eleverne et såvel fagligt som kulturelt grundlag for deres kunstneriske udvikling.

Det samlede elevtal (7 - 16 år) på balletskolen ligger normalt på 50 - 70 elever. .

7. Andre uddannelsesinstitutioner inden for teaterområdet.

Udover de statsdrevne teater-, opera- og balletskoler og stats- og kommunalt støttede skuespillerskoler findes der inden for teaterområdet andre uddannelsesinstitutioner, der for nogens vedkommende oppebærer støtte i henhold til teaterlovens § 30, medens andre ikke oppebærer statstilskud og derfor må basere deres virksomhed enten på kommunalt tilskud eller udelukkende på privatøkonomisk basis.

Af disse skal nævnes:

Odin Teatret - Nordisk Teaterlaboratorium for skuespilkunst.

Denne institution har siden grundlæggelsen i 1964 under Eugenio Barbas ledelse fulgt en klar linie., især omkring alternative uddannelsesstilbud og teaterformer.

Som forgængere for en teaterlaboratorievirksomhed af den art kan nævnes Stanislavskijs forskellige studioscener - også det studio som Meyerhold ledede. I nyere tid har Grotowskis teaterlabora-

torium fulgt disse eksperimenter op, både teoretisk og med praktiske teaterforestillinger.

Odin Teatret flyttede i 1966 fra Oslo til Holstebro og har der siden fortsat i samme spor, dels med en række selvstændige forestillinger, dels ved udgivelsen af tidsskriftet Teatrets Teori og Teknik (1965 - 1974, i alt 22 numre, før det måtte gå ind af økonomiske grunde) og endelig en række seminarer og gæstespil fra hele verden.

Virksomheden har således haft en dobbeltfunktion, dels den mere interne træning og uddannelse af egne skuespillere, der naturligvis også nyder godt af seminarvirksomheden, og dels den mere udadvendte virksomhed med forestillinger, publikationer og seminarer og gæsteformidling.

Til sammen har disse aktiviteter virket som en katalysator for både teaterlivet og teateruddannelsen, ikke alene i Danmark og Norden, men også i stigende grad på internationalt plan.

I de senere år har Odin Teatret ikke alene vist sine forestillinger på gæstespil, men også drevet seminarvirksomhed rundt om i verden med bred international tilslutning, især i Italien, Frankrig og Sydamerika.

Om seminarvirksomheden i Holstebro kan tilføjes, at den som regel har fundet sted på nordisk basis med støtte fra bl.a. Nordisk Kulturfond, kulturministeriet og fra Holstebro kommune. Man har fra starten søgt at bringe nye gæstepædagoger og teaterfolk til Danmark, ofte i forbindelse med gæstespil, der ikke tidligere har været vist i Norden.

Som eksempler kan nævnes Jerzy Grotowski, Dario Fo, Jean-Louis Barrault, Jaques Lecoq og senere pædagoger og grupper fra Japan, Indien, Sydamerika etc.

Der har dog også været afholdt seminarer med mere specielt nordisk sigte, som f.eks. den første store "Gruppeteater"-festival i 1970, hvor gruppeteatre og teaterfolk fra hele Norden fik lejlighed til at udveksle erfaringer omkring denne forholdsvis nye teaterproduktionsproces (der i øvrigt i visse måder svarer til Odin Teatrets egen produktionsproces).

Odin Teatret har således fungeret som "et vindue til verden udenfor" og ønsker at fortsætte i disse retninger. - Angående mere aktuelle planer kan bl.a. henvises til Odin Teatrets bidrag til betænkningen "Fort- och vidareutbildning för teaterarbetare", Nordisk

Utdredningsserie 1975: side 38 - 39 -/3 af de der skitserede seminarer er allerede realiseret i mellemtiden.

Odin Teatret oppebærer et statstilskud, der i finansåret 1978 udgør 412.500 kr. Fra Holstebro kommunes side stilles lokaliteter til rådighed for laboratorievirksomheden, og brugsværdien (incl. el, vand og varme) af disse lokaler sammenlagt med et kontant tilskud på 120.000 kr. svarer stort set til statstilskuddet, navnlig efter den sidste udbygning af lokalerne.

Statstilskuddet går til uddannelse af egne elever og driften af teatret - laboratorievirksomheden - incl. personale og almindelige kursusarrangementer. De større nordiske seminarer finansieres særskilt, dels ved kursusafgifter, dels ved supplerende tilskud fra staten, Holstebro kommune, nordiske fonds m.v. efter ansøgning i hvert enkelt tilfælde.

International Ballet Seminar.

International Ballet Seminar ledes af balletmester Birger Bartholin. Seminaret driver såvel en daglig balletskole som arrangerer seminar kurser på internationalt plan.

Balletskolen hviler i sig selv, medens seminarerne får tilskud i henhold til teaterlovens § 30, hvilket tilskud i 1978 udgør 222.000 kr.

Seminaret henvender sig til viderekomne, professionelle dansere og balletpædagoger, medens den daglige balletskole er en grunduddannelse, der har til formål at uddanne professionelle dansere.

Det danske Ballet-teater, København.

Det danske Ballet-teater drives af kgl. balletmester Øie Palle Hansen og balletpædagog Lisbeth Forsberg.

Ballet-teatrets målsætning er inden for den klassiske ballet foruden at uddanne dansere til ballet-teatret at give de elever, der kun ønsker at dyrke ballet som hobby en sagkyndig indføring i balletten som kunstart.

Det danske Ballet-teater er en selvejende institution, hvis formål er at skabe et alternativt balletkorps i København.

Ballet-teatret satser på at kunne uddanne dansere og danserinder, da Det kgl. Teater ikke har mulighed for at optage alle de dansetalenter, som har krav på en uddannelse.

Ballet-teatret giver hvert år offentlige forestillinger, der i økonomisk henseende er baseret på det overskud, elevskolen giver. Disse forestillinger anses for absolut nødvendige for at skabe et nyt balletkorps.

Dansk Ballet Akademi, Thurø.

Dette akademi blev oprettet af balletmester Nini Theilade i Svendborg 1970 (dengang under navnet Dansk Ballet Gruppe, Akademi-et).

Til etablering modtog akademiet tilskud fra kulturministeriet, ligesom Svendborg kommune stillede det tidligere kommunekontor på Thurø - en 12 værelses villa - til disposition for akademiet, ombyggede og indrettede huset efter Nini Theilades ønsker til formålet. Akademiet har siden starten modtaget årligt driftstilskud fra kommunen.

Undervisningssæsonen strækker sig fra 1. september til 31. maj, alle 6 ugedage. Derudover afholdes i juli et sommerkursus på 3 uger. Den daglige undervisningsplan omfatter gennemsnitlig 6 timer i følgende discipliner: Klassisk ballet, moderne ballet, karakterdans, step, jazz, balletteori og -historie, dramatik og mime.

Undervisningen følger for alle elever i skolealderen en ensartet udviklende linie, som omfatter fra 1 til 4 timer ugentlig. Aspirantelever på full-time må være over skolealderen og har daglig træning plus de omtalte teoretiske fag. I mulig udstrækning skaffer akademiet gæstelærere - ofte i samarbejde med Odense Teaters skuespillerskole. Aspirantuddannelsen er normalt 3-årig.

Gennem årene søges akademiet af elever fra hele verden. Royal Academy of Dancing har sendt flere færdiguddannede elever. Det samme gælder andre engelske balletskoler. Sommerkurset bliver besøgt af et stort antal udlændinge.

Alle elever, som har gennemgået aspirantuddannelsen har direkte fra akademiet fået professionelt engagement ved teatre, som kræver dansere, der både opfylder kravet til medvirken i rene balletter og i operetter og musicals. Det drejer sig indtil nu - i løbet af 8 sæsoner - om 12 dansere, hvoraf 4 har solokontrakter.

I tilfælde, hvor Odense Teater til operetter har haft behov for større dansemæssig kunnen, end teatrets faste medarbejdere kunne klare, har flere af akademiets aspirantelever i afsluttende semester haft engagement der.

Café Teatrets uddannelsesvirksomhed.

Café Teatret åbnede sin dramaskole for 1½ år siden. Skolen er under fritidsloven og tilbyder såvel enkeltkurser som intensivkurser i discipliner, der fører ind til et større kendskab og forståelse af teaterkunsten.

I sidste sæson havde skolen også et videreuddannelseskursus for professionelle skuespillere; nemlig med stemmetræning ved Jørgen Torp, kropstræning ved Marianne Walther og i skuespillerens teknik ved Horacio Munoz-Orellana. Kurset var således tilrettelagt, at de 3 lærere kørte team-teaching. Kurset blev til sidst projektorienteret, således at lærere og elever blev enige om at sigte mod en opførelse af et givet teaterstykke. Dette blev ikke realiseret; men det er Café Teatrets opfattelse, at netop en projektorienteret videreuddannelse er det eneste rigtige at satse på.

Elevskolen på ABC-teatret og Aveny Teatret.

I sæsonen 1977-78 etablerede teaterdirektør Klaus Pagh i tilknytning til ABC-teatret og Aveny Teatret en uddannelse for skuespillere.

Professionelle teaterfolk har foreløbig på frivillig basis og uden at oppebære løn påtaget sig at undervise på skolen.

Uddannelsen er 3-årig. I det 1. år kommer eleven ikke på scenen, men i det 2. uddannelsesår får eleven mulighed for enkelte egnede roller. I det 3. år agter man at antage elever som skuespillere på minimumsgage og tildele vedkommende småroller.

Uddannelsen er nærmest at sammenligne med den uddannelse, der foregår på skuespillerskolerne i Århus og Odense, men ikke omfattende så mange fagområder som på disse skoler, som det var ønskeligt, idet driften af skolen, som hidtil har været en privat skole, bliver betalt af Klaus Pagh.

V. Udvalgets bedømmelse af den generelle uddannelsessituation og udvalgets forslag

1. Generelt.

Efter omfattende høringer af alle kategorier af teaterfolk og på grundlag af de undersøgelser, som udvalget selv har foretaget, står det klart for udvalget, at teateruddannelserne i Danmark har store mangler. På flere punkter findes der ingen grunduddannelse. Og på alle punkter er efter- og videreuddannelse forsømt.

Ingen af de eksisterende teaterskoler er fuldt ud i stand til at opfylde de krav, som teaterhåndværket i dag stiller. Det er krav, som vedrører teatrets berøringsflader med alle slags publikum.

Ingen af de 3 skoler byder på en tilfredsstillende undervisning i børneteater og i teaterformer, som mindre bygger på færdige manuskripter end på projekter, orienteret mod et defineret publikum. Disse teaterformer, ikke mindst børneteater, stiller krav om research-teknik og samarbejdsformer, som en moderne teaterskole må kunne konfrontere eleverne med i større udstrækning, end det i dag er muligt.

Ligeledes er skolernes nuværende muligheder for at uddanne teaterfolk til at give sig af med film, TV eller radio utilstrækkelige. Hvad film og TV angår er der ikke noget rimeligt forhold mellem samfundets efterspørgsel og skolernes tilbud.

Med oprettelsen af Statens Teaterskole påbegyndte man en praktikuddannelse, som senere skulle danne grundlag for en instruktør- og scenografuddannelse. Dette er endnu ikke realiseret.

Så vigtige kategorier af teaterfolk som dramatikere, lys- og lyddesignere og sceneteknikere (regissører, rekvisitører m.v.) står uden en uddannelse overhovedet.

2. Statens Teaterskole.

Med oprettelsen af Statens Teaterskole stod man i en uddan-

nelsesmæssig henseende ny situation, idet uddannelsen skulle finde sted uden kontakt til det producerende teater.

At dette kunne og har medført vanskeligheder er forståeligt - navnlig når henses til, at skolens første år tillige blev præget af de brydninger, der skete inden for andre uddannelsesområder og på andre uddannelsesinstitutioner.

Imidlertid kan forholdene på Statens Teaterskole ikke alene anskues ud fra begyndervanskeligheder og brydningstider, men måske snarere ud fra nogle ganske konkrete forhold, som efter udvalgets opfattelse har præget skolen i de senere år og givet anledning til reaktioner fra en del elevers side.

Dette medførte bl.a., at udvalget i februar 1977 af kulturministeren blev anmodet om at fremskynde sit arbejde, specielt for så vidt angik Statens Teaterskole.

På denne baggrund fremkom udvalgets flertal den 16. marts 1977 med en udtalelse over for kulturministeren om, at der burde ske ændringer i forholdene på Statens Teaterskole, idet udvalget udtalte følgende:

"På grundlag af de af arbejdsudvalget allerede foretagne undersøgelser, herunder møder med ledere, lærere og elever på Statens Teaterskole og skuespillerskolerne i Århus og Odense samt de første-årselever, der har forladt Statens Teaterskole, skal arbejdsudvalget fremkomme med følgende foreløbige udtalelse:

Udvalget er af den opfattelse, at grunduddannelsen på Statens Teaterskole med omgående virkning bør gøres mere differentieret.

Dette gælder navnlig den dramatiske del af uddannelsen, der efter udvalgets opfattelse (hidtil) har været for "snæver", idet den har været baseret på en enkelt lærers syn på uddannelsen i dramatik.

Da der ikke - eller ihvert fald ikke umiddelbart - kan etableres en ordning, hvorved Statens Teaterskole arbejder i kontakt med et professionelt teater, og'da udvalget ikke er nået til en afslutning med hensyn til sine overvejelser på dette område, mener udvalget på nuværende tidspunkt at burde anbefale, at der gennem ansættelse af flere lærere i dramatik på Statens Teaterskole bør søges tilvejebragt en mere differentieret undervisning inden for dette essentielle fagområde for alle elevårgange.

Ved sådanne ansættelser forudsættes det, at de pågældende dramalærere samtidig er erfarne udøvere af praktisk teaterarbejde,

således at eleverne herigennem stifter bekendtskab med forskellige sider af det professionelle danske teaters arbejdsvilkår.

Det er endvidere udvalgets opfattelse, at den demokratiske styreform bør bevares, men således at der gennem valgregler sikres mindretallet en repræsentation i skolerådet."

Da den af udvalget afgivne udtalelse over for kulturministeren på grund af sagens karakter af "haste-sag" ikke kunne indeholde en helhedsanalyse af uddannelsessituationen ved Statens Teaterskole, skal der i det følgende redegøres for udvalgets grundlæggende synspunkter:

Det er udvalgets opfattelse, at Statens Teaterskoles manglende tilknytning til det producerende teater på den ene side kan medføre en vis indadvendthed. På den anden side giver denne uafhængige skoleform også positive uddannelsesmuligheder.

Statens Teaterskole må derfor sættes i stand til at udnytte disse muligheder bedre, end den hidtil har kunnet.

Dette nødvendiggør efter udvalgets opfattelse, at skolen understøttes med en publikumsinviterende scene med fast spillerytme.

Herved kan Statens Teaterskole for afgangsholdenes vedkommende selv fungere som et producerende teater, hvis offentlige forestillinger eleverne, bistået af en mindre fast teknisk stab, selv planlægger og afvikler. I disse forestillinger forudsættes afgangseleverne at spille sammen med professionelle skuespillere.

Endvidere at skolen i vid ustrækning vælger instruktørerne til disse forestillinger, samt dramatiske lærere i øvrigt, blandt aktive teaterfolk.

Herved sikres skolens kontakt med praktiske teaterfolk og dermed med teknik og ideer, som findes uden for skolen. Udvalget forudsætter herved, at skolen sættes økonomisk i stand til at friste aktive teaterfolk til at henlægge en del af deres virksomhed til skolen og vel at mærke således, at vedkommende instruktører i disse perioder ikke samtidig har andre opgaver.

Ved en sådan kombination af selvstændighed og frigjorthed fra det eksisterende teater på den ene side og stadig kontakt med personligheder fra det eksisterende teater på den anden side kan Statens Teaterskole bringes i stand til at opfylde de forudsætninger, som var gældende ved dens oprettelse.

Udvalget skal i denne forbindelse pege på, at der allerede i

betænkningen fra 1965 om oprettelse af et teaterakademi blev stillet forslag om oprettelse af en selvstændig elevscene.

Manglen på en elevscene og dermed mulighederne for samarbejde med aktive teaterfolk har bevirket, at uddannelsen ved Statens Teaterskole stod i fare for at stivne i sin egen form, hvilket fra tid til anden har medført kritik mod de færdiguddannede skuespilleres faglige kunnen.

A) Skuespilleruddannelsen.

Denne uddannelse bør efter udvalgets opfattelse forbedres både kvalitativt og kvantitativt. Det er væsentligt for uddannelsen, at den omfatter alle teatrets udtryksformer og teaterretninger. Uddannelsen må derfor tilrettelægges og gennemføres således, at den ikke ensidigt uddanner for store teatre, mindre teatre eller børne- og gruppeteatre, men retter sig mod alle former for teatervirksomheder strækkende sig fra det klassiske til det moderne.

Udvalget er således af den opfattelse, at der i uddannelsen bør integreres sådanne fag, som er nødvendige for på professionel måde at udøve faglig kunnen inden for børne- og gruppeteatre. Udvalget kan tiltræde det uddannelsesprogram, som er udarbejdet af Børneteatersammenslutningen, hvori der lægges vægt på projektorienteret uddannelse, der retter sig mod et bestemt publikum.

Udvalgets flertal må dog tage afstand fra sammenslutningens tanke om, at uddannelsen inden for børne- og opsøgende teater etableres som en selvstændig uddannelse; uddannelsen bør efter flertallets opfattelse finde sted på de eksisterende uddannelsesinstitutioner og som nævnt integreres i den almindelige undervisning.

Et enkelt medlem af udvalget (Kim Nørrevig) kan tiltræde Børneteatersammenslutningens tanke om en selvstændig uddannelse inden for børne- og opsøgende teater. Kan en sådan ikke umiddelbart etableres, tilslutter dette medlem sig Børneteatersammenslutningens forslag om en specialisering af uddannelsen (jfr. bilag 17).

Udvalget er enig om, at der udover fag, der sigter på børne- og gruppeteatervirksomhed, også bør undervises i teaterformer, der i mindre grad bygger på færdige manuskripter, men som satser på projekter, der gennemføres i samarbejde med dramatikere eller andre, der gennem research eller et udviklingsforløb søger at skabe forestillinger.

Endvidere bør uddannelsen udvides, således at den færdiguddan-

nede skuespiller er i stand til at mestre den teknik og udtryksform, som massemedierne kræver. Uddannelsen på disse områder bør af Statens Teaterskole tilrettelægges og gennemføres i samråd med Danmarks Radio og Den danske Filmskole.

a) Praktikanttjeneste.

Udvalget har nøje overvejet spørgsmålet, om det vil være muligt i uddannelsestiden at give den enkelte skuespillerelev mulighed for at udføre enkelte roller på et teater eller i øvrigt mulighed for praktikanttjeneste under uddannelsen.

Udvalget er imidlertid ikke overbevist om, at det vil være gavnligt eller muligt at gennemføre en praktikanttjeneste.

Det er udvalgets opfattelse, at en praktikanttjeneste, som ikke har en pædagogisk opfølgning, som ikke indgår i et uddannelsesforløb med skolen, og som for en længere periode tager en elev ud af en undervisningssammenhæng, ikke har større uddannelsesmæssig værdi.

Dette standpunkt er på linie med de erfaringer med hensyn til praktikanttjeneste, man har gjort ved den norske statslige teaterskole, der siden har afskaffet praktikanttjeneste.

Derimod er udvalget af den anskuelse, at der på anden måde må kunne skabes et grundlag for samarbejde og kommunikation med producerende teatervirksomheder, således at skuespillereleverne og andre uddannelsessøgende ved Statens Teaterskole kan indgå i et helt produktionsforløb og få dette fulgt op pædagogisk på skolen.

b) Selvstændig scene.

For fuldt ud at kunne imødekomme de krav, der stilles til teateruddannelsen, anser udvalget det derfor for absolut nødvendigt, at der etableres en teknisk set fuldt udstyret "publikumsvendt" scene - et undervisningsteater - der giver skuespillereleverne mulighed for at lære, hvad det i praksis vil sige at "opføre en forestilling for et publikum".

En sådan scene bør indrettes således, at den i henseende til lys og lyd og på andre tekniske områder kan danne grundlag for uddannelse af teknikere, scenografer m.v.

Over for udvalget har Statens Teaterskole givet udtryk for, at en sådan scene bør være placeret i eller i umiddelbar forbindelse med skolen.

Imidlertid anser udvalget det for tvivlsomt, om dette kan ske inden for skolens nuværende fysiske rammer.

Placering af en sådan scene uden direkte forbindelse med Statens Teaterskole kan være en modvægt mod den isolation, der hidtil har præget Statens Teaterskole.

Forudsætningen for at opnå fuldt udbytte af at møde et publikum i uddannelsestiden må i øvrigt være, at der søges kontakt med så differentieret et publikum som muligt, hvilket dels kan ske ved scenens separate placering, dels gennem opførelse af forskellige former for forestillinger, samt endelig ved at alliere sig med publikumsorganisationer, oplysningsforbund m.fl.

Udvalget skal pege på, at indretning af en "publikumsvendt" scene støttes fra mange sider; det være sig skuespillere, scenografer, instruktører og teknikere - og sidst men ikke mindst har Statens Teaterskole peget på, at etablering af en sådan scene er en absolut forudsætning for, at skolen kan gennemføre en forsvarlig teateruddannelse.

Udvalget har overvejet forskellige lokalemuligheder, men er ikke umiddelbart i stand til at pege på, hvor en sådan scene kan placeres i allerede eksisterende lokaler.

Det vil ikke være muligt at danne sig noget skøn over omkostningerne ved etablering og drift af en scene, idet disse omkostninger er ganske afhængige af lokaliteternes beliggenhed, størrelse og indretning, herunder mulighederne for at finde frem til lokaler, der umiddelbart og uden ombygning vil kunne benyttes til undervisnings- og teaterformål.

c) Uddannelsens længde.

For at imødekomme de krav, der stilles til en effektivisering af uddannelsen har Statens Teaterskole stillet forslag om en forlængelse af uddannelsestiden for skuespillere fra 3 til 4 år, således at alle uddannelser ved skolen bliver 4-årige.

Udvalget er enig om, at en sådan forlængelse af uddannelses-tiden for skuespillere er nødvendig, ikke mindst af hensyn til de nye fagområder, der bør tages op, og den tid, der må afsættes til praktisk teaterarbejde.

Det bemærkes, at skolerne har foreslået, at der herefter gennemføres en ordning, hvorefter der efter aftale skolerne imellem hvert 3. år undlades optagelse af nye elever efter tur på de enkelte skoler.

Det af Statens Teaterskole udarbejdede forslag til en langsigtet undervisningsplan (dateret januar 1978) indeholder detaljerede planer for henholdsvis instruktøruddannelse og scenografuddannelse. Udvalget mener, det vil føre for vidt at gå i detaljer med disse planer og skal derfor indskrænke sig til at udtale, at udvalget anser planerne for egnede som udgangspunkt for den fremtidige instruktøruddannelse og scenografuddannelse ved Statens Teaterskole.

B) Uddannelsen i teaterpraktik.

Bekendtgørelsen om Statens Teaterskole forudsætter - udover skuespilleruddannelsen - gennemførelse af en uddannelse i almen teaterpraktik, der tager sigte på en teoretisk og praktisk indføring i arbejdsgangen ved produktion af en teaterforestilling, med særlig vægt på scenografi, sceneteknik og instruktion og med adgang til for eleverne i løbet af uddannelsen at specialisere sig inden for uddannelsesområdet.

Imidlertid må udvalget konstatere, at den i bekendtgørelsen forudsatte 4-årige uddannelse i almen teaterpraktik ikke har kunnet gennemføres efter hensigten.

Den under teaterpraktikuddannelsen påbegyndte instruktør- og scenografuddannelse lider af væsentlige mangler.

Vigtige kategorier af teaterfolk som dramatikere lys- og lyd-designere og andre teknikere (regissører, rekvisitører m.v.) står desuden stadig uden uddannelsesmuligheder.

Den i bekendtgørelsen forudsatte teoretiske og praktiske indføring i arbejdsgangen ved produktionen af en teaterforestilling har ikke kunnet finde sted i den ønskede udstrækning bl.a. på grund af manglen på en "publikumsvendt" scene.

På denne baggrund har udvalget fra organisationer, der repræsenterer skuespillere, instruktører, scenografer, teknikere og dramatikere, modtaget tilkendegivelse om forbedring af praktikeruddannelsen på Statens Teaterskole i forbindelse med oprettelse af en scene, hvor alle uddannelsessøgende under uddannelsen kan afprøve resultatet af deres kunnen for et differentieret publikum.

Udvalget er af den opfattelse, at man må forlade begrebet "uddannelse i almen teaterpraktik", således som denne er formuleret i bekendtgørelsen om Statens Teaterskole, og søge gennemført et ud-

dannelsesprogram, der i første-året - eller i hvert fald en del af dette - omfatter en basisuddannelse, der er fælles for skuespillere, instruktører og scenografer.

Udvalget forudsætter herved, at der gennem hele uddannelsesforløbet bør være en intens kontakt mellem disse uddannelsesformer med henblik på gennemførelse af projektrettet undervisning i 2., 3. og 4. uddannelsesår.

Udvalget kan på denne baggrund tilslutte sig Statens Teaterskoles ønske om ophævelse af praktiker-begrebet til fordel for 2 klart definerede uddannelser, nemlig instruktøruddannelse og scenografuddannelse, medens teknikeruddannelsen bør løses på forskellig måde, alt efter hvilken art teknikere, det drejer sig om, jfr. nedenfor.

C) Uddannelse af teaterteknikere.

Som foran anført findes der ikke uddannelsesmuligheder for teaterteknikere eller andre former for teatermedarbejdere, der er integreret i teaterforestillingerens forberedelse, skabelse og afvikling.

Der er her tale om et stort arbejdsområde, spændende fra en kunstnerisk indsats på det lys- og lydmæssige område til en ren manuel betjening af teatertekniske indretninger.

Uddannelsen inden for denne del af teaterområdet er således særdeles vidtspændende, og betegnelsen "teatertekniker" er næppe ganske dækkende, eftersom der er tale om en række forskellige fagområder, der alle på et eller andet tidspunkt i en forestillings forberedelse, tilblivelse eller afvikling har betydning for det kunstneriske resultat.

Som følge heraf må såvel uddannelsens art som varighed differere væsentligt - alt eftersom der er tale om en ren kunstnerisk indsats, et blandet kunstnerisk-manuelt arbejde eller en håndværksmæssig virksomhed, der kræver særlig teatermæssig ekspertise.

Udvalget kan på denne baggrund tiltræde Statens Teaterskoles forslag om, at den del af "teknikeruddannelsen", der kræver en overvejende kunstnerisk indsats ved siden af en specialuddannelse af mere teknisk betonet art, bør foregå på Statens Teaterskole i nær kontakt med de øvrige uddannelsesaktiviteter, herunder navnlig scenografuddannelsen.

Dette gælder specielt "lys- og lyddesignere", der i kraft af

deres kunstneriske indsats er med til sammen med instruktører og scenografer at skabe en teaterforestilling, bl.a. i kraft af de virkemidler, som moderne lys- og lydteknik råder over.

Udvalget forudsætter herved, at lys- og lyddesignere dels vil blive rekrutteret fra de elever, der ønsker en uddannelse som scenografer, og som har særlig interesse for lys- og lyddesign, dels fra belysnings- og toneassistenternes rækker, der i forvejen har kendskab til betjening af lys og lyd, og som føler, at de har særlige evner for eller interesse i at udøve en kunstnerisk indsats netop på dette område.

Udvalget er af den opfattelse, at denne uddannelse vil kunne indgå i scenograflinien på Statens Teaterskole eller køre parallelt med denne, således at uddannelsen som lys- og lyddesignere i lighed med scenografuddannelsen bliver 4-årig.

Udvalget mener i øvrigt, at der vil blive tale om et forholdsvis begrænset antal elever på lys- og lydsiden, idet der her er tale om et begrænset beskæftigelsesområde, der specielt henvender sig til de helt store teatervirksomheder.

Udvalget har indgående beskæftiget sig med det af Teatrenes embedsmands- og funktionærforening fremlagte uddannelsesprogram, omfattende grund-, efter- og videreuddannelse af teaterteknikere.

Udvalget er med Teatrenes embedsmands- og funktionærforening enig i, at det teknisk-administrative personale på lige fod med andre erhvervsgrupper og de ved teatervirksomhed beskæftigede medarbejdere er berettiget til at modtage en systematisk teoretisk-praktisk grunduddannelse inden for deres specielle virkefelter og ligeledes have mulighed for oplysende og praktisk efter- og videreuddannelse.

Udvalget skal på dette sted alene behandle spørgsmålet om grunduddannelse, idet spørgsmålet om efter- og videreuddannelse af teaterteknikere omtales neden for under efter- og videreuddannelse inden for det samlede teaterområde (pag. 86 - 92).

Udvalget finder det ligeledes væsentligt, at uddannelseslinier som f.eks. regissører, belysningsassistenter, toneassistenter, scene- og dekorationsteknikere foregår dels i form af praktik ved teatrene, dels på Statens Teaterskole inden for rammerne af en 3-årig uddannelse, således at eleverne inden for de tekniske fag under uddannelsesforløbet får mulighed for at deltage i skolens produktioner.

Imidlertid må man gøre sig klart, at Statens Teaterskole ikke på nuværende tidspunkt er således udrustet i henseende til lokaler, tekniske apparaturer, værktøj og specielle arbejdsrum, at dette umiddelbart kan lade sig gøre.

Hertil kommer, at en absolut forudsætning for at tilvejebringe en forsvarlig uddannelse på blandet kunstnerisk-praktisk plan er, at Statens Teaterskole får en "publikumsvendt" scene, der i henseende til lys-, lyd- og andre teatertekniske indretninger er fuldt udstyret med henblik på at kunne benyttes af og involverende designere og teaterteknikere under uddannelse i arbejdsprocessen med hensyn til forestillingers tilblivelse og afvikling.

Indtil denne udbygning af Statens Teaterskole har fundet sted, og indtil en scene er etableret, må teknikeruddannelsen søges gennemført i samarbejde med et eller flere teatre i det storkøbenhavnske område og på landsdelsscenerne i provinsen.

I uddannelsen bør tillige involveres Den danske Filmskole og Danmarks Radio - ikke blot i begyndelsesfasen, men i hele uddannelses-tiden, idet det må være helt naturligt, at teknikeruddannelsen - i lighed med hvad der stiles imod for skuespilleres, instruktørers og scenografers vedkommende - kommer til at omfatte teaterområdet i videste forstand.

Udvalget kan således stort set anbefale Teatrenes embedsmands- og funktionærforenings forslag til gennemførelse af en grunduddannelse på en række teaterfaglige områder som værende egnet til at etablere en forsvarlig uddannelse på det teatertekniske område - dog anser udvalget det for tvivlsomt, om fundamentet i de 3-årige teaterskoleuddannelser for teknikeres vedkommende bør være et fælles basisår med hovedvægt lagt på tværfaglig undervisning for alle faggrupper med såvel fælles undervisningsemner og kreativitetsudvidende samvær.

Bortset fra lys- og lyddesignere mener udvalget ikke, at de, der søger en praktisk-teknisk uddannelse, har nogen fordel af at deltage i skuespillernes, instruktørernes eller scenografernes uddannelse i basisåret, hvorimod mødet med disse grupper og samarbejdet mellem disse og teknikerne bør ske på den "publikumsvendte" scene.

Derimod er udvalget med Teatrenes embedsmands- og funktionærforening enig i, at såvel teknikerne som andre ved teaterarbejde beskæftiget personale i uddannelses-tiden bør bibringes et vist

kendskab til teaterhistorie, teaterbygninger, grundlæggende teoretisk-praktisk kendskab til teatret m.v.

Udvalget kan således anbefale, at der i tilknytning til Statens Teaterskole søges gennemført 3-årige uddannelser på en række teaterpraktiske områder.

For så vidt angår de grupper af teatermedarbejdere, der fuldtud eller i overvejende grad beskæftiges med praktisk teaterarbejde - det være sig på produktionssiden, omfattende tilvirkning af dekorationer og rekvisitter, kostumer og parykker m.v. eller medvirken ved forestillingers gennemførelse ved manuel betjening af tekniske indretninger m.v. eller grupper af andre i forestillingers forberedelse eller afvikling beskæftigede medarbejdere som f.eks. sminkører, frisører, kostumierer m.v. - skal udvalget pege på de muligheder, der ligger i at opbygge en teaterfaglig uddannelse på basis af "De Erhvervsfaglige Grunduddannelser".

Uden at gå nærmere ind på opbygningen af EFG-uddannelsessystemet skal udvalget fremhæve, at fællestrækket i disse uddannelsesformer er, at man i en del af uddannelsesperioden skal gå på en teknisk skole, en handelsskole eller en anden erhvervsskole. I andre perioder skal man have praktisk undervisning i en virksomhed.

Da EFG-uddannelsen bl.a. omfatter elektrikere, elektromeknikere, finmekanikere, frisører, maskinarbejdere, modister, snedkere, tømrere, værktøjsmagere m.v., vil uddannelsen inden for disse fagområder, kombineret med specialuddannelse på det teaterfaglige område, formentlig kunne løse problemerne for så vidt angår uddannelse for den personkreds, der beskæftiges på de store eller større teatervirksomheders værksteder, og de scenemedarbejdere, hvis tjeneste udelukkende eller overvejende er af praktisk art.

Endelig vil EFG-uddannelsen efter udvalgets opfattelse være velegnet for så vidt angår teaterfrisører, parykmagere, sminkører og kostumierer.

En uddannelse inden for de nævnte praktiske områder, byggende på EFG-uddannelsen, vil således både løse faglige og økonomiske problemer omkring en væsentlig del af teknikeruddannelsen, ligesom uddannelsen vil kunne decentraliseres og gennemføres i tilknytning til teatervirksomheder såvel i København som i provinsen.

Endelig vil den praktiske del af teknikeruddannelsen ikke komme til at belaste Statens Teaterskole og de uddannelser, der udelukkende eller overvejende har kunstneriske formål.

Udvalget anser det som følge heraf for ønskeligt, at der efter forhandling med undervisningsministeriet søges etableret en teateruddannelse på de områder, hvor faglige, økonomiske og praktiske forhold gør dette muligt.

Udvalget kan endelig tiltræde Teatrenes embedsmands- og funktionærforenings udtalelse om, at der på en række teaterfaglige områder af forskellig art tiltrænges uddannelser af forholdsvis kort varighed. Sådanne uddannelser bør efter udvalgets opfattelse etableres på kursusbasis og foregå enten i tilknytning til de eksisterende teaterskoler eller knyttes til større teatervirksomheder eller arrangeres af det organ, der skal tage sig af efter- og videreuddannelsen.

Sådanne kortvarige uddannelser kan bl.a. omfatte teateradministratorer, teaterfrisører og kostumierer, der allerede har en faglig uddannelse, samt sufflører, sminkører m.v.

Udvalget skal bemærke, at denne opregning ikke tilsigter at være udtømmende.

D) Dramatikeruddannelsen.

Udvalget anser det for nødvendigt, at der etableres en uddannelse for dramatikere, der bør kunne knyttes såvel til Statens Teaterskole som til de producerende teatervirksomheder.

Teatrene bør således over deres budgetter have mulighed for at ansætte dramatikere for kortere eller længere tid, for at disse i et samarbejde med teatret og dets personale kan forme dramatiske værker.

Tilbuddet fra de eksisterende teatre bør bestå i mulighed for en dramatiker til at følge en produktion på et teater samt mulighed for et fast ansættelsesforhold i en kortere eller længere periode.

Tilbuddet fra de eksisterende teaterskoler kan bestå i et tilbud om at deltage i skolernes løbende kursusvirksomhed samt i deltagelse i specifikke projekter, hvor dramatikeren indgår som den skrivende del af projektsamarbejdet.

Endelig kan uddannelsen ske i form af deltagelse i de specialkurser i manuskriptskrivning, som i øjeblikket gennemføres på Statens Teaterskole og Den danske Filmskole, samt gennem kurser i bearbejdelse og dramatisering af litterære forlæg.

Udvalget mener, at det vil være rimeligt at sigte imod en 2-årig grunduddannelse for dramatikeren i tilknytning til Statens

Teaterskole og Den danske Filmskole omfattende praktik ved et eller flere teatre. Det anbefales, at der indledes et nærmere samarbejde mellem Danske Dramatikeres Forbund og de pågældende uddannelsesinstitutioner med henblik på uddannelsens opbygning.

Forfatterstudio, som blev etableret af en kreds af medlemmer af Danske Dramatikeres Forbund har fungeret som en workshop, hvor vordende og allerede aktive dramatikere har haft mulighed for at afprøve deres tekster i samarbejde med professionelle skuespillere og instruktører.

Udvalget ser positivt på denne virksomhed, men må påpege, at de økonomiske problemer omkring virksomheden bør afklares således, at en videreudvikling af afprøvningsmetoderne muliggøres, og at grundlaget for beskæftigelsen for professionelle skuespillere bringes i orden; men udvalget påpeger samtidig, at Forfatterstudios virksomhed ikke kan ses som et alternativ til en egentlig dramaturguddannelse.

E) Udvalgets bedømmelse af den af Statens Teaterskole foreslåede uddannelsesplan.

Udvalget har i øvrigt gennemgået den undervisningsplan, som Statens Teaterskole har udarbejdet omfattende:

- En 4-årig skuespilleruddannelse.
- En 4-årig instruktøruddannelse.
- En 4-årig scenografuddannelse.
- En 4-årig sceneteknikeruddannelse.

Udvalget mener, at det vil føre for vidt at gå i detaljer med denne plan, og skal derfor indskrænke sig til at udtale, at udvalget med ovennævnte bemærkninger anser denne for egnet som udgangspunkt for den fremtidige uddannelse ved Statens Teaterskole. Dog således, at uddannelsen af sceneteknikere gennemføres i overensstemmelse med, hvad herom er anført pag. 63 - 67).

F) Lærerstaben ved Statens Teaterskole.

Den foreslåede effektivisering af uddannelsen ved Statens Teaterskole stiller ganske naturligt øgede krav til den enkelte lærers teoretiske og praktiske kvalifikationer samt til lærerkollektivets sammensætning og funktion. Det må være en forudsætning, at lærer-

staben rekrutteres blandt folk, der udover deres teoretiske uddannelse skal være erfarne udøvere af praktisk teaterarbejde, således at eleverne herigennem stifter bekendtskab med alle sider af det professionelle teaters vilkår.

For at kunne fastholde kravet om alsidighed og praktisk kunnen vil nøjagtige stillingsbeskrivelser om lærernes funktioner være påkrævede. Endvidere bliver det nødvendigt at foretage ændringer i lærernes ansættelsesforhold for herigennem at skabe større sikkerhed for den enkelte lærer - alt med henblik på at kunne sikre sig den bedst mulige lærerstab.

Af den uddannelsesplan, som Statens Teaterskole har udarbejdet, fremgår, at skolen finder det nødvendigt med ansættelse af 19 lærere i faste stillinger, ansat på åremål. I planen indgår forslag om 4 stillinger som dramalærere, der tænkes ansat for ét år ad gangen.

Udvalget har nøje overvejet, om det er rimeligt, som af skolen foreslået, at ansætte 4 faste dramalærere. Udvalget har tidligere udtalt, at uddannelsen bør gøres mere differentieret ved anvendelse af forskelligartede lærerkræfter inden for den dramatiske del af uddannelsen. Udvalget er derfor af den opfattelse, at antallet af faste dramalærere ved teaterskolen bør begrænses til 2, og at skolen dermed i højere grad bør betjene sig af gæstelærere.

G) Teaterskolens organisation.

Ifølge de gældende regler står Statens Teaterskole under overtilsyn af ministeriet for kulturelle anliggender.

Skolen ledes af en rektor, som i forbindelse med et skoleråd og skolens administrator forestår skolens forvaltning.

Rektor udnævnes af ministeriet for kulturelle anliggender.

Rektor optræder udadtil på skolens vegne og har med de begrænsninger, der er indeholdt i denne bekendtgørelse den øverste myndighed i skolens anliggender.

I sager, der henhører under skolerådet, og hvis endelige afgørelse er forbeholdt ministeriet, forelægger rektor de af skolerådet vedtagne indstillinger for ministeriet..

Rektor har tilsynet med undervisningen og med skolens drift og økonomi.

Skolerådet består af rektor, som er formand, samt 4 repræsen-

tanter valgt af lærerrådet og 4 repræsentanter valgt af skolens elever.

Skolerådet behandler sager vedrørende:

- a) Forslag til retsregler gældende for teaterskolen.
- b) Undervisningsplaner samt optagelses-, prøve- og eksamensforhold.
- c) Teaterskolens budgetter.
- d) Planlægning af skolens udbygning.
- e) Ansættelse af administrator, undervisningsledere og lærere i faste lærerstillinger (timelærere med ansættelse for ét år) samt varig ansættelse af andet personale.
- f) Valg af teaterskolens repræsentanter i udvalg, råd o.lign.
- g) Nedsættelse af stipendienævn.

Skolerådet træffer beslutning ved almindelig stemmeflerhed.

Udvalget har overvejet, hvorvidt der bør gennemføres ændringer i skolens styreform, herunder om der bør nedsættes en bestyrelse, der udøver indflydelse på skolens pædagogiske linie og uddannelsesvirksomhed, således som det har været foreslået fra de københavnske teaterlederes side.

Udvalget mener imidlertid ikke at burde anbefale væsentlige ændringer i skolens ledelse og styring.

Derimod anser udvalget det for rimeligt at pålægge Statens Teaterskole at holde sig i nøje kontakt såvel med teater- og teaterlederorganisationer som med de forskellige teaterfaglige organisationer, således at disse organisationer gennem rådgivning får indflydelse på skolens uddannelsesprogram og uddannelsen i øvrigt, uden at dette skal interferere på skolens daglige ledelse og virksomhed.

For at fremme samarbejdet mellem Statens Teaterskole og organisationerne bør der efter udvalgets opfattelse nedsættes et rådgivende kontaktudvalg med repræsentanter for teaterskolen og de ovennævnte organisationer.

Endvidere finder udvalget det rimeligt at anbefale, at rektors ansvar for skolens ledelse og drift over for kulturministeriet understreges, eventuelt således at der i bekendtgørelsen tilføjes en bestemmelse om, at skolens rektor har ansvaret for skolens pædago-

giske ledelse og økonomiske drift og skal påse, at undervisningsplanerne tilrettelægges og gennemføres i nøje overensstemmelse med skolens målsætning inden for budgettets rammer.

Udvalget er i øvrigt af den opfattelse, at stillingen som skolens rektor bør besættes efter opslag, og således at kulturministeriet udnævner rektor efter indstilling fra skolerådet. Endvidere at rektor bør ansættes for en periode på højst 5 år.

H) Skolerådet og dets kompetence.

Ifølge den gældende bekendtgørelse består skolerådet af:

Rektor, som er formand, samt 4 repræsentanter valgt af lærerrådet og 4 repræsentanter valgt af skolens elever.

Lærerrepræsentanterne vælges blandt skolens faste lærere (timelærere med ansættelse for ét undervisningsår).

De af eleverne valgte medlemmer af skolerådet skal omfatte repræsentanter for såvel skuespilleruddannelsen som grunduddannelsen i almen teaterpraktik.

Lærer- og elevrepræsentanter i skolerådet vælges for ét år ad gangen. Genvalg kan finde sted.

Udvalget finder det rimeligt, at også det tekniske og administrative personale bliver repræsenteret i skolerådet, og at ikke-fastansatte lærere deltager ved observatører med taleret i skolerådets møder.

3. Udvalgets konklusioner vedrørende Statens Teaterskole.

A) Udvalgets indstilling.

Udvalget er enigt om at anbefale Statens Teaterskole videreført i dens nuværende form med de udvidelser og forbedringer af uddannelserne, som er nævnt ovenfor, og således -

at skuespilleruddannelsen forbedres såvel kvalitativt som kvantitativt rettede sig mod alle teatrets udtryksformer og teaterretninger og tillige tagende sigte på medvirken i film, radio og TV, at Statens Teaterskole udstyres med en "publikumsvendt" scene, der giver alle uddannelsessøgende mulighed for at opnå praktisk teatererfaring under uddannelsen,

at uddannelsestiden for skuespillere forlænges fra 3 til 4 år,
 at uddannelsen i almen teaterpraktik erstattes af uddannelser for instruktører, scenografer og sceneteknikere, idet uddannelsen for sidstnævnte vedkommende tillige kan gennemføres i et andet uddannelsesforløb, og

at der etableres uddannelse for dramatikere såvel i samarbejde med Statens Teaterskole som de producerende teatervirksomheder.

B) Mindretalsindstilling.

Et mindretal i udvalget (Grethe Holmer, Christoffer Bro og Henrik Bering Liisberg) har ønsket at stille forslag om genoprettelse af en skuespillerskole i København med direkte tilknytning til Det kgl. Teater og Den storkøbenhavnske Landsdelsscene som alternativ til skuespilleruddannelsen på Statens Teaterskole.

Mindretalsindstillingens baggrund:

Med udgangspunkt i den kritik, som fra de større københavnske teatre har været rejst mod skuespilleruddannelsen ved Statens Teaterskole, der i for høj grad anses for at have været målrettet mod de mindre gruppeteatres behov, foreslår de 3 medlemmer, at der som alternativ til skuespilleruddannelsen ved Statens Teaterskole genoprettes en skuespillerskole med direkte uddannelses- og arbejdsmæssig tilknytning til Det kgl. Teater og teatrene under Den storkøbenhavnske Landsdelsscene.

Disse 3 medlemmer af udvalget anerkender fuldt ud berettigelsen af Statens Teaterskole som selvstændig uddannelsesinstitution uden direkte tilknytning til teaterarbejdet ved de større teatre i København og kan ligeledes tilslutte sig de af udvalget fremsatte reformforslag vedrørende denne institutions struktur og uddannelse af såvel skuespillere som instruktører og scenografer, såfremt en alternativ skuespilleruddannelse etableres i direkte tilknytning til Det kgl. Teater og de øvrige københavnske teatre.

Men dette mindretal i udvalget mener trods disse reformforslag ikke, at Statens Teaterskole i tilstrækkeligt omfang vil kunne sikre en alsidighed og teaterpraktisk erfaring med henblik på skuespillervirksomhed på landets større scener.

Da behovet for nyuddannede yngre skuespillere med praktiske teatererfaringer er størst i København, hvor de fleste af landets

større teatre er placeret (12 - 14 scener), og da det samlede antal nyuddannede skuespillere fra skuespillerskolerne i Odense og Århus knapt nok dækker behovet for nyuddannede skuespillere ved landsdelsscenerne i Odense, Ålborg og Århus og på provinsens øvrige scener, vil en tilfredstillende løsning af de købehavnske teatres uddannelsesproblemer kun kunne ske ved genoprettelsen af en skuespillerskole i tilknytning til Det kgl. Teater og Den storkøbenhavnske Landsdelsscene.

Elevantal: For at undgå, at et sådant fjerde uddannelsessted for skuespillere skal medføre en overproduktion af skuespillere, foreslås det samlede antal skuespillerelever på hver af de 4 skoler maksimeret årligt ud fra behovsvurderinger, således at udgangspunktet er 3 årgange à 6 - 7 elever på hver af skolerne (idet skolerne på skift ikke optager nye elever hvert 4. år), svarende til en samlet elevmængde på 75 - 80 elever, således at der årligt færdiguddannes i alt 18 - 21 elever på de 4 skoler.

Uddannelsesform: Uddannelsen ved en sådan skuespillerskole i København bør gennemføres som en 4-årig uddannelse med en undervisningsplan svarende til den ved de 2 landsdelssceneskoler anvendte med praktikmuligheder på uddannelsens 3. og 4. år.

Lærerkårer: Lærere i dramatiske fag bør vælges blandt aktivt udøvende skuespillere og instruktører ved de til skolen tilknyttede københavnske teatre og suppleres med gæstelærere fra ind- og udlandet. Lærere i de tekniske fag bør vælges inden for de respektive faggrupper med særlig hensyntagen til lærerkårer med teatererfaring.

Styreform: Skolens øverste myndighed bør være en bestyrelse sammensat af repræsentanter for de involverede teatres ledelser, de ansatte lærere og de optagede elever. Bestyrelsen udformer en uddannelsesplan, som skal forelægges ministeriet for kulturelle anliggender til godkendelse, og ansætter en rektor, som har ansvaret for den daglige drift af skolen i overensstemmelse med uddannelsesplanen og skolens budgetter.

Lokaler: Den teoretiske og praktiske undervisning finder sted i dertil indrettede lokaler på Folketeatret, Det kgl. Teater og/eller andre af de til skolen knyttede større teatre i København, således at eleverne i løbet af deres uddannelsestid sideløbende med selve

undervisningen får et indgående kendskab til arbejdsforholdene og -formerne på de forskellige større teatre. På samme måde tænkes praktikantvirksomheden i uddannelsens 3. og 4. år planlagt, således at eleverne - afhængig af de pædagogiske og kunstneriske muligheder - får mulighed for at spille på de flest mulige forskellige teatre.

Økonomi: De samlede årlige driftsudgifter for en sådan skole anslås ud fra erfaringerne fra skuespillerskolerne i Odense og Århus til at andrage ca. 1,2 mill. kr. i 1. april 1978-prisniveau, idet de involverede teatres prøvelokaler og andre faciliteter tænkes stillet vederlagsfrit til skolens rådighed uden for deres faste anvendelsestider.

Etableringsudgifterne anslås til 150.000 kr.

Finansieringsform: Da nærværende forslag endnu ikke har været forelagt de involverede teatre og deres tilskudsgivende myndigheder til nærmere overvejelse og forhandling, kan finansieringsformen ikke afklares, men en fifty-fifty deling af udgifterne mellem staten og landsdelsscenen kommunale myndigheder forekommer at være et rimeligt udgangspunkt for en forhandling.

4. Landsdelsscenernes skuespillerskoler.

A) Generelt.

Skuespilleruddannelsen ved landsdelsscenernes skuespillerskoler bør efter udvalgets opfattelse forbedres både kvalitativt og kvantitativt - som ved Statens Teaterskole.

Det er udvalgets opfattelse, at uddannelsen ved skuespiller-skolerne bør tilrettelægges og gennemføres således, at den i større udstrækning omfatter de forskellige teaterformer.

Ligesom ved skuespilleruddannelsen ved Statens Teaterskole bør der i uddannelsen i større omfang end hidtil muligt integreres sådanne fag, som er nødvendige for på professionel måde at kunne arbejde inden for børne- og gruppeteater. Der bør i større udstrækning end hidtil undervises i teaterformer, der satser på projekter, der gennemføres i samarbejde med dramatikere eller andre, og hvor man gennem research eller udvikling søger at skabe en forestilling.

Ligeledes bør uddannelse med henblik på massemedierne udbygges, således at de færdiguddannede skuespillere har større kendskab til den teknik og udtryksform, som disse medier kræver.

B) Praktikanttjeneste.

På møderne med rektorerne, lærerkollegierne og skuespilleleverne ved de 2 skoler er der over for udvalget givet udtryk for, at den nære tilknytning mellem skole og teater på flere områder har været et gode for uddannelsen.

Eleverne har umiddelbart haft lejlighed til i hele uddannelses-tiden at følge prøver og forestillinger på teatret, og eleverne har i deres 3. uddannelsesår haft mulighed for at få tildelt roller og har herigennem kunnet afprøve deres kunnen og færdigheder sammen med erfarne skuespillere for et differentieret publikum.

Imidlertid er såvel teaterlederne som lærerkollegierne enige med eleverne om, at de givne tilbud og muligheder for praktikanttjeneste er begrænset af hensynet til teatrets kunstneriske virksomhed, idet der ikke udelukkende kan tages uddannelsesmæssige hensyn ved tildelingen af roller.

Dette problem er dog i nogen grad blevet løst derved, at eleverne i det 3. år har haft mulighed for at gennemføre egne produktioner, som er blevet præsenteret for et publikum.

Endelig har de færdiguddannede elever i overvejende grad søgt og fået engagement ved den landsdelsscene, hvortil skuespillerskolen var knyttet, således at det første ansættelsesår har fungeret som en art praktikantår med aflønning som skuespilleraspirant.

Udvalget er af den opfattelse, at det må være de uddannelsesmæssige hensyn, der er de primære for elevernes praktikanttjeneste, og at spørgsmålet om praktikanttjenesten og dennes placering i uddannelsesforløbet i det hele er spørgsmål, der henhører under skolerådets kompetence, jfr. nærmere nedenfor (pag. 79).

Udvalget kan i øvrigt anbefale, at der så vidt muligt etableres praktikanttjeneste på andre teatervirksomheder i skolens nærhed, såfremt der kan tilbydes opgaver, der er egnede til at bibibringe eleverne scenisk erfaring. En sådan ordning praktiseres allerede ved Århus Teaters skuespillerskole, der har etableret samarbejde med Svalegangen.

C) Uddannelsens længde.

Ligesom ved Statens Teaterskole har man ved skuespillerskolerne været inde i overvejelser med hensyn til uddannelsens længde.

Århus Teaters skuespillerskole har klart tilkendegivet behovet for et 4. uddannelsesår og har fremsat ønske om, at denne forlængelse af uddannelsestiden gennemføres med øjeblikkelig virkning.

Odense Teaters skuespillerskole har givet udtryk for, at der kan være behov for en udvidelse af uddannelsen udover de 3 år. Skolen har dog ikke ønsket at gøre det 4. år obligatorisk, men foreslår, at der udover det 3. år skal være mulighed for gennem kursus- og seminarvirksomhed at give de færdiguddannede elever en videreuddannelse inden for specielle fagområder.

Med de af udvalget foreslåede udvidelser af uddannelsen for skuespillere anser udvalget det for udelukket, at uddannelsen kan gennemføres på mindre end 4 år. Udvalget må derfor anse det for betænkeligt, at de 3 skoler skulle have forskellig uddannelsestid for skuespillere og skal derfor foreslå, at skuespilleruddannelserne ved samtlige 3 skoler udvides til at omfatte 4 års obligatorisk undervisning.

I lighed med Statens Teaterskole har de 2 skuespillerskoler ved landsdelsscenerne udarbejdet forslag til planlægning af en 4-årig uddannelse.

Såfremt der skabes grundlag for udvidelse af uddannelsestiden til 4 år, forudsætter udvalget, at de 2 skoler fremlægger endelige uddannelsesplaner, der bl.a. omfatter uddannelser for børne- og gruppeteater, massemedier m.v. Planerne bør i lighed med uddannelsesplanen for Statens Teaterskole forelægges kulturministeriet til godkendelse.

D) Instruktør- og scenografuddannelse ved skuespillerskolerne.

Ifølge de gældende vedtægter for skuespillerskolerne er skolerne formål alene at uddanne unge, der agter at blive skuespillere gennem en teoretisk og praktisk uddannelse.

Imidlertid har skuespillerskolerne i Odense og Århus i fællesskab udarbejdet og for udvalget fremlagt et forslag om, at uddannelsen ved de 2 skoler udvides til også at omfatte instruktører og scenografer.

De 2 skoler har i denne forbindelse peget på, at den omstæn-

dighed, at skolerne i Århus og Odense arbejder i nær tilknytning til de 2 landsdelsscener, der både har "stor scene" og forsøgsscener, hvorpå fremføres et vidtspændende repertoire, bevirker, at instruktørelver - udover den teoretiske uddannelse - vil kunne få lejlighed til at følge tilblivelsen af en lang række forestillinger, spændende fra det klassiske repertoire til operette, musicals og moderne avanceret repertoire.

Dette (som "instruktørføl") at kunne deltage i indstudering af 2 - 3 forestillinger om året under vejledning af erfarne instruktører, vil efter skolernes opfattelse give en god mulighed for at få etableret en instruktøruddannelse, gennemført på et særdeles praktisk plan.

Det er udvalgets flertals opfattelse, at man bør være varsom med at sprede uddannelsen af instruktører og scenografer over flere uddannelsesinstitutioner, når man tager den forholdsvis begrænsede kreds af ansøgere, der søger disse uddannelser, i betragtning. Udvalgets flertal kan derfor ikke anbefale oprettelse af selvstændige instruktør- og scenografuddannelser ved skuespillerskolerne, men skal foreslå, at der omkring disse uddannelser etableres et nært samarbejde mellem Statens Teaterskole og de 2 skuespillerskoler, således at eleverne fra teaterskolen under deres uddannelse får mulighed for gennem kortere eller længere tid at følge arbejdet ved de teatre, som skuespillerskolerne er knyttet **til**.

Et mindretal i udvalget (Grethe Holmer, Christoffer Bro og Henrik Bering Liisberg) går ind for, at der etableres en instruktør- og scenografuddannelse ved skuespillerskolerne i Odense og Århus.

Denne uddannelse foreslås gennemført således:

Uddannelsen tænkes udformet som en 4-årig praktikbetonet uddannelse i nær tilknytning til såvel skuespilleruddannelsen på skuespillerskolerne som teaterproduktionen på Odense og Århus Teater med optagelse af 4 - 5 elever hvert 4. år på hver skole, således at der hvert 2. år er optagelsesmulighed på en af disse skoler.

1. år følger instruktør- og scenografeleverne skuespillernes første års undervisning suppleret med enkelte elementære teoretiske fag samt teoretisk undervisning i tekstanalyse, researchteknik,

kultur, musik, stil- og teaterhistorie. Denne undervisning fortsættes de følgende år.

2. år arbejder eleverne i kortere perioder praktisk i teatrets forskellige tekniske afdelinger. Derefter følger de som instruktør/scenografassistenter fra den første planlægning en af teatrets forestillings tilblivelse. Herudover opgaver i øvrige medier i fornødent omfang.

3. år praktik som assistenter på en produktion på et gruppeteater el.lign. Derefter produktion af en opsøgende forestilling med et af elevholdene under kyndig vejledning. Endvidere suppleres med yderligere medieundervisning.

4. år studieophold i 2 - 3 måneder ved førende udenlandske teatre som volontør eller assistent samt 1-2 selvstændige produktionsopgaver med professionelle skuespillere ved Odense Teater eller Århus Teater. Herudover teoretisk undervisning og selvstudier med kyndig "tutor" som vejleder.

Der henvises til bilag 28.

E) Lærerstabenes tilknytning til skuespillerskolerne.

Udvalget har på møderne med lærerstabene ved landsdelsscenerne fået et indtryk af, at nogle følte sig usikre på grund af den meget løse tilknytning, de havde til skolen i ansættelsesmæssig henseende.

I Århus anså man dette for at være en væsentlig ulempe. I Odense en fordel, der medførte en fleksibilitet, som man ikke ønskede at undvære.

Under hensyntagen til skolernes størrelse og elevtal mener udvalget ikke at burde stille forslag om afgørende ændringer i lærernes ansættelsesforhold; disse må tilpasses den enkelte skoles behov.

F) Skolernes struktur.

Fra begge skoler er der fremsat forslag om ændring af skolernes vedtægter, jfr. pag. 44 - 46.

Medens teaterchefen på Århus Teater ifølge forslaget fortsat skal have det formelle ansvar for skolens ledelse og drift og reelt kan gribe ind og "træffe den endelige afgørelse" i alle skolens

forhold, har Odense Teaters skuespillerskole ønsket gennemført en demokratisering i ledelsesstrukturen, således at et skoleråd ønskes tillagt afgørende indflydelse.

Det er udvalgets flertals principielle opfattelse, at de 3 skoler i strukturmæssig henseende så vidt muligt bør gøres ensartede.

Det er således flertallets standpunkt, at der ved de 2 skoler må etableres et skoleråd, der bør være skolens øverste myndighed og træffe beslutning i alle væsentlige spørgsmål vedrørende skolen.

Skolerådet foreslås sammensat af rektor, repræsentanter for skolens lærere, repræsentanter for eleverne og repræsentant for det teknisk/administrative personale.

Under hensyntagen til skolernes nære tilknytning til de 2 landsdelsscener og til det samarbejde skole og teater imellem, som er helt nødvendig for skolerne, foreslås det endvidere, at teatrets chef bliver medlem af skolerådet.

Udvalget har ovenfor i afsnittet om Statens Teaterskole anbefalet, at teaterskolen holder sig i nøje kontakt med såvel teaterlederorganisationer som teaterfaglige organisationer, og har derfor stillet forslag om oprettelse af et rådgivende kontaktudvalg.

Selv om de 2 skuespillerskoler gennem deres nære tilknytning til de 2 landsdelsscener i højere grad end teaterskolen har berøringsflader til teaterverdenen, bør det overvejes, at der også ved landsdelsscenernes skuespillerskoler etableres et rådgivende udvalg, hvor skole og teaterorganisationer kan mødes og udveksle synspunkter med hensyn til uddannelsen.

Et mindretal af udvalgets medlemmer (Grethe Holmer, Christoffer Bro og Henrik Bering Liisberg) mener ikke, at et frugtbart og gnidningsfrit samarbejde mellem skolen og teatret kan sikres, med mindre skolen og teatret har samme øverste myndighed, idet rektors og skolerådets kompetence i det daglige arbejde klart bør defineres.

G) Rektorerne.

Ifølge de gældende vedtægter for de 2 skuespillerskoler er det teaterchefen, der ansætter skolens rektor.

Udvalget er af den opfattelse, at de 2 rektorstillinger bør

besættes efter opslag, og ligesom ved Statens Teaterskole bør rektorerne ansættes af kulturministeriet efter indstilling fra vedkommende skoleråd og efter høring af teatrets ledelse.

H) Lokaleforhold.

Fra de 2 skuespillerskoler er udvalget blevet gjort bekendt med, at en udvidelse af uddannelsens længde og udvidelse med nye discipliner kan skabe lokalemæssige problemer for skolerne.

Der er ikke for udvalget forelagt konkrete planer om udvidelse af lokalekapaciteten. Udvalget skal derfor indskrænke sig til at anbefale, at de lokalemæssige spørgsmål søges løst i takt med den foreslåede udvidelse af uddannelsen.

5. Aalborg Teater.

Som foran anført foreligger der fra Aalborg Teater et forslag om, at der ved Aalborg Teater oprettes en skuespillerskole, der i det væsentlige skulle have til formål at sikre Aalborg Teater unge skuespillere, som i kraft af, at de var uddannet i nær tilknytning til teatret, ville "slå rødder" og forblive ved teatret efter endt uddannelse.

Endvidere forestiller man sig, at teatret i samarbejde med skolen ville have mulighed for at rekruttere unge instruktøremner, der på teatret fungerede som instruktørassistenter og på skolen arbejdede som projektledere og instruktører.

Man skønner, at budgettet for en sådan skoles drift vil ligge på samme niveau som skolerne i Århus og Odense - dog anses det for muligt at opnå visse besparelser, dels ved at lade en del af undervisningen foregå i samarbejde med skolen i Århus, dels ved en omhyggelig afvejning af antallet af elever.

Lokalemæssigt peges der på, at der kan skaffes lokaler til skolen i umiddelbar nærhed af teatret.

Så længe der ikke er behov for en udvidelse af uddannelseskapa-
paciteten, mener udvalgets flertal ikke at kunne gå ind for opret-
telse af endnu en skuespillerskole - navnlig ikke en skole, der
primært har til formål at fungere som uddannelsessted for den tea-
tervirksomhed, hvortil skolen foreslås knyttet.

Udvalgets mindretal (Grethe Holmer, Christoffer Bro og Henrik Bering Liisberg) foreslår et nærmere samarbejde mellem Aalborg Teater og skuespillerskolen ved Århus Teater til afhjælpning af Aalborg Teaters uddannelsesmæssige problemer.

VI. Samarbejde mellem skolerne

I kommissoriet er udvalget anmodet om at afgive en udtalelse om, hvorvidt det måtte være ønskeligt, at Statens Teaterskole og skuespillerskolerne i Århus og Odense indleder et nærmere samarbejde om løsning af deres opgaver.

Udvalget har under sit arbejde haft opmærksomheden henledt på, hvorvidt der i uddannelsesmæssig henseende eller på anden måde vil kunne opnås fordele ved et samarbejde skolerne imellem.

Udvalget har på sin rundrejse til skolerne erfaret, at man på samtlige skoler finder det ønskeligt at samarbejde på forskellige områder.

Det er fra alle sider fremhævet, at skolerne har en række fælles problemer, som muligt kan løses derved, at både ledelse, lærerstab og elever får lejlighed til oftere og over længere perioder, end det hidtil har været tilfældet, at kommunikere med hinanden.

Dernæst vil der kunne etableres kurser og seminarer, som vil kunne henvende sig til samtlige skolers elever.

Endvidere vil der være mulighed for i et vist, omend begrænset omfang at anvende fælles lærerkræfter, hvorved bemærkes, at mulighederne for i fællesskab at arrangere sig med fremragende udenlandske lærere, der gæster Danmark over kortere eller længere tid, har været fremlagt af skolerne som en samarbejds mulighed.

Generelt anser udvalget det for ønskeligt gennem hyppige gensidige besøg på de respektive skoler at bryde den isolation, der har været, idet sådanne besøg vil kunne danne grundlag for at finde frem til yderligere samarbejdsområder.

Udvalget har specielt haft opmærksomheden henledt på spørgsmålet om gennemførelse af en ensartet optagelsesprocedure på de 3 skoler.

Der har i udvalget - med tilslutning fra skolernes repræsentanter - været enighed om, at den optagelsesprocedure, der følges ved de 3 skoler bør udbygges såvel af hensyn til ansøgerne som skolerne.

Udvalget mener, at det. er rimeligt, at der gennemføres ensartede optagelsesprøver ved de 3 skoler, og skal stille følgende forslag til optagelsesprocedure:

1) Informationsmøde:

Der afholdes 3 fælles informationsmøder (et på hver skole 3 søndage forud for optagelsesprøvernes begyndelse), hvori deltager indtil 5 repræsentanter for hver af de eksisterende skoler (rektor + lærere og elever), således at interesserede kan få fyldestgørende oplysninger om undervisningen på de 3 skoler i rimelig geografisk nærhed af deres bopæl.

2) Første optagelsesprøve:

Gennemføres som hidtil.

5) Anden optagelsesprøve:

På hver skole udvælges indtil 20 kandidater blandt deltagerne i første optagelsesprøve. Disse 20 indkaldes til supplerende prøver og øvelser i de 2 efterfølgende week-ends, således at man såvel kan teste deres individuelle evner som afprøve deres modtagelighed for undervisning og instruktion.

4) Udvidelse af annonceringen:

Foruden en annoncering af informationsmødetidspunkterne ønsker man udvidet annoncering, som foruden de hidtidige 5 blade yderligere omfatter et repræsentativt udvalg af landets større dagblade.

VIL Andre uddannelser inden for teaterområdet

1. Fælles nordisk teateruddannelse.

Udvalget har konstateret, at der ved nedsættelse af en styrelse og antagelse af en pædagogisk og administrativ leder er etableret en fælles nordisk teateruddannelse med kursus-, seminarvirksomhed samt gæstelærere på særlige områder, hvor nationale uddannelser ikke kan dække behovet.

Udvalget tiltræder, at denne ikke bør interferere på de bevillinger, der i hvert enkelt af de nordiske lande ydes til de nationale teateruddannelser.

Udvalget tilslutter sig således etablering af en sådan fælles uddannelse og anbefaler, at de nationale skoler samarbejder med det fælles nordiske teateruddannelsesinstitut.

Udvalget skal gøre opmærksom på, at planerne om etablering af fælles nordisk videreuddannelse for teatermedarbejdere nu er realiseret.

Der er som anført pag. 34 nedsat en styrelse, kaldet Det nye nordiske teaterudvalg, og den af styrelsen antagne generalsekretær rektor Lars af Malmberg har tilrettelagt en undervisningsplan for en 2-årig periode.

Denne undervisningsplan omfatter bl.a. kurser for børne- og ungdomsteater, sceneteknik, værkstedsteknik, operainstruktion og teaterpædagogik.

Udvalget gør opmærksom på, at en forudsætning for, at danske teatermedarbejdere, der ønsker at deltage i den fælles nordiske teateruddannelse, kan deltage, er, at der tilvejebringes effektiv støtte i form af legater og understøttelser til at kunne frekventere sådanne kurser. Dette bør ske i kraft af øgede bevillinger gennem kulturministeriet, idet de nuværende legatmidler og forårsunderstøttelser er helt utilstrækkelige.

2. Odin Teatret.

Udvalget er af den opfattelse, at Odin Teatret fortsat bør oppebære støtte til sin laboratorievirksomhed, men anbefaler, at Odin Teatret indleder et nærmere samarbejde med teaterskolerne, således at skolerne i højere grad kan drage nytte af Odin Teatrets kursus- og seminarvirksomhed.

3. Danseuddannelse.

Udvalget har modtaget mange tilkendegivelser om, at der er alt for ringe muligheder for uddannelse af dansere i Danmark. Uddannelsen uden for Det kgl. Teaters balletskole er stort set overladt til skoler, der er privat finansieret og styret.

Ingen af de eksisterende undervisningssteder har økonomi eller kapacitet til at løse problemet omkring en bredere uddannelse af dansere, der kan medvirke i operetter, musicals eller andre forestillinger, der kræver medvirken af professionelle dansere.

Der er over for udvalget peget på, at der er et meget påtrængende behov for etablering af en skole, der kan varetage en bredere uddannelse, der tilgodeser teatrenes behov - en uddannelse, der omfatter alle danseformer samt pædagogik, koreografi, dramatik, stemmebrug o.lign.

Udvalget er af den opfattelse, at der bør etableres en form for danseuddannelse ved siden af Det kgl. Teaters balletskole.

Da denne problematik ikke umiddelbart kan løses inden for rammerne af de eksisterende teater- eller balletskoler, og da spørgsmålet er så omfattende, at det kræver en særlig undersøgelse, således som også fremhævet af Dansk Skuespillerforbund, skal udvalget indskrænke sig til at anbefale, at spørgsmålet om uddannelse af dansere tages op til særskilt undersøgelse.

VIII. Efter- og videreuddannelse

1. Generelt.

Ifølge det af kulturministeren meddelte kommissorium er udvalget anmodet om at redegøre for behovet for etablering af en efter- og videreuddannelsesvirksomhed for skuespillere og andre teatermedarbejdere - og eventuelt stille forslag om, hvorledes sådan uddannelse kan gennemføres i de eksisterende uddannelsesinstitutioners regi.

Udvalget er bekendt med, at Statens Teaterskole i en årrække i sommerferietiden har afholdt en række kurser for teatermedarbejdere. Disse kurser har imidlertid været begrænset dels af lokale-mæssige forhold, dels af økonomiske forhold, hvortil kommer, at det erfaringsmæssigt har været vanskeligt at skaffe tilstrækkelige lærerkræfter i ferietiden.

På skuespillerskolerne i Århus og Odense har der været en meget begrænset efter- og videreuddannelsesvirksomhed, der stort set har været rettet mod teatrets egne kunstnere. Også her har økonomiske hensyn begrænset uddannelsesvirksomheden.

Udvalget kan således konstatere, at den hidtidige efter- og videreuddannelse har været meget begrænset.

Udvalget kan endvidere på grundlag af de høringer, der har fundet sted under møder med Dansk Skuespillerforbund, Teatrenes embedsmands- og funktionærforening samt Børneteatersammenslutningen og de henvendelser, der er tilgået udvalget fra disse og andre organisationer fastslå, at der inden for alle teatermedarbejderes kreds og på så godt som alle teaterfaglige områder er et udtalt behov for efter- og videreuddannelse.

Uddannelsesmæssigt er situationen inden for teaterverdenen således stort set den samme som inden for andre fagområder, hvor der er behov for uddannelse hele livet igennem for at opfylde de krav, som stilles til fagets udøvere.

Alle teatermedarbejdere har således et udtalt behov for gennem efter- og videreuddannelse at holde allerede erhvervede kundskaber

og færdigheder vedlige. De fleste teatermedarbejdere har tillige krav på gennem videreuddannelse at kunne supplere deres uddannelse, således at der herigennem bibringes den uddannelsessøgende en yderligere faglig kunnen.

Hertil kommer, at der på en række teaterfaglige områder enten ikke har været nogen form for basisuddannelse, eller at uddannelsesmulighederne har været for begrænsede.

Dette gælder i første række de teatermedarbejdere, der er beskæftiget ved børne- og gruppeteatervirksomhed - og det hvad enten de pågældende har gennemgået en uddannelse på en teater- eller skuespillerskole eller har baseret deres virksomhed på praktiske erfaringer under udøvelse af deres fag.

Men også for teaterteknikernes vedkommende er der et udtalt behov for efter- og videreuddannelse.

Hovedparten af teaterteknikere har aldrig haft mulighed for at få nogen grund-, efter- eller videreuddannelse; og hele deres faglige kunnen og viden hviler således på praktiske erfaringer, som de pågældende har tilegnet sig under deres ansættelsesforhold ved en teatervirksomhed.

Selv om såvel Statens Teaterskole som skuespillerskolerne ved Odense Teater og Århus Teater har haft visse kurser, der retter sig mod optræden i og beskæftigelse ved radio, TV og film, er der et stort og udækket behov for efter- og videreuddannelse, rettende sig mod medvirken ved disse massemedier.

Inden for dansens område må uddannelsessituationen nærmest betegnes som katastrofal. Både det klassiske og moderne repertoire stiller krav til de medvirkende, som ikke kan honoreres, fordi basisuddannelsen ved teaterskolerne på dette område har været for begrænset, og efter- og videreuddannelsesmuligheder ikke har eksisteret.

Udvalget har i det foranstående begrænset sig til at fremhæve nogle enkelte eksempler på, hvor efter- og videreuddannelse savnes.

Generelt skal udvalget udtale, at der på alle områder bør etableres en effektiv efter- og videreuddannelse, således at enhver ved teatervirksomhed beskæftiget kan få mulighed for at skærpe deres evner og videreudvikle deres kunnen - alt med det formål at frembringe det optimale inden for teaterkunsten.

2. Forslag til efter- og videreuddannelse.

Såvel fra Dansk Skuespillerforbund som Børneteatersammenslutningen og Teatrenes embedsmands- og funktionærforening foreligger der gennearbejdede forslag til gennemførelse af efter- og videreuddannelse i form af kortvarige seminarer og kurser over specielle emner og længere kurser omfattende en bredere form for efter- og videreuddannelse.

Således har Fællesforbundet for teater, film og TV til brug for arbejdsudvalget udarbejdet budgetskitse for teaterfaglig efter- og videreuddannelse inden for de faggrupper, som fællesforbundet repræsenterer, bl.a. byggende på de erfaringer, der er indvundet ved hidtidige kurser, og baseret på 1978-priser.

Budgetskitserne er som følger:

Dansk Skuespillerforbund

3 punktkurser specielt for skuespillere i København å 20.000 kr.	60.000	
3 punktkurser specielt for skuespillere 1 provinsen å 30.000 kr.	90.000	
2 punktkurser specielt for dansere å 20.000 kr.	40.000	
2 punktkurser specielt for operasangere å 40.000 kr.	80.000	
2 større kurser med deltagelse af hjæl- pepædagoger å 60.000 kr.	120.000	
Kontinuerlig krops- og dansetræning i 30 uger å 18 timer	140.000	
Kontinuerlig krops- og dansetræning specielt for dansere i 22 uger å 13½ time	75.000	
Kontinuerlig stemmetræning i 30 uger å 18 timer	<u>140.000</u>	
	745.000	745.000

Teatrenes embedsmands- og funktionærforening

Til nedenstående budgetskitse anføres indledningsvis, at der for teater- teknikere gør sig det specielle forhold gældende, at kursusaafgiften vil være meget afhængig af, hvilke faciliteter teatre og Danmarks Radio kan stille gratis til rådighed. I nedennævnte tal er der således ikke indregnet større materialeanskaffelser. Ud fra erfaringer med 2 års sommerkurser på Statens Teaterskole kan der opstilles følgende budget for kurser med ca. 8-10 deltagere:

2 kurser specielt for regissører	100.000	
2 kurser specielt for scene- og dekorationsteknikere	100.000	
2 kurser specielt for lysteknikere	120.000	
2 kurser specielt for toneteknikere	<u>120.000</u>	
	440.000	440.000

Sammenslutningen af Danske Scenografer

Der har ikke tidligere været afholdt særlige efter- og videreuddannelseskurser for denne gruppe, men dels ud fra de erfaringer, de 2 førstnævnte organisationer har indhøstet, og dels ud fra et forsigtigt skøn over behovet, kan der opstilles følgende budget:

Særlige scenografkurser (f.eks. dramaforståelse, lystekniske eksperimenter, rum og billede).	130.000	130.000
---	---------	---------

Foreningen af Danske Sceneinstruktører

Som for scenografer gælder det, at det på det foreliggende grundlag er ganske umu-

ligt at fastslå de faktiske udgifter ved kursusvirksomhed. Vi foreslår derfor med reference til afholdte skuespiller- og teknikerkurser følgende budget:

Særlige instruktørkurser	160.000	160.000
--------------------------	---------	---------

<u>Enkeltfagskurser i alt</u>		1.475.000
-------------------------------	--	-----------

<u>Tværfaglige kurser i alt</u>		36 0.000
---------------------------------	--	----------

F.eks. teoretiske kurser i nyeste sceneteknik, nye sceniske udtryk, musikdramatisk teater og andre specielle teaterformer, specielle medier, kurser om samarbejdsmetoder ved forarbejde og tilrettelæggelse af produktioner, løbende kurser i pædagogik for teaterpædagoger.

I alt 6 kurser á 60.000 kr.

<u>Særlig rådighedssum</u>		2 40.000
----------------------------	--	----------

Rådighedssum til brug for kurser arrangeret efter ansøgning fra medlemsgrupper med specielle interesser.

<u>Udgifter i alt excl. administrationsudgifter</u>		2.075.000
---	--	-----------

(Lokaleudgifter er ikke indregnet i budgetskitterne).

3. Arbejdsudvalgets indstilling vedrørende efter- og videreuddannelse.

Arbejdsudvalget kan anbefale, at der tages vidtgående hensyn til forannævnte forslag, når efter- og videreuddannelsesvirksomheden skal søges gennemført.

Endvidere bør der tages hensyn til det erfaringsmateriale, der er indhøstet gennem de af Teatrenes embedsmands- og funktionærforening og Børneteatersammenslutningen i de seneste år gennemførte kurser med støtte i henhold til teaterlovens § 30.

Udvalget har overvejet spørgsmålet, om efter- og videreuddan-

nelsen bør etableres og integreres i Statens Teaterskoles og landsdelsscenernes skuespillerskolars uddannelse.

Udvalget er umiddelbart af den opfattelse, at efter- og videreuddannelse ikke kan rummes inden for de eksisterende skoler. Disse er hverken i stand til lokalemæssigt, administrativt eller på anden måde at løse den store opgave, som det er at etablere og drive en så omfattende efter- og videreuddannelse som den, der foreslås gennemført af udvalget.

Ved at knytte en sådan uddannelsesvirksomhed til de eksisterende skoler ville efter- og videreuddannelsen være bundet til kun at kunne foregå i ferietiden, hvilket forekommer utilfredsstillende både for lærernes og de uddannelsessøgendes vedkommende.

Udvalget skal derfor foreslå, at der etableres en selvstændig institution, hvis formål skal være at tilbyde alle former for teatermedarbejdere efter- og videreuddannelse på alle de teaterfaglige områder, hvor der skønnes at være et behov for en sådan uddannelse. Uddannelsen bør hovedsaglig foregå inden for teatersæsonen både af hensyn til lærerne og de uddannelsessøgende. Uddannelsen bør endvidere decentraliseres, således at uddannelsen kan foregå både i København og i provinsen og frekventeres af uddannelsessøgende, der er i engagement.

Endvidere bør der lægges vægt på, at uddannelsen kan foregå ved hjælp af rejselærere, der i kortere eller længere tid kan følge rejsende og opsøgende teatervirksomheder, egnsteatre m.v.

Endelig bør uddannelsen i det omfang, det er muligt, foregå i samarbejde med de eksisterende skoler, således at der både kan drages nytte af disse skolers erfaringsmateriale, lærere og lokaliteter i det omfang, dette ikke griber ind i skolernes normale undervisningsarbejde.

Strukturelt foreslår udvalget, at der etableres en selvejende institution med det formål at gennemføre en efter- og videreuddannelse for teatermedarbejdere, og således at institutionens styrelse består af repræsentanter for de forskellige faglige organisationer, herunder Fællesforbundet for teater, film og TV, Børneteater-sammenslutningen og teater- og teaterlederorganisationerne (Danske Teaterlederes Fællesråd og De små Teatres organisation), samt repræsentanter for skolerne.

Styrelsen vælger en pædagogisk leder, der over for styrelsen har ansvaret for uddannelsesinstitutionens ledelse og drift.

Den pædagogiske leder udarbejder sammen med styrelsen et budget. Styrelsen er sammen med den pædagogiske leder over for kulturministeriet ansvarlig for budgettets overholdelse og regnskabsafleggelse.

Udvalget har ikke ment at burde udarbejde en uddannelsesplan, eftersom der er behov for efter- og videreuddannelse på alle områder; det gælder skuespillere, sangere, dansere, teknikere m.v.

Udvalget anser det for rimeligt, at uddannelsesprogram for efter- og videreuddannelsen udarbejdes af den pædagogiske leder, der måtte blive antaget til at forestå efter- og videreuddannelsen, og således at budget og uddannelsesplan forelægges kulturministeren.

For så vidt angår det økonomiske grundlag for en efter- og videreuddannelse bør et sådant grundlag fremskaffes over bevillinger fra kulturministeriet. Udvalget gør i denne forbindelse opmærksom på, at der til den påbegyndte efter- og videreuddannelse i finansåret 1977-78 er ydet et beløb på 135.000 kr., og at der i finansåret 1978 (overgangsåret 1. april - 31. december 1978) er ydet en bevilling i henhold til teaterlovens § 30 på 186.000 kr.

Beløb af denne størrelsesorden vil langt fra kunne strække til, hvis der skal gennemføres en effektiv efter- og videreuddannelse.

Det er udvalgets opfattelse, at en sådan bør etableres med omgående virkning, men gennemføres successivt, efterhånden som det bevillingsmæssige grundlag kan tilvejebringes.

IX. Arbejdsudvalgets konklusioner (Tillige anført pag. i4 - i6).

ad kommissoriets punkt 1:

Ingen af de eksisterende teaterskoler er fuldt ud i stand til at opfylde de krav, som teaterhåndværket i dag stiller.

Der savnes en tilfredsstillende uddannelse for børne- og gruppeteater, og den del af uddannelsen, der retter sig mod medvirken i film, TV og radio, er utilstrækkelig.

Instruktør- og scenografuddannelsen ved Statens Teaterskole har lidt af væsentlige mangler.

Sceneteknikere og dramatikere står uden uddannelsesmuligheder.

Den kendsgerning, at Statens Teaterskole ikke har haft en "publikumsvendt" scene, har begrænset uddannelsesmulighederne på denne skole, idet den manglende tilknytning til producerende teatervirksomhed har ført til isolation.

Skuespillereleverne ved landsdelsscenernes skuespillerskoler har kunnet drage nytte af skolernes tilknytning til producerende teatervirksomheder, herunder har de kunnet opnå sceneerfaring i det 3. uddannelsesår.

På denne baggrund foreslår udvalget, at grunduddannelsen for skuespillere forbedres på samtlige skoler, og det både kvalitativt og kvantitativt, således at den omfatter alle teatrets udtryksformer og teaterretninger, og således at uddannelsen omfatter medieuddannelse.

Der bør tillige gives eleverne ved samtlige skoler adgang til at stå over for et publikum i uddannelsestiden.

Skuespillertfddannelsen bør som følge af de større uddannelseskrav gøres 4-årig.

Uddannelsen i almen teaterpraktik ved Statens Teaterskole bør efter udvalgets opfattelse afskaffes og erstattes af 4-årige uddannelser for instruktører og scenografer, herunder lys- og lyddesignere, samt uddannelser for dramatikere og sceneteknikere (regissører, rekvisitører m.v.), ligesom der bør tilvejebringes mulighed

for uddannelse af andre teatermedarbejdere bl.a. på grundlag af EFG-uddannelse.

Et mindretal på 3 medlemmer tiltræder foranstående, men foreslår, at der som alternativ til skuespilleruddannelsen ved Statens Teaterskole genoprettes en skuespillerskole med direkte uddannelses- og arbejdsmæssig tilknytning til Det kgl. Teater og teatrene under Den storkøbenhavnske Landsdelsscene.

Endvidere foreligger der fra 3 af udvalgets medlemmer forslag til instruktør- og scenografuddannelse ved skuespillerskolerne ved Odense Teater og Århus Teater.

ad kommissoriets punkt 2:

Udvalgets flertal er af den opfattelse, at der ikke er behov for etablering af specielle uddannelser som f.eks. uddannelse inden for ungdomsteater (børne- og gruppeteater). De fag, der specielt henvender sig til denne form for teatervirksomhed, bør indgå i den samlede uddannelse ved allerede eksisterende skoler, der bør tilrettelægge og gennemføre uddannelsen således, at den ikke ensidigt uddanner for store teatre, mindre teatre eller børne- og gruppeteatre, men retter sig mod alle former for teatervirksomhed strækkende sig fra det klassiske til det moderne teater.

Et enkelt medlem af udvalget mener, at der bør etableres en selvstændig børne- og opsøgende teateruddannelse.

ad kommissoriets punkt 3:

Udvalget konstaterer, at der er et stort behov for etablering af en efter- og videreuddannelsesvirksomhed for skuespillere og andre teatermedarbejdere.

Efter- og videreuddannelsesbehovet er så omfattende, at det må anses for udelukket, at denne uddannelse kan gennemføres i de eksisterende uddannelsesinstitutioners regi.

Udvalget foreslår derfor, at der under medvirken af alle teaterfaglige organisationer etableres et efter- og videreuddannelsesinstitut, der tilrettelægger og gennemfører denne form for uddannelsesvirksomhed.

Udvalget henleder opmærksomheden på, at deltagelse i fælles nordisk efter- og videreuddannelse for teatermedarbejdere kræver øgede bevillinger til rejsepenge, legater og understøttelser.

ad kommissoriets punkt 4:

Udvalget anser det for ønskeligt, at Statens Teaterskole og skuespillerskolerne i Århus og Odense indleder et nærmere samarbejde om løsning af deres opgaver, hvilket samarbejde bl.a. kan omfatte hyppige gensidige besøg på de respektive skoler for at bryde den isolation, der hidtil har været, og for herigennem at finde frem til yderligere samarbejdsområder, etablering af kurser og seminarer, som vil kunne henvende sig til samtlige skolars elever. Udvalget anser det for muligt i begrænset omfang at anvende fælles lærerkræfter samt at arrangere sig med udenlandske lærerkræfter, der gæster Danmark i kortere eller længere tid.

De eksisterende skoler bør endelig samarbejde med en eventuel kommende efter- og videreuddannelsesinstitution.

STATENS TEATERSKOLE

Januar 1978

NOTAT VEDR. UNDERVISNINGSPLANEN AF JANUAR 1978.

For at bringe sine uddannelsestilbud i overensstemmelse med den alment erkendte udvikling inden for teaterarbejde og for at kunne opfylde de dermed forbundne håndværksmæssige krav anser Statens Teaterskole det for nødvendigt at fastslå undervisningstiden til 4 år for alle linjer inden for skolens uddannelsestilbud, således at skuespillernes uddannelsestid øges med et 4. år og den nye sceneteknikeruddannelse fra starten er 4-årig.

Ligeledes må Statens Teaterskole have mulighed for at kunne perfektionere sine uddannelsestilbud inden for alle linjer gennem arbejde på scenen sammen med professionelle teaterfolk og i et reelt møde med publikum., I lighed med scenskolerne i Sverige skal Statens Teaterskole derfor have en teknisk set fuldt udstyret publikumsvendt scene - et undervisningsteater - så eleverne kan lære, hvad det i praksis vil sige at "opføre en forestilling for et publikum". Undervisningsteatret må være placeret i skolen.

En nødvendig følge af ovenstående erkendelser og de dermed forbundne øgede krav til undervisningens kvalitet og kvantitet har været en ombrydning og udbygning af eksisterende strukturer på Statens Teaterskole. For at lette overblikket tillader vi os at fremhæve de forhold, hvor en ombrydning og udbygning har fundet sted sammenholdt med det hidtil fungerende:

- indførelsen af en 4-årig sceneteknikeruddannelse.
- ophævelse af praktiker-begrebet til fordel for to klart definerede uddannelser: instruktør - henholdsvis scenograf-uddannelse.
- udbygningen af skuespilleruddannelsen med et 4. år.
- en omlægning af de pædagogiske principper omkring det første år, som nu er opdelt i et 1. semester - et obligatorisk basissemester, hvor alle er sammen, samt et 2. semester, hvor linjeudskillelsen begynder.
- projektorienteret undervisning på 2., 3. og 4. år.
- øgede krav til lærerkollektivets sammensætning og funktion,

uløseligt forbundet med nøjagtige stillingsbeskrivelser samt ordnede ansættelsesforhold, som tilgodeser nødvendigheden af åremålsansættelser af mindst 19 lærere.

- 4 linjelærere inden for de respektive 4 undervisningslinjer
- 4 dramalærere
- 1 teorilærer til koordinering af undervisningen i dramaturgi, teaterhistorie og dramaanalyse
- 2 talelærere
- 2 kropslærere
- 1 sanglærer
- 1 musiklærer
- 2 repetitører
- 1 teknisk faglærer
- 1 teknisk leder af undervisningsteatret med undervisningspligt
- foruden periodisk tilknyttede gæstelærere, timelærere samt faglige vejledere inden for en lang række redskabsfag.

Definition af linjelærernes arbejdsområde:

Skal fungere fagligt orienterende og samordnende for samtlige elever på:

- skuespillerlinjen
- instruktørlinjen
- scenograflinjen
- sceneteknikerlinjen.

Linjelærerne må, foruden at besidde fagligt og praktisk kendskab til en eller flere af de omtalte undervisningslinjer, også have pædagogisk og administrativ erfaring.

De har undervisningspligt og skal fungere som vejledere for eleverne i alle spørgsmål vedrørende undervisning og praktisk arbejde.

De skal kunne samordne forskellige kursus- og praktiktilbud, og på den måde sammensætte en alsidig og relevant undervisning.

Definition af dramalærerne og deres arbejdsområde:

Dramalærerne skal have erfaringer fra praktisk teaterudøvelse som skuespillere og/eller instruktører, skal være bekendt med pædagogisk arbejde og skal kunne sammenstille teoretisk viden

med praktiske erfaringer, skal være velfunderet inden for teater-teoretisk litteratur såvel som skuespillitteratur.

Skal kunne anvise eleverne en arbejdsmetode, som gradvis kan gøre eleverne bevidste om deres fysiske og psykiske muligheder i forhold til den valgte opgaves optimale udtryk sat i relation til omgivelsernes samspil og reaktion.

Skal hjælpe eleverne med at tilrettelægge, lede og efterrationalisere øvelsesforløb.

Definition af faglige vejledere:

I samarbejde med de faglige organisationer bør der opstilles en liste over professionelle faglige vejledere (erhvervsaktive skuespillere, instruktører, scenografer og teknikere) som på forhånd erklærer sig parate til i givne situationer på timelønsbasis at undervise på skolen i forbindelse med projekter eller modtage praktikanter. Sådanne vejledere må iøvrigt være indstillet på til stadighed at følge skolens arbejde uden særligt vederlag.

Afslutningsvis vedrørende lærerpersonalet skal det nævnes, at Statens Teaterskole selvfølgelig er indstillet på efter samråd med de faglige organisationer at komme med forslag til relevante "navne". Men principielt er man af den opfattelse, at samtlige lærerstillinger skal opslås, således at alle har mulighed for at ansøge.

Endelig skal det fremhæves, at skolen med den nye plan mener at kunne forsvare optagelse af følgende antal elever pr. årgang:

- 10 skuespillerelever
- 2 instruktørelever
- 2 scenografelever
- 6 sceneteknikerelever.

Berthe Qvistgaard

Undervisningsplan for STATENS TEATERSKOLE

- 4-årig skuespilleruddannelse
- 4-årig instruktøruddannelse
- 4-årig scenograruddannelse
- 4-årig sceneteknikeruddannelse.

1. Årets 1. semester. BASISSEMESTER (september-december ca. 15 uger) .

Undervisningen er fælles for skuespillere, instruktører, scenografer og sceneteknikere. 37 undervisningstimer ugentligt.

Kropstræning. 10 timer ugentligt

Dans. Skal træne elevens kropsbevidsthed i et rytmisk forløb. Konditions-, smidigheds- og styrketræning. Eutonik: afspænding, samstemning af kroppens fysiske udtryk. Fægtning.

Undervisningen tilrettelægges og ledes af kropslærergruppen som holdundervisning.

Scenisk samarbejde. 17 timer ugentligt

Faget skal fungere orienterende og samordnende inden for de forskellige fagområder og dramatiske arbejdsmetoder, ved hjælp af hvilke man bygger en forestilling op, det være sig på et lille som et stort teater, således at ingen skulle være uvidende om andres arbejde og bidrag til det færdige sceniske udtryk. Gennem forskellige praktiske øvelser, suppleret med teoretisk undervisning og dramatisk træning, arbejdes der frem mod et fælles scenisk sprog, en scenisk logik, der motiverer og aktiverer samarbejdet mellem de involverede omkring et dramatisk forløb. Undervisningen planlægges af de 4 linjelærere, som i perioder indkalder gæstelærere. Holdundervisning.

Teori. 4 timer ugentligt

Teaterhistorie, musikhistorie, teatersociologi, dramalæsning og tekstanalyse. Nødvendigt redskabsfag for teateruddannelsen som helhed. Holdundervisning.

Tale. 2 timer ugentligt

Nødvendigt redskabsfag for teateruddannelsen som helhed. Teknisk grundkursus. Holdundervisning.

Korsang. 1 time ugentligt

Social funktion. Fælles for hele skolen.

Hørelære, nodelære, rytmelære. 1 time ugentligt

Nødvendigt redskabsfag for teateruddannelsen som helhed. Undervisning i hold på fire.

Holdmøde. 2 timer ugentligt

Anvendes til møde for holdet selv, til møde holdene indbyrdes og møder mellem elever og lærere.

1. Årets 2. SEMESTER (januar-maj, ca. 19 uger).

SKUESPILLERLINJEN.

Kropstræning. 12½ time ugentligt

En fortsættelse af undervisningen på 1. semester,
Kropslærergruppen suppleres med en dramatisk lærer.

Hold og individuel undervisning.

Dramatisk træning. 15 timer ugentligt

1 de første 14 uger arbejdes med een lærer. Instruktørelleverne deltager.

Dette fører frem til et samarbejdsprojekt af 5 ugers varighed, hvor også scenografer og teknikere deltager.

Teori. 2 timer ugentligt

Dramalæsning og tekstanalyse.

Tale. 2 timer ugentligt

Individuel undervisning.

Sang. 1 time ugentligt

Undervisning i mindre hold.

Instrument. ½ time ugentligt

Klaver, individuel undervisning.

Korsang. 1 time ugentligt

Fælles for hele skolen.

Hørelære, node lære, rytme lære. ½ time ugentligt

Undervisning parvis.

Holdmøde. 2 timer ugentligt

Anvendes til møde for holdet selv, til møde med holdene indbyrdes og møder mellem elever og lærere.

SCENOGRAPH-OG SCENETEKNIKERLINJERNE.

Teori. 4 timer ugentligt

2 timer ugentlig dramalæsning/tekstanalyse med skuespillere og instruktører.

2 timer ugentlig teaterhistorie/sociologi og musikhistorie med instruktørerne.

Hørelære, nodelære, rytmelære. 1 time ugentligt
Parvis undervisning.

Instrument (som støtte til hørelæreundervisningen) ½ time ugentligt
Klaver, individuel undervisning.

Korsang. 1 time ugentligt
Fælles for hele skolen

Holdmøde. 2 timer ugentligt
Anvendes til møde for holdet selv, til møde holdene indbyrdes og møder mellem elever og lærere.

Basisundervisning.
Praktiske såvel som teoretiske opgaver omkring teaterrummet: historisk set, rumdimensioner, disponering af rum, teatrets tekniske muligheder, stil-idéhistorie; lyd, akustik, lys, farve, form, materialelære, modelbygning, perspektivtegning, teknisk tegning.

Mulighed for deltagelse i skuespillernes kropsundervisning.

Sceneteknikere og scenografer deltager i det afsluttende samarbejdsprojekt i den dramatiske træning (5 uger).

INSTRUKTØRLINJEN.

Teori. 4 timer ugentligt
2 timer ugentlig dramalæsning/tekstanalyse med skuespillere, scenografer og sceneteknikere.
2 timer ugentlig teaterhistorie/sociologi og musikhistorie med scenografer og sceneteknikere.

Hørelære, nodelære, rytmelære. 1 time ugentligt
Parvis undervisning.

Instrument (som støtte til hørelæreundervisningen) ½ time ugentligt
Klaver, individuel undervisning.

Korsang. 1 time ugentligt
Fælles for hele skolen.

Holdmøde. 2 timer ugentligt
Anvendes til møde for holdet selv, til møde holdene indbyrdes og møder mellem elever og lærere.

Dramatisk træning. 15 timer ugentligt

I de første 14 uger arbejdes med een lærer. Sammen med skuespiller eleverne.

Dette fører frem til et samarbejdsprojekt af 5 ugers varighed, hvor også scenografer og teknikere deltager.

Resten af undervisningstiden tilrettelægges i samarbejde med linjelæreren. Der er mulighed for at koncentrere sig om f.eks. en teoretisk disciplin, arbejde med indstudering af dramatiske forløb, eller man kan vælge at følge skuespillernes øvrige undervisning.

Studierejse. varighed 1 uge

Som led i undervisningen foretager hele 1. års holdet samlet en studierejse.

SKUESPILLERLINJEN 2. år (september-maj, ca. 35 uger).

Undervisningen består af følgende fag, som er en fortsættelse og videreudvikling af undervisningen på 1. års 2. semester:

Projektundervisning. 25 timer ugentligt

hvor følgende fag indgår

dramatik

kropstræning, bestående af fysisk træning, stagefight, eutoni
dans, fægtning

stemmetræning

teori.

Undervisningen i de enkelte fag inden for projektundervisningen skal være rettet mod projektet, og tildelingen mellem fagene kan ændres fra projekt til projekt. Yderligere kan der suppleres med kurser i andre fag.

Hold- og individuel undervisning.

Teori. 2 timer ugentligt

Dramalæsning/tekstanalyse/teaterhistorie/sociologi/musikhistorie/musikteori.

Undervisningen i de teoretiske fag indeholder en kort indføring i oversigtsform. Den øvrige undervisning foregår under arbejdet med projekter, hvor man fordyber sig i detaljen og undersøger, hvordan teori anvendes i forhold til praksis. (Se under projektundervisningen).

Tale. 2 timer ugentligt
Individuel undervisning.

Sang. 1 time ugentligt
Individuel undervisning.

Repetition. 1 time ugentligt

Hørelære, nodelære, rytmelære. 1 time ugentligt
Undervisning i mindre hold.

Instrument. $\frac{1}{2}$ time ugentligt
Eleverne vælger mellem klaver og guitar med det formål at kunne akkompagnere sig selv.

Dramatisk træning. 1 time ugentligt
Den dramatiske træning fra 1. året fortsætter i et monolog- og dialogarbejde over kortere tekstforløb i et samarbejde med talelærergruppen.
Der indgår endvidere et oplæsningskursus.
Undervisning i hold af to.

Korsang. 1 time ugentligt
Fælles for hele skolen.

Holdmøde. 2 timer ugentligt
Anvendes til møde for holdet selv, til møde holdene indbyrdes og møder mellem elever og lærere.

Undervisningsåret inddeles i projektperioder, således at periodens længde og undervisningens indhold og sammensætning bestemmes af det projekt, det emne, man ønsker at beskæftige sig med. Inden for perioden skal der afsættes tid til efterrationalisering, som er en vigtig del af projektet, af undervisningen.

Ved at lægge en stor del af undervisningen således projektrettet søger man at give eleverne oplevelsen af de enkelte fags nødvendighed og sammenhæng, teoretisk såvel som praktisk.

1. Projekt (Samarbejdsprojekt i forlængelse af arbejdet i 1. året)

Varighed ca. 10 uger

Eleverne deles op i mindre hold med både skuespillere, instruktører, scenografer og sceneteknikere og modtager en grundlæggende undervisning inden for hver sit område.

Den enkelte elev forholder sig nu til opgaven i den funktion som eleven har ønsket at specialisere sig i ifølge sit linjevalg. Der arbejdes med mindre tekstforløb.

2. Projekt.

Varighed ca. 3 uger

Kursus i mikrofonteknik, tekstanalyse og sproglig dramatik førende frem til radiospil-projektet på 3. året. Instruktører og sceneteknikere deltager.

3. Projekt.

Varighed ca. 9 uger

En åben periode, som eleverne selv skal tilrettelægge i samråd med lærerne. Der kan blive tale om kurser af længere eller kortere varighed, eller emner som eleverne ønsker at arbejde med og fordybe sig i.

4. Projekt.

Varighed ca. 3 uger

Et forberedende kursus omkring børneteater, førende frem til det obligatoriske børneteaterprojekt på 3. året.

5. Projekt.

Varighed ca. 9 uger

Gennemførelse af en forestilling med en gæsteinstruktør som vises for publikum over en vis periode, mindst én uge.

6. Projekt.

Varighed ca. 1 uge

Obligatorisk kursus i sminkning.

Studierejse.

Varighed 1 uge

Som led i undervisningen foretages en studierejse.

SKUESPILLERLINJEN 3. år.

Undervisningen i de forskellige fag fortsætter som beskrevet i 2. året.

Den dramatiske træning. 4½ time ugentligt
udvides til at bestå af arbejde i mindre hold med scener af forskellige stil og karakter.

løvrigt inddeles undervisningsåret som på 2. året i projektperioder:

1. Projekt (børneteater) Varighed ca. 12 uger
I fortsættelse af børneteaterkurset på 2. år, indstuderer en børneteaterforestilling med en gæsteinstruktør (børneteaterinstruktør), (evt. deles i to mindre hold), og derefter over en periode (mindst 3 uger) spilles der for børn enten opsøgende eller stationært. Det er væsentligt, at eleverne på dette tidspunkt af uddannelsen møder et så spontant og differentieret publikum.

2. Projekt ("Fra idé til færdigt projekt"). Varighed ca. 12 uger
I samarbejde med en dramatiker og sammen med instruktør, scenograf- og sceneteknikereleverne fra 4. året indstuderer en opsøgende forestilling.

3. Projekt (evt. en musikforestilling). Varighed ca. 10 uger
Forestilling med gæsteinstruktør. Spilles på undervisningsteatret i mindst 3 uger.

Fælleskursus.

Kursus for skuespillere, instruktører, scenografer og sceneteknikere i teaterøkonomi, administration, budget, planlægning, organisationsforhold etc. Et kursus, der kan give eleverne den teoretiske baggrund for at lede undervisningsteatret i 4. året. Kurset kan evt. forløbe samtidig med 3. projekt.

Holdmøde. 2 timer ugentligt
Anvendes til møde for holdet selv, til møde holdene indbyrdes og møder mellem elever og lærere.

Studierejse. Varighed 1 uge
Som led i undervisningen foretages en studierejse.

SKUESPILLERLINJEN 4. år (undervisningsåret starter 1. aug.).

Den individuelle undervisning på 4. år skal kun være efter den enkelte elevs behov, således at al undervisning principielt foregår i projektundervisningen og tilrettelægges herudfra.

Vigtigt er det, at undervisningen her peger frem mod at finde et opvarmningsprogram for den enkelte elev i samarbejde med de forskellige faglærere.

Undervisningsåret inddeles således i projektperioder:

1. Projekt. Varighed ca. 12 uger
Forestilling med 4. års instruktører, scenografer og sceneteknikere. Det grundlæggende samarbejde og kendskab til hinandens fag, som startede på basisåret skal her stå sin prøve. Her samles alle faggrupper igen og bruger deres indvundne erfaringer i hvert deres fag i forestilling for publikum. 3 ugers opførelse på undervisningsteatret.

2. Projekt (Radiospil). Varighed ca. 3 uger
Som en fortsættelse af radiokurset på 2. året indstuderer skuespillerne på professionelle betingelser et radiospil, som betages af DR.
3. års instruktører deltager.

3. Projekt (Filmkursus). Varighed ca. 6 uger
I samarbejde med Filmskolen arrangeres der et praktisk/teoretisk filmkursus.

4. Projekt (Forestilling). Varighed ca. 10 uger
Eleverne indstuderer en forestilling på undervisningsteatret med gæsteinstruktør, hvor de praktiske omstændigheder ligger tæt op af de vilkår, eleverne møder efter endt uddannelse.
Forestillingen spilles i mindst 3 uger.

5. Projekt.
TV-kursus i samarbejde med DR.

Eleverne har sammen med de øvrige elever på 4. året og i samråd med den tekniske leder ved undervisningsteatret ansvaret for den daglige drift af teatret.

Studierejse. Varighed 1 uge
Som led i undervisningen deltager eleverne i en studierejse.

INSTRUKTØRLINJEN 2. år.

På 2., 3. og 4. år tilrettelægger instruktøreleverne selvstændigt deres undervisning sammen med linjelæreren.

Udover samarbejdet i fællesprojekter er det afgørende for instruktøreleven at få afprøvet sine intentioner og idéer i en konfrontation med et publikum i så vidt omfang, det er muligt, og for at få en åben og bred kontaktflade med teaterlivet uden for skolen kan eleven efter eget behov og i samråd med linjelæreren vælge vejledere (professionelle instruktører) til at følge de enkelte projekter med pædagogisk "hjælp og efterrationalisering.

Derudover kan der tilrettelægges undervisning i forskellige for den enkelte elev relevante teoretiske og praktiske fag. Det betragtes dog som obligatorisk, at eleverne i løbet af de tre år gennemgår grundkurser i de elementære scenetekniske discipliner som bl.a. scenografi, lys, lyd, sminkning, masketeknik samt TV- og radiokurser.

INSTRUKTØRLINJEN 2. år.

1. Projekt (Samarbejdsprojekt i forlængelse af arbejdet i 1. året).

Varighed ca. 10 uger

Eleverne deles op i mindre hold med både skuespillere, instruktører, scenografer og sceneteknikere og modtager en grundlæggende undervisning inden for hver sit område.

Den enkelte elev forholder sig nu til opgaven i den funktion, som eleven har ønsket at specialisere sig i ifølge sit linjevalg. Der arbejdes med mindre tekstforløb.

2. Projekt.

Varighed ca. 3 uger

Kursus i mikrofonteknik, tekstanalyse og sproglig dramatik førende frem til radiospil-projektet på 3. året. Skuespillere og sceneteknikere deltager.

Instruktøreleverne planlægger derudover i samråd med linjelæreren den øvrige fælles og individuelle undervisning, dels i form af fortløbende undervisning dels i form af kurser af praktisk og teoretisk karakter. Arbejdet kan f.eks. orienteres i retning af indstudering af dramatiske forløb med professionelle skuespillere. Alt efter instruktørelevens ønske kan opgaverne forevises et publikum til brug ved efterrationaliseringen.

Praktik ved teater

kan indgå på 2. eller 3. år.

Eleven følger efter eget valg en forestilling med en professionel instruktør. Det skal være en assistenttjeneste af observerende karakter, hvor eleven er garanteret pædagogisk undervisning både med det fulde forarbejde, prøvearbejde og efterrationalisering.

Holdmøde.

2 timer ugentligt

Anvendes til møde for holdet selv til j møde holdene indbyrdes og møder mellem elever og lærere.

Studierejse.

Varighed 1 uge

Som led i undervisningen deltager eleverne i en studierejse.

INSTRUKTØRLINJEN 3. år (undervisningen starter 1. august).

1. Projekt. Varighed ca. 12 uger
Forestilling på undervisningsteatret med professionelle skuespillere. Instruktøreleven tænkes integreret i udarbejdelsen af en tekst i samarbejde med en dramatiker. Forestillingen bør være målgrupperettet.

Eleven kan om muligt indgå i et samarbejde med eleverne på scenograf- og sceneteknikerlinjerne.

2. Projekt (obligatorisk radiokursus). Varighed ca. 6 uger
Videreførelse af 2. årets radiokursus, i samarbejde med 4. års skuespillerelever. For instruktørernes vedkommende er kurset udbygget med ca. 1 uges forarbejde og ca. 2 ugers efterarbejde på DR.

3. Projekt (obligatorisk TV-kursus). Varighed ca. 4 uger
kan følges op på 4. år.

Fælleskursus.

Kursus for skuespillere, instruktører, scenografer og sceneteknikere i teaterøkonomi, administration, budget, planlægning, organisationsforhold etc. Et kursus, der kan give eleverne den teoretiske baggrund for at lede undervisningsteatret i 4. året.

Holdmøde.

2 timer ugentligt

Anvendes til møde for holdet selv, til møde holdene indbyrdes og møder mellem elever og lærere.

Studierejse.

Varighed 1 uge

Som led i undervisningen deltager eleverne i en studierejse.

INSTRUKTØRLINJEN 4. år (undervisningen starter 1. august).

1. Projekt.

Varighed ca. 12 uger

Forestilling med 4. års {skuespillere, scenografer og sceneteknikere. Det grundlæggende samarbejde og kendskab til hinandens fag, som startede på basisåret, skal her stå sin prøve. Her samles alle faggrupper igen og bruger deres indvundne erfaringer i hvert deres fag i forestilling for publikum. 3 ugers opførelse på undervisningsteatret.

2. Projekt ("Fra idé til færdigt projekt").

Varighed ca. 12 uger

I samarbejde med en dramatiker og sammen med 3. års skuespiller-elever og scenograf- og scenteknikereleverne fra 4. året indstuderer en opsøgende forestilling.

3. Projekt.

Fortsættelse af TV-kurset fra 3. året.

Kort selvstændig produktion med professionelle skuespillere.

Eleverne skal medvirke ved efterbearbejdning og redigering.

4. Projekt.

Afgangsforestilling.

Eleverne har sammen med de øvrige elever på 4. året og i samråd med den tekniske leder ved undervisningsteatret ansvaret for den daglige drift af teatret.

Holdmøde.

2 timer ugentligt

Anvendes til møder for holdet selv, til møde holdene indbyrdes og møder mellem elever og lærere.

Studierejse.

Varighed 1 uge

Som led i undervisningen deltager eleverne i en studierejse.

SCENOGRAFUDDANNELSEN.

Undervisningen for scenografer på 2., 3. og 4. år vil forme sig som en vekselvirkning mellem:

Fortløbende undervisning fælles for scenograf-, scenetekniker- og instruktørelever.

Fortløbende undervisning inden for det scenografiske fag i form af specialkurser af såvel praktisk som teoretisk art, tilrettelagt efter den enkelte elevs forudsætninger og behov i samråd med linjelæreren.

Samarbejdsprojekter med instruktør-, scenetekniker- og skuespilleleverne omfattende såvel stationære som opsøgende forestillinger samt projekter af eksperimenterende karakter.

Arbejde med professionelle instruktører og skuespillere.

Mulighed for kropslig-musikalsk og principiel-teoretisk undervisning sammen med skuespilleleverne.

SCENOGRAFLINJEN 2. år.

1. Projekt (Samarbejdsprojekt i forlængelse af arbejdet på 1. året). Varighed ca. 10 uger

Eleverne deles op i mindre hold med skuespil-, instruktør- og sceneteknikereleverne og modtager en grundlæggende undervisning på hver sit område. Den enkelte elev forholder sig nu til opgaven i den funktion, som eleven har ønsket at specialisere sig i ifølge sit linjevalg. Der arbejdes med mindre tekstforløb.

I et sådant mangesidet undervisningsforløb vil scenografeleven opbygge en klar fornemmelse af og erfaring i, hvorledes hans/hendes arbejde forholder sig til de øvriges arbejdsområde.

Åben kursus- og praktikperiode. Varighed ca. 12 uger

Scenografeleven har i samråd med linjelæreren ud fra erfaringer på 1. året og de indhøstede erfaringer fra 1. projekt på 2. året planlagt den kommende fælles- og individuelle undervisning, dels i form af håndværksmæssige kurser, dels i form af kurser af mere teoretisk karakter. Der tilstræbes et tæt samarbejde med sceneteknikereleverne, således at elevens erfaringer inden for de teatertekniske områder uddybes.

Herudover kan eleven efter eget valg og ønske gå i praktik på et teater. Det er dog af afgørende forudsætning, at det pågældende teater er seriøst indstillet på, at eleven arbejder for at uddanne sig og derfor er knyttet til en person,, som har pligt til at varetage en løbende kontakt med skolen.

2. Projekt.

Varighed ca. 3 uger

Et forberedende kursus omkring børneteater, sammen med skuespil-eleverne, førende frem til børneteaterprojektet på 3. året.

3. Projekt.

Varighed ca. 5 uger

Et samarbejdsprojekt med sceneteknikereleverne, hvor eleverne arbejder med sit fag ud fra et stykke musik med det formål at udtrykke det i lys - farve - form.

Holdmøde.

2 timer ugentligt

Anvendes til møde for holdet selv, til møder holdene indbyrdes og møder mellem elever og lærere.

Studierejse.

Varighed 1 uge

Som led i undervisningen deltager eleverne i en studierejse.

SCENOGRAFLINJEN 3. år.1. Projekt (Børneteaterprojekt sammen med 3. års skuespillere).

Varighed ca. 12 uger

Udformning af scenografi, kostumer og evt. dukker og rekvisitter til børneforestilling med gæsteinstruktør (børneteaterinstruktør). I dette projekt skal scenografeleven selv sætte og køre lyset og er derfor også med i spilleperioden, som må strække sig over ca. 3 uger. Der spilles enten opsøgende eller stationært. Det er vigtigt, at scenografeleven er til stede i hele projektperioden for således at få helt konkrete erfaringer om kvaliteten og funktionsdygtigheden af sit arbejde. Netop hertil er et børneteaterprojekt særlig velegnet.

Åben kursus- og praktikperiode.

Varighed ca. 12 uger

På basis af erfaringer fra 2. året har eleven i samråd med linjelæreren planlagt kurser og praktik inden for TV mediet og/eller film.

I denne periode vil der desuden være mulighed for specifikke kurser efter eget valg og ønske.

3. Projekt.

Varighed ca. 10 uger

Forestilling med gæsteinstruktør på undervisningsteatret sammen med 3. års skuespilelever.

Planlægning, modelarbejde, arbejdstegninger og udførelse af scenografi.

Fælleskursus.

Kursus for skuespillere, instruktører, scenografer og sceneteknikere i teaterøkonomi, administration, budget, planlægning, organisationsforhold etc.

Kurset giver eleverne den teoretiske baggrund for at lede undervisningsteatret i 4. året.

Kurset kan evt. forløbe samtidig med 3. projekt.

Holdmøde.

2 timer ugentligt

Anvendes til møde for holdet selv, til møde mellem holdene indbyrdes og møder mellem elever og lærere.

Studierejse.

Varighed 1 uge.

Som led i undervisningen deltager eleven i en studierejse.

SCENOGRAFLINJEN 4. år (undervisningen starter 1. aug.).1. Projekt.

Varighed ca. 12 uger

Forestilling med 4. års instruktør-, scenetekniker- og skuespil-elever. Det grundlæggende samarbejde og kendskab til hinandens fag, som startede på 1. året skal her stå sin prøve. Her samles alle faggrupper igen og bruger deres indvundne erfaringer i hvert deres fag i forestillinger for publikum.

2. Projekt ("Fra idé til færdigt projekt"). Varighed ca. 12 uger

I samarbejde med en dramatiker og sammen med instruktør- og sceneteknikerelever på 4. året og skuespilelever på 3. året arbejdes med en opsøgende forestilling.

3. Projekt.

Afgangsforestilling på undervisningsteatret. Dette projekt kan foregå i forbindelse med

1. 4. års skuespilelevernes forestilling med gæsteinstruktør.
2. 4. års instruktør- og sceneteknikerelevers afgangs-projekt med professionelle skuespillere.

Eleverne har sammen med de øvrige elever på 4. året og i samråd med den tekniske leder ved undervisningsteatret ansvaret for den daglige drift af teatret.

Holdmøde.

2 timer ugentligt

Anvendes til møde for holdet selv, til møder holdene indbyrdes og møder mellem lærere og elever.

Studierejse.

Varighed 1 uge

Som led i undervisningen deltager eleverne i en studierejse.

SCENETEKNIKERUDDANNELSEN.

Uddannelsen omfatter 4 hovedspecialer: lyd, lys, regi/rekvisit og sceneteknik.

Undervisningen for sceneteknikere på 2., 3. og 4. år vil generelt forme sig som en vekselvirkning mellem:

Fortløbende undervisning inden for de enkelte fag.

Fortløbende undervisning fælles for instruktør-, scenograf- og sceneteknikerelever.

Kortere og længere specialkurser af forskellig art, tilrettelagt efter den enkelte elevs behov i samråd med linjelæreren.

Samarbejdsprojekter med instruktør-, scenograf- og skuespileleverne.

Arbejde med professionelle scenografer, instruktører og skuespillere.

Praktikperioder ved teater. Det er en afgørende forudsætning, at det pågældende teater er seriøst indstillet på, at eleven arbejder for at uddanne sig og derfor er knyttet til en person, som har pligt til at varetage en løbende kontakt med skolen.

SCENETEKNIKERLINJEN 2. år.

Fortløbende undervisning inden for de enkelte fagområder, individuelt og i grupper.

Mulighed for efter samråd med linjelærerne og de øvrige elever at deltage i den undervisning og de kurser for instruktører, scenografer og skuespillere, der kan have interesse for sceneteknikere.

Sideløbende med denne undervisning fastlægges følgende projekter:

1. Projekt (Samarbejdsprojekt i forlængelse af 1. året).

Varighed ca. 10 uger

Eleverne deles op i mindre hold med både skuespillere, instruktører, scenografer og sceneteknikere og modtager grundlæggende undervisning inden for hver sit område.

Den enkelte elev forholder sig nu til opgaven i den funktion, som eleven har ønsket at specialisere sig i ifølge sit linjevalg. Der arbejdes med mindre tekstforløb.

2. Projekt.

Varighed ca. 3 uger

Ikke-obligatorisk kursus i mikrofonteknik, tekstanalyse og sproglig dramatik førende frem til radiospil-projektet for skuespillere på 3. året.

3. Projekt.

Varighed ca. 8 uger

Praktikperiode på et eller flere københavnske teatre med 2-3 ugentlige møder på skolen med linjelæreren (og evt. faglæreren).

4. Projekt.

Varighed ca. 5 uger

Et samarbejdsprojekt med scenografeleverne, hvor eleverne arbejder med sit fag ud fra et stykke musik med det formål at udtrykke det i lys - farve - form.

Udover de nævnte projekter vil der være perioder med samarbejdsprojekter med instruktører og scenografer.

Holdmøde.

2 timer ugentligt

Anvendes til møder for holdet selv, til møder holdene indbyrdes og møder mellem elever og lærere.

Studierejse.

Varighed 1 uge

Som led i undervisningen deltager eleverne i en studierejse.

SCENETEKNIKERLINJEN 3. år. Undervisningen starter 1. aug.

Fortløbende undervisning inden for de enkelte fagområder, individuelt og i grupper som under 2. året.

Mulighed for efter samråd med linjelærerne og de øvrige elever at deltage i den undervisning og de kurser for instruktører, scenografer og skuespillere, der kan have interesse for sceneteknikere som for 2. året.

Sideløbende med denne undervisning fastlægges følgende projekter:

1. Projekt.

Varighed ca. 12 uger

Samarbejdsprojekt med 3. års instruktør- og scenografelever om en forestilling på undervisningsteatret med professionelle skuespillere. Forestillingen bør være målgrupperettet.

2. Projekt.

Varighed ca. 12 uger

Praktik på et teater med valgt fagretning. Eleven skal i den udstrækning, det er nødvendigt, have mulighed for at få hjælp og vejledning i praktikperioden på det pågældende teater af sin linjelærer (faglærer) ved besøg af denne.

Fælleskursus.

Kursus for skuespillere, instruktører, scenografer og sceneteknikere i teaterøkonomi, administration, budget, planlægning, organisationsforhold etc.

Et kursus, der giver eleverne den teoretiske baggrund for at lede undervisningsteatret i 4. året.

Udover de nævnte projekter vil der være perioder med samarbejdsprojekter med instruktør- og scenografelever.

Studierejse.

Varighed 1 uge

Som led i undervisningen indgår en studierejse.

SCENETEKNIKERLINJEN 4. år. Undervisningen starter 1. aug.

Fagundervisningen på 4. året vil blive væsentlig specialiseret i forhold til den enkelte elev, således at denne i samråd med linjelæreren vil være i stand til at gennemføre en seriøs eksperimentel forskning, der er projekteret.

1. Projekt.

Varighed ca. 12 uger

Forestilling med 4. års skuespillere, instruktører og scenografer. Det grundlæggende samarbejde og kendskab til hinandens fag, som startede på 1. året, skal her stå sin prøve. Her samles alle faggrupper igen og bruger deres indvundne erfaringer i hvert deres fag i forestilling for publikum. Mindst 3 ugers opførelse på undervisningsteatret.

2. Projekt.

Varighed ca. 4 uger

Konkrete eksperimenter i relation til 3. projekt, samt forberedelse til 3. projekt.

3. Projekt ("Fra idé til færdigt projekt").

Varighed ca. 12 uger

I samarbejde med en dramatiker og sammen med instruktør- og scenografelever fra 4. året og skuespilelever fra 3. året indstudies en opsøgende forestilling.

4. Projekt.

Varighed ca. 4 uger

Konkrete eksperimenter i relation til 5. projekt, samt forberedelse til 5. projekt.

5. Projekt.

Varighed ca. 10 uger

Afgangsforestilling sammen med 4. års instruktører og scenografer på undervisningsteatret med professionelle skuespillere.

Holdmøde.

2 timer ugentligt

Anvendes til møde for holdet selv, til møder holdene indbyrdes og møder mellem elever og lærere.

Eleverne har sammen med de øvrige elever på 4. året og i samråd med den tekniske leder ved undervisningsteatret ansvaret for den daglige drift af teatret.

Studierejse.

Varighed 1 uge

Som led i undervisningen indgår en studierejse.

Aarhus Teater

VEDTÆGTER FOR
SKUESPILLERSKOLEN VED AARHUS TEATER

§ 1

Skuespillerskolen ved Aarhus Teater drives i nøje tilknytning til Aarhus Teater som angivet i de følgende bestemmelser og studieplanen.

Uddannelsen er 4-årig, idet skolen dog hvert 3. år ikke optager elever. I de to første uddannelsesår må skuespillereleven ikke optræde offentligt uden skolerådets dispensation.

Undervisning i sang, musik eller andre fag, der af uddannelsesmæssige grunde kan etableres i samarbejde med eller henlægges til andre uddannelsessteder eller læreanstalter, kan henlægges til sådanne institutioner, såfremt disse uddannelsessteder godkendes til dette formål af Ministeriet for kulturelle anliggender.

§ 2

Elever, der ønsker optagelse på skuespillerskolen, skal bestå en optagelsesprøve for at kunne blive optaget.

Enhver mellem 18 og 25 år, der agter at uddanne sig til professionel skuespiller, er berettiget til at indstille sig til optagelsesprøve på skuespillerskolen.

Fra de nævnte aldersbetingelser kan rektor i undtagelsestilfælde dispensere. Optagelseskriterier iøvrigt fastsættes i studieplanen.

§ 3

Undervisningen er vederlagsfri for skuespillereleverne.

Til skuespillerskolen ydes et statstilskud, der udgør 3/4 af de samlede årlige driftsudgifter, medens Aarhus Amtskommune yder tilskud med 1/4.

Tilskuddet udbetales kvartalsvis forud på grundlag af et af Aarhus Teaters styrelse og Aarhus Amtsråd og Ministeriet for kulturelle anliggender godkendt budget.

Endelig regulering af tilskud finder sted på grundlag af et på samme måde godkendt årsregnskab.

§ 4

Teaterchefen har overfor de tilskudsgivende myndigheder ansvaret for skolens pædagogiske og økonomiske ledelse og drift.

Skolens regnskabsår er statens finansår.

Ved regnskabsårets afslutning udarbejder teaterchefen i samråd med rektor inden for en af styrelsen fastsat frist et driftsregnskab for det forløbne undervisningsår samt et budget for det næstfølgende år, hvilket regnskab og budget forelægges styrelsen for teatret, og derefter indsendes til de tilskudsgivende myndigheder, alt med henblik på regnskabernes og budgetternes godkendelse.

Med regnskaber og budgetter skal til orientering tillige følge en beretning om skolens virksomhed i afvigte regnskabsår, samt en undervisningsplan for det kommende år.

§ 5

Ved skuespillerskolen ansættes en rektor, der forestår den daglige ledelse og drift, og som overfor teaterchefen har ansvaret for studieplanens og budgettets overholdelse. Rektor medvirker ved budgetlægning og regnskabsaflæggelse, der sker på grundlag af hans i samråd med skolerådet udarbejdede undervisningsplan, der skal være i overensstemmelse med studieplanen.

Teaterchefen udarbejder i samråd med rektor studieplanen og forelægger den til styrelsens godkendelse. Teaterchefen og rektor udarbejder skolens ordensreglement.

Antagelse og afskedigelse af rektor foretages af styrelsen efter indstilling fra teaterchefen og udtalelse fra skolerådets lærer- og elevrepræsentanter. Antagelse og afskedigelse af lærere foretages af rektor.

§ 6

Skolerådet består af rektor, som er dets formand, teaterchefen samt 3 lærere og 3 elever. Lærer- og elevrepræsentanter vælges for et år ad gangen ved skoleårets begyndelse.

Skolerådets lærerrepræsentanter vælges af og blandt de lærere, der underviser på skolen, og elevrepræsentanterne af og blandt de elever, der undervises på skolen. Mindst to af lærerrepræsentanterne skal være lærere i dramatik. Elevrepræsentanterne vælges med en repræsentant for hver elevårgang. Samtidig vælges en suppleant for hvert medlem af skolerådet.

2 medlemmer af skolerådet kan forlange et dagsordenspunkt udsat til næste møde, men samme punkt kan kun forlanges udsat én gang.

I skolerådet drøftes væsentlige spørgsmål vedrørende skolens pædagogiske ledelse og drift, herunder undervisningsplanen. Skolerådet afgiver til rektor udtalelse om regnskab, budget og studieplan. Skolerådets udtalelse medfølger ved sagens videre behandling.

§ 7

I tvivlstilfælde fortolkes nærværende vedtægt af Aarhus Teaters styrelse.

§ 8

Vedtægten træder i kraft den 1. august 1976 og optages til revision senest 4 år efter dette tidspunkt.

AARHUS TEATER

IV. UDVALGETS KONKLUSION VEDRØRENDE STUDIEPLAN

Herudover er der i udvalget opnået enighed om nedenstående forslag til studieplan:

Forslag til
STUDIEPLAN

for
Skuespillerskolen ved Aarhus Teater

Generelle forudsætninger:

Skuespillerskolen er ifølge teatrets og skolens vedtægter en integreret del af Aarhus Teaters virksomhed, men har inden for selvstændige budgetrammer og tilskudsforhold den erhvervsmæssige uddannelse af skuespillere som særlig opgave.

Uddannelsen på skuespillerskolen bygger på en kombination af praktisk-teoretisk undervisning og praktisk teaterarbejde.

Uddannelsesmæssige forudsætninger:

Uddannelsens formål er at give eleverne de nødvendige fysiske, tekniske og praktiske forudsætninger for at kunne ernære sig som skuespillere i det professionelle teater.

Skolen ønsker således at skabe grundlag for en langvarig selvuddannelse gennem indføring i fagdiscipliner og arbejdsmetoder og gennem vejledning og råd fra erfarne lærere.

Uddannelsen søger at skabe et fælles grundlag for arbejdet som skuespiller, der kan videreudvikles i de retninger, den enkelte elev har evner, lyst og muligheder for. Skolens arbejde planlægges således, at eleverne i løbet af de fire uddannelsesår kan tilegne sig et nøje kendskab til forskellige fysiske, psykiske, musikalske, teoretiske og praktiske arbejdsformer, problemer og kunstneriske stilarter og teatergenrer, som de som skuespillere kan komme ud for. Dog må de enkelte fag eller discipliner ikke ses som mål i sig selv, men som nødvendige redskaber til en fordybelse i skuespillerfaget.

Praktiske forudsætninger:

Undervisningsåret løber fra 1. august til 30. maj med en uges efterårsferie, to ugers juleferie og en uges påskeferie.

Bortset fra tredie- og fjerde-årets scenetjeneste, er alle søn- og helligdage fridage.

Den daglige undervisning finder almindeligvis sted mellem kl. 9 og 18.30 på alle hverdage.

Uddannelsen er opdelt i følgende hovedområder:

- A. Dramatisk undervisning og scenetjeneste,
- B. Teknisk undervisning i kropslige discipliner,
- C. Teknisk undervisning i stemme og musikalske discipliner,
- D. Teoretisk undervisning.

Den dramatiske undervisning, som er uddannelsens hovedfag, placeres normalt mellem kl. 16 - 18,30, medens de tekniske og teoretiske fag normalt placeres mellem kl. 9 - 11,30. Tiden mellem kl. 12 - 16 fordeles mellem fagene efter behov. I skolens skemaplanlægning skal der også afsættes tid til elevernes selvstudium og individuelle arbejde med forskellige træningsprogrammer.

Ved tilrettelæggelsen af undervisningen af tredie- og fjerdeårsholdet, placeres de forskellige undervisningstimer afhængig af scenetjenestens tider, som udgør en central del af tredie- og fjerdeårets dramatiske undervisning. Tredie- og fjerdeårsholdets scenetjeneste planlægges af teaterchefen og rektor i samråd med skolens faste dramatiske lærere, således at eleverne udfra individuelle evner og kunnen får den størst mulige chance for at arbejde som skuespillere. Antallet af scenetjenesteopgaver for de enkelte tredie- og fjerde-årselever afhænger af repertoirets rollemuligheder og elevernes evner og kunnen. På tredieåret må disse dog ikke uden skolerådets tilladelse overstige 2 opgaver pr. elev, placeret inden for første halvdel af sæsonen, og på fjerdeåret 3 opgaver pr. elev, placeret inden for sidste halvdel af sæsonen.

Studieplan:

Undervisningsåret er normalt inddelt i 4 perioder.

- A. Dramatisk undervisning og scenetjeneste.

Det grundlæggende i skuespillerskolens dramatiske arbejde består i at igangsætte og videreudvikle tre centrale processer

hos den enkelte elev- En personlig frigørende proces, der satser på at afklare og formindske alle ikke-relevante personlige problemer i spillesituationen, samt i at opdage ikke-erkendte muligheder hos sig selv, en bevidstgørende proces omkring skuespillernes personlige arbejdsredskaber, og en bevidstgørende proces omkring skuespillernes relationer til omverdenen (tekster, med-spiller, publikum, samfund) i en spillesituation.

I. år: Gennem arbejdet med improvisationer, selvskabte situationer og tekster, mindre tekst-enheder, - specielt inden for det nutidige naturalistiske teater (samt evt. Ibsen, Strindberg, Tjekov m.v.) - indføres eleverne i den dramatiske udtryksforms grundbegreber og -problemer.

Undervisningen forestås af mindst to dramatiske lærere.

II. og

III. år: Mens hovedvægten i det første år lægges på improvisation og naturalisme, lægges hovedvægten i de to næste år på arbejdet med de mere teatraliske stilarter. Skiftende stilarter og genrer gennemarbejdes. Formålet med dette er ikke at indøve overfladiske færdigheder eller at give eleverne indtryk af at kunne beherske de enkelte stilarter og genrer, men at skabe et all-round kendskab til de formmæssige og indholdsmæssige problemer, der er forbundet med disse, og derigennem skabe en dyberegående skuespillerarbejds metode for den enkelte elev som fællesgrundlag for skuespillerarbejdet inden for alle stilarter og genrer. Inden for anden- og tredje-årets 8 undervisningsperioder skal mindst 4 perioder anvendes til undervisning inden for klassiske områder som versedrama (græsk drama, Schiller, Oehlenschläger m.v.), Shakespeare, Molière og Holberg og den klassiske naturalisme. I de øvrige 4 undervisningsperioder, hvor eleverne og de dramatiske lærere frit kan vælge arbejdsopgaver, bør følgende områder komme i betragtning:

Brecht, stilkomedie, lystspil, musicals, farce, børne-

teater, selvskabte opgaver, opsøgende teater, cabaret m.v. I de to første perioder af tredjeåret er der pligtig scenetjeneste, dog maksimalt med to opgaver efter nærmere aftale mellem teaterchefen, rektor og skolerådet.

IV. år: Scenetjenesten udgør en væsentlig del af fjerdeårets dramatiske undervisning, dog maksimalt med tre opgaver efter nærmere aftale mellem teaterchefen, rektor og skolerådet, placeret inden for sidste halvdel af sæsonen.

Elevernes arbejdsforhold under scenetjenesten følger bestemmelserne i den mellem Dansk Skuespillerforbund og Landsdelsscenernes Samarbejdsudvalg gældende normalkontrakt.

3 - C - D: Tekniske og teoretiske fag:

Undervisningen i disse fag, som opregnes nedenfor, søges i videst muligt omfang planlagt således, at undervisningen gives i tilslutning til dramatiske opgaver, der viser den praktiske nødvendighed af fagets indhold.

Et nært samarbejde mellem de enkelte lærere i de tekniske og teoretiske fag og de dramatiske lærere er en forudsætning for denne coordination.

De nedenfor nævnte discipliner og områder skal alle gennemgås i løbet af uddannelsen, og er som sådanne obligatorisk undervisning, men afhængig af lærer- og timeplansmulighederne fra år til år kan fagene slås sammen, gøres til kortere, koncentrede kurser, udbygges eller ændres i forhold til opstilling.

B. Teknisk undervisning i kropslige discipliner:

Følgende hoved-discipliner er faste skemafag i hele studiet:

1. Dans (herunder ballet, klassisk dans, jazz-dans, musical-dans, fridans, moderne dans, stilbevægelse),
2. Fysiodramatik (herunder gymnastik, scenekamp, fægtning, mime og afspænding).

Enkelte af disse fags underdiscipliner kan begrænses til en kortere kursusform. Herunder gives der kortere kurser i sminketeknik, kamerateknik for TV og film.

C. Teknisk undervisning i stemme og musik:

Følgende hoveddiscipliner er faste skemafag i hele studiet:

1. Tale- og stemmepleje (herunder diktion, verselære, scenetale og oplæsning, udtale og stemmepleje),
 2. Sang (herunder scenesang m.v.),
 3. Hørelære (herunder guitar- eller andet instrumentspil),
- Herudover gives der kortere kursus i radio- og mikrofonteknik.

D. Teoretisk undervisning:

Følgende fag er skemafag i hele studiet:

1. Dramateori og teaterhistorie (herunder dramaets historie, teatrets historie, dramaturgi),
2. Kulturhistorie og samfundskundskab (herunder stilhistorie, kunsthistorie, musikhistorie, klædedragtens historie, almen samfundskundskab).

Herudover gives kortere kursusundervisning i teaterteknik, teaterlov og -administration, almen psykologi, almen pædagogik, det sidste med henblik på beskæftigelsesmuligheder som lærere i dramatik i folkeskole-, højskole-, aftenskole- eller gymnasieundervisning.

Optagelse på skolen:

Alle mellem 18 og 25 år kan søge optagelse på skolen. Rektor kan dog i undtagelsestilfælde dispensere fra aldersbegrænsningerne.

Alle ansøgere til elevpladser på skolen skal gennemgå en optagelsesprøve, som normalt finder sted i februar, marts eller april, idet skolen dog ikke optager elever hvert tredje år.

Teaterchefen og rektor træffer i samråd beslutning om, hvilke elever, der kan optages på skolen på baggrund af en indstilling fra skolens dramatiske lærere efter forudgående drøftelser med skolens tekniske lærere og en repræsentant for skolens elever, en repræsentant for teatrets instruktører og en repræsentant for teatrets skuespillere, som overværer optagelsesprøverne.

Århus, den 13. maj 1976

Mogens Bille
(formand)

/Herluf Rasmussen
(sekretær)

Odense Teater

Forslag til vedtægter for
Odense Teaters Skuespillerskole.

1. Det er skolens formål gennem teori og praksis at uddanne og efteruddanne skuespillere.
2. Skolen drives i nøje tilknytning til Odense Teater, hvilket blandt andet indebærer,
 - at skolens elever og personale har adgang til teatret og dets fælles faciliteter efter behov,
 - at skolens elever har ret og pligt til at gøre scenetjeneste ved teatret,
 - at skolens elever har ret og pligt til at overvære forestillinger på teatret samt efter samråd med instruktører ret til at overvære teatrets prøver,
 - at skolens elever har en dagligstue på teatret, denne dagligstue er samtidig garderobe for de elever, der har scenetjeneste,
 - at skolens optagelsesprøve afholdes på teatrets store scene,
 - at afgangsholdets præsentationsforestillinger henlægges til teatrets scener, og
 - at teatrets scener i muligt omfang kan benyttes til undervisning.
3. Skolens overordnede styrelse er Fyns Amtskommune og Kulturministeriet.
 - 3.1. Teaterchefen er økonomisk ansvarshavende for skolen.
 - 3.2. Skolens daglige ledelse varetages af skolens rektor.
 - 3.3. Skolerådet består af rektor, én repræsentant for hvert elevhold og et tilsvarende antal repræsentanter for skolens lærere, hvoraf højst én tilhører gruppen af ikke-dramatiske lærere.

- 3.3.1. Skolerådet kan tage alle sager vedrørende skolen op til behandling.
Skolens budget skal forelægges skolerådet til udtalelse, og rådets udtalelse skal følge forslaget i den videre behandling.
Skolens undervisningsplan, undervisningens praktiske tilrettelæggelse, ansættelse af lærere, skolens ordensregler samt sammensætning af jury til optagelsesprøven skal godkendes af skolerådet, og rådets stillingtagen skal følge sådanne sager i evt. videre behandling.
- 3.3.2. Valg til skolerådet finder sted i skoleårets tredje uge.
Rektor indkalder til valgmøde med mindst 14 dages varsel.
Hvert elevhold vælger sin repræsentant, og lærerrepræsentanterne vælges af de fremmødte lærere. Der vælges et tilsvarende antal suppleanter.
Skolerådet konstituerer sig umiddelbart efter valget med formand, næstformand og sekretær.
Valget gælder for ét år. Såfremt et medlem forlader skolerådet før valgperiodens udløb, vælger den pågældende valggruppe en ny repræsentant.
Eleverne i første uddannelsesår har ret til omvalg af repræsentant og suppleant i januar.
- 3.3.3. Skolerådet holder møde én gang om måneden, hvis der er sager på dagsordenen.
Teaterchefen har ret til at overvære rådets møder.
Rektor eller teaterchefen eller rådets formand eller halvdelen af rådets medlemmer kan forlange rådet indkaldt.
Indkaldelse til skolerådsmøde sker på foranledning af formanden med mindst 14 dages varsel.
Dagsorden udarbejdes af formanden og udsendes senest to skoledage før mødet.
Afbud skal meddeles formanden.
Skolerådet træffer sine beslutninger ved almindelig stemmeflerhed. I tilfælde af stemmelighed er rektors stemme udslagsgivende.

I tilfælde af afbud fra rektor, udpeger rektor en stedfortræder.

I tilfælde af afbud fra elev- eller lærerrepræsentanter indtræder den pågældende suppleant med fuld stemmeret. Der udarbejdes beslutningsreferat af skolerådets forhandlinger. Referatet underskrives af formanden eller i dennes fravær af næstformanden og tilstilles rektor, teaterchefen og rådets medlemmer. Referatet bekendtgøres for elever og lærere via opslagstavlerne.

- 3.3.4. Teaterchefen har efter samråd med skolerådet med begrundelse i økonomiske forhold vetoret over for rådets beslutninger.

- 3.3.5. Plenarforsamlingen, der består af elever, lærere, rektor, teaterchefen samt skolens tekniske personale, indkaldes på foranledning af rektor til møde mindst to gange om året (november og april).

Indkaldelse sker med mindst 14 dages varsel.

Plenarforsamlingen vælger selv sin dirigent.

Dagsordenen omfatter mindst to punkter:

1. Rektor redegør for skolens aktuelle situation.
2. Eventuelt.

Under dette punkt kan alle forhold vedrørende skolen tages op til debat.

Plenarforsamlingen kan udtale sig om alle forhold vedrørende skolen, men har ingen besluttende myndighed.

4. Enhver, der er fyldt 18 år, er berettiget til at indstille sig til skolens optagelsesprøve.

- 4.1. Optagelsesprøvens jury består af rektor, teaterchefen, dramatiske lærere samt tilforordnede tekniske lærere.

- 4.2. Optagelsesprøvens jury træffer bestemmelse om optagelsesprøvens praktiske udformning.

- 4.3. Teaterchefen er formand for juryen.

De tilforordnede tekniske lærere har konsultativ funktion.

Beslutning om optagelse træffes af juryens dramatiske lærere, teaterchefen samt rektor ved almindelig stemmeflerhed. I tilfælde af stemmelighed er teaterchefens stemme udslagsgivende.

5. Bortvisning af elever kan finde sted efter første elevår, der anses for prøveår, efter beslutning i gruppen af dramatiske lærere, dog først efter samråd med skolerådet. Der kræves 75% majoritet i gruppen af dramatiske lærere.
- 5.1. Bortvisning af elever i andet og tredje uddannelsesår kan finde sted af disciplinære årsager eller på grund af funktionsproblemer efter skolerådets enstemmige beslutning.
- 5.2. Elever i alle årgange kan bortvises efter langvarig forfølgelse, f.eks. på grund af sygdom eller graviditet, efter skolerådets enstemmige beslutning.
Der tages i skolerådet i hvert enkelt tilfælde stilling til evt. genoptagelse af uddannelsen.
6. I sidste uddannelsesår arrangeres der mindst én præsentationsforestilling, der henlægges til teatrets scener.
7. Eleverne har lønnet scenetjeneste på Odense Teater.
- 7.1. Eleverne i andet uddannelsesår kan deltage i teatrets forårs musical.
- 7.2. Eleverne i tredje uddannelsesår har pligt til scenetjeneste, bortset fra en periode med tjenestefrihed med henblik på indstudering af præsentationsforestilling.
Denne scenetjenestes placering fastsættes af skolerådet efter samråd med teaterchefen.
Eleverne i tredje uddannelsesår har ikke pligt til at påtage sig staffagetjeneste.
8. Undervisningen er vederlagsfri.
9. Udgifterne til skolens drift afholdes af Fyns Amtskommune og Kulturministeriet.
10. Der kan etableres undervisning i samarbejde med andre højere læreanstalter.
11. Disse vedtægter træder i kraft 1. december 1976 eller snarest muligt efter godkendelse i skolens styrende organer.
Vedtægterne tages op til revision senest 4 år efter deres ikrafttræden.
Således enstemmigt vedtaget af plenarforsamlingen den 25.10.1976.

På plenarforsamlingens vegne
5/11 76 Ivan Køhler
 mødets dirigent

Rektor Grethe Holmers

S K I T S E + F O R S L A G

til

En 3-4-årig uddannelsesplan for

Skuespillerskolen i Odense.

SKOLENS MÅL.

Skolen stræber mod, at hver enkelt elev får den størst mulige fagligt-tekniske baggrund for at kunne udnytte sine evner inden for skuespilkunsten.

Skolen stræber mod at udvikle elevernes evne til at udskille de væsentlige problemer i skuespillernes arbejde, samt færdighed i systematisk at søge løsninger.

Skolen stræber mod at uddanne fagligt bevidste skuespillere med den indsigt, at teaterarbejde er samarbejde mellem forskellige mennesker, kunstformer og fagområder.

Skolens mål er at uddanne skuespillere, der inden for deres fag formår at udtrykke sig kunstnerisk ved hjælp af teatrets sprog, og besidder viden og kunnen til at udføre dette så godt, at den kunstneriske helhed, som bliver resultatet, bliver i stand til at påvirke den virkelighed, der omgiver teatret.

I. år.

Indføring- og prøveåret.

Stemme og krop skal formes og bevidstgøres til brug for den dramatiske situation.

Udvikling af krop gennem; morgentræning, step, klassisk ballet, mime, afspænding, jazz -ballet, fægtning, stage-fight.

Udvikling af stemme gennem: sang, tale, deklamation.

Udvikling af rytme gennem: rytmik, hørelære, korsang, guitar/klaverspil.

Dramatik:

2 klasselærere, som nødvendigvis må være tilknyttet Odense Teater, underviser i nært samarbejde i hver sin form for improvisationer.

- 1.: For at bevidstgøre og befordre fantasien arbejdes med fri improvisationer med betoning af situationen.
- 2.: For at afprøve den teori, der ligger bag øvelserne og udlede erfaringer af situationsøvelserne, arbejdes med improvisationer med betoning af den tekniske linie.

Varigheden af disse improvisationer varierer efter holdets størrelse og behov. Erfaringen viser, at man mellem 1. dec. - 1. febr. kan gå over i næste fase:

- 1.: Tekstanalyse.
- 2.: Lette dramatiske scener, hvor arbejdet starter med improvisationer over teksten.

I skoleårets sidste ca. 3 mdr. kommer en 3die lærer til, som arbejder med scener hentet fra moderne dramatiske tekster.

Samtidig begynder integreringen af fagene:

- 1.: Anatomi i forbindelse med afspænding.
- 2.: Praktisk samarbejde mellem lærer i dramatik og talepædagogen.
- 3.: Step, mime, jazz-ballet (som der undervises i gennem alle 3 år) indgår i en ny disciplin "scenedans", hvortil man i 11-året føjer endnu et led: flerstemmig korsang fra musicals, indstuderet både i hørelære (nodelæsning) rytmik og sangtimerne.

I-året fortsat:

4.: I klassisk ballet er grundlaget nu lagt, så det egentlige formål med denne disciplin kan begynde: stildanse i kostymer, så eleverne lærer at kunne føre sig, gå, stå i stil-dragter.

Disse dances tidsperioder må nøje være afstemt efter den stilperiode, der undervises i, i dramatik, således at disse to fag understøtter hinanden.

Det forudsættes, at eleverne kan teaterhistorien i grundtræk ved ankomsten til skolen, da de får udleveret en grundbog samtidig med optagelsen på skolen.

Faget teaterhistorie indskrænker sig derfor til en kort gennemgang af Teatrets æstetik og historie, samt Teatrets sociale placering og funktion. Derefter holdes ugentlige foredrag af alle ved et teater implicerede personer: scenograf, leder af malersal, skræddersal, snedkersal, scenemester, regissør, rekvisitør, presseafdeling, belysningsafdeling m.m.

Skoleåret bør forlænges: 35 ugers undervisning ud af 52 er for lidt. Ved at nøjes med 4 ugers sommerferie, 2 ugers juleferie og en uges påskeferie, kan skoleåret komme op på 45 undervisningsuger, hvorved undervisningstiden forøges med 30 uger gennem tre år.

Når det sker, kan der i I-året indgå 6-8 ugers "kursus", som bliver deltagelse under en eller anden form i en af teatrets produktioner, så eleverne "oplever" et skuespils tilblivelse fra første læseprøve til premieren. Skulle det være umuligt for teatret at bruge hele holdet i et skuespil eller musical, må holdet tilknyttes en af teatrets instruktører og følge ham dagligt under arbejdet - ikke ved passivt at sidde og se på prøver, men ved den daglige kontakt med instruktøren at få tildelt mindre opgaver efter af skolen udarbejdede retningslinier i samråd med instruktøren, det være sig i tekstanalyse, rollefremsstilling eller den tekniske side af skuespillets fuldførelse.

2. år.

11-året afholdes som kurser.

Visse kurser er obligatoriske: Holberg - Børneteater - Shakespea-
re - Vaudeville eller musical - Comedie del Arte eller græsk
komedie/tragedie - Radio-kursus - TV-kursus.

Andre kurser vælger holdet selv. Mindretalsindstilling heri
bliver ikke noget problem, når eleverne ved, de i 3die-året
individuellet kan vælge efter behov.

Det er vigtigt:

- 1.: At et af de første kurser ikke består af udvalgte scener,
men indeholder et dramatisk forløb hvor hele holdet medvir-
ker, for at det sceniske sammenspil, som er startet gennem
improvisationerne, kan videreføres.
- 2.: At kurserne ikke ligger i forlængelse af hinanden, men
overlapper hinanden.

I kursus 2 kursus

I kursus 3 kursus
 2 kursus

N E J

J A

Fordi ikke samtlige elever er "vilde" med børneteater eller
Shakespeare, og det virker frustrerende på den enkelte,
hvis man i 8-lo uger kun skal beskæftige sig dramatisk med
et kursus, hvis indhold ikke befordrer elevens kunstneriske
fantasi.

- 3.: At ethvert kursus indledes med en nøje gennemgang af kursets
formål og beskaffenhed. Skolen må have for øje, at eleverne
i 2det-året ikke skal levere færdige præstationer til op-
visning, men at selve arbejdsprocessen er det egentlige.
- 4.: At ethvert kursus afsluttes med en analyse over kurset,
samt diskussion om, hvor hver enkelt elev nu "skal sætte
ind". Det er strengt nødvendigt, at alle kursus-lærerne
deltager i disse "feed-back-møder" for at udnytte og arbej-
de videre på de indhøstede erfaringer.
- 5.: At et af kurserne bliver hentet fra det moderne repertoire
for derigennem at drage paralleller til det klassiske.
- 6.: At børneteater-forestillingen bliver spillet ude på skoler
16-18 gange inden for en periode på 6-8 uger. Efter hver
forestilling bør være et møde med instruktøren for denne.

Arbejdet med stemme og krop fortsætter, men dog således at talelæreren integreres i alle dramatiske lektioner.

I mindst et af kurserne skal indgå sange hvorved sanglæreren integreres, og det forudsættes, at dans eller step også indeholdes i et eller flere af de dramatiske kurser.

Samtidig med et kursus gennemgås (som teaterhistorie) kursets stilperiode, samtidige forfattere, periodens musik, samfundsstruktur o.s.v.

Skoledagen skal for alle 3-4 årgange nøje være inddelt således, at krop og stemme først "vækkes" (morgentræning).

Dette bør indpodes dagligt, så at fremtidens skuespillere finder det ligeså naturligt at vække krop og stemme før et dramatisk arbejde begynder, som det at børste tænder. Også selvom det dramatiske arbejde (TV, film, radio) starter kl. 7 om morgenen. Kun på denne måde kan vi højne standarden af "håndværket".

3. år.

Scenetjeneste.

Elevernes scenetjeneste fastlægges i god tid af teaterchefen i samarbejde med skolerådet.

Sang - tale og de kropslige lektioner er obligatoriske.

Dramatik:

Det samlede elevhold indstuderer 2 produktioner, hvoraf det ene må være færdiggjort inden januar.

Der kan vælges mellem: moderne tekst - klassisk tekst - eksperimental forestilling - børneteater - musical - cabaret.

Disse produktioner kan vises som matiné på værkstedsteatret eller på skolen.

Til scenografi, kostymer m.v. får eleverne en rammebevilling, så de selv som gruppe (i samråd med instruktøren) kan få forestillingen til at fungere.

Elever, der ikke går til prøver eller medvirker i en aftenfore-

stilling, vælger selv den/de lærere og/eller de dialogscener eller monologer, de ønsker at indstudere.

Vejledning hertil gives af rektor/lærere inden 2-årets slutning, så alt kan være tilrettelagt inden skoleårets begyndelse.

Disse scener kan tjene 3 formål:

- 1.: at eleven ydermere får uddybet kendskabet til en forfatter som interesserede særligt under 2-årets kurser.
- 2.: at få lov til at spille en rolle, som eleven eventuelt fornemmer, han/hun aldrig vil få tildelt som skuespiller.
- 3.: at spille en scene, som man tror, man vil få glæde af at vise til den afsluttende eksamen eller fremtidige auditions.

4. år.

III-års eleverne fastlægger i samråd med skolerådet f.eks. fire kurser for det 4de skoleår.

Deltagerantallet til et kursus må afhænge af dets karakter, ligeså kursets nøjagtige varighed, men gennemsnittet kunne tænkes at være 2 måneder.

Talepædagoger, sang- danselærere m.m. tilknyttes kurserne efter behov.

De elever, der skønner at have brug for et 4de år, kan indskrive sig til alle kurser. Andre har måske kun behov for at følge et enkelt kursus og kan så eventuelt bruge resten af året til studierejser.

Deltagerantallet til et kursus kan af praktiske årsager eventuelt suppleres med skuespillere.

Et kursus¹ resultat kunne man således tænke sig vil føre til en opsøgende forestilling.

Skolen er klar over, at dette 4de år integreres i efter- og videreuddannelsen - men anser dette kun for en fordel.

Endvidere er vi af den mening, at elever ikke skal tvinges til et system på 4 år, men have en chance for at blive stillet frit, hvis de synes, de får mere ud af at komme på et teater efter det 3. år.

Økonomi.

Besparelserne ved at overspringe et 3die år vil ligge på ca. 300.000 kr.

Forlængelse af skoleårets undervisning fra 35 til 45 uger vil årligt give et mertilskudsbehov på ca. 250.000 kr.

12. december 1977

KV/gs

Uddannelse i dramatisk produktion i medierne.
(Film, radio, tv).

Arbejdet med de tre medier stiller en række helt specielle krav til skuespilleren og instruktøren, hvortil kommer, at en stadig større del af skuespillernes virkefelt optages af netop disse medier. Den hidtidige organiserede skoling af skuespillere og instruktører har hidtil fundet sted på korte kurser i mediernes praktik:

1. Mikrofonteknik (d.v.s. at forholde sig spillemæssigt til en mikrofon) i radio for skuespillerelever (DR).
2. TV-teknik (d.v.s. at forholde sig spillemæssigt til det elektroniske kamera og mikrofonboom) for skuespillerelever (DR).
3. Filmteknik (d.v.s. at forholde sig spillemæssigt til filmkamera og mikrofonboom) for skuespillerelever (Filmskolen).

Desuden findes sporadiske, kortvarige "følordninger" for instruktører med henblik på at opnå en elementær indsigt i dramatisk produktion på TV (DR).

Al egentlig uddannelse i radio og TV af forfattere, dramaturger, instruktører, skuespillere, scenografer m.m. foregår ved direkte deltagelse i d.v.s. "forsøg" i produktion, som udsendes.

I betragtning af mediernes store berøringsflade med publikum og de meget store investeringer produktionerne kræver, er det lidet formålstjæntligt at lade videreuddannelse gennem deltagelse i arbejdet ske på basis af så begrænsede "grunduddannelser" for de fleste faggrupper.

Man må derfor efterlyse en uddannelse i dramatisk produktion i medierne, som ikke er henvist til korte kurser, men som er en integreret og ligeværdig del af den egentlige grunduddannelse.

Der skal ikke her opstilles en undervisningsplan, men nogle vigtige emner for en sådan uddannelse af skuespillere kan nævnes:

1. Kendskab til mediernes tekniske vilkår og forudsætninger.
2. De heraf følgende strenge praktiske krav i spillet. At forholde sig spillemæssigt til kamera(er) og mikrofon(er).

3. Sekvensoptagelser - bevaring af intensitet og udtryk gennem mange indstillinger.
4. Specielle optageteknikker (play-back og efter-synkronisering).
5. Grundelementer i mediernes æstetik, dramaturgi og historie.

For instruktører vil ovenstående også være relevante elementer i en grunduddannelse, men hertil må instruktøren have en omfattende indføring i redigeringssteknikker og andre særlige teknisk/kunstneriske forhold, som f.eks. lyssætning, flersporsteknik o.s.v.

Det er af afgørende vigtighed, at disse uddannelses-elementer gennemføres under anvendelse af professionelt udstyr.

En del af uddannelsen vil kunne finde sted i samarbejde mellem filmskole og DR.

Som supplement til grunduddannelserne i medierne bør der opbygges efteruddannelseskurser for faggrupper, som vælger at beskæftige sig med et eller flere medier.

Det må skønnes, at der findes kvalificerede lærerkræfter til at gennemføre grunduddannelserne og efteruddannelsen. Teller specialuddannelsen, men der findes ikke for tiden tekniske facilitetsmuligheder.

I forhold til de elektroniske medier må det være mest naturligt og praktisk at anvende DR's professionelle standard både med hensyn til teknisk udstyr og de på TV meget store produktionshold. Ligesom produktionen af undervisningsprogrammer nu foregår som DR-entreprise for undervisningsministeriet, ville det være muligt at indbygge medieundervisningen i DR's produktionsplanlægning som entreprise for kulturministeriet. Forudsætningen er, at der via statsmidler gives DR mulighed for at udvide sin kapacitet, således at undervisningen ikke skal ske på bekostning af den egentlige programproduktion.

Hvorledes man vil realisere en løsning af en medie-relevant uddannelse af skuespillere og instruktører vil et konstruktivt arbejde på grundlag af teknisk tilfredsstillende muligheder kunne fastlægges i detaljer. Det vigtigste er dog, at uddannelse i billed/lyd-medierne ikke opfattes som et supplement til den traditionelle teatertræning, men som et helt selvfølgeligt led i en tidssvarende uddannelse.

Den Danske Filmskole St. Søndervoldstræde 1419 København K Tlf. Asta 6500

Responsum vedrørende lyd/billedmediernes placering i teateruddannelserne.

Den egentlige grunduddannelse indenfor billedmedierne har hidtil foregået på Filmskolen, og har alene omfattet instruktører, filmfotografer og lydteknikere. Det er velkendt, at mange arbejder med film og tv på baggrund af en ved praksis opsamlet erfaring. I denne forbindelse kan de imidlertid lades ude af betragtning.

Anden uddannelse (i.e. kurser, seminarer) af teknisk/kreativt personale finder sted på DR's personalekursus og på Filmskolen. DR's personalekursus henvender sig primært til medarbejdere ved DR. Filmskolen afholder kurser og seminarer for faggrupper i filmbranchen og for andre personer, der i deres arbejde kommer i berøring med en filmproblematik.

Det udøvende potentiel, skuespillerne, får deres uddannelse på Statens Teaterskole eller på en af de til teatrene knyttede elevskoler.

Med forbehold for sporadiske undtagelser sker teateruddannelserne alene med henblik på scenisk fremstilling, hvilket set fra et lyd/billedmedie synspunkt giver et skævt uddannelsesbillede.

Erfaringen viser, at arbejdet i billedmedierne, film og tv, stiller ganske særlige krav, især til skuespillerne, og at dette arbejde optager en stadig større del af skuespillernes virkefelt. Det er følgelig helt utilfredsstillende, at disse krav ikke indgår i uddannelsen.

De færdigheder man fra et mediesynspunkt må efterlyse tilgænes ikke i en efteruddannelse eller i kursusanlagte un-

dervisningsdele i løbet af grunduddannelsen. De må integreres i uddannelsen på et tidligt tidspunkt og have en prioritet på niveau med andre vigtige fagdele. Selvom man altså i uddannelsesforløbet betragter den teatraliske del som strukturerende for helheden, så må uddannelsen i lige høj grad tage sigte på billedmedierne som på teatret.

Det vil ikke være muligt her at opstille en egentlig undervisningsplan eller pege på endelige pædagogiske løsninger i relation til de enkelte fagdele'. Men det er muligt at give et indtryk af, hvad det er for emner, der må indgå i en sådan undervisningsplan. Det vil også være muligt at anvise nogle løsninger.

Det overordnede mål med medieundervisningen er at sætte skuespilleren i stand til at arbejde med selvstændige lyd- og billedudtryk dvs. det er ikke nok som mål at tilstræbe et "afdæmpet teatralisk udtryk".

Så meget det er praktisk muligt, kan man drage fordel af at udnytte de problemmæssige berøringspunkter mellem den teatraliske side og mediesiden. F.eks. ved at inddrage film og tv i de dramaturgiske gennemgange og ved at læse film- og tv-manuskripter på lige fod med dramatik.

Emnemæssigt vil en undervisning dels omfatte tekniske discipliner dels metodisk/kunstneriske og analytiske, men grænserne imellem dem flyder og det tjener næppe noget formål her at lægge vægt på en eksakt sondring mellem dem (opremsningen er uprioriteret).

Film og TV-teknik

Kendskab til radio, film- og tv-optagelses- og bearbejdnings-teknik. - Filmsituationen oplevet fra teknikkens synsvinkel. Aftastningen af præstationen - (specifikt kendskab til indstillingsstørrelser, objektivvalg, lydniveau (talehøjde) dialogbehandling). Dette tilegnes primært ved selvstændige øvelser i lyd/billed optage- og klippeteknik afvekslende med den nødvendige teori.

Metodik/Det kunstneriske udtryk

Øvelser i ikke-sproglige udtryk (i.e. et selvstændigt filmisk udtryk)

Indbygge strenge praktiske krav (timing, stemmehøjde) i spillet. Det at forholde sig spillemæssigt til kameraer og mikrofoner

Øvelser (træning) at bevare intensiteten gennem mange om-optagelser, øvelser i at gentage (evt. afsnit af scener)

Øvelser i at fastholde en rolle gennem mange indstillinger, som eventuelt optages diskontinuerligt

Øvelser i sekvensoptagelser

Øvelser i specielle optageteknikker: Play-back, efter-synchronisering m.m.

En skematisering af denne karakter tjener næppe til nogen pædagogisk løsning, idet der ikke er nogen mening i at træne de enkelte discipliner isoleret. Efter en passende indføring vil forståelsen bedst opnås gennem deltagelse i øvelsesproduktioner på video og film, hvor summen af enkelt-discipliner er til stede.

Analyse

Filmanalyse (tv-analyse), filmdramaturgiske og retoriske problemstillinger, der placerer skuespilleren i forhold til andre udtrykselementer.

Montageøvelser der sammenstiller skuespillerens udtryk med forskellige andre elementer (Pudovkins metode) som kan afsløre, hvordan præstationen forandrer sig i redigeringen/montagen og hvordan andre dele af udtrykket kan overtage eller supplere skuespillerens udtryk.

For teaterinstruktørelever og andre teateruddannelsers vedkommende vil et flertal af ovenstående emner være relevante hvis uddannelsen tilsigter at gøre dem egnede til at kunne arbejde indenfor mediesektoren. For instruktørelevernes vedkommende vil der naturligvis være en række discipliner

af teknisk/udtryksmæssig karakter der må tilegnes for at kunne arbejde uhæmmet indenfor det pågældende område.

Løsningsmuligheder

1. Undervisning på skuespillerskolerne

Tilknytning af kompetente lærere i den faste stab, suppleret med gæstelærere

2. Undervisning på Filmskolen

En del af undervisningen kan foregå integreret med Filmskolens elever, subsidiært tilrettelægges for skuespillerelever alene. Deltagelse i øvelsesproduktioner vil være en relevant og realistisk måde at give skuespillerne nogen erfaring i at arbejde med mediet (Der vil altid være kompetente supervisorer på produktionerne).

3. Fællesfaciliteter

Filmskolen har et påtrængende behov for mere permanente øvelsesstudier, både for tv- og filmproduktion. Man burde formentlig snarest gå sammen om at etablere sådanne, som også ville kunne betjene provinsskolerne i det omfang tilsvarende undervisning ikke kan etableres på stedet.

Faciliteter af denne art vil sandsynligvis få et simuleret præg i forhold til egentlig professionelle vilkår, men en række af undervisningsdisciplinerne kan tilgodeses ligeså godt - og billigere - under sådanne vilkår. Imidlertid må tv-delen kun betragtes som en forberedelse til:

4. Samarbejde med DR om undervisning

I relation til uddannelse i tv-mediet er det ønskeligt at der ved særskilt bevilling gives DR mulighed for at etablere tilbud til instruktører fra Filmskolen og teaterskolerne samt til skuespillere etc.

Det har afgørende betydning at indøve produktion i relation til DR's professionelle standard for elektronisk optagelse hvad angår metodik, teknisk udstyr, holdstørrelse og tidsrammer.

Udfra en betragtning om, at alt dette gerne skulle bidrage til udvikling og forandring, skal det sluttelig understreges, at teaterskoleeleverne introduceres til lyd/billedmedierne på en sådan måde, at mediernes særlige produktionsmåder ikke stjæler opmærksomheden fra det egentlige: formidlingen af et kunstnerisk udtryk. Øvelsesproduktionerne skal bygges op omkring en beskæftigelse med teaterskoleeleverne, der skal introduceres til og ikke destrueres af produktionsmåderne.

Henning Camre

14.4.78

Nærværende resposum er udarbejdet på basis af det materiale der pr. September 1977 forelå fra Filmskolen som grundlag for den af DR¹s personalekursus udarbejdede fællesudtalelse. Der vil derfor forekomme indholdsmæssige og sproglige gentagelser.

Danske Dramatikeres Forbund.

Om medieuddannelse af dramatikere:

Hvor en skuespiller i sin uddannelsessituation føres ind i en decideret elevtilværelse og igennem en systematisk opsplittet træning, er det for dramatikeren ikke til at starte med det små, dramatikeren forventes egentlig at være selvlært, dels fordi ingen tænker på at uddanne hende/ham, dels fordi hendes/hans indsats i teaterkollektivet så længe udgangspunktet for en produktion er tekst, simpelthen er de grundlæggende intentioner, både hvad angår form og indhold. At vi stiller med sådanne forventninger til dramatikeren skyldes vore traditioner, der samtidigt gør sammenligningsgrundlaget for den nationale nulevende dramatik skræmmende stort: mange århundreders verdensklassikere plus de store nationers vrimlende udbud af talentfulde samtidsbeskrivere.

Dramatikerens grundlæggende befrugtning, temaet set gennem et temperament, hører nok til de ting, som ikke kan læres, højst videreudvikles, derfor bliver dramatikeren uddannelsesbehov en række VIDERE-uddannelsesbehov. Menneskets mangfoldighed lader meninger knoppes i hver skribent, men hvad for værktøj og vilkår har den skrivende for at få knopperne til at folde sig ud og blomstre?

Det dramatiske håndværk har jo flere specialer. At fortælle historien eller skrive dialogen falder ikke den enkelte lige let, tingene skal heller ikke formes på samme måde fra scenen som på lærredet, skærmen eller i højtaleren. Deraf følger at dramatikeren uddannelsesstilbud må være differentierede og fleksible, og meget gerne styrede af andre dramatikeres erfaringer. Hvorfor for eksempel oprette et lektorat, hvis det der i visse tilfælde er behov for blot er en erfaren kollega, som læser debutantens stykke og giver en konstruktiv kritik. Så må det være apparatets sag at udbetale den konstruktive kritiker et fast, mindre honorar derfor. Rådgivning må altså være en del af uddannelsen.

I mange tilfælde vil en viderekommen dramatikere opdage, at der er særlige teknikker, hun eller han nødvendigvis må vide mere om, og netop på det indeværende stadium af hendes/hans udvikling. Kan også andre motiveres for at tage del i belæringen, ja så er der grundlag for et kursus, som kan drives med danske eller fremmede lærerkræfter. Kursus må altså være en del af uddannelsen.

Beslutter en gruppe dramatikere, at nu vil de opsøge de fremmede fagfolk så at sige på disses hjemmebane, måske i følge med en instruktør eller nogle skuespillere, så må "uddannelses-instituttet" kunne sende gruppen afsted til det teatermiljø, eller måske filmmiljø, som man mener at kunne lære mere i. Får en enkelt dramatikere i dag samme

trang, lader det sig jo allerede gøre på et uddannelsesstipendium. uddannelsen må altså også kunne rumme oversøisk kursusvirksomhed.

Uddannelsesvirksomheden bør råde over "lærepladser" på udvalgte teatre, der i stadig cirkulation modtager enkelte dramatikere til læreophold i huset af en varighed på nogle måneder eller et år, afviklet på een gang eller måske med pauser ind imellem, beregnet til at tænke over det sete og med tid til at skrive. Uddannelse bør altså aldrig forhindre kreativitet.

Hvad kommer der så ud af det? Der skulle gerne komme nogle tekster. Men disse tekster betyder ikke afslutningen, for en dramatisk tekst skal som regel igennem flere forvandlinger, i hvert fald altid igennem skuespillernes sind og krop, og frem til mødet med et publikum. Til en uddannelse af dramatikere hører der nogle tilknyttede skuespillere, hvis job og interesse det er at arbejde med på en tekst, dermed bliver der behov for et særligt "uddannelsesteater", hvor dramatikere virkelig kan afprøve deres tekster i forhold til et publikum og sammen med skuespillerne efterrationalisere forestillingerne. Uddannelsesteatrets forestillinger skal være helt gennemførte forestillinger, så dramatikere fremfor alt kan erfare, om deres undertekster fungerer og lader sig omsætte scenisk. Der kan spares på dekoration og kostymer, men udført af uddannede skuespillere og inclusive en instruktørs afpassede indsats og vejledning. Alle bør de være ansat til og betalt for deres særlige arbejde i "publikumsværkstedet", der godt kan leje sig ind på skiftende teatre, men vel nok bør kunne findes af publikum på en fast adresse. Uddannelsen kræver altså en lille fast scene.

Uddannelsen betegner også en kamp imod dramatikerens traditionelle isolation. Af den grund bør den sikre, at der er rigelige tilbud om kontakt med skuespillere og instruktører tilstede, for dramatikere på ethvert trin af deres kunnen og interesser. Det var nærliggende at knytte "en klub" til værkstedsscenen, et kontaktsted for teatrets fagfolk, hvor der aldrig er langt til at afprøve henkastede ideer i praksis. Uddannelse hører aldiig op og andres erfaringer er altid en ny udfordring.

Sammenfattende må dramatikere have mulighed for hele vejen at forme deres egen uddannelse, netop fordi deres job på teatret er at tænke og formgive det nye. Af den grund skal "uddannelsesinstrumentet" (som ligner en harmonika-1) nok rumme en appelinstans, således at dramatikere kan få afviste stykker bedømt og evt. bearbejdet dramaturgisk af ligesindede. Vi skal lære produktionsapparatet at kende som det er, men ikke lade os dirigere eller låse fast af det-1

Forslag vedrørende ændring af scenografiuddannelsen
på Skolen for Brugskunst

sfb

Baggrunden for
forslaget

Kulturministeriets udvalg vedr. teateruddannelsen m.v. har på baggrund af drøftelser om den eksisterende scenografiundervisning anmodet skolen om at opstille en "ønskeseddel" omfattende såvel forslag til ændring og udbygning af skolens scenografiundervisning, som behovet for faciliteter, udstyr m.v. i denne forbindelse.

Aktuelle overvejelser
om ændring af
samtlige skolens
uddannelser

Et udvalg nedsat af skolen har gennem nogle år arbejdet med et forslag til ændringer af samtlige skolens uddannelser, og resultatet heraf blev "Indstilling vedrørende ændring af kunsthåndværkeruddannelser", af juni 1977. Indstillingen er fremsendt til Undervisningsministeriet, direktoratet for erhvervsuddannelserne, hvor den er blevet positivt modtaget, og hvor man for tiden arbejder videre med sagen.

Den nuværende
scenografiuddannelse

Som bekendt er skolens scenografiundervisning opstået som et tilvalgsområde på beklædningslinien, i begyndelsen koncentreret om kostume, og i de sidste år udvidet til at omfatte alle områder indenfor scenografifaget.

Baggrunden for
forslaget

Ved udarbejdelsen af ovennævnte forslag til ændring af alle skolens uddannelser var tilvalgsområdet scenografi af meget beskedent omfang, hvorfor man **ikke** på dette tidspunkt mente, der var grundlag for at udbygge uddannelsen eller etablere den som en selvstændig uddannelsesretning. I de sidste år er der imidlertid sket en stærk stigning i antallet af studerende, der har søgt denne linie, hvilket igen har givet skolen mulighed for at foretage den trinvis udvidelse af undervisningen.

Ved udarbejdelsen af forslaget har man søgt at finde løsninger på forskellige forhold, som er mere eller mindre afklarede i den nuværende scenografiundervisning. Disse forhold omfatter flg.:

- a) Den stigende interesse og tilmelding til scenografiområdet.
- b) Erkendelse af, at tilskæring og syning er en nødvendig forudsætning for scenografifaget, men at også andre forudsætninger kan være berettigede.
- c) Erkendelse af manglende teoretiske og praktiske fag.
- d) Spørgsmålet om studiets samlede varighed.
- e) Udnyttelse af skolens andre afdelinger og faciliteter i scenografiuddannelsen.

Generelt om forslaget

Det er skolens opfattelse, at ovennævnte punkter bedst løses gennem etableringen af en selvstændig linie for scenografi, og at denne linie udmærket kan indpasses i det ovennævnte forslag til ændring af kunsthåndværkeruddannelserne. Forslaget til ændring af scenografiuddannelsen er således udarbejdet som et ændringsforslag og supplement til dette generelle forslag og skal ses i sammenhæng med dette.

Forslag til ændring af scenografiuddannelsen:
Scenografiuddannelsen foreslås etableret som en selvstændig linie i lighed med de 5 andre uddannelsesretninger indenfor kunsthåndværkeruddannelserne .

Formål

Udover skolens overordnede formål kan sigtet med uddannelsen af scenografi beskrives således: Studiet har til formål at tolke en tekst eller et **ideoplæg** til en teater-, film- eller TV-produktion for at kunne arbejde med alt, hvad der knytter sig til den visuelle side af disse, undtagen de medvirkendes fysiske krop. Studiet skal både give generelle kundskaber om scenografi i teknisk og kunstnerisk henseende, men også udvikle den enkelte studerendes personlige udtryksform på en sådan måde, at scenografen kan arbejde i mange forskellige grene af de nævnte arbejdsområder.

Struktur OR varighed

Uddannelsen foreslås udvidet med 1 studieår og opdelt i følgende afsnit:

- 1) Optagelsesprøve til basisåret af ca. en uges varighed.
Der vil ikke være adgangsbetingelser til optagelsesprøven udover at aspiranten skal være fyldt 18 år, men det anbefales, at aspiranten har været ude i erhvervslivet i mindst 1 år og gerne indenfor et af de fag der indgår i den valgte uddannelse.
- 2) En tværfaglig basisuddannelse af normalt et års varighed.
Formålet med basisuddannelsen (se også den blå indstilling side 1,2 og 13) er bl.a. at indføre eleven i en række grundlæggende fag, samt at give aspiranten mulighed for at afprøve lyst og evner for det valgte studium. Samtidig vil skolen gennem basisuddannelsen kunne få oplysninger om aspirantens evner og vejlede aspiranten i forbindelse med det videre studium.
- 3) Praktik. For elever der ikke inden basisåret har gennemgået en faglig uddannelse eller

lign. er det ifølge den blå betænkning tanken at indføre et års praktiktjeneste i erhvervsvirksomhed eller lign. Skolen kan dog dispensere for kravet om praktik.

Det bemærkes, at praktiktjenesten ikke skal forveksles med den scenografipraktik på teater og lign., som indgår i den sidste del af studiet.

Om praktik se iøvrigt den blå indstilling side 13.

4) En grundlæggende scenografiuddannelse af normalt 2 ars varighed.

Adgang er betinget af et "bestået" basisår, et gennemført praktikår, samt skolekundskaber svarende til folkeskolens udvidede afgangsprøve. Der er endnu ikke taget stilling til, hvor mange elever der bør optages på scenografilinien.

Formålet med grunduddannelsen (se også den blå indstilling side 2 og 3) er bl.a. at give de studerende en formmæssig, håndværksmæssig og materiale-mæssig uddannelse, samt at opøve arbejdsmetode og orientere om kunstens og kulturens udvikling.

Det er tanken, at det bør være muligt for studerende på de højere klassetrin på de øvrige uddannelsesretninger at blive overflyttet til scenografilinien, såfremt der er plads på denne. Studerende, der overflyttes, vil max. kunne placeres i scenografiliniens 2. studieår, og det vil formentlig være nødvendigt at opstille et særligt studieprogram for disse elever

5) En videregående scenografiuddannelse af normalt 2 ars varighed.

I denne del af uddannelsen er det hensigten at samle de tidligere indhøstede kundskaber i basis og grundskolen og arbejde med større realistiske scenografiprojekter, hvori indgår alle dele af scenografifaget. Der arbejdes (som hidtid) med modeller i mindre målestok samt i en vis udstrækning (mere end hidtil) med enkeltmodeller i fuld størrelse. Ved udformningen af opgaverne indgår såvel den kunstneriske udformning som den rent praktiske/håndværksmæssige/tekniske side af sagen. Udover de større scenografiprojekter indgår også enkelte indlæringskurser i den videregående uddannelse.

Undervisningsindhold

Det er ikke skolens opfattelse, at det vil være hensigtsmæssigt at opstille faste rammer for uddannelsens indhold og fagenes størrelse, men nedenstående foreløbige oversigt vil give et indtryk af den foreslåede uddannelses indhold og forløb.

Basisår. (fælles med andre linier)

Introduktion og studievejledning

Formmæssige discipliner, herunder tegning, geometri, farvelære, perspektiv, skrift.

Faglige discipliner, herunder praktiske øvelser i forskellige materialer, kartonsløjde m.v.

Orientering om samfundsforhold og fagenes placering og historiske udvikling

Orientering om arkitektur, skulptur, malerkunst, tegnekunst m.v.

Praktik kan f.eks. gennemføres som:

Statist

Korist

Danser

Belysningsassistent

Regissørassistent

Maler

Snedker

Scenefunktionær

Grunduddannelsen.

Faglige/håndværksmæssige discipliner og øvelser, som det er hensigten i en vis udstrækning at gennemføre på andre liniers værksteder og ved hjælp af ekspertise fra disse linier. Disse fag omfatter:

Tilskæring (og syning)

Træforarbejdning

Metalforarbejdning

Farvning (og vævning)

Grafik

Foto

Maling

Tapetsererarbejde

Modelbygning

Formmæssige discipliner som det er hensigten fortrinsvis skal foregå på "Den tværfaglige afdeling for Almen Form" (se det blå oplæg s. 5 og 14), men også for særlige discipliners vedkommende på scenografilinien.

"Scenografidiscipliner":

Teaterhistorie

Dragt- og stilhistorie

Bygnings- og arkitekturhistorie
 Akustik
 Belysning
 Masker
 Sminke
 Mise en scene
 Kostumetegning
 Falsk perspektiv
 Dukketeknik
 Økonomi
 Elementære **scenografi-projektøvelser**

Den videregående uddannelse

Undervisningen i denne sidste del af uddannelsen vil som nævnt (og som hidtil) foregå ved større samlede projektopgaver, der omfatter alle ovennævnte undervisningsdiscipliner.

Derudover vil (som hidtil) indgå enkelte kurser, som f.eks.:

Formlære
 Fortsat kostumetegning
 Fortsat tekstanalyse
 Kunst- og stilhistorie
 TV decor. Produktion
 TV elektronik
 Story-Board

Scenografipraktikordningen foreslås at blive en fast del af uddannelsen. Praktik kan f.eks. foregå på

Teaterskolen
 Filmskolen
 På teatre
 Ved film produktioner
 VED TV produktioner

Studierejser og studieophold bør indgå i denne del af uddannelsen i større omfang end hidtil.

I den videregående scenografiuddannelse bør der desuden være mulighed for at arbejde eks-

perimentelt med emner som rumforsøg, (lys, form, rum), publikumspåvirkning, receptions-teori m.v. Disse emner kan eventuelt behandles i samarbejde med den foreslåede tværfaglige afdeling for produktudvikling.

Antal elever

I den nuværende scenografiundervisning under beklædningslinien er kapaciteten max. 12 elever.

Med den foreslåede udvidelse af linien må det forudses, at elevantallet vil ligge mellem 30 og 40 elever, hvilket efter skolens skøn vil være passende. Eventuelt bør der fastsættes en max. grænse for antallet af elever på scenografilinien.

Lokaler

Scenografiundervisningen foregår i øjeblikket i et enkelt klasserum, samt et lille tilstødende lokale.

Oprettelsen af en selvstændig scenografilinie vil kræve en betydelig udvidelse af den eksisterende lokalekapacitet:

Klasseværelse og grupperum

Malersal (min. 8 x 12 m)

Modelværksted

Lagerrum

samt udvidet adgang til:

Beklædningsværksted

Snedkerværksted

Smedeværksted

Plastværksted

Udstyr

En udvidelse af scenografiliniens undervisningsudstyr vil være påkrævet. Der mangler således bl.a. flg. udstyr:

Belysningsanlæg (4 kredse, 4 projektorer)

Ophæng til projektorer indtil 4 m over gulv

2 "juletræer"

Projektionsapparat (type Pani 6 x 6m)

Fotografiapparat

Video-udstyr (min. afspillemaskine, small-tape)

Arbejdsborde

1 stk. højt bord pr. elev

Håndværktøj og el-håndmaskiner

Båndoptager

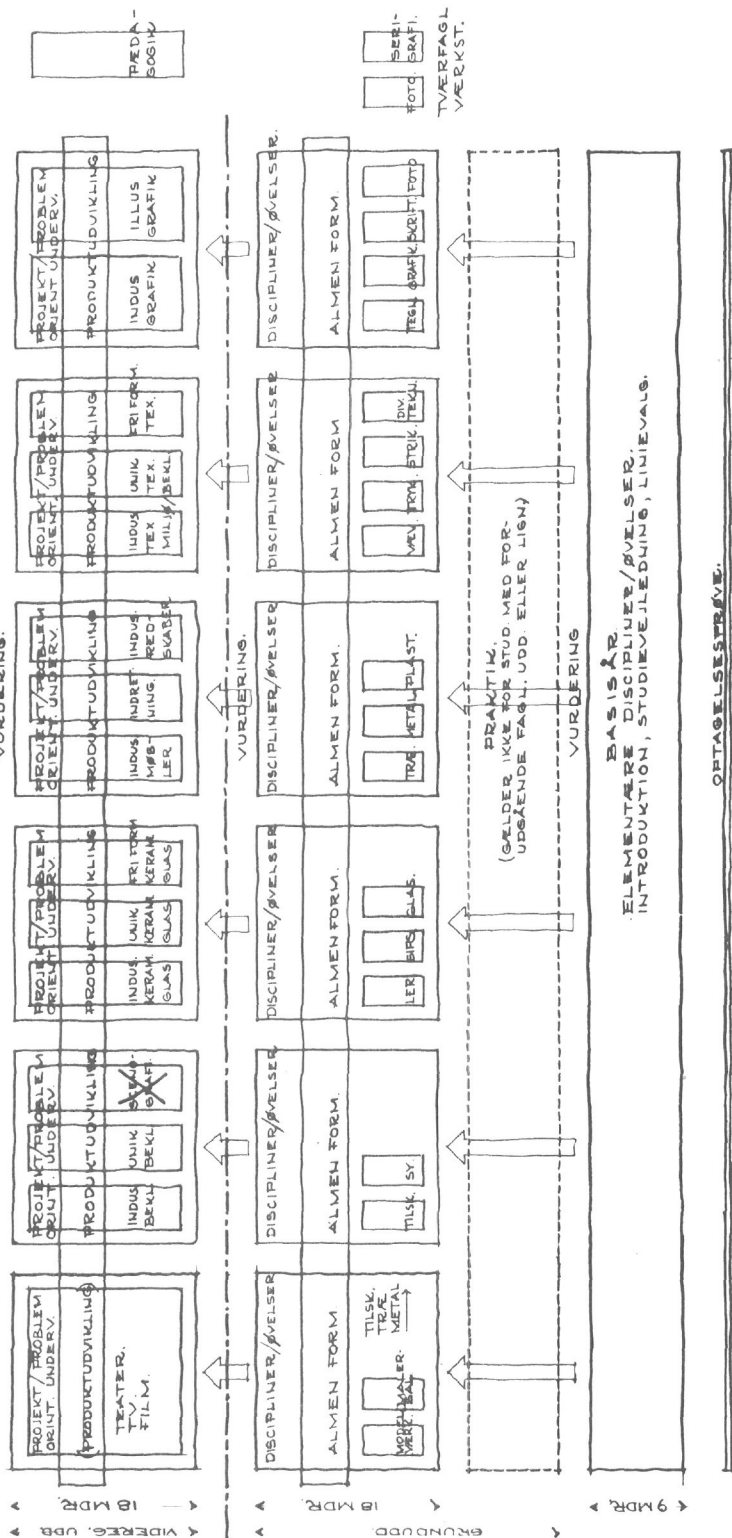
Personale

Oprettelsen af scenografilinien som selvstændig linie forudsætter at der i lighed med de andre linier ansættes en studieleder til at forestå liniens virksomhed, samt at **der** foretages den nødvendige udvidelse af liniens lærer- og værkstedsassistenttimer. En forholdsmæssig udvidelse af skolens administrative personale vil ligeledes være påkrævet.

Økonomi

I forbindelse med oprettelsen af den foreslåede scenografiuddannelse skal påregnes etableringsudgifter til lokaler og udstyr samt forøgede driftsudgifter til dækning af bl.a. pædagogisk og administrativt personale, lokaleomkostninger, undervisningsmaterialer, studierejser i ind- og udland, vedligeholdelse samt andel i fælles driftsomkostninger. Beregninger over disse udgifter er endnu ikke foretaget.

SCENOGRAFI. BEKLÆDNING. KERAMIK, GLAS. MØBEL, REDSKABER. TEXTIL. TEGNING, GRAFIK.

SFB.
14.3.77/4-2
8.11.77/4-2

TEATRENES EMBEDSMANDS- OG FUNKTIONÆRFORENING

Fællesforbundet for

Ny Østergade 12 4.
1101 København K.
Tlf. (01) 12 55 00
Giro: 6 26 23 68

København, den 12. oktober 1977
AL/JEK

KOMMENTARER TIL UDDANNELSESPROGRAM

Foreningen blev på et møde den 25. august 1977 med Arbejdsudvalget vedrørende Teateruddannelserne bl.a. anmodet om at forsøge tilvejebragt materiale, der kunne beskrive de nuværende forhold og samtidig fortælle noget om det eksisterende akutte behov for kursus-tilbud med udbygning henimod en egentlig grunduddannelse og dertil hørende efter- og videreuddannelsesprogrammer:

Foreningen har p.t. ca. 300 medlemmer. Man har således organiseret størstedelen af det teknisk-administrative personale ved landsdelsscenerne, tourneteatrene, de københavnske teatre (÷ Det Kgl. Teater), gruppeteatrene samt teaterpædagogerne.

Der har altid været stærk gennemtræk af personale på teatrene. Dette skyldes ikke mindst arbejdsvilkår og lønforhold, men også i særdeleshed den kendsgerning, at man på de enkelte teatre ikke har haft mulighed for at vedligeholde sin viden og yderligere dygtiggøre sig ved en systematisk efter- og videreuddannelse.

Det er for os naturligt, at kravet om grunduddannelse og kursusaktiviteter fremføres stadig kraftigere. Dette skyldes først og fremmest to forhold

- dels udviklingen indenfor teaterområdet: øgede bevillinger og deraf følgende investering i nyt teknisk apparatur, nye teaterformer og ændrede administrative forhold.
- dels den i de senere år stærkt intensiverede organisering af teaterarbejdere i Danmark med deraf følgende større mulighed for fremførelse af medlemmernes elementære krav om tilfredsstillende uddannelsesmuligheder.

Foreningen har i anden forbindelse her i 1977 i to omgange udsendt spørgeskemaer til samtlige medlemmer. Vi skal i det følgende forsøge nærmere at beskrive eksisterende uddannelsesforhold samt uddannelsesønsker og -behov hos medlemmerne ud fra besvarelserne af de omtalte skemaer:

1. Undersøgelse: Uddannelsesforhold

123 besvarelser modtaget med følgende fordeling

- 53 har en anerkendt uddannelse som bruges
- 35 har ingen uddannelse
- 21 har en anerkendt uddannelse som ikke bruges
- 1h har en ikke-ankendt "teateruddannelse"

2. Undersøgelse; Konkrete ønsker til grund-, efter- og videreuddannelse indenfor teaterområdet

55 besvarelser modtaget med følgende fordeling

- 10 scene/dekorationsteknik
- 8 regissør
- 7 tone-området
- 10 lys-området
- 2 teatermaler
- 4 sufflør
- 2 frisør/sminkør
- 5 kostumiere
- 3 teateradministration
- 1 teaterpædagog
- 3 ønskede ingen uddannelse!

Talmateriale fra tidligere forsøg med efteruddannelseskurser på Statens Teaterskole viser følgende:

1976	Emne: belysningsteknik	(14/6 - 19/6 = 6 dage)
	Antal tilmeldelser: 21	
	Kursusdeltagere : 16	
1977	Emne: belysningsteknik	(i/o - 11/6 = 8 dage)
	Antal tilmeldelser: 25	
	Kursusdeltagere : 18	

Det bemærkes at behovet for efteruddannelse nok er betydeligt større end besvarelsene i undersøgelserne antyder: Mens kun 10 ifølge 2. undersøgelse ønskede uddannelse indenfor lys-området, meldte der sig faktisk til de konkrete kurser i 1976-77 henholdsvis 21 og 25 interesserede. Da disse kurser ydermere af hensyn til Statens Teaterskoles almindelige undervisningsaktiviteter måtte henlægges til forsommeren, hvor mange teatertechnikerne ikke har mulighed for at være fraværende fra teatret, må vi konkludere at tilslutningen har været over al forventning.

Foreningen finder det således uhyre vigtigt, at der allerede nu igangsættes en omfattende kursusaktivitet (videre- og efteruddannelse) på det teknisk-administrative område på Statens Teaterskole, idet en grunduddannelse jo ikke vil forøge erhvervskompetancen hos dem, som allerede er i faget.

Erfaringerne fra en sådan kursusaktivitet kunne endvidere bruges ved etableringen af grunduddannelsen.

Teatrene må pålægges at sende de erhvervsaktive på kursus. Kursusdeltagelse skal gøres attraktivt og økonomisk overkommeligt, blandt andet ved at deltagerne oppebærer fuld løn eller arbejdsløshedsunderstøttelse under kurset, samt at kurserne i henhold til særlig aftale udvirker løntillæg eller direkte skalalønstigninger.

Principielt er foreningen af den opfattelse, at en 4-årig teateruddannelse også er ønskelig for det teknisk-administrative personale, men vi er indstillet på at starte grunduddannelsen

med 3-årige uddannelser for de første to årgange. Med erfaringsmateriale fra disse undervisningsforløb vil man således på et mere kvalitativt grundlag være i stand til at stille ændringsforslag til struktur og undervisningsplaner. Samtidig vil vi dog understrege, at der må være adgang også for de 3-årige elever til at blive yderligere ét år, såfremt det viser sig, at undervisningsplanen ikke med rimelighed kan afvikles i løbet af 3 år.

Begrundelsen for denne principielle opfattelse skal bl.a. søges i det faktum, at man i en række lande har 4-årige uddannelser, som giver eleverne bedre uddannelsesrytme med større mulighed for fællesprojekter.

At vi så alligevel foreslår at starte med 3-årige uddannelser skal ses som udtryk for at vi er usikre på i hvor høj grad elevernes tidligere erhvervede viden kan indgå i en teateruddannelse. Der tænkes selvfølgelig i denne forbindelse specielt på de håndværkeruddannede.

Endelig skal det nævnes, at der tages forbehold overfor de uddannelsestanker, som er nedfældet i Nordisk Teaterkomité's oplæg til Nordisk Ministerråd: "Nordisk teatersamarbejde, gæstespil, videreuddannelse, administrationsstruktur" af 15. august 1977, da der hverken i foreningen eller i Fællesforbundet for Teater, Film & TV har været lejlighed til at tage stilling til dette materiale. Blot skal det fastslås, at foreningens principielle uddannelsespolitik tager sit udgangspunkt i resolutionen fra Nordisk Teaterunions møde i Oslo maj 1976.

TEATRENES EMBEDSMANDS- OG FUNKTIONÆRFORENING

Fællesforbundet for

Ny Østergade 124.
1101 København K.
Tlf. (01) 12 55 00
Giro: 6 26 23 68

København, den 12. oktober 1977

AL/JEK

UDDANNELSES PROGRAM

Teknisk- administrativt personale er på lige fod med andre erhvervsgrupper berettiget til at modtage en systematisk teoretisk/praktisk grunduddannelse indenfor deres specielle virkefelter, og bør ligeledes have mulighed for oplysende og praktisk efter- og videreuddannelse.

Vi finder det vigtigt at al teateruddannelse samles i én institution, en Teaterskole, idet oprettelsen af en sådan fælles uddannelsesinstitution vil have stor faglig værdi gennem samarbejde mellem alle teaterfunktioner.

At oprette en Teaterskole behøver nødvendigvis ikke at medføre nedlæggelse af andre institutioner, som f.eks. skuespillerskolerne i provinsen. Det vi foreslår er en institution, som har fælles styreformer, struktur etc., men som meget vel kan have forskellige afdelinger og forskellige optagelsesudvalg.

Vi forestiller os dog at scenografuddannelserne på Skolen for Brugskunst og Arkitektskolen sammen med de hertil bevilligede undervisningsmidler henlægges til Teaterskolen.

Man kan således satse på et omfattende samarbejde mellem samtlige uddannelsessektorer indenfor Teaterskolen, og samtidig må man samarbejde med beslægtede uddannelsesinstitutioner: Filmskolen, Danmarks Radio og andre.

Væsentligt er det endvidere at samtlige teateruddannelser tager højde for den kendsgerning, at mange teaterarbejdere også har beskæftigelse ved TV og film. Dette må selvfølgelig stille indholdsmæssige krav til såvel de nuværende uddannelser som kommende teknikeruddannelser.

Forudsætninger

Teaterskolen må nødvendigvis have et undervisningsteater, som selvfølgelig ikke alene må indrettes på de nuværende uddannelsesforhold, men også i høj grad tage hensyn til behovet ved en kommende teknikeruddannelse.

Det tør endvidere givet, at der må oprettes et for de teknisk-administrative discipliner dækkende undervisningsbibliotek, samt investeres i tekniske faciliteter til undervisningsbrug.

Teaterskolens lærerstab bør bestå af to kategorier:

1. Fastansatte uddannelsesledere, hvis hovedfunktion skal være undervisningstilrettelæggelse og -vejledning for og i samarbejde med den enkelte elev
2. Gæstelærere til undervisning i de enkelte kursusfag, f.eks. moderne tekniske hjælpemidlers anvendelsesmuligheder.

Adgang

Skolen skal være en åben uddannelsesinstitution. Optagelsen af det antal elever, skolen er normeret til, skal ske ved en optagelsesprøve/samtale mellem ansøgere og et panel af lærere indenfor de fagområder som ansøgeren søger om/skolen tilbyder.

Vi forventer, at der oprettes hold £ 10 elever (1.-2.-3. årgang) med start af nyt hold hvert år.

Det bemærkes, at holdstørrelsen 10 bør tages med al mulig forbehold. Den kan kun tages som vores skønsmæssige vurdering af behovet, et behov der aldrig er foretaget en egentlig analyse af. Før end en egentlig fastsættelse af holdstørrelse, bør en sådan behovsanalyse foretages.

Alle skal være berettiget til offentlig uddannelsesstøtte.

Uddannelsesstruktur

Enhver teateruddannelse skal ske i uddannelsesinstitutionens regi, og eleverne må herfra sendes i praktik på teatrene.

Teatrene må via lovgivningen pålægges at modtage praktikanter. Praktiktidens indhold fastlægges ved generelle uddannelsesplaner samt i detaljer ved samarbejde/samtaler mellem elev og Teaterskolens uddannelsesledere.

En teateruddannelse, hvor kreativitet, nytænkning og initiativ skal være væsentlige elementer, må for at sådanne evner udvikles hos den enkelte, tilbyde eleven *den* størst mulige uddannelsesmæssige "bevægelsesfrihed". Teaterskolen må være en tilbuds/tilvalgsskole, hvor eleven selv i samarbejde med og under vejledning af lærerstaben opbygger sin uddannelse efter egne ønsker, evner og muligheder.

Det er derfor vigtigt, at de fremtidige lærerkræfter inddrages i udformningen af undervisningsplanen.

1. Året bruges til at give alle (heri også regnet skuespillere, instruktører og scenografer) grundlæggende teoretisk-praktisk orientering/kendskab til teatret, teaterproduktioner, teatrets funktioner og opgaver.
2. Året bruges til grundlæggende arbejde og enkle opgaver indenfor en eller to uddannelsessektorer.
3. Året bruges til specialisering og konkrete opgaver og afsluttes med en større forestilling.

Undervisningen må tilrettelægges således at holdene kan køre sideløbende og samarbejdende.

Eleverne bar i løbet af den 3-årige periode deltage i seks undervisningsproduktioner indenfor skolens rammer.

Uddannelseslinier

I første omgang ønsker vi at der satses på fem uddannelsesgrupper, for hvem der består en 3-årig uddannelse:

- regissører
- belysningsassistenter
- teaterassistenter
- teatermalere
- scene/dekorationsteknikere

For følgende grupper mener vi uddannelsen kan afvikles i løbet af et år:

- sufflører
- frisører
- sminkører
- kostumierer

Teateradministration forestiller vi os afviklet som enkeltstående kurser.

Opmærksomheden henledes på, at der for håndværkeruddannede elever kan være særlige problemer, idet sådanne jo kommer med en stor faglig baggrundsviden og derfor muligvis ikke har behov for det samlede uddannelsesforløb på en teaterskole,

Afslutning af uddannelsen

For alles vedkommende må der være en afsluttende opgave som skal være en forestilling, hvor hver især er tilpasset i den uddannelse vedkommende har valgt.

Elevernes afgangspapirer fra Teaterskolen skal indeholde oplysninger om at man har gennemført en 3-årig (1-årig osv.) teknikeruddannelse, tillige med en specificering af uddannelsesretningen og eventuelle specialkurser.

Viderouddannelse

Det vil selvfølgelig blive nødvendigt som supplement til den nationale grund- og efteruddannelse at lave en overbygning i form af videreuddannelseskurser.

Sådanne kompetancegivende kurser kan mod fordel etableres på nordisk plan, da man således vil have et bredere rekrutteringsgrundlag, f.eks. i forbindelse med uddannelsen til lysdesigner og rekvisitør.

løvrigt kan vi henvise til Nordisk Teaterkomité's oplæg
til Nordisk Ministerråd: "Nordisk teatersamarbejde, gæst-
tespil, videreuddannelse, administrationsstruktur" af
15. august 1977, side 20f.

BILAGSFORTEGNELSE

Bilag	1:	Forslag	til	BASISÅR
Bilag	2:	Forslag	til	SCENE/DEKORATIONSTEKNIKERUDDANNELSE
Bilag	3:	Forslag	til	BELYSNINGSASSISTENTUDDANNELSE
Bilag	4:	Forslag	til	TONEASSISTENTUDDANNELSE
Bilag	5:	Forslag	til	REGISSØRUDDANNELSE
Bilag	6:	Forslag	til	TEATERMALERUDDANNELSE
Bilag	7:	Forslag	til	TEATERADMINISTRATIONSUDDANNELSE
Bilag	8:	Forslag	til	SMINKØRUDDANNELSE
Bilag	9:	Forslag	til	TEATERFRISØRUDDANNELSE
Bilag	10:	Forslag	til	KOSTUMIEREUDDANNELSE
Bilag	11:	Forslag	til	SUFFLØRUDDANNELSE

Forslag til BASISÅR

Fundamentet i de flerårige teaterskoleuddannelser (teknikere – scenografer – instruktører – skuespillere) bør være et fælles basisår med hovedvægt lagt på tværfaglig undervisning for alle faggrupper med såvel fælles undervisningsemner (teaterhistorie – teaterbygninger – grundlæggende teoretisk/ praktisk kendskab til teatret m.v.) som mere kreativitets-udvidende samvær.

Derudover udfyldes basisåret med mere elementære opgaver indenfor de hovedgrupper den enkelte elev har valgt:
dekorationsbygning – kostumefarvning – syning – patinering – farvelære – tegning – maleri – rekvisitudvikling – masker – lysmateriel – lydmateriel på tegnebord, i værksted, i prøverum og scenerum.

Forslag til SCENE/DEKORATIONSTEKNIKER-UDDANNELSE

3-årig

Optagelseskriterier: Eleven skal igennem sin samtale udtrykke åbenhed, kreativitet og eventuelt kunstneriske anlæg.

1.år Basisår

2.-3.år

- A. Introduktion til scene- og dekorationsteknik. Principper. Ansvarsområde. "Det at være scene/dekorationstekniker.
- B. Farve og formlære. Herunder farvning, imprægnering, stilarter, perioder, teaterbygninger, sceneformer etc.
- C. Konstruktionstegning/læsning. Målestoksarbejde. Benyttelse af scenemodeller.
- D. Materialelære. Træ, stoffer, skum, metal, polyester. Værktøjslære.
- E. Konstruktion og kulisseybygning.
- F. Arbejdstilrettelæggelse. Produktionsgang. Scenegang.
- G. Scenens funktion. Maskineri, snoreloft, sikkerhedskrav. Herunder også specialeffekter, splejsning og rigning.
- H. Produktion. Forestilling(er) i undervisningsteatret. Forskning. Løsning af almindelige og specielle produktionsproblemer. Opgaverne skal stilles af scenograf og instruktør.

I tilknytning til undervisningen på 2.året skal eleven i praktik ca. 1 måned.
I tilknytning til undervisningen på 3.året skal eleven i praktik på store og små teatre i en samlet periode på ca. 3 måneder.

Forslag til BELYSNINGSASSISTENT-UDDANNELSE

3-årig

Optagelseskriterier: Eleven skal igennem sin samtale udtrykke åbenhed, pædagogiske anlæg, kreativitet og eventuelt kunstneriske anlæg.

1.år Basisår

2.-3.år

- A. **Intruduktion** til "det at bruge lys". Idegrundlag. Filosofi. Principper m.v.
- B. Tekstanalyse. Arbejdstilrettelæggelse.
- C. Fysik. Lys og el. Kombineret med læren om øjets funktioner.
- D. Materialelære. Projektører, lysborde, **special-**apparaturlære m.v.
- E. Lysplaner. Udarbejdelse af lysplaner ud fra scenemodel.
- F. Lyssætningsprincipper på store og små stationære scener, samt ~~til~~ store og små **turnegrupper**.
- G. Farvelære. Reflektionslære.
- H. Samarbejde/arbejdsgang mellem lyssætter, scenograf, instruktør og skuespiller.
- I. Lysplanlægning. Herunder fordeling, ophængning, lyssætning, tidsplaner m.v.
- J. Effekter. Projektioner. Film, video, dias.
- K. Forestillinger. "Det at køre lys". Forestillingsrytme, signaler. Samspil mellem skuespiller og belysningsoperatør.
- L. Produktion. Forestilling(er) i undervisningsteatret. Forskning. Løsning af almindelige og specielle produktionsproblemer. Opgaverne skal stilles af scenograf og instruktør.

Eleven skal løbende arbejde med produktionerne i undervisningsteatret, og i praktikperioderne hovedsageligt beskæftige sig med tourneteater.

I tilknytning til undervisningen på **2.året** skal eleven i praktik ca. 1 måned.

I tilknytning til undervisningen på **3.året** skal eleven i praktik på store og små teatre i en samlet periode på ca. 3 måneder.

Forslag til TONEASSISTENT-UDDANNELSE

3-årig

Optagelseskriterier: Ingen specielle, men eventuelt elektronikuddannelse eller musikalsk baggrund.

1.år Basisår2.-3.år

- A. Tekstanalyse. Arbejdstilrettelæggelse.
- B. Musikteori. Kendskab til et instrument.
- C. Akustik.
- D. Kendskab til lydmateriel.
- E. Søgning af råmaterialer.
- F. Musikteknik. Mikrofonteknik. Optageteknik.
- G. Redigering.
- H. Rumanalyse.
- I. Afviklingsudstyr. Herunder orkesterudstyr.
- J. Afviklingsteknik. Ref. til G.
- K. Arkivering. Konservering.
- L. Faglitteratur. Leverandører. Produktudvikling.
- M. Prøveudstyr.

I tilknytning til undervisningen på 2.året skal eleven i praktik ca. 1 måned.

I tilknytning til undervisningen på 3.året skal eleven i praktik på store og små teatre i en samlet periode på ca. 3 måneder, og eventuelt inden for denne periode ligeledes undergå redigeringsuddannelse på Danmarks Radio.

Forslag til REGISSØRUDDANNELSE

3-årig

Optagelseskriterier: Eleven skal igennem sin samtale udtrykke åbenhed, pædagogiske anlæg, kreativitet og eventuelle kunstneriske anlæg.

1.år Basisår2.-3.år

- A. Studie i principperne for regissører.
- B. Tekstanalyse. Suffli-manus, regi-manus.
- C. Stilarter. Møbler, rekvisitter. Studie af en udvalgt gruppe periodestilarter. Scenestudie og tekstanalyse.
- D. Rekvisitudvikling.
- E. Introduktion til lys. Udstyr og planer.
- F. Introduktion til lyd og AV-udstyr.
- G. Scenens rigning. Gennemgang af scenens funktioner og sikkerhedsforanstaltninger.
- H. Introduktion til teaterledelse. Praktiske opgaver. Kurset skal inkludere opgaver for større teatre samt børne- og gruppeteatre.
- I. Produktionsledelse. Stationært teater, tourneteater. Produktionsmødeledelse.
- J. Prøver. Før prøvestart, læseprøve, daglige prøver.
- K. Første tekniske prøve/dag med teknik. Første dekorations-kostumeprøve.
- L. Musik. Orkester. Rytme.
- M. Produktion. Forestillinger i undervisningsteatret. Forskning. Løsning af almindelige og specielle produktionsproblemer. Opgaverne skal stilles af scenograf og instruktør.

I tilknytning til undervisningen på 2.året skal eleven i praktik ca. 1 måned.

I tilknytning til undervisningen på 3.året skal eleven i praktik på store og små teatre i en samlet periode på ca. 3 måneder.

Forslag til TEATERMALER-UDDANNELSE

3-årig

Optagelseskriterier: Eleven skal vise private arbejder som bevis for det kunstneriske talent. Løsning af en enkel opgave indenfor en tidsinterval på 14 dage.

Bemærkning: Elever som vælger teatermalerlinien, må efter 1.året konkret beslutte om han/hun vil arbejde med scenografi eller teatermaling. Teatermalerelever skal i løbet af 1.året arbejde ca. 6 måneder med teoretisk/praktisk farvelære, tegning, herunder detaljetegning, teknisk tegning, perspektivtegning, og oliemaleri.

1.år Basisår2.-3.år

- A. Scenografihistorie. Overblik over scenografi i afgørende perioder. Relationer i stilarter (kunst, dramaturgi, socialmiljø).
- B. Farveharmonier. Forslag til blandinger. Natur, arkitektur.
- C. Eksperimentering med forstørrelse af arbejdstegninger.
- D. Belysningsteknik.
- E. Rekvisitter. Skumplast, hønsenet/papmaché.
- F. Materialelære. Træ, stof, folie, plast, papir, maling.
- G. Maleteknik
- H. 3-dimensionelle materialer. Skulptur, stuk, masker, dukker
- I. Specifik praktik. Interiør, eksteriør, himmel, dag, nat etc. Tæpper/bagtæpper/bobinet.
- J. Produktion. Forestilling(er) i undervisningsteatret. Forskning. Løsning af almindelige og specielle produktionsproblemer. Opgaverne skal stilles af scenograf og instruktør.

I tilknytning til undervisningen på 2.året skal eleven i praktik ca. 1 måned.

I tilknytning til undervisningen på 3.året skal eleven i praktik på store og små teatre i en samlet periode på ca. 3 måneder.

Forslag til TEATERADMINISTRATIONSUDDANNELSE

1-årig

Optagelseskriterier: Ingen specielle. Evt. kontoruddannelse, reklamebureau, journalistisk baggrund etc.

Bemærkning: Kurserne er enkeltstående og kan følges som sådan.

- A. Basiskursus
- B. Bogholderi for gruppeteatre, hvor én person udfører hele administrationen, herunder EDB og andre muligheder for at få regnskabet ført "udenfor huset".
- C. Regnskabslære. Gennemgang af kontoplaner, den lovmæssige baggrund samt forskellige støttemuligheder.
- D. Budgetlægning og budgetkontrol.
- E. Teatersekretær. Tilrettelæggelse, annoncering, pressekontakt, kundekontakt, kendskab til andre relevante organisationer: ARTE, teaterforeningerne, specielle forhold i udlandet m.v.
- F. Specielle juridiske problemer omkring teateradministration. Kontraktforhold, organisationsforhold for forskellige grupper, arbejdsforhold, overenskomstforhold, teaterloven, ferieloven, funktionærloven, arbejdsmiljøloven, selskabsret, gennemgang af forskellige selskabsstrukturer, ophavsretsloven m.v.
- G. Ledelses- og organisationsformer fra kollektiv til lederteater.

Forslag til SMINKØRUDDANNELSE

1-årig

Optagelseskriterier: Ingen specielle. Interesse.

- A. Basiskursus.
- B. Principper og idegrundlag for sminke på teater, film og TV.
- C. Maskelære.
- D. Kostumelære. Stilarter. Farvesammensætning.
- E. Paryk.
- F. Belysning. Med hovedvægt lagt på brugen af farver i lyset.
- G. Sminke for film og TV.
- H. Sminke for teater.
- I. Modellerende (kopierende) sminkning.
- J. Produktion. Forestilling(er) i undervisningsteatret. Forskning. Løsning af almindelige og **specielle** produktionsproblemer. Opgaverne skal stilles af scenograf og instruktør.

Eleven skal løbende arbejde i værksted, og konkret arbejde med minimum 2 produktioner i undervisningsteatret.

Forslag til TEATERFRISØRUDDANNELSE 1-årig

Optagelseskriterier: Dokumenteret frisøruddannelse,

- A. Basiskursus.
- B. Historisk frisørkunst. Socialt og på scene.
- C. Transning. Paryk og skæg.
- D. Paryk og skæg. Forarbejdning af kunst- og naturhår. Jernkrølning, el-krølning, klip, vandundulation, føntørring, permanent.
- E. Hårfarve og lakker. Materialer, anvendelsesteknik, risici. Kunst- og naturhår.
- F. Sminke. Ansigt og krop. Principper, materialer. Anvendelsesteknik for to- og tre-dimensionel sminke. Teori, demonstration, opgaver.
- G. Produktion. Forestilling(er) i undervisningsteatret. Forskning. Løsning af almindelige og specielle produktionsproblemer. Opgaverne skal stilles af scenograf og instruktør.

Eleven skal arbejde konkret med minimum 2 større produktioner i undervisningsteatret.

Forslag til KOSTUMIEREUDDANNELSE 1-årig

Optagelseskriterier: Dokumenteret uddannelse som syerske eller tilskærer, og kunstneriske anlæg.

- A. Basiskursus.
- B. Kostumehistorie. Overblik over teaterkostumer i mode og afgørende perioder. Relationer i stilarter i kunst, dramaturgi og socialmiljø. Produktionskreationer.
- C. Stilarter. Studie af udvalgt gruppe af **periode-**stilarter. Scenestudie og tekstanalyse taget fra f.eks. det 18.-19. århundrede.
- D. Kostume. Mønsterarbejde i værksted over de forskellige draperingsmatoder. Udkast til periodekostumer. Værkstedsopgave: Udarbejdelse af et komplet kostume fra en periode.
- E. Smykkefremstilling. Historisk. Teori, demonstration, og opgaver.
- F. Sminke for teater. Teori, materialer, demonstration og opgaver.
- G. Produktion. Forestilling(er) i undervisningsteatret. Forskning. Løsning af almindelige og specielle produktionsproblemer. Opgaverne skal stilles af scenograf og instruktør.

Eleven skal løbende arbejde i værksted og følge prøver og forestillinger i undervisningsteatret.

Forslag til SUFFLØRUDDANNELSE 1-årig

Optagelseskriterier: Ingen specielle. Interesse.
Stemmeprøve.

- A. Basiskursus.
- B. Studie i principperne for sufflører. Prøver og forestillinger.
- C. Tekstanalyse. Suffli-manus, tegnsætning, signaler.
- D. Arrangementsnedskrivning.
- E. Taleteknik. (Planlægges i samarbejde med skuespillerliniens talelærere.)
- F. Samarbejde med regissør og instruktør.

Eleven skal løbende følge prøver og forestillinger i undervisningsteatret.

FORENINGEN AF DANSKE
SCENEINSTRUKTØRER

Fællesforbundet for
teater, film og TV.

København, den 29. april 1977.

Til: Bestyrelse + suppl.
Statens Teaterskole.,
Kulturministeriet.

NOTAT OM INSTRUKTØRUDDANNELSEN PÅ STATENS TEATERSKOLE

For at Statens Teaterskole skal kunne tilbyde vordende instruktører en uddannelse, er det nødvendigt, at der oprettes et publikumsvendt teaterværksted i tilknytning til skolen.

Hvad en instruktør først og fremmest skal lære er at bedømme et projekts, en idé's bærekraft - dels over et prøveforløbs lange afstand, dels i forhold til den konkrete situation mellem publikum og spillere for enden af vejen. Men denne arbejdsproces bliver kun meningsfuld, hvis der venter et publikum ved processens slutning.

De efterfølgende forslag til en instruktøruddannelse på skolen forudsætter, at der under en eller anden form findes et sådant teater tilknyttet skolen. Med hensyn til et sådant teaters ledelsesform og drift, anbefaler vi, at man undersøger forholdene omkring Dramatiska Institutet i Stockholm.

Vi forestiller os instruktøruddannelsen som en konfrontationsuddannelse - under opsyn og vejledning. Han eller hun skal lære at konfrontere sine ideer med en prøvesituation og en offentlighed. Skolens opgave er at tilbyde ham/hende mulighed for dette samt at stille kærlig og kyndig kritik og vejledning til elevens rådighed under og efter forløbet.

Et af undervisningens hovedformål må være at få instruktøreleven til fuldt ud at fatte, at det endelige ansvar ligger over for de medmennesker, der optræder og dem, der optrædes for.

1. Første år.

Eleven optages i teatermiljøet på skolen og planlægger samt iscenesætter sin egen forestilling. Det gælder om at stimulere den umiddelbare trang til at lave en forestilling. Denne ønske-forestilling skal være noget af det første, man går igang med, når man kommer ind på skolen. Derefter forudsætter vi, at der opstår eller afklares et spontant behov for viden og kunnen.

På basis af elevens og skolens erfaringer med forestillingen, planlægges mere teoretiske kurser for eleven - de kan f.eks. bestå i samarbejdsteknik, tekstlæsning eller kildekritisk metode, alt efter behovet eller behovene, som forestillingen har afsløret.

1.-års eleven har herudover obligatoriske fag, og eleven deltager som "føl" i en professionel produktion uden for skolen.

2. Andet år.

Andet år er et "basisår", hvor den vordende instruktør - efter at have udfoldet sig - folder sig ind og stiller sig på linie med skuespillereleverne på første år for at få et praktisk, kropsligt/psykisk kendskab til skuespillerens arbejde med sig selv og med sin rolle. Her forudsætter vi, at denne undervisning forstås af 3 dramatiske hovedlærere, der repræsenterer 3 klart forskellige tilbud.

På andet år fortsætter instruktøreleven desuden sin undervisning i teoretiske fag.

3. Tredie år.

Instruktøreleven går nu atter igang med at producere en forestilling på skolens teater med skuespillerelever fra skolen i rollerne. Det forudsættes, at instruktøren på denne forestilling integreres i tekstarbejdet, og at forestillingen er rettet mod et defineret publikum.

På basis af efterkritikken af denne forestilling tilrettelægges mindre prøveforløb, hvis resultater er interne, hvor eleven under tilsyn af en "tutor", f.eks. en professionel instruktør, arbejder med nogle få skuespillerelever i korte situationer.

Hertil kommer på tredje år et langt og grundigt medie-kursus, film, TV og radio. NB'. Dette er formodentlig uoverkommeligt inden for rammerne af et enkelt år og må derfor have lov at strække sig ind i 4. år.

På tredje år gennemgår eleven endelig kursus i praktiske fag, såsom lyssætning, båndteknik, nærkampsteknik med teaterdirektører o.s.v.

NB! Ingen teoretiske fag.

4. Fjerde år.

Produktion af forestilling på skolens teater - eller på et andet teater - med professionelle skuespillere. Overvåget af "tutors". Fortsat medie-kurser, med selvstændig produktion.

NB'. Anvendelsen af "tutors" bygger på, at disse ikke er fastansatte, men praktiserende instruktører, som ønskes og vælges af eleven. Men det er en forudsætning, at disse vejledere melder tilbage til skolen og deltager i den samlede drøftelse af den pågældende elevs udfoldelser.

For Foreningen af Danske
Sceneinstruktører
Svend Erichsen.

FORENINGENS AF DANSKE
SCENE INSTRUKTØRERNOTAT OM SKUESPILLERUDDANNELSE

Bestyrelsen for Foreningen af Danske Sceneinstruktører har, i forbindelse med udvalgsarbejdet om teateruddannelse i Danmark, nogle kommentarer til den eksisterende skuespilleruddannelse, set som instruktørens oplevelser af den nyligt færdiguddannede fra en af de 3 nuværende skoler.

1. Dimittender fra provinsskolerne.

En generel tendens er skuespillerens ønske om hurtigt at aflevere færdige løsninger, hvilket kan ses som en følge af en fundamental manglende selvtillid, som hurtigt bibringes nogle elever som følge af institutionens hierakiske opbygning. Dette kan afstedkomme en modvilje mod at sprænge egne grænser og ulyst til at udforske, hvilken spændvidde man egentlig har som skuespiller.

Mange gode tanker om, hvordan arbejdet egentlig skulle forme sig, udskydes til en senere og sikrere fremtid, til man kan sit job. At man på dette senere tidspunkt er så præget af sit job, at man sandsynligvis kun har én arbejdsform, synes ikke at indgå i overvejelserne.

Fra de pågældende teatre udgår der både direkte og indirekte et kraftigt erhvervspres, der hurtigt kan vænne eleven til en bestemt tankegang. Denne holdning kan medføre, at eleverne bliver ledercentrerede i arbejdet og usikre på egne kræfter.

2. Dimittender fra Statens Teaterskole.

Nogle synes at have gennemgået en uddannelse, hvor indadvendthed har været et væsentligt pædagogisk princip uden at nå frem til den nødvendige udadvendthed. Der kan forekomme en slåen sig til tåls med, at ens fornemmelse er rigtig, uden at dette efterfølges af en vilje (og erfaring) til at projicere denne fornemmelse ud til et niveau, hvor publikum kan aflæse skuespillerens indre spændinger. Derved mangler uddannelsesmæssigt også den næste vigtige fase: at benytte og spille med sit publikum.

Der kan herske en meget stærk uvilje mod styring udefra, idet den anses for hæmmende for det personlige udtryk. Ligeledes undgås klicheen, for at skuespilleren kan udarbejde et personligt udtryk, med det resultat, at skuespilleren under indtryk af premieren, der nærmer sig, pludselig ser sig nødsaget til at gribe til nogle hurtige løsninger. I sådan et tilfælde kunne altså angsten for klicheen føre til klicheen.

Der hersker en tro på den individuelle udvikling uden fortidens erfaringer, hvilket kan accepteres, hvis det modsvares af et ansvar for rollens opbygning. Dette er som nævnt i begyndelsen af dette afsnit ikke altid tilfældet.

3. Konklusion.

Provinsskoler.

En mindske af erhvervsstyringen og indføring af demokratisk styreform vil opdrage skuespilleren til at gribe om sit eget arbejde med selvstændighed. Dette vil forhåbentlig gøre den færdige skuespiller selvstændigt tænkende og arbejdende.

Statens Teaterskole.

Det er af fundamental betydning, at der oprettes et egentligt uddannelsesteater, hvor eleverne lærer den sidste og vigtigste fase: væk fra sig selv og ud til publikum. (At skabe med publikum, i modsætning til film og TV).

Den nuværende demokratiske styreform (som ikke altid fungerer lige godt) synes at være alvorligt amputeret uden det endelige ansvar, som kun den regelmæssige konfrontation i uddannelsesteatret kan give. Kun igennem erfaringer, indhøstet når man står over for publikum, vil de demokratiske beslutninger vedrørende undervisnings mål og midler have den fornødne vægt og relevans.

Oktober 1977.

Foreningen af Danske Sceneinstruktører.

DANSKE TEATERLEDERES FÆLLESRÅD

Bergensgade 10, 2100 0.

23. november 1977.

Til

Kulturministeriets udvalg vedrørende
teateruddannelse i Danmark.

Danske Teaterlederes Fællesråd skal udtale følgende:

Af hensyn til vore teatres fremtidige drift og kunstneriske niveau er det selvsagt tvingende nødvendigt med en stadig tilgang af ungt talent, som samtidig har en tilfredsstillende uddannelse i den "håndværksmæssige" baggrund.

Fra etableringen af Statens Teaterskole til nu har vi i stigende omfang i København konstateret et "hul" i denne tilgang. De fleste nye talenter har vi måttet hente fra elevskolerne i Odense og Aarhus, når de efter en periode på de respektive teatre undertiden får lyst til at prøve kræfter i København.

De elever, de københavnske teatre har anvendt fra Statens Teaterskole, har ofte vist en mærkbar mangel på motivation for professionelt teater. De er for ofte præget af en egocentri, som vanskeliggør - eller umuliggør - en kontakt med andre skuespillere i en produktion. Gang på gang er der konstateret samarbejdsvanskeligheder, ligesom de ofte har vist en forbløffende mangel på evne til at arbejde professionelt med en rolle.

Dette skyldes, at uddannelsen på Statens Teaterskole ikke i tilstrækkelig grad tager sigte på professionel teaterdrift. Eleverne opnår ikke at få en fornemmelse af, hvad teaterproduktion kræver i forbindelse med instruktion, disciplin, samspil med andre og lignende. Uddannelsen er for eensidigt anlagt - den bør gøres langt mere almen. De elever, som kommer fra provinsens to skoler, har et langt større kendskab til faget i almindelighed, og de er betydeligt mere åbne og modtagelige.

Vi har selvsagt ingen indvendinger imod, at uddannelsen også går andre veje. Men dette må ikke ske på bekostning af til-egnelse af elementære kundskaber.

Den eensidighed, der præger uddannelsen på Statens Teater-skole, og den mangel på kendskab til det professionelle teater, der præger eleverne, grunder sig i lærernes manglende kvalifikationer. Det er vor absolutte opfattelse, at lærerne må hentes fra de profes-sionelle teatre. Det må være instruktører og skuespillere, som gennem vedvarende arbejde på **de større** teatre igennem en årrække har opnået tilstrækkelig stor erfaring og anerkendelse.

Vi finder det væsentligt, at disse instruktører (lærere) gennem deres undervisning og arbejde med eleverne lærer disse at kende på et tidlige tidspunkt - får indblik i deres evner og udvikling, så-ledes at eleverne, så snart de er færdige med deres undervisning, er kendt af både instruktører og teaterledere og straks kan indgå i repertoiret på teatrene. Som det er nu, bliver vi kun præsenteret for eleverne ved enkelte - mere eller mindre heldige - elevprøver, hvor vi ikke får mulighed for at danne os et begreb om deres kunnen - enten fordi eleverne er gemt bort i masker og store kapper, eller fordi de spiller en enkelt rolle i en alenlang "forestilling" - en rolle, som eleven måske slet ikke passer til.

Der må allerede fra et tidligt tidspunkt være åbne timer, således at instruktører, som ikke underviser, og teaterledere kan stifte bekendtskab med eleverne og følge deres udvikling.

Det er vor overbevisning, at uddannelsen kun bør være 3-årig. Det, eleverne kan lære på en skole, kan de lære på tre år, og det er vigtigt, at eleverne, når de er færdige med skolen, også er i besiddelse af en vis ungdom.

I princippet mener vi, at det første elevår bør foregå ude-lukkende på skolen. Men fra 2. elevår bør eleverne frit kunne færdes på de forskellige teatre - følge prøver som assistenter o.l. - for så hurtigt som muligt at få kendskab til et arbejdende teater. I det 3. elev-år bør eleverne knyttes stærkere til teatrene - evt. ved medvirken på scenen i det løbende repertoire. Herved knyttes båndene til teatrene stærkere, og eleverne opnår en praktisk viden og kan samtidig fungere som inspiration for de enkelte teatre.

Vi må nå det skarpeste grib imod oprettelsen af et fast "elev-teater" som kompensation for den nuværende manglende tilknytning til

det professionelle teater. Det vil kun skabe et endnu mere lukket miljø - både hvad angår publikum, som vil blive en lille "menighed", og hvad angår eleverne. Både skuespillerelever og instruktørelever har brug for et samarbejde med professionelle og for en konfrontation med et blandet publikum og de krav, et sådant stiller.

Hvad angår styrelsesformen må vi påpege, at vi finder det afgørende, at der bliver oprettet en bestyrelse med bl.a. professionelle teaterfolk - herunder også teaterledere. De instruktører og teaterledere, som skal aftage og bruge eleverne efter uddannelsen, må have indflydelse på skolens ledelse. Ved optagelse af nye elever er det væsentligt, at valget sker på baggrund af professionelle teaterfolks vurdering. Danmarks kommende talentmasse kan ikke udvælges af mennesker, som ikke har tilstrækkeligt kendskab til de krav, teatret stiller.

Hvad angår videreuddannelse af skuespillere, skal vi udtale, at vi finder det betydningsfuldt, om skuespillere i momentvis ledige perioder i sæsonen kan gå på skolen for at videreudanne sig, hvad angår stemme, krop, dans etc. Jævnside med de kurser, der afholdes om sommeren, ville mange tage imod kvalificeret og fornuftig undervisning i ledige perioder.

Uddannelsen af teknikere mener vi må ske på de eksisterende teatre efter en nøje udarbejdet uddannelsesplan - med specialkurser de bedst egnede steder. Kun en eventuel videreuddannelse af teknikere bør henlægges til Statens Teaterskole i kursusform.

Uddannelsen af scenografer mener vi bør foregå på Skolen for Brugskunst, som allerede har en fortræffelig undervisning heri. Vi kan anbefale denne undervisning udvidet.

Om instruktørerne skal vi kort anføre, at vi mener, at deres uddannelse bør knyttes meget tæt til de eksisterende teatre. Kun den direkte teoretiske uddannelse bør foregå på Statens Teaterskole.

Sluttelig skal vi anføre, at vi finder en ændring af Statens Teaterskole efter de af os her skitserede retningslinier så nødvendig for vort teaters fortsatte beståen, at vi ser os nødsaget til, hvis dette ikke gennemføres, at oprette vor egen elevskole. Vedtægter og undervisningsplan for en sådan skole ligger allerede klar, og professionelle teaterfolk har givet tilsagn om at undervise.

På DANSKE TEATERLEDERES FÆLLESRÅDs vegne:

H. Møhring-Andersen

D E T K O N G E L I G E T E A T E R

Den 17. november 1977.

Fra

Teaterchefen

KONGENS NYTORV

1000 KØBENHAVN K

TELEFON (01)144665

Danske Teaterlederes Fællesråd,
Bergensgade 10,
2100 Ø.

Ked henvisning til fællesrådets skrivelse af
15.d.m. fremsendes hoslagt en af **Det** kongelige Teaters skuespil-
direktør, Carlo m. Pedersen i sagen afgiven erklæring, til hvilken
jeg i det hele kan henholde mig.

Jeg mener dog, det ville være nyttigt, hvis der i
scenografuddannelsen kunstnerisk etableredes et samarbejde med
kunstakademiet.

Med venlig hilsen

Henning Rohde

DET KONGELIGE TEATER OG KAPEL

HOLMENS KANAL 3
1060 KØBENHAVN K. SEN 17. november 1977
(01) 14 46 65

Danske Teaterlederes Fællesråd,
Bergensgade 10,
2100 København Ø-

vedr. Teateruddannelsen

Kritikken af en vis eensidighed, som har præget uddannelsen på Statens teaterskole, kan jeg for en del vedkommende tilslutte mig. Jeg er vidende om, at skolen har haft og stadig har store vanskeligheder med at få egnede lærere.

Jeg er blandt dem, der har luftet tanken om et elevteater, men har nok betragtet det som uopnåeligt inden for den nærmeste fremtid. Alternativt har jeg tænkt mig muligheden af en udvidelse af elevskolen med et 4. år, således at eleverne i hvert fald i eet år kunne arbejde på et egentligt teater.

Jeg anser det for meget vigtigt, at man fastholder tanken om Statens teaterskole som et uafhængigt uddannelsessted for teaterfolk. Professionelle teaterfolk bør have en vis indsigt med arbejdet, men fordi en et teatermand måske er teaterleder skal han naturligvis ikke være udelukket. Men teaterledere i en bestyrelse stiller jeg mig afvisende ovenfor.

Om videreuddannelsen af skuespillere: enig i fællesrådets udkast.

Uddannelsen af scenografer må samles i et sted. Jeg mener at stedet bør være statens teaterskole.

I instruktøruddannelsen bør naturligvis obligatorisk indgå i hvert fald i et års praktik på professionelle teatre, TV, radio (evt. film).

Venlig hilsen

Carlo M. Pedersen
Carlo M. Pedersen

Aarhus Teater

Skolegade-8000 Århus C – Telefon (06) 12 07 22 og 12 05 72

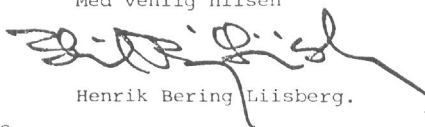
Aarhus, den 30. november 1977.

Herr højesteretssagfører
H. Møhring-Andersen,
Bergensgade 10,
2100 København Ø.

I tilslutning til Danske Teaterlederes Fællesråds skrivelse af 23. ds. til udvalget vedrørende teateruddannelse skal jeg anføre følgende afvigende synspunkter fra nævnte brev, idet jeg iøvrigt kan tilslutte mig fællesrådets ønsker om en reorganisering af skuespilleruddannelsen i København:

1. Uddannelsen bør efter mit synspunkt gøres 4-årig, hvis det skal være muligt at give en tilstrækkelig alsidig uddannelse i de forskellige teaterformer med praktik som en integreret del af uddannelsen.
2. Ønsket om et elevteater bør efter min vurdering ikke uden videre afvises, men det bør understreges, at et elevteater ikke alene vil kunne løse problemerne omkring skuespillerelevernes manglende praktiske håndværksmæssige erfaringer, som kun kan opnås ved en praktikanttjeneste blandt færdiguddannede i en professionel teaterproduktion inden for såvel større som mindre teatre og teatergrupper.
3. Jeg er helt enig i, at en uddannelse af scenografer bør finde sted ifølge de undervisningsplaner og den tilrettelæggelse, som Skolen for Brugskunst hidtil har praktiseret, men jeg er dog åben for mulighederne af en geografisk placering af denne undervisning eller dele af den på en reorganiseret Statens Teaterskole i et samarbejde med Skolen for Brugskunst.
4. Som leder af et teater med en tilknyttet skuespillerskole udenfor København kan jeg principielt ikke tilslutte mig det afsluttende afsnit i fællesrådets skrivelse vedrørende en selvstændig elevskole drevet af teaterlederne, hvis dette ikke sker i et samarbejde med fagets øvrige faglige organisationer.

Med venlig hilsen

Henrik Bering Liisberg.

Kopi af denne skrivelse er tilsendt
Arbejdsudvalget vedrørende Teateruddannelserne.

odense teater

Odense, den 30 . november 1977

Teaterchefen
Telf. (09) 13 21 09
5100 Odense

Kulturministeriets udvalg vedr. teateruddannelse i Danmark
Nybrogade 2
1203 København K.

I forbindelse med Danske Teaterlederes Fællesråds henvendelse til uddannelsesudvalget ønsker jeg at udtale flg.:

Jeg finder det af altafgørende betydning, at Statens Teaterskole bevares som et uddannelsessted for teaterfolk uafhængigt af specielle teaterinteresser. Af den grund stiller jeg mig afvisende overfor teaterledere i bestyrelsen.

Jeg mener endvidere, at det er vigtigt at bevare basisuddannelsen af instruktører og scenografer på Statens Teaterskole.

Med venlig hilsen

Waage Sandø

AALBORG TEATER

Teaterchefen

2. december 1977.

Til arbejdsudvalget vedr. teateruddannelse,
Nybrogade 2,
1302 København K.

Ref. til møde i kulturministeriet den 31/10-1977 vil jeg i det følgende redegøre for Aalborg Teaters situation i forhold til spørgsmålet om teateruddannelse.

Behovet for at genoprette en teaterskole i tilknytning til Den Nordjyske Landsdelsscene er i den seneste tid blevet stadig mere aktuelt. Mulighederne for at rekruttere velkvalificerede skuespillere fra eksisterende teaterskoler er blevet mærkbart ringere; dels fordi beskæftigelsessituationen ved de københavnske/og rejsende teatre, er blevet bedre, dels fordi erfaringen viser en tydelig tendens til at blive på det teater, hvor undervisningen har haft sit udgangspunkt.

Med genoprettelsen af en teaterskole ved Aalborg Teater gives derved lejlighed til at eleverne kan "slå rødder", og lysten til at forblive ved teatret efter endt uddannelse skulle derfor være mere udtalt.

Miljømæssigt skønnes en sådan skole også at være til stor gavn for teatret. Man kan f.eks. forestille sig, at teatret i samarbejde med skolen havde mulighed for at rekruttere unge instruktøremner, der på teatret fungerede som instruktørassistenter og på skolen arbejdede som projektledere og instruktører. Projektarbejdet kunne ligeledes være en konstruktiv mulighed for udvikling af unge dramatikere og en passende integrering af teatrets fastansatte skuespillere i enkelte af disse projektarbejder kunne blive til glæde for undervisningen, samtidig med at denne mulighed ville virke tiltrækkende og dermed befordrende for tilgangen af skuespillere til teatret.

Skønsmæssigt vil det være rimeligt at henvise til budgettet på Aarhus og Odense teatres skuespillerskoler. Det er dog muligt, at der kan opnås visse besparelser ved f.eks. at lade en del af undervisningen foregå i samarbejde med skolen i Aarhus - dels kan der muligvis opnås visse besparelser ved en omhyggelig afvejning af antallet af elever.

Med hensyn til undervisningslokaler vil der ikke opstå problemer, idet teatret ud over lokaler i de bestående bygninger og i vor nybygning råder over velegnede lokaliteter ca. 5 min. fra teatret. Disse lokaliteter, der er baseret på et mangeårigt lejemål, ville egne sig fortrinligt til formålet.

Teatrets bestyrelse er enstemmigt gået ind for tanken om genoprettelse af en elevskole og har rettet henvendelse til Nordjyllands amtsråd, hvorfra vi har modtaget en skrivelse af 23/11-77, der vedlægges i fotokopi.

Skønmæssigt ville forarbejdet og etableringen af en Nordjysk Teaterskole tage ca. 2 år efter en eventuel positiv tilkendegivelse fra Kulturministeriet.

Nærværende brev er tiltrådt af bestyrelsesformand J. Sidenius, der er bortrejst.

Med venlig hilsen

Leon Feder,
teaterchef.

SCENOGRAFERNE

Fællesforbundet for
teater, film og TV.

København, den 11. december 1977.

Arbejdsudvalget vedrørende teateruddannelserne,
c/o Ministeriet for kulturelle anliggender,
Nybrogade 2,
1203_København_K.

NOTAT OM SCENOGRAFUDDANNELSEN I DANMARK.1. Indledning.

Skolen skal fungere som et lærende og arbejdende værksted for alle grene inden for det at producere teater - og således at teatermiljøet er en del af scenografens inspiration til at forstå og grundlægge sit forhold til, hvorledes en forestilling og dens personer tolkes visuelt.

En teaterskole må forholde sig til uddannelsen i scenografi på lige linie med de øvrige teateruddannelser, f.eks. skuespilleruddannelsen. Uddannelsen må tilrettelægges ud fra fagets definition: scenografi omfatter den visuelle udformning, som en forestilling skal fremstå i under sin opførelse, således at scenografen har hovedansvaret for kostumer og dekorationer samt skal godkende lysdesign.

Det er afgørende, at scenografuddannelsen ikke er en isoleret afdeling på en skole/et akademi, der uddanner i kunstneriske fag. Uddannelsen bør foregå i et miljø, hvor netop det nødvendige samarbejde og gensidig udveksling mellem scenograf, instruktør, skuespiller, lysdesigner og andre teknikere kan finde sted.

I tilknytning til teaterskolen bør der oprettes et publikumsvendt undervisningsteater med arbejdsrum og andre nødvendige faciliteter.

Uddannelsestiden må baseres på et 4-årigt undervisningsforløb, der bør bestå af enkelte, løbende obligatoriske fag (f.eks. tekstanalyse og rumforståelse), tidsbegrænsede punktkurser og konkrete, praktiske scenografiopgaver på undervisningsteatret.

Elevers og skolens erfaringer fra det konkrete arbejde med sceno-

grafi er en nødvendig basis for planlægningen af videre kurser efter elevens behov og erfaring.

2. Første år.

Basisår for alle første-årselever, hvor den visuelle, billedlige indfaldsvinkel til teatret er en del af de obligatoriske fag. Praktiske øvelser er nødvendige for at give en fælles forståelse af, hvorledes teatrets virkemidler og funktioner er afhængige af hinanden.

I slutningen af basisåret indføres tekstanalyse og rumforståelse som fælles, obligatorisk fag til forberedelse af en fælles forestilling på starten af 2. undervisningsår.

På basis af elevens og skolens erfaringer på første år planlægges andet årets kurser (lige fra sminkning til bærende konstruktioner), der suppleres med de behov, der viser sig efter første forestilling.

3. Andet år.

De obligatoriske fag følges op og suppleres med kurser, jfr. ovenfor.

I dette år deltager eleven som "føl" på et professionelt teater uden for skolen i forbindelse med en forestillings tilblivelse. Det er dog en afgørende forudsætning, at det pågældende teater er seriøst indstillet på, at eleven arbejder for at uddanne sig og derfor er knyttet til én person, der har pligt til at varetage en løbende kontakt med skolen.

4. Tredie år.

Der bør oprettes praktiske, obligatoriske fælleskurser i samarbejdsteknik og scenisk logik, der kan lede op til en fælles forestilling.

Der skal tillige gives eleven mulighed for at få praktisk indblik i samtlige teaterformer, herunder også TV, film og dukketeater.

I løbet af tredie eller fjerde året skal scenografeleven mindst én gang samarbejde med en professionel dramatiker/forfatter og instruktørelev og skuespillerelever, hvilket skal følges op af en forestilling.

De obligatoriske fag følges op og suppleres. Der bør lægges vægt på lyssætning.

5. Fjerde år.

På dette år skal der ved siden af den fortsatte opfølgning ske indføring i scenografens dagligdags problemer i relation til kontrakter, overenskomster, økonomi og ophavsret.

4. året afsluttes med et afgangsprøveprojekt i samarbejde med en professionel instruktør eller en afgangsforestilling i samarbejde med en professionel instruktør og eventuelt professionelle skuespillere.

Der bør hvert undervisningsår gives eleven mulighed for studierejse.

Det bemærkes, at denne redegørelse for så vidt angår uddannelsens mere differentierede indhold bør sammenholdes med den undervisningsplan, der bliver udarbejdet af Statens Teaterskole i samarbejde med fagforeningen.

Sammenslutningen står naturligvis helt til udvalgets disposition med yderligere oplysninger m.v.

Med venlig hilsen
for
Sammenslutningen af Danske Scenografer
sign. Svend Erichsen

Fællesforbundet for

Ny Østergade 12 4-
1101 København K.
Tlf. (01) 12 55 00
Giro: 6 26 23 68

MG/lp

1978.02.03.

Arbejdsudvalget vedr.
Teateruddannelserne
c/o Ministeriet for
Kulturelle Anliggender
Nybrogade 2
1203 K.

Sammenslutningen af Danske Scenografer (SDS), ønsker herved at fremkomme med følgende udtalelse ang. en fremtidig scenografuddannelse udsprunget af orienterende møder i Fællesforbundet, samt artiklen i Weekendavisen af 13. januar 1978:

Uddannelsen af scenografer må foregå på Statens Teaterskole af den grund at denne skole er det eneste sted, hvor de forskellige uddannelsesretninger inden for teater mødes og sammenstilles, det eneste sted hvor scenografeleven kan realisere sin undervisning i et frugtbart samarbejde med instruktør-sceneteknik- og skuespillelever.

Den uddannelse som i et par år har fundet sted på Skolen for Brugskunst tager SDS afstand fra, idet vi ikke mener den på nogen måde er dækkende. Uddannelsen der er to-årig, eleverne bliver optaget på linien for beklædningsformgivning, og efter to år på denne linie kan de så søge over på "scenograflinien". Her består uddannelsen hovedsageligt i modelbyggeri, hvorfor elevens arbejde aldrig konfronteres i et praktisk og realistisk samarbejde. Eleven forlader altså skolen uden nogensinde at have set sit arbejde ført ud i livet, endsige haft mulighed for at afprøve de mest elementære scenografiske problemer på scenen.

Når værkstedsfaciliteterne, som nu er til stede på Statens Teaterskole udbygges og indrettes med henblik på scenografeleverne, og disse får mulighed for større faglig orienteret undervisning sammen med sceneteknikeleverne, samt gennemgår det basissemester sammen med de øvrige teaterskoleelever, som vi mener er et grundvæsentligt udgangspunkt, samt har mulighed for at virkeliggøre deres arbejde på skolens fuldt teknisk udstyrede scene og forhåbentlig fremtidige undervisningsteater, mener vi at Statens Teaterskole er det eneste relevante sted at uddanne scenografer.

Arbejdsudvalget

MG/lp
1978.02.03.

Vi tager således også afstand fra en sammenblanding af de to uddannelser (statens Teaterskole og Skolen for Brugskunst) idet de to skolars optagelsesbetingelser interne struktur og kunstneriske målsætninger er så forskelligartede, at en sammenblanding af semestre **vil** være uoverskuelig for den enkelte elev.

Uddannelsen på Skolen for Brugskunst kan have rimelighed i forbindelse med uddannelse af kostumierer og indenfor dette fagområde kan vi forestille os en form for kursusvirksomhed for teaterskoleeleven i lighed med evt. tekniske kurser på Arkitektskolen.

Derfor: skulle den kommende betænkning for teateruddannelserne i Danmark kun rumme mulighed for een scenografuddannelse er det Sammenslutningens absolutte krav at den får til huse på Statens Teaterskole.

Sluttelig vil vi venligst anmode om at SDS bliver indkaldt til møde i tilfældigtudvalget i forbindelse med de afsluttende drøftelser, således at vi overfor udvalget kan uddybe vore synspunkter.

Med venlig hilsen

f. Sammenslutningen af Danske Scenografer
Bestyrelsen

Lena Petersen

Den 13. november 1977.

Redegørelse

for Odin Teatrets laboratorie- og seminarvirksomhed.

Siden grundlæggelsen af Odin Teatret - Nordisk teaterlaboratorium for skuespillerkunst i 1964 - har Odin Teatret under Eugenio Barbas ledelse fulgt en klar linie, især omkring alternative uddannelsesstilbud og teaterformer.

Som forgængere for en teaterlaboratievirksomhed af den art kan nævnes Stanislavskijs forskellige studioscener - også det studio som Meyerhold ledede. I nyere tid har Grotowskis teaterlaboratorium fulgt disse eksperimenter videre, både teoretisk og med praktiske teaterforestillinger.

Odin Teatret flyttede i 1966 fra Oslo til Holstebro og har der siden fortsat i samme spor, dels med en række selvstændige forestillinger, dels ved udgivelsen af tidsskriftet Teatrets Teori og Teknik (1965 - 1974, i alt 22 numre, før det måtte gå ind af økonomiske grunde) og endelig en række seminarer og gæstespil fra hele verden.

Virksomheden har således haft en dobbeltfunktion, dels den mere interne træning og uddannelse af egne skuespillere, der naturligvis også nyder godt af seminarvirksomheden, og dels den mere udadvendte virksomhed med forestillinger, publikationer og seminarer og gæsteformidling.

Til sammen har disse aktiviteter notorisk virket som en katalysator for både teaterlivet og teateruddannelsen, ikke alene i Danmark og Norden, men også i stigende grad på internationalt plan.

I de senere år har Odin Teatret ikke alene vist sine forestillinger på gæstespil, men også drevet seminarvirksomhed rundt om i verden med bred international tilslutning, især i Italien, Frankrig og Sydamerika.

Om seminarvirksomheden i Holstebro kan tilføjes, at den som regel har fundet sted på nordisk basis med støtte fra bl.a. Nordisk Kulturfond, kulturministeriet og fra Holstebro kommune. Man har fra starten søgt at bringe nye gæstepædagoger og teaterfolk

til Danmark, ofte i forbindelse med gæstespil, der ikke tidligere var vist i Norden.

Som eksempler kan nævnes Jerzy Grotowski, Dario Fo, Jean-Louis Barrault, Jaques Lecoq og senere pædagoger og grupper fra Japan, Indien, Sydamerika etc.

Der har dog også været afholdt seminarer med mere specielt nordisk sigte, som f.eks. den første store "Gruppeteater"-festival i 1970, hvor gruppeteatre og teaterfolk fra hele Norden fik lejlighed til at udveksle erfaringer omkring denne forholdsvis nye teaterproduktionsproces (der i øvrigt i visse måder svarer til Odin Teatrets egen produktionsproces).

Odin Teatret har således fungeret som "et vindue til verden udenfor" og tænker at fortsætte i disse retninger. - Angående mere aktuelle planer kan bl.a. henvises til Odin Teatrets bidrag til betænkningen "Fort- och vidareutbildning för Teaterarbetare", Nordisk Utredningsserie 1975: side 38 - 39 -/3 af de der skitserede seminarer er allerede realiseret i mellemtiden.

På Odin Teatrets vegne

sign. Chr. Ludvigsen

BØRNETEATERSAMMENSLUTNINGEN, BTS,
c/o Morten Danchert, Artibus,
Dronning Dagmarsvej 8,
6760 Ribe.

København, d. 6. januar 1978.

Arbejdsudvalget vedrørende teateruddannelserne.

I henhold til aftalen på mødet i december skal vi her fremkomme med nogle supplerende betragtninger over uddannelsen af børneteaterfolk.

Vi har prøvet at dele det op i, hvad vi betragter som ideelle mål og hvad vi mener, der bør gøres nu.

Det er BTS's opfattelse, at der bør oprettes en skole, der uddanner teaterfolk til børne- og andet opsøgende teater.

Kendetegnende for dette teater er det, at der produceres (målrettede) forestillinger eller andre former for teaterarbejde for og med et nærmere defineret publikum.

Skolens arbejde tænkes baseret på en stadig og nær kontakt med det producerende teater og på en stadig vekselvirkning for eleverne mellem aktivt producerende teaterarbejde og uddannelse/videreuddannelse. (Se desuden foreliggende uddannelsesskitse fra BTS marts 1974.)

Skolen må kunne uddanne teaterfolk til at deltage i alle led af produktionsprocessen, f.eks. research, skriveproces, instruktion, spil, scenografi, teknik, publikums(sam)arbejde, administration osv.

Elementer i en sådan uddannelse vil bl.a. være:

Improvisation

Kommunikation

Masker (spil, fremstilling)

Dukker (føring, fremstilling)

Scenografi, grafik, plakatkunst, lysbilleder, skyggespil etc.

Teknik

Regi

Dans, rytmik, kropstræning

Sang, stemmepleje

Musik, komposition

Ideologisk/politisk skoling

Research-, interview- og debattekni

Pædagogik, psykologi, publikumskundskab i praksis

Disse elementer vil til stadighed indgå i og være underordnet større helheder: produktioner og andre længere arbejdsforløb.

Den oprindelige uddannelsesskitse fra BTS (marts 1974) er i øjeblikket under revision, og vil, når den er færdigbehandlet af mediermierne, blive tilstillet ministeriet for kulturelle anliggender.

Hvis vi betragter dette som en ordning, vi ville anse som ideel (og nok ret fremtidig), må vi også sige, at vi med hensyn til de eksisterende teaterskoler har en del erfaringer, som vi mener bør indgå i udvalgets overvejelser.

Indenfor BTS's område har vi fra skolerne i Århus og Odense - ifølge deres egne opgivelser - modtaget 10 skuespillere over en årrække. I nogenlunde samme tidsrum har vi fra Statens Teaterskole modtaget 20 skuespillere/instruktører/scenografer.

Vi kan på denne baggrund naturligvis ikke udtale os om Århus/odense-elevers tekniske kunnen og teatermæssige niveau. Men når så få fra disse skoler søger til børneteateret og det opsøgende teater, må der - det totale antal elever taget i betragtning - være grunde udover individuelle. Og de kan kun stamme fra den teateropfattelse, der ligger til grund for skolernes arbejde.

Vi må påpege, at undervisningen tydeligvis er skræmmende ensidig, og åbenbart giver eleverne en teateropfattelse, der hverken er dem selv eller børneteateret eller det opsøgende teater til gavn - snarere er det udelukkende det teater, hvortil skolen er knyttet, til gavn.

Vi må fastholde, at skolerne i Århus og Odense lige så fuldt som Statens Teaterskole har en forpligtelse til at uddanne eleverne til hele teaterområdet, - hvilket ikke sker i øjeblikket.

Idenfor de til BTS knyttede teatre beskæftiges ca. 150 skuespillere. Det er en betragtelig del af skuespilelevers senere arbejdspladser, der således udelukkes af skolerne i Århus og Odense.

Den eneste måde, vi kan se dette ændret på, er ved at løsgøre skolerne i Århus og Odense fra teatrene. Dette ikke forstået som en total adskillelse, idet vi er klar over, hvilken værdi tilknytningen har. Men ved at skolernes struktur omlægges, sådan at de blir ledelsesmæssigt og økonomisk selvstændige. Da teaterchefen ikke længere er den øverste myndighed for skolerne, og at valget af skolens rektor påhviler ministeren for kulturelle anliggender efter indstilling fra Fællesforbundet for film, teater og TV, lærerne på skolen og eleverne.

Med hensyn til de på Statens Teaterskole uddannede har det vist sig, at de i ret ringe grad har været vidende om, hvilke krav det stiller at skulle lave målrettet teater. Det har tydeligvis været en mangel i skolens undervisning, eleverne har i for ringe grad beskæftiget sig med de områder, som vore teatre arbejder med udover det skuespilmæssige.

Som en konsekvens heraf foreslår vi, at der i alle skolernes undervisningsplaner indføres 3 henholdsvis 4 målrettede produktioner (dvs. én pr. uddannelsesår), hvoraf mindst de to er for børn. På denne måde ville eleverne få et grundlæggende kendskab til de problemer, der er aktuelle i børneteateret og det op-søgende teater, og arbejdet indenfor vort område ville ikke på samme måde som det sker nu komme bag på dem.

Udover dette kunne der så være håb om, at flere fra skolerne i Århus og Odense ville søge til grupperne, måske endda til de i provinsen arbejdende grupper.

Med hensyn til videreuddannelse af børneteaterfolk er det nødvendigt at grupperne samlet kan modtage undervisning tilrettelagt af gruppen selv og følgende gruppens langsigtede behov, således som det er skitseret i Dansk Skuespillerforbunds og Børneteatersammenslutningens godkendte plan for videreuddannelse 1977/78.

Derudover skal teatrene/grupperne kunne gøre brug af lærerkræfter og samtidig lokaler ved den nærmeste statslige teaterskole, således at teatre/grupper i København-Sjælland hører til Statens Teaterskole, teatre/grupper på Fyn og i Sønderjylland hører til Odense Skuespillerskole og teatre/grupper i Midt-, Vest- og Nordjylland hører til Århus Skuespillerskole.

Endvidere skal de statslige teaterskoler tilrettelægge videreuddannelsesprogrammer i samarbejde med Fællesforbundet for film, teater og TV. Teaterskolerne skal samtidig være forpligtede til at offentliggøre videreuddannelseskurser samt at lade alle teaterfolk i området ansøge om deltagelse i kurser på lige fod. Dette understreger det ovenfor nævnte krav om, at skuespillerskolerne i Århus og Odense skal være uafhængige såvel økonomisk som ledelsesmæssigt af de i disse to byer beliggende landsdelsscener.

Med venlig hilsen,
for Børneteatersammenslutningen,

Kim Nørrevig,
Morten Danchert,
Biba Schwoon,
Christian Clausen.

DANSK SKUESPILLERFORBUNDS SYNSPUNKTER
VEDRØRENDE
BASIS- EFTER- OG VIDEREUDDANNELSE
FOR
DANSERE, SANGERE OG SKUESPILLERE

MÅLSÆTNING

Formålet med en scenisk uddannelse er at. give dansere, saniere og skuespillere (herefter kaldet teaterarbejdere) mulighed for ved en alsidig basis- efter- og videreuddannelse at skærpe deres evner og dygtighed således, at de i samarbejde med de øvrige til vore arbejdsområder knyttede faggrupper kan modvirke til frembringelsen af det optimale kunstneriske resultat»

Alle skal have lige adgang til basisuddannelse uanset økonomisk baggrund. Enhver professionel teaterarbejder skal have adgang til efter- og videreuddannelse uanset alder, baggrund og status«

BASISUDDANNELSE

- a) Teaterskolernes struktur og styrelsesform
- b) Undervisningens indhold

- a) Enhver teaterskole må arbejde i nær kontakt med de eksisterende teatre, filmbranchen og Danmarks Radio. Et sådant samarbejde bør dog udelukkende finde sted på skolerne egne præmisser. Det bør naturligt være baseret på elevernes individuelle ønsker og behov og udfra skolens viden om, hvad der fremtidig vil tjene elevernes tarv.

Eleverne på teaterskolerne har ret til at kræve en seriøs kunstnerisk uddannelse, og indholdet af denne uddannelse bør tilrettelægges i nært samarbejde med de respektive fagorganisationer, som i hele undervisningsforløbet bør virke som konsulenter.

Skolerne bør være 4-årige og bør af hensyn til uddannelsens homogenitet arbejde nært sammen, eventuelt gennem udveksling af elever på et tidspunkt i uddannelsesforløbet. Det må kræves, at en teaterskoles leder har forudgående kendskab til håndværkets fagtekniske principper, og at vedkommende er i besiddelse af de fornødne pædagogiske evner, ligesom vedkommende ikke må pleje " kommercielle " interesser i elevernes salgbarhed.

Teaterledere bør af ovennævnte årsager ikke være tilknyttet skolerne eller have indflydelse på undervisningsforløbet. Skolernes rektorer bør kun ansættes for 4 år ad gangen.

Skabelsen af et scenisk værk er en kollektiv proces. Denne kollektive proces grundlægges allerede i elevtiden på tværs af faggrænser. Derfor foreslår vi følgende styreform for alle teaterskoler i landet!

Et skoleråd bestående af rektor samt lige repræsentation af lærere og elever.

Vi ønsker i denne forbindelse at fastslå, at ingen teaterskolars elever bør kunne bortvises fra uddannelsen af andre grunde end udeblivelse fra undervisningen eller andre lignende disciplinære forseelser for at sikre eleverne et minimum af tryk i uddannelsesforløbet.

- b) Teaterskolernes krav til en teaterpædagog må helt fundamentalt være, at vedkommende har kendskab til kunstartens og håndværkets forudsætninger. Forbundet må derfor kræve, at teaterpædagogernes uddannelse rummer både en teoretisk og praktisk læretid. En sådan kombination har vi desværre ingen national tradition for, hvilket medfører, at vi i dag i mange tilfælde må støtte os til udenlandske lærerkræfter. Vi gør opmærksom på, at vi naturligvis finder det farligt og forkasteligt på forhånd at udelukke ikke danske pædagoger, men samtidig må vi understrege vort helt fagligt begrundede ønske om, at man nu påbegynder en teaterpædagoguddannelse såvel på nationalt som nordisk plan. For at sikre den nødvendige koordination og samarbejdet med den øvrige uddannelse, må undervisningen placeres på de eksisterende teaterskoler jfr. forbundets forslag om oprettelse af et teaterinstitut.

Vedrørende danseres specielle uddannelsesproblemer henvises til vedlagte orientering, idet forbundet anmoder om, at der snarest nedsættes et udvalg bestående af dansere, dansepædagoger, koreografer og repræsentanter for beslægtede faggrupper til undersøgelse af oprettelse af en speciel danseundervisning, som bør integreres i det øvrige teateruddannelsessystem.

Teaterarbejdet forudsætter kollektiv arbejdsindsats, idet en række personer fra forskellige faggrupper deltager i en fælles arbejdsproces. Derfor bør de uddannelsessøgende - udover at have kontakt med teaterlivet - selv trænes i at spille forestillinger for publikum, dels via en publikums-

vendt scene (teaterskole - studiescene) dels ved opsøgende virksomhed. Det er dog vigtigt at fastslå, at eleven selv i samarbejde med skolens lærere bør afgøre, hvor tyngdepunktet i vedkommendes undervisning skal ligge. Den basisuddannelse, skolen tilbyder, må være så alsidig, at alle, efter at skolerne er afsluttet, bliver i stand til at træffe et frit valg. Der må tages hensyn til hver enkelt elevs forudsætninger og personlige udvikling, som kan ske i ulige takt i studietiden. Uddannelsen er ikke blot en meddelelse af kundskaber, men tilstræber også en udvikling af personlighed. Dette kræver stor fleksibilitet af pædagoger og uddannelsessøgende, ligesom det fordrer stor lærertæthed i basisuddannelsen.

For at gennemføre teateruddannelsen efter de principper, der er beskrevet ovenfor, er det vigtigt, at eleverne sikres uafhængighed af såvel egentlig erhvervsmæssig teater-tjeneste som andet erhvervsarbejde i undervisningsforløbet. Forbundet mener derfor, det er af afgørende betydning, at eleverne oppebærer løn under uddannelsen.

EFTER- OG VIDEREUDDANNELSE

Efter oprettelsen af Fællesforbundet for Teater, Film og TV betragter Dansk Skuespillerforbund denne organisation som det rette forum for tilrettelæggelse og økonomisk planlægning af efter- og videreuddannelsen, idet man derfra i højere grad vil kunne vurdere nødvendigheden af specialkurser for de forskellige teaterfaggrupper. Vi ønsker ligeledes at påpege uundværligheden af en fortløbende kursusvirksomhed baseret på fortløbende bevillinger tilstillet Fællesforbundet.

FORSLAG TIL KURSUSVIRKSOMHED

- 1) Kortvarige seminarer og kurser over specielle emner
- 2) Længere kurser som omfatter bredere aspekter i vort arbejde.

Her er det uundgåeligt, at betydningen af at arbejde i gruppe bliver betonet. Altså processen (optagelsen og forståelsen af den nye metode) snarere end tidfaldet har den altafgørende

betydning. Dette kan af tidsmæssige og økonomiske årsager ikke gøres i det normale arbejdsforløb ved et teater - men i videreuddannelsesøjeraed er det klart, at den pædagogiske proces er den, der afgør udbyttet af kurset. Men selvom det er processen, der er den vigtigste, anser vi det for lærerigt, om man i visse tilfælde kunne få økonomisk støtte til at fuldføre processen til et projekt - se læreprocessen i forhold til praksis, Dette kunne løses ved øgede bevillinger bl.a. indenfor teater.]ovens kap. 6 til eksperimenterende teater, således at støtten til denne del af teatret virkelig muligjorde eksperimenter.

3) Halvårlige og etårige kurser.

Disse kurser kan have to retninger ; de kan være

- a) specialsigtede
- b) integrerede

a) De kan være enten specialoprettede efter en gruppe teaterarbejderes ønske, eller de kan være et tilbud, som teaterarbejdere derefter kan søge.

b) Ved integrerede kurser forestiller vi os, at enkeltpersoner, såfremt det er muligt i skolernes planlægning, integreres i skolernes elevgruppe i bestemte discipliner på lige fod med eleverne.

Herudover bør der være mulighed for omskoling for personer, der må skifte faggruppe. I tilfælde, hvor der er tale om tabt arbejdsfortjeneste for den uddannelsessøgende, må der skabes compensation herfor gennem bistandslov, arbejdsløshedsunderstøttelse eller på anden måde.

TEATERINSTITUT

Med baggrund i de nævnte integrerede kurser og af hensyn til helheden og integreringen af de forskellige fagområder, vil det være af stor betydning, at alle Tiddannelser inclusive efter- og videreuddannelsen for alle områder bliver samlet på et teaterinstitut. Det vil være naturligt, at pege på Statens Teaterskole i denne forbindelse, hvor den publikumsvendte see-

ne og de udvidede lokalefaciliteter bør kunne danne rammen om de forskellige uddannelses tilbud. Et nært samarbejde mellem et sådant teaterinstitut og øvrige uddannelsesinstitutioner, må anses for en selvfølge.

DANSK SKUESPILLERFORBUNDS BESTYRELSE

København, den 4. januar 1978.

Orientering om danseres undervisningssituation

(Den Kgl. Ballet undtaget)

Problemer og ønsker omkring de privat uddannede danseres katastrofale og forsømte vilkår, vilkår der smitter af på hele teatret og elevskolerne, da det er i dansernes rækker man skal finde pædagoger, koreografer, krops-konsulenter o.l.. En løsning her er presserende:

Man har hidtil accepteret en danseuddannelse der er privat styret og privat finansieret og derfor urimelig kostbar. Som en naturlig følge deraf har dansere, elever og fagforening ingen medindflydelse og dansernes undervisning og uddannelse er overladt til tilfældigheder i stedet for planlægning efter behov og udvikling.

Danmark har store ballettraditioner at leve op til. For få år siden var Danmark det land, hvor man hentede dygtige dansere, nu henter Danmark en del af sine dansere i udlandet bl.a. i Stockholm, hvor danse-opgaverne og f.eks. Ballet Akademiet udvikler sig i takt med tiden og derved udvikler gode og alsidige dansere; lignende udvikling sker i Norge, England og andre lande. I Danmark er situationen stagneret, træningstilbudene utilstrækkelige og mange dansere har derfor mistet inspirationen og tilliden til sig selv og fremtiden. Kun få udvalgte har økonomisk mulighed for at tage til udlandet og studere, og når de kommer hjem, vil det være tvivlsomt, om de kan bruge og vedligeholde den tilegnede kunnen, som forholdene er nu. Det er ikke fordi danserne ikke vil eller ikke har talentet, de får bare ikke lov, men er tvunget til at danse og fungere på enkeltpersoners præmisser til fordel for disses ofte tvivlsomme og korte karriere. De skal dække et øjeblikkelig branchebehov uden selv at have føling med, hvad der kan og skal ske. Der er blevet advaret og med den øvrige kulturdebat taget i betragtning, må man undre sig over, at disse røster ikke har givet genklang meget tidligere. For bare 5-6 år siden havde vi blandt free-lance dansere, pædg. og yngre koreografer en række dansere kvalificeret nok til at den nuværende situation kunne være undgået, idag er denne elite halveret og om 5-6 år på det nærmeste ude af billedet, men et står klart, det er blandt andet mellem disse "yngre veteraner" og i tillid til

deres erfaring og evner at fremsynede og levedygtige principper for dansernes fremtidige uddannelse og vilkår skal udarbejdes og gennemføres.

Etablering af elevskole for dansere- pædagoger- koreografer.

Vi skal ikke her behandle tekniske detaljer eller definere uddannelsens nærmere indhold, selv om vi har gjort os tanker om dette, det må være en specialopgave, men skitsere målsætningen i store linier og i forlængelse af dette påpege, at vores tanker på væsentlige punkter følger Sveriges og Norges gode og frugtbare initiativer.

Vi tilsigter en aspirantskole for voksne på 3 år, hvor de 2 første år er fælles grundskole, og 3die år bruges til speciallinier. Aspiranterne må være mindst 17 år ved optagelsen og have afsluttet skolegangen. Status som elevskole, som det tidligere er beskrevet i forbundets generelle synspunkter. Uddannelsen må ikke sammenlignes med Det Kgl. Teaters balletskole, da denne nye aspirantskole har en meget bredere opgave, nemlig, foruden klassisk ballet, at uddanne i alle danseformer samt pædagogik, koreografi, dramatik, stemmebrug o.l.. For at undgå evt. misforståelser bør vi dog fastslå, at begreberne musical dans og jazzballet ikke er selvstændige danseformer, hvori der kan undervises i separat, som mange fejlagtigt tror, men består af en række forskellige danse-discipliner. Målsætningen er at udvikle dansere, pædg. og koreografer, der ikke kun dækker kravene idag og imorgen, men hvis alsidighed og standard ruste dem til at påtage sig og selv udvikle flere og ukendte opgaver i fremtidens teater, integrere dem med dette og ikke som nu isolere dem. Vi finder det naturligt og teatermæssigt rigtigt, at uddannelsen bliver en afdeling af Statens Teaterskole. Når Den Kgl. Ballet er så kendt for sin rige udtryksform, skyldes det ikke nødvendigvis at elevskolen ligger på teatret, da dette tidligt isolerer eleverne i et samfund uden for samfundet, det skyldes ikke nødvendigvis at eleverne medvirker i forestillinger, det gør elever i andre balletkompagnier også, men uden at nå samme resultat overhovedet. Det skyldes snarere det enkle faktum, at eleverne er under indflydelse og i daglig tæt berøring med beslægtede kunstarter. Møde med publikum er vigtigt, men ligeså vig-

tigt - måske vigtigere - er det at grupperne indenfor fagområdet ikke er fremmedgjorte for hinanden, når de mødes til det produktionsarbejde, der skal bringe dem foran publikum. Det er derfor en forudsætning at have overstået denne barriere allerede i elevtiden, og dette er endnu et betydningsfuldt argument for at bringe uddannelserne i berøring med hinanden og ikke isolere dem.

Vi ønsker under ingen omstændigheder en barneskole med tilknytning til voksenskolen, da dette vil give et skævt forhold til de forudsætninger og målsætninger, vi har gjort os for uddannelsen og balletproblematikken i øvrigt; samt tilgodesede børn bosiddende i Københavnsområdet med mulighed for at disse uretmæssigt får en bedre chance end andre.

De private skoler:

Det er gennem barne- og amatørskolen interessen skal skabes og de fleste elever rekrutteres, det er derfor vigtigt at stimulere skolernes aktivitet og udvikling - ikke at ødelægge dem yderligere. For at gøre dette må deres eksistensmuligheder sikres og bedres. Balletskolerne har ofte hårde økonomiske kår at slås med og undervisningen er urimelig dyr og forbeholdt de få. En professionel klasse koster ca. kr. 30,00 i timen pr. elev - i Sverige max. Sv.kr. 3,00 . De svære etableringsmuligheder har, til stor skade for balletten, hindret mange unge dygtige pædagoger i at starte. Det må og skal være muligt at tilgodese balletundervisning, som man tilgodeser aftenskoler, fritidsklubber, idrætssklubber o.l. samt give- eller oprette -visse skoler med status som kommunale balletskoler og derved gøre dansetræning så billig at elever er uafhængig af forældrenes økonomiske status og disses evt. ambitioner på børnenes vegne. En sådan ordning ville også gavne undervisning på professionelt plan, det er ikke kun ønskeligt, men for de større provinsbyer helt afgørende. En nytænkning vil være nødvendig for de fleste skoler, hvis de fremover skal deltage i et samarbejde på såvel amatør- som professionelt plan - og det skal de gerne. Visse minimumskrav til kvalitet og alsidighed må stilles.

Træning - omskoling - kurser

For skuespillere og sangere er kropstræning et stærkt og afgørende behov, for dansere er daglige træningstilbud en

tvingende nødvendighed. Dette kan dog kun løses i afhængighed af hinanden og i afhængighed til balletproblematikken og den fælles kursus virksomhed iøvrigt.

Vi anser det for sandsynligt at ihvertfald en del af den professionelle træning kan afvikles i forbindelse med 3die års-elevernes standard-træning. En dansers erhvervs-duelighed slutter mellem 38 - 45 år, det er derfor helt naturligt at et kommende Teaterinstitut kan tilbyde disse en effektiv omskoling til f.eks. pædagoger, koreografer eller arbejde indenfor beslægtede faggrupper.

I forventning om at såvel det ministerielle udvalg som ministeriet for kulturelle anliggender indser alvoren i situationen, ser vi os foranlediget til indtrængende at anmode om ekstra midler til i sæsonen 78/79, foruden den øvrige kursusvirksomhed, som en overgangsordning at iværksætte en række varierede træningsprogrammer for dansere, sangere og skuespillere. Skuespillerforbundet anmoder på baggrund af ovennævnte forhold om at ministeriet allerede i april 1978 nedsætter et udvalg, valgt af og blandt dansere, pædagoger, koreografer og repræsentanter for beslægtede elev og faggrupper, til at udarbejde en plan, så en aspirantskole og kontinuerlig træning kan iværksættes helt eller delvist fra 1.9.1979.

Café Teater,
Skindergade 3,
1159 København K.

3. februar 1978.

Til Ministeriet for kulturelle
anliggender,
Uddannelsesudvalget.

Café-Teatret åbnede sin dramaskole for \\\ år siden. Skolen er under fritidsloven og tilbyder såvel enkelt- som intensiv kurser i discipliner, der fører ind til et større kendskab og forståelse af teaterkunsten.

I sidste sæson havde skolen også et videreuddannelseskursus for professionelle skuespillere: nemlig med stemmetræning ved Jørgen Torp, kropstræning ved Marianne Walther og i skuespillerens teknik ved Horacio Munoz-Orellana. Kurset var således tilrettelagt, at de 3 lærere kørte team-teaching. Kurset blev til sidst projektorienteret, således at lærere og elever blev enige om at sigte mod en opførelse af et givet teaterstykke. Dette blev desværre ikke realiseret; men ikke desto mindre er det vores opfattelse, at netop en projektorienteret videreuddannelse er det eneste rigtige at satse på.

Vi kan qua fritidsloven byde på undervisning til 4 kr. pr. deltager i timen, og vi kan byde på alle tænkelige teaterdiscipliner. Også foredragsvirksomhed er mulig.

Vort tilbud til en videreuddannelse ville i første række være internatkursus i 2 måneder (med mindre kurset afholdes i København) samt 1 måneds produktionsperiode = 1 afsluttende prøveuge + 3 spilleuger. De første 2 måneder ville - med sit store tilbud af discipliner - være at sammenligne med et højskoleophold, og skuespillerne ville derfor være understøttelsesberettigede. I de 2 første måneder ligger også et instruktionstilbud, som for de skuespillere, der måtte ønske det, kunne afsluttes med en produktion.

1. måned	2. måned	3. måned
Forskellige discipliner		
Skuespilteknik	alm. undervisning	
Skuespillere og instruktør finder stykke.	prøver	1 prøveuge/3 ugers programsat forestilling(er).

Denne skitse rummer muligheder både for skuespillere, der kun ønsker at deltage i en regulær undervisning; men samtidig også for skuespillere, der ønsker at få rørt sig og måske prøve nogle nye genrer.

Kurset kunne med fordel lægges i juni-juli-august.

Økonomisk overslag:

Vi ved, at vort kursus sidestilles med højskoleophold, d.v.s. at arbejdsledige ikke mister deres understøttelse. Såfremt de forskellige lærere accepterer løn efter aftenskolen (kr. 90,50/107,20 - foredrag varierende), kan man nøjes med en deltagerbetaling på 4 kr. pr. time.

Hertil kommer så lokaleleje, undervisningsmateriel, instruktør hentet udefra og produktionsomkostninger. Såfremt produktionen lanceres å 1a elevforestillinger på Statens Teaterskole, vil man sikkert kunne få de respektive forbund med til at give understøttelse. Andre muligheder er at lade produktionen indgå som led i forskellige by-arrangementer og på den måde opnå tilskud.

Vi betragter kun dette som et diskussionsoplæg, og vi vil meget gerne deltage i enhver form for samarbejde om videreuddannelse.

for Café-teatret

sign. Sejer Andersen

DET TEATERVIDENSKABELIGE INSTITUT,
KØBENHAVNS UNIVERSITET,
Fredericiagade 18,
1310 København K.

6. april 1978.

Landsretssagfører Arthur Ilfeldt,
Arbejdsudvalget vedrørende
teateruddannelserne,
c/o Ministeriet for kulturelle
anliggender,
Nybrogade 2,
1203 København K.

Samtidig med at jeg oversender et eksemplar af vor eksamens-
ordning og studievejledning, vil jeg gerne knytte en kommentar til
det tilsendte materiale.

Vi har, som det fremgår af vore nye studieplaner (se bilag),
i de senere år prioriteret disciplinerne teaterpraktik og teater-
kommunikation/sociologi meget højt, således at de 2 discipliner nu
er ligeværdige med disciplinen teaterhistorie. Det vil sige, at vi
i langt højere grad end hidtil har søgt at indrette uddannelsen med
det praktisk arbejdende teater for øje og lagt vægt på, at vore
studerende kan blive anvendelige for teatrene på forskellig vis -
som f.eks. dramaturger, teaterkonsulenter, pressetjeneste, program-
redaktion og endelig som dramapædagoger.

Af faste discipliner vil antagelig især følgende være af in-
teresse i denne sammenhæng:

- 1) Dramaturgi/iscenesættelse.
- 2) Pædagogisk dramatik.
- 3) Teateradministration,
kultur- og teaterpolitik.

Der eksisterer i øjeblikket et fast samarbejde med det pro-
fessionelle teater på forskellig vis - et samarbejde, som vi fra
instituttets side meget gerne ønskede uddybet. Vi har i flere år
haft aftaler med en række københavnske teatre om at lade studeren-
de overvære en forestillings tilblivelse fra læseprøve til premi-
ere, hvad der har givet de studerende et vigtigt og helt nødvendigt
indblik i det praktiske teaters arbejdsforhold og vilkår.

I forbindelse med undervisningen i dramaturgi/iscenesættelse har vi samarbejde med Statens Teaterskole, idet en af skolens faste lærere har været inddraget i instituttets praktiske projekter. Det må dog betragtes som en afgjort mangel, at den pågældende er trådt ind i arbejdet i en meget sen fase, således at det teoretiske og praktiske arbejde med stykket ikke rigtigt er kommet til at hænge sammen. Idealet ville naturligvis være, at man med mellemrum kunne lave fællesprojekter med teaterskolens elever omkring opsætningen af et teaterstykke, da et sådant projekt nok ville bidrage til at slå bro over kløften mellem forskning og praktisk teater. Gennemførelsen af noget sådant indebærer naturligvis en række økonomiske og praktiske problemer (sammenkøring af timeplaner etc.).

Endelig kan det i denne sammenhæng også nævnes, at nogle af instituttets lærere har undervist på teaterskolen. Man kunne sikkert også forestille sig, at nogle af vore interne kurser kunne have interesse for teaterfolk - f.eks. dramaturgi/iscenesættelse, hvor der lægges vægt på tekstfortolkning og forestillingsanalyse. Til flere af vore enkelte kursustilbud har der været deltagere fra det praktiske teater - f.eks. et undervisningsprojekt omkring børne- og ungdomsteatret. Mange af vore tilbagevendende gæsteforelæsninger har utvivlsomt også appelleret til både forskere og praktikere. F.eks. har instituttet arrangeret dramapædagogiske øvelser bl.a. med Hans Hellberg fra Teater Narren i Stockholm og den latin-amerikanske teaterpædagog Augusto Boal, hvortil også teaterskolens elever var inviteret.

Til slut vil jeg gerne pege på nogle enkelt-aktiviteter, der ikke er indbefattet i de almindelige tilbagevendende undervisnings-tilbud, men som direkte har været målrettet mod det praktiske teater. F.eks. var instituttets afdeling for gruppeteater hovedarrangør af de nordiske gruppeteater-festivaler i Odense, hvor de tilknyttede arbejdsseminarer bragte teatervidenskabsfolk og praktiske teaterfolk sammen. Ligeledes har afdelingen formidlet en række gæstespil - især med svenske teatergrupper: Teater Narren, Bella Ciao og den svenske teltteaterforestilling "Vi äro Tusender".

Når jeg tidligere fremhævede, at man kunne ønske at uddybe samarbejdet med Statens Teaterskole, når det gælder praktiske projekter, vil jeg gerne orientere om et undervisningsprojekt ved instituttet, der efter min opfattelse må betragtes som overordentligt

frugtbart. Det gjaldt et samarbejde mellem skuespilleren og instruktøren Hans Hellberg fra Teater Narren omkring opførelsen af udvalgte scener fra et tysk stykke fra 1931 - Gustav v. Wangenheims "Musefælden". For det første var valget af dette stykke en følge både af de studerendes og Hans Hellbergs interesser. Begge parter var optaget af at studere 30'ernes politiske teater og dramaturgi; stykket var aktuelt også i dag og var opført af et professionelt skuespillerkollektiv, hvis struktur mindede meget om vore dages gruppeteatre. Det mest værdifulde ved dette projekt var imidlertid, at Hellberg deltog i den samlede arbejdsproces, således at den konkrete stykketekst hele tiden var den faktor, der motive-rede de teoretiske spørgsmål, således at de teoretiske problemstillinger aldrig kom til at hænge i den fri luft, men var en nødvendig forudsætning for at løse den praktiske opgave - opsætningen af stykket. Gennem et så integreret samarbejde blev det åbenbart, at forskere og teaterfolk på mange punkter har fælles interesser og kan lære at bruge hinandens evner og viden.

Jeg beklager, at min skrivelse er blevet ret vidtløftig, men jeg har gerne både villet pege på det eksisterende samarbejde og tillige forsøgt at skildre nogle eksperimenter, der måske kan åbne op for en fremtidig dialog mellem vort institut og teatrene.

Med venlig hilsen

sign. Kela Kværn
(professor, institut-
bestyrer)

TEATERVIDENSKAB

1. BIFAGSEKSAMEN

Bifagseksamen i teatervidenskab er dels en selvstændig eksamen og dels en adgangsgivende 1. del til konferensstudiet. Med en bifagseksamen i teatervidenskab kan den studerende - såvel teoretisk som praktisk - erhverve sig viden om teatret som kunstart og som samfundsfænomen, specielt i nutiden, samt metodisk/teoretiske forudsætninger for videregående teatervidenskabelige studier.

2. EKSAMENSFORDRINGER

2.1. Generelt.

Eksaminanden skal være i stand til at læse teatervidenskabelige hovedværker og dramatekster på originalsproget, for så vidt disse er skrevet på nordiske sprog eller på europæiske hovedsprog. Desuden forudsættes kendskab til europæisk kultur- og idéhistorie, samt til humanistisk videnskabsteori. For studerende uden adgangsgivende forkundskaber (jvf. undervisningsministeriets bekendtgørelse af 28. juni 1972) vil der blive krævet mindst een gymnasial tillægsprøve i engelsk, tysk eller fransk. Studerende, der påbegynder studiet efter 1/9-76, skal følge nærværende studie- og eksamensordning.

2.2. Litteratursøgningsteknik

Eksaminanden skal kunne beherske almindelig litteratursøgningsteknik. Færdigheder heri kan tilegnes ved deltagelse i et 12-timers kursus, der afholdes hvert år i efterårssemesteret. Der er ingen afsluttende prøve efter dette kursus, men det tilrådes alle studiestartere at følge timerne.

2.3. Teaterhistorie

- 2.3.1. Eksaminanden skal have tilegnet sig kendskab til teatrets historie i hovedtræk set i sammenhæng med socio-økonomiske forhold. Specielt forventes eksaminanden at have kendskab til det 20. årh.s teater, dets kunstneriske, tekniske og sociale udvikling såvel i udlandet som i Danmark. Til eksamen opgives et pensum på ca. 1200 ns. (Jvf. studievejledningens bogliste).

- 2.3.2. Eksaminanden må desuden have kendskab til teaterhistorisk metode (heuristik, kildekritik etc.). Eksaminanden må kunne anvende sit teaterhistoriske metodekendskab på et mindre, gennearbejdet område (en forestilling, en genres udvikling el.lign.). Til eksamen opgives et pensum på ca. 600 ns. (Jvf. studievejledningens bogliste).

2.4. Teaterkommunikation

Eksaminanden skal have kendskab til teatret som kommunikerende medie såvel som til andre mediers kommunikation af teater. Herunder forudsættes et elementært kendskab til kommuni-

kationsteorier, medieteorier, sociologiske teorier og metoder o.1.

Eksaminanden kan i sine studier lægge vægt på enkeltaspekter i en kommunikationsproces, som f.eks. undersøgelser af teatrets funktion som institution i samfundet (herunder studier over sociale forskelligheder m.h.t. kulturel adfærd, ideologiske og strukturelle studier over enkelte teatre, teatergrupper og kulturformidlere, studier over publikumsoplevelser af forestillinger etc.)» undersøgelser af teaterformidling som den forekommer i massemedier, i forbindelse med forskellig pædagogisk virksomhed etc.; undersøgelser af teatermediet, forestillingsanalyser af såvel det "levende" som det "reproducerende" teater (radio, TV og film).

Til eksamen opgives et pensum på ca. 600 ns.

(Jvf. studievejledningens bogliste).

2.5. Teaterpraktik

Eksamen kan aflægges inden for følgende områder:

2.5.1. Scenografi

Eksaminanden må have kendskab til teatertekniske termer, til teatrets tekniske indretning og arkitektur samt de skiftende konventioner inden for dekorationer, kostumer og belysning. Speciel vægt bør lægges på den scenografiske udvikling i det 20. årh. Ved eksamen fremlægges praktisk materiale, tegninger, modeller m.v., og der redegøres for funktionen i den dramatiske sammenhæng.

Til eksamen opgives et pensum på ca. 400 ns.

(Jvf. studievejledningens bogliste).

2.5.2. Pædagogisk dramatik

Området beskæftiger sig med den pædagogiske anvendelse af drama i sociale sammenhænge og sigter mod at give den studerende indsigt i dramapædagogiske teorier og praktiske fremgangsmåder, herunder indsigt i de social-pædagogiske problemstillinger.

Eksaminanden skal kunne planlægge og gennemføre et målrettet dramaforløb og kunne beskrive og begrunde sine intentioner på et teoretisk niveau. Der kræves kendskab til de centrale teaterpædagogiske strømninger i det 20. årh.

Til eksamen opgives et pensum på ca. 400 ns.

(Jvf. studievejledningens bogliste).

2.5.3. Dramaturgi/iscenesættelse

Eksaminanden må være i stand til at analysere en dramatisk tekst og skelne mellem dens fortolkningsmuligheder. Endvidere forudsættes et kendskab i hovedtræk til skiftende tiders dramatiske teorier og tekstkonventioner. Eksaminanden må ligeledes have kendskab til anvendte metoder til brug for forestillingsanalyse, iscenesættelsespraksis inden for udvalgte teaterhistoriske epoker og det moderne teaters fortolkningsproces. Eksaminanden må i forbindelse med direkte deltagelse i en praktisk scenisk indstudering være i stand til at redegøre for forholdet mellem tekstfortolkningens intention og opførelsens realisation.

Til eksamen opgives et pensum på ca. 400 ns.

(Jvf. studievejledningens bogliste).

2.6. Tilvalg

Eksaminanden skal have erhvervet nøjere kendskab til et selvvalgt specialområde. Specialområdets emne kan være placeret inden for de ovennævnte fordringer eller inden for tilgrænsende områder, dog således at hovedvægten altid er lagt på et teateraspekt. Emnet kan f.eks. falde inden for teatrets organisation og sociale vilkår, musikdramatik, dans, skuespillerteknik, udvalgte perioder inden for dansk og udenlandsk teaterhistorie, teaterkritik etc. Emnet kan dog også hentes i projekter af tværfaglig karakter. Til eksamen opgives et pensum svarende i omfang til kravene for det område, som emnet knytter sig til.

3. Eksamensbestemmelser.

3.1. Generelt

Eksamen består af 5 prøver:

- 1) En prøve inden for teatrets historie i oversigt (2.3.1.).
Prøven bedømmes internt.
- 2) En prøve inden for et metodisk gennemarbejdet teaterhistorisk emne (2.3.2.).
Prøven bedømmes eksternt.
- 3) En prøve inden for teaterkommunikation (2.4.).
Prøven bedømmes eksternt.
- 4) En prøve inden for teaterpraktik (2.5.1., 2.5.2. eller 2.5.3.).
Prøven bedømmes eksternt.
- 5) En prøve inden for et valgfrit specialområde (2.6.).
Prøven bedømmes eksternt.

- 3.2. For hver af prøverne bedømt eksternt - 2), 3), 4) og 5) - gives en karakter efter 13-skalaen. En af prøverne kan dog aflægges kollektivt og med bedømmelsen bestået/ikke bestået.
For den interne prøve - 1) - anvendes bedømmelsen bestået/ikke bestået.
For de eksterne prøver (undtaget dog prøven i teaterpraktik - 3.7.3.) og den interne prøve, gives ingen pensumreduktion.

SKRIFTLIGE (s)

1. En fri skriftlig hjemmeopgave i form af en selvstændig afhandling af et omfang på ca. 20 sider.
2. En sådan opgave løst af en gruppe på ikke over 5 i antal. Opgavens omfang bliver derefter ca. 15 sider pr. deltager + fællesafsnit (indledning, konklusion etc.). Den enkelte bidrag skal kunne gøres til genstand for individuel bedømmelse.
3. En sådan opgave løst kollektivt af en gruppe på ikke over 3 personer.
Opgavens omfang bliver derved ca. 15 sider + fællesaf-

afsnit + arbejdsrapport på ikke under 10 sider (15 sider pr. deltager. Fællesafsnit og arbejdsrapport, der skal indeholde en redegørelse for arbejdets/projektets forløb, afleveres af gruppen som helhed).

De skriftlige hjemmeopgaver afleveres senest 25. maj i forbindelse med sommereksamen, og senest 15. december i forbindelse med vintereksamen.

Tilmelding til eksamen følger fakultetets normale procedure.

MUNDTLIGE (m)

1. En fri, individuel, mundtlig sagsfremstilling, hvor eksaminanden med udgangspunkt i en synopsis på 1 - 2 maskinskrivne A-4 sider fremlægger og belyser sin problemstilling (varighed ca. 20 minutter) efterfulgt af en diskussion mellem eksaminand og eksaminator baseret på eksaminandens fremstilling (varighed ca. 10 minutter). Sagsfremstillingens samlede varighed: 45 min. incl. censur.
2. En sådan sagsfremstilling aflagt af en gruppe på ikke over 5 personer.
Varigheden af fremstillingen er da ca. 20 minutter gange antallet af deltagere, og varigheden af diskussionen er ca. 10 minutter gange antallet af deltagere. Prøvens samlede varighed incl. censur er 45 minutter gange antallet af deltagere.
3. En sådan sagsfremstilling aflagt kollektivt af en gruppe på ikke over 3 personer.
Fremstillingens varighed er da ca. 15 minutter gange antallet af deltagere og varigheden af diskussionen ca. 10 minutter gange antallet af deltagere. Der fremlægges en arbejdsrapport (omfang ca. 3 maskinskrivne A-4 sider pr. deltager), som inddrages i diskussionen. Prøvens samlede varighed incl. censur er ca. 30 minutter gange antallet af deltagere.
4. En dialog mellem eksaminand og eksaminator, ledet af eksaminator.
Der gives 30 minutters forberedelsestid uden tilsyn.
Prøvens samlede varighed: 1 time incl. forberedelsestid og censur.
Tilmelding til eksamen, der finder sted hvert år i januar og maj/juni, følger fakultetets normale procedure.

- 3.3. Ved bedømmelsen af de skriftlige eksterne prøver medvirker een udefra kommende censor, og ved bedømmelsen af de mundtlige eksterne prøver medvirker to udefra kommende censorer.
- 3.4. Mindst een af de eksterne prøver skal være en fri skriftlig hjemmeopgave og mindst een skal være en mundtlig prøve (som ovenfor beskrevet).

- 3.5. Prøverne kan aflægges i vilkårlig rækkefølge, samlet i een termin eller fordelt over flere (se dog studievejledningen, der angiver den rækkefølge af prøver, studieplanerne lægger op til).
- 3.6. Der aflægges een intern prøve (3.1.1.).
- 3.6.1. Den interne prøve inden for teatrets historie i oversigt har form af:
- 1) En skriftlig 4-timers opgave uden hjælpemidler og aflagt under tilsyn. Eksaminanden får tre emner at vælge imellem.
 Eller:
 - 2) En mundtlig prøve (som 4 m). Eksaminanden får tre emner at vælge imellem.
- 3.7. Der aflægges fire eksterne prøver (3.1.2., 3.1.3., 3.1.4. og 3.1.5.).
- 3.7.1. Eksaminanden kan inden for prøven i et metodisk gennemarbejdet teaterhistorisk emne vælge mellem følgende prøveformer:
- Skriftlige: 1 s, 2 s eller 3 s (jvf. siderne 3-4)
 Mundtlige: 1 m, 2 m eller 3 m
- 3.7.2. Eksaminanden kan inden for prøven i teaterkommunikation vælge mellem følgende prøveformer:
- Skriftlige: 1 s, 2 s eller 3 s (jvf. siderne 3-4)
 Mundtlige: 1 m, 2 m eller 3 m
- 3.7.3. Prøven i teaterpraktik (2.5.1., 2.5.2. og 2.5.3.) kan have form af en fri mundtlig sagsfremstilling aflagt af en gruppe på ikke over 5 deltagere (som 2 m - gruppeprøve) eller som kollektiv prøve af en gruppe på ikke over 3 deltagere (som 3 m - kollektiv prøve), hvor den praktiske demonstration udgør fremstillingen.
 I den efterfølgende diskussion mellem eksaminander og eksaminator inddrages synopsis (ca. 3 maskinskrevne A-4 sider pr. sagsfremstilling - kollektiv eller grupper) indeholdende tekstanalyse, intentionsanalyse, grundlæggende teori og teknik m.v.
 Bedømmelsen foretages ud fra forholdet mellem synopsis, demonstration og efterfølgende diskussion. Varighed af demonstration og diskussion er ca. 30 min. pr. deltager. Prøvens samlede varighed incl. censur: 45 min. pr. deltager.
- Prøven i teaterpraktik kan desuden vælges aflagt som fri, individuel, mundtlig sagsfremstilling med udeladelse af den praktiske demonstration (som 1 m).
 Undtagelsesvis kan denne prøve aflægges i form af en fri hjemmeopgave. Dette kræver dog studienævnets dispensation og særlige forhold skal tale herfor.
- 3.7.4. Eksaminanden kan inden for prøven i et valgfrit specialområde vælge mellem følgende prøveformer:
- Skriftlige: 1 s, 2 s eller 3 s (jvf. siderne 3-4)
 Mundtlige: 1 m, 2 m eller 3 m

Studievejledning

Bifagsundervisningen tilsigter først og fremmest at bibringe den studerende "redskaber" - en teoretisk og praktisk viden - som muliggør et selvstændigt arbejde med teatervidenskabelige problemstillinger. Den studerende må derfor allerede ved studieforløbets start gøre sig klart, at der udover deltagelse i undervisning på Det teatervidenskabelige Institut kræves selvstændig tilegnelse af såvel fagligt som tværfagligt stof, f.eks. ved deltagelse i andre universitetsinstitutters undervisning, kurser i filosofi etc. Det er desuden vigtigt, at den studerende udnytter alle muligheder for at følge samtidens teatervirksomhed.

For den studerende, som kan anvende hele sin tid på studiet, vil en bifagseksamen kunne afsluttes efter 4 semestres forløb. Eksamensbestemmelsernes fleksibilitet gør det muligt for den studerende i nogen grad selv at tilrettelægge sin eksamen. Det må dog tilrådes, at den studerende forsøger at målrette sit studium med henblik på en eventuel erhvervsfunktion. Såfremt man f.eks. ønsker at blive dramatiklærer, vil det være rimeligt såvel under teaterpraktik som under tilvalg at beskæftige sig med dramatikundervisning, ligesom man ved at lægge hovedvægten på kommunikationsaspekter kan satse på forskellig kulturformidlende virksomhed. Ønsker man derimod at fortsætte med konferensstudiet, vil det være rimeligt at lægge bifagsstudiet til rette med henblik på mere forskningsprægede opgaver.

4.1. Eksamen

Ifølge studieplanerne er studiet tilrettelagt således, at den studerende forventes at gå til eksamen i teaterhistorisk metode efter 1. semester, i pædagogisk dramatik og scenografi efter 2. semester, i dramaturgi/iscenesættelse efter 3. semester og i teaterhistorie og teaterkommunikation efter 3.-4. semester.

Til skriftlige hjemmeopgaver inkluderes boglisten i denne. Til mundtlig eksamen afleveres senest 14 dage inden eksamens afholdelse en bogliste og ved sagsfremstillinger til lige en synopsis. Ved gruppesagsfremstilling er boglister og synopsis individuel. Boglister og synopsis afleveres i 3 eksemplarer. Administrationen forestår den videre ekspedition til henholdsvis eksaminator og censorer. Boglister og synopsis skal være eksaminator og censorer i hænde senest 8 dage før eksamens afholdelse.

Ved kollektiv sagsfremstilling afleveres yderligere en arbejdsrapport vedr. gruppens arbejde (omfang ca. 3 maskinskrevne sider pr. deltager).

Det anbefales den studerende inden for prøven i pædagogisk dramatik at anvende den kollektive prøveform uden graderet bedømmelse (jvf. 3.2.).

Tilmelding og afmelding til eksamen sker efter de af universitetet fastsatte retningslinier.

4.2. Undervisning

Der henvises til det interne lektionskatalog.

Følgende vejledende boglister indeholder de grundbøger, som undervisningen i de forskellige discipliner bygger på (boglisterne revideres én gang om året).

Teaterhistorisk metode (i kronologisk rækkefølge):

- Kr. Erslev, Historisk teknik, Kbh. 1972
 H. P. Clausen, Hvad er historie?, Kbh. 1974
 Poul Eller, Historisk ikonografi, Kbh. 1964
 T. Krogh, Danske Teaterbilleder fra det 18. Årh. (udvalgte afsnit), Kbh. 1932
 T. Krogh, Molieres Don Juan i Komediehuset på Kongens Nytorv, Kbh. 1964
 G. M. Bergman, Om teatervetenskap (afsnittet: Teatervetenskapens forskningsfält), Stockholm 1973

Teaterhistorie (i kronologisk rækkefølge):

- A. M. Nagler, A source book in the theatrical history, Yale 1959
 A. Nicoll, The development of the theatre, London 1965
 G. M. Bergman, Om teatervetenskap, Stockholm 1973
 T. Krogh, Musik og Teater, ny udg. Kbh. 1971 (Studenterbogladsen)
 Kompendium, Renaissance og Barok, Kbh. 1972 (Studenterbogladsen)
 Hartnoll, A concise history of the theatre, London, reprinted 1974
 Chr. Ludvigsen og S. Kehler, Teatrets historie (især afsnit af Bergman, Erichsen og Fenger), Kbh. 1966, evt. svensk udgave 1972
 G. M. Bergman, Den moderna teatrens genombrott 1890-1925, Stockholm 1966
 Chr. Ludvigsen, Moderne teaterproblemer, Kbh. 1964
 B. Brecht, Om tidens teater, Kbh. 1960
 M. Esslin, Det absurde teater, Kbh. 1968

Teaterkommunikation

- John Berger, Ways of seeing, Penguin 1974
 Umberto Eco, Den frånvarande strukturen, introduktion til den semiotiska forskningen, Cavefors 1971
 Stig Hadenius, L. Weibull, Press, radio, TV, Bonniers 1973
 Mediesociologi, introduktion til massekommunikationsforskning, en antologi, red. af M. B. Andersen og J. Poulsen, Rhodos 1974
 Rosengreen, Sociologisk metodik, Lund 1968
 J. Wiingaard, Teatersemiologi, (s. 9-63), Kbh. 1976
 J. Wiingaard, Analyse af et stykke TV-dramatik, Akademisk Forlag 1976

Teaterpraktik

Pædagogisk dramatik

- Paulo Freire, De undertryktes pædagogik, Ejlers forlag 1971
 Gruppedramatik og gruppeteori på grund af Christianshavnergruppen, Rhodos 1976
 B. Højgård, Gruppedramatik og gruppeterapi, Rhodos 1971
 Peter Slade, Børnedrama, Gyldendal 1974
 Brian Way, Drama og personlighedsudvikling, Reitzel 1974
 T. Weinrich, S. Feibert, Meninger om dramatik, DATS 1974
 Værkstedsøvelser fra Narren for teatergrupper og andre skabende kollektiver, Reitzel 1972

Scenografi

- D. Bablet, Esthétique generale du décor de theatre de 1870-1914, Paris 1964 (evt. tysk udgave)
 Viben Bech, Kompendium - scenografi, 1976
 L. Kybalova, Modens billedleksikon, Fremad 1968
 J. Laver, Costumein theatre, London 1964
 D. Oenslager, Stage design, London 1975
 Fuerst & Hume, Twentieth-Century Stage Decoration, London 1966
 Southern, R., Changeable scenery, London 1952

Dramaturgi

- E. Bentley, Det levende drama, Kbh. 1964
 G. Brandell, Drama i tre avsnitt, Stockholm 1971
 I. Holm, Drama på scen, Lund 1969
 E. Høst, Hedda Gabler, Oslo 1958
 G. Lindström, Att läse dramatik, Lund 1969
 T. Lund, Litterær semantik, Gyldendal 1975
 H. Lundgren, Kompendium - Dramaturgi, 1975
 Perspectives on Drama, udg. af J. L. Calderwood og H. E. Toliver, Oxford University Press, N.Y.-London-Toronto, 1968
 P. Szondi, Theorie des modernen Dramas, Suhrkamp 1956
 H. Dyfverman, Dramats teknik, Stockholm 1969

Iscenesættelse

- Kurt Aspelin, Timon från Aten, Cavefors 1971
 K. Bang-Hansen, E. Pierstorff, Ø. Wicklund, Når det kommer til Stykket, Oslo 1972
 Kela Kvarn, Max Reinhardt og Strindbergs visionære dramatik, Akademisk forlag 1974
 Materialien zu Becketts "Endspiel", Suhrkamp 1970
 Materialien zu Brechts "Mutter Courage und ihre Kinder", Suhrkamp 1973
 Stanislavsky produces Othello, London 1948
 E. Törnquist, Bergman och Strindberg, Lund 1973
 US, Playscripts 9, London 1968
 J. Wiingaard, Kompendium - Iscenesættelse, Akademisk Forlag 1971

— 0 —

Omstående skema viser undervisningstilbud
 på baggrund af studieplanerne.

	TEATERHISTORIE	TEATERKOMMUNIKATION	TEATERPRAKTIK	TILVALG
1. sem.	Teaterhistorisk metode litteratursøgningsteknik teaterhistorie		Pædagogisk dramatik scenografi dramaturgi	Skuespillerteknik teaterorganisation
2. sem.	Teaterhistorie		Pædagogisk dramatik scenografi dramaturgi/ iscenesættelse	Musikdramatik dans dansk teaterhistorie
3. sem.	Teaterhistorie	Medieforskning teatersociologi	Dramaturgi/ iscenesættelse	Teateradministration/ økonomi m.v.
4. sem.	Teaterhistorie	Medieforskning teatersociologi		
		Projekt	Projekt	Projekt

INSTITUT FOR DRAMATURGI
AARHUS UNIVERSITET

Marts 1978

Introduktion til Eksamensordning ved Institut for Dramaturgi

Faget dramaturgi blev først i 1973 oprettet som selvstændigt institut efter i en halv snes år at have fungeret som en mere og mere selvstændig afdeling af Institut for Nordisk Sprog og Litteratur. Således har det siden 1963 været muligt at tage bifagseksamen (exam.art.) i faget. Undervejs til selvstændigheden som institut fik faget godkendt både en hovedfagsordning og en konferensordning, så det var fuldt udbygget som universitetsfag i 1973.

"Fuldt udbygget" kan her tages bogstaveligt, idet instituttet siden januar 1974 har rådet over selvstændige lokaler inkl. en såkaldt "neutral teatersal", dvs. ét åbent rum på ca. 150 m med passende loftshøjde, trægulv og et rimeligt teknisk udstyr (lys, lyd, scenemoduler, tæpper etc.).

Det bør her indskydes, at Dramaturgi ved Aarhus Universitet mere konsekvent end øvrige teaterfag ved nordiske universiteter har været inspireret af en anglosaksisk universitetspraksis. De fleste andre steder har man i højere grad koncentreret sig om teaterhistorie og -teori efter et mere germansk teatervidenskabeligt mønster.

Det har således igennem hele fagets historie ved Aarhus Universitet været centralt, at et seriøst arbejde med teater også måtte indbefatte en praksis. At arbejde praktisk med teater er altid indgået som en obligatorisk del af fagets eksamensordning. For øjeblikket er det sådan, at de studerende på bifagsstudiet har 3 obligatoriske praktiske discipliner: De skal aflægge prøve (arbejdsrapport) i Dramapædagogik, de skal overvære/deltage i en teaterproduktion udenfor instituttets rammer og aflevere en arbejdsrapport om produktionen (Praktik A), og de skal selv deltage i produktionen af en forestilling eller udvalgte dele af en forestilling samt udarbejde en arbejdsrapport - delt i en intentionsbeskrivelse og en efterbesvarelse - om forløbet (Praktik B). NB. Teaterproduktionen kan i studiet også omfatte radio- eller TV-produktion. Disse discipliner har været nødvendige og har været prioriteret højt for at sikre en tæt forbindelse mellem det teoretiske arbejde, som de studerende også deltager i, og erfaringer fra teaterproduktionsprocesser.

Idet hovedpointen bag fagets struktur altid har været en tæt sammenknytning af teori og praksis, har kandidater herfra da også været forsynet med sådanne kvalifikationer, at de har været i stand til at gå ind såvel i undervisningsforløb (f.eks. i forsøgsundervisningen i dramaturgi i gymnasiet) som i producerende teatre (f.eks. i administratorfunktioner, dramaturgfunktioner, forfatterfunktioner og instruktørfunktioner).

Den første pointe i det faglige særpræg er således en snæver sammenknytning af teoretisk og praktisk viden om mediet, vi beskæftiger os med, der åbner for en bredde i erhvervsmulighederne.

En anden pointe i den faglige udvikling, som har sammenhæng med studiets krav om teaterpraksis, er, at faget altid har taget udgangspunkt i nutidige teaterfænomener. Dette betyder selvsagt ikke, at faget er historieløst. Det har også altid haft en historisk dimension, som har haft forskellig vægt til forskellige tider.

Når man i de senere år har taget udgangspunkt i nutidige teaterfænomener, så har det drejet sig om fænomener som gruppeteater, opsøgende teater samt børne- og ungdomsteater, incl. en elementær indføring i aktuel dansk teaterpolitik og -lovgivning.

Endelig har der i de senere år fundet en stadig stærkere placering sted af dramapædagogik i eksamensordningerne, således at det i dag er obligatorisk, at man under bifagsstudiet beskæftiger sig med dramapædagogik, og således at der i dag gives fast undervisning i dramapædagogik i tre semestre af bifagsstudiet. Denne eksamensordningsmæssige placering af dramapædagogikken har forbindelse med en stigende interesse for at finde frem til, i hvilke sammenhænge og hvordan dramatiske metoder bruges i forskellige undervisningssituationer på skoler og institutioner, på kurser og aftenskoler, fra børnehave over folkeskole, EFG og gymnasium til pensionistkurser.

En tredje pointe i den faglige udvikling har m.a.o. været en indsigt i, at drama- og teaterformer kunne anvendes i opdragelsesmæssige og indlæringsmæssige sammenhænge.

Ovenfor er der redegjort for nogle vigtige særtræk ved Institut for Dramaturgi. Fagets her vedlagte eksamensordning (fra 1976) redegør - sammenholdt med studievejledningen - for de 6 grunddiscipliner studiet er bygget op over: dramapædagogik, praktik A, praktik B, kommunikations- og offentlighedsteori og teater- og dramateori. - Hertil kommer humanistisk videnskabsteori. - Selvom undervisningen i disse grunddiscipliner så vidt muligt er integreret i projektorienteret undervisning, vil det være muligt at følge undervisningen i de enkelte discipliner som enkelt-fagskurser.

Litteratur:

Årsberetning 1975/76, Institut for Dramaturgi 1976.

Årsberetning 1976/77, Institut for Dramaturgi 1977.

Rampelyset, nr. 130, 1978 (særnummer om Institut for Dramaturgi).

ARBEJDSUDVALGET VEDRØRENDE
TEATERUDDANNELSERNE

Notat

fra møde den 11. juli 1978 vedrørende oprettelsen af en teater-
skole på ABC-teatret og Aveny Teatret.

I mødet deltog:

Teaterdirektør Klaus Pagh,
Skuespiller Malene Schwartz,
Fuldmægtig Lissi Snabe,
Landsretssagfører Arthur Ilfeldt,
Assistent Lilian Sølbeck.

Det oplystes, at baggrunden for oprettelsen af skolen på ABC-teatret og Aveny Teatret var et ønske fremsat af en række københavnske teaterdirektører om en ny skole, der skulle være et alternativ til Statens Teaterskole med en mere praktisk og professionel uddannelse.

Langt de fleste professionelle teaterfolks opfattelse er den, at en uddannelse, hvor eleverne kommer ud til teatrene, ser arbejdet på disse og bliver integreret i det, er af afgørende betydning både for uddannelsessituationen og deres fremtidige virke som skuespillere.

Inden skolen blev etableret, samledes en række teaterfolk til et møde på Folketeatret, hvor man enedes om at samle professionelle teaterfolk, der kunne påtage sig en uddannelse for skuespillere, idet man havde en fornemmelse af, at eleverne fra Statens Teaterskole manglede kendskab til klassisk dansk teatertradition.

Alle var enige om, at man foreløbig på frivillig basis og uden at oppebære løn ville påtage sig en undervisning. Skolen blev en realitet i sæsonen 1977-78, da man opdagede, at den lovede forandring på Statens Teaterskole udeblev. Først derefter henvendte man sig til de 2 elever, som ikke ønskede at uddanne sig ved Statens Teaterskole, og som blev optaget efter at have aflagt prøve.

Man gjorde sig i øvrigt klart, at der i realiteten, hvis Statens Teaterskole også skulle imødekomme kravet om undervisning i "klassisk teater", burde være 2 linier - en linie rettet mod uddannelse i gruppeteater og en linie rettet mod uddannelse i traditionelt teater. Det første år skulle/kunne være fælles. Derefter kunne man vælge, om man ville gå i den opsøgende eller såkaldt etablerede linie, men naturligvis med en del fag fælles.

De erfaringer, man har indhøstet, var særdeles positive. Eleverne er umiddelbart kommet ind i teaterpraktik, hvor de lærte, hvad jobbet som skuespiller går ud på i praksis, f.eks. kontakten med publikum. Uddannelsen er nærmest at sammenligne med den uddannelse, der foregår på skuespillerskolerne i Århus og Odense, men naturligvis ikke omfattende så mange fagområder som på disse skoler, som det var ønskeligt, idet driften af skolen, som hidtil har været en privat skole, bliver betalt af Klaus Pagh.

Uddannelsen er 3-årig, og opfattelsen er den, at 4 år er for lang tid, idet eleverne bliver for gamle til at spille visse roller. Men hvis eleverne må spille på teatrene fra det 2. år, er 4 år acceptabelt.

Skolen starter med en optagelsesprøve, hvor de uddannelsessøgende henvender sig på grundlag af en pressemeddelelse om, at der er optagelsesprøve. (Herved sparer man annonceudgifter).

I det 1. år ydes der et vederlag på 2.000 kr. månedligt til hver elev, i det 2. år 3.000 kr. Til gengæld er eleverne til disposition ved dublinger på teatrene. I det 1. år kommer eleven i øvrigt ikke på scenen, men i det 2. uddannelsesår får eleven mulighed for enkelte egnede roller. I det 3. år agter man at antage eleven som skuespiller på minimumsgage og tildele vedkommende småroller.

Lærerkræfterne består af følgende:

Malene Schwartz	-	dramatik
Claus Ryskjær	-	dramatik
John Larsen	-	dramatik
Gerda Gilboe	-	sang- og talelære
Jan Borall	-	moderne dans
Sonja Oppenhagen	-	klassisk dans.

Der savnes undervisning i teaterhistorie og andre discipli-

ner, for at skolen kan betragtes som fuldt udbygget i uddannelsesmæssig henseende.

Skolen vil være et egnet grundlag for etablering af en skuespillerskole, hvori indgår uddannelse for Det kgl. Teater og teatre under Den storkøbenhavnske landsdelsscene.

Den behøver ikke nødvendigvis at indrettes som en centraliseret skole, idet man kan benytte lokaliteter på Folketeatret, der har egnede lokaler, og Det ny Teater, ligesom også ABC-teatrets og Aveny Teatrets lokaler kan anvendes.

Man har ikke lagt noget budget for, hvad en sådan skoles drift vil koste. Dette må bygges op på en undervisningsplan, og grundlaget må tillige være staben af lærerkræfter og elevernes antal.

Skolen har foreløbig eksisteret et år og har været til stor glæde for eleverne, lærere og dansk teater. I dette år har 4 elever været tilknyttet, hvoraf de 2 går videre på 2. år sammen med 4 nye, der er optaget i foråret 1978. Den 4. elev fra 1. årgang er nu optaget på Århus Teater.

Man har naturligvis overvejet skolens struktur, men da man endnu ikke ved, om skolen vil blive anerkendt eller stødt ud i mørket, er det svært at lægge noget i faste rammer. De administrative og strukturelle problemer må løses i forbindelse med etablering af en ny skole.

4. august 1978.

Arhtur Ilfeldt
formand

REDEGØRELSE
FOR
UDDANNELSESPROBLEMATIKKEN
INDEN FOR TEATERSEKTOREN
I
DANMARK

DANSK SKUESPILLERFORBUND

INDLEDNING

Redegørelsen er et forsøg på at behandle nogle af de problemer, der i øjeblikket eksisterer inden for teatersektoren på uddannelses- og efteruddannelsesområdet.

Redegørelsen er et forsøg på at supplere bestræbelserne for oprettelsen af et fælles nordisk center for uddannelse af teatermedarbejdere. Den indeholder en kort redegørelse af de eksisterende forhold inden for teateruddannelsen og videreuddannelsen af teatermedarbejdere i Danmark, og den indeholder et overblik over de aktiviteter, som ifølge teaterfaggruppernes mening bør påbegyndes på nationalt plan.

Tankerne om oprettelsen af et fælles nordisk center for uddannelse af teatermedarbejdere er nedfældet i Nordisk Teaterlederråds betækning af 18. marts 1972 samt i en tillægsbetækning til denne.

Det vil af hensyn til bestræbelserne for etablering af en sådan fælles nordisk uddannelse være af betydning, at der snarest muligt etableres et nationalt center, som til enhver tid ud fra praktiske erfaringer kan klargøre særlige danske behov for en fælles nordisk indsats på områder, som lokalemæssigt, økonomisk eller på anden måde stiller krav, som det nationale center ikke kan honorere. Man vil således have mulighed for at få det bedst mulige udbytte af en uddannelse på nordisk plan.

Redegørelsen indeholder et konkret forslag til løsning af det efter faggruppernes mening store akutte behov for på nationalt plan at koordinere de forskellige faguddannelser samt videreuddanne og omskole grupper inden for teaterverdenen.

En uddannelse på nordisk plan vil få langt større effekt, såfremt et nationalt center kan klargøre behovsomfanget af kursusvirksomheden og endvidere meddele basisviden om de forskellige fagområder.

En fælles nordisk uddannelse bør give uddannelsen et videre sigte alene af den grund, at de uddannelsessøgende vil få større mulighed for beskæftigelse inden for det nordiske sprogområde, men det vil næppe kunne løse problematikken omkring den daglige vedligeholdelse af det engang lærte eller kontakten med andre grupper inden for det teaterfaglige område.

Udviklingen i samfundet og inden for de sceniske kunstarter nødven-

diggør i stigende grad et samarbejde mellem grupperne i det teaterfaglige personale. Medens de forskellige grupper tidligere var henvist til deres speciale, og som oftest savnede kontakt med andre gruppers arbejdsområder, anses det nu for påkrævet, at der indledes et nært samarbejde grupperne imellem.

Der findes i dag udtryksformer inden for teatret, som er sørgeligt upåagtede, som kræver en faglig og teknisk kunnen, og som engang erhvervet kræver en daglig vedligeholdelse.

Der findes en stadig voksende interesse for at beskæftige sig med pædagogisk drama i skoler, børnehaver og inden for amatørteaterbevægelsen, men de forskellige grupper er henvist til at arrangere egne kurser af kortere varighed.

Med særligt henblik på den pædagogiske dramatik i undervisningssektoren anses det for nødvendigt at bibringe pædagogerne en supplerende dramatisk undervisning, ligesom skuespillere til sådanne opgaver bør have undervisning i pædagogik. Med stor fordel vil dette kunne ske ved en failles uddannelse på nationalt plan.

For at få det størst mulige udbytte af en grunduddannelse på nordisk plan inden for belysningsteknik, lydteknik og sceneteknik vil det være formålstjenligt, om man på nationalt plan havde mulighed for at orientere interesserede med håndværkeruddannelse i teatrets krav til moderne sceneteknik.

TEATERUDDANNELSEN

Der eksisterer i Danmark en grunduddannelse for skuespillere, instruktører, operasangere og balletdansere. Alle øvrige grupper, som ønsker at virke som professionelle inden for teatret, har ingen organiseret uddannelse.

Skuespilleruddannelsen, som foregår på Statens Teaterskole i København og skuespillerskolerne i Odense og Århus, er 3-årig.

Instruktøruddannelsen, som foreløbig kun er etableret på Statens Teaterskole, er 4-årig.

Operasangeruddannelsen finder sted på operaakademiet i København. Uddannelsen bygger på et samarbejde mellem Det kgl. Teater og musikkonservatoriet. Den strækker sig over 5 - 6 år.

Uddannelsen af balletdansere foregår på Det kgl. Teaters ballet-skole og varer 7 - 8 år.

Ud over disse uddannelser eksisterer der ingen form for organiseret uddannelse af de til teatret i øvrigt knyttede arbejdsgrupper, f.eks. scenografer, sceneteknikere, belysningsmestre, lydteknikere og teaterhåndværkere.

Medens en del af de nævnte uddannelser, bortset fra skuespilleruddannelsen, med udbytte kan foregå som grunduddannelse på nordisk plan, vil det for visse kategoriers vedkommende, f.eks. sceneteknikere og elektrikere, være af største betydning, at en vis introduktion i teatrets særlige områder finder sted på nationalt plan, ligesom det for lydteknikere, malere og møbelsnedkere vil være særdeles gavnligt at have en forhåndsviden om teatrets særlige krav til deres fagområde, inden en egentlig grunduddannelse på nordisk plan påbegyndes.

Teaterpædagoger, som varetager teaterorientering og undervisning i pædagogisk dramatik, et hjælpemiddel ved udvikling af børns kreative evner - et område, der nu er indgået som et væsentligt led i undervisningen i børnehaver, folkeskolen, gymnasiet og i folkeoplysningen - har ingen organiseret uddannelse.

Teaterpædagogerne rekrutteres fra såvel pædagogisk interesserede skuespillere som dramatisk interesserede lærere.

EFTERUDDANNELSE OG OMSKOLING

I 1971 påbegyndte Statens Teaterskole i København en videreuddannelse af danske skuespillere i form af ét årligt kursus.

Kurserne, der siden er blevet afholdt som 2 - 3 ugers kurser, har alle fundet sted på Statens Teaterskole i juni måned.

Kurserne har haft stor søgning, men på grund af pladmangel har mange måttet afvises. Det har af hensyn til teaterskolens øvrige virksomhed været nødvendigt at begrænse kursusperioden til sommermånederne, og skuespillerne har således ikke igennem årets løb været i stand til at holde det lærte vedlige.

Det må anses for meget uheldigt, at Statens Teaterskole ikke kan imødekomme det ubestridelige behov, danske skuespillere har for at holde deres "instrument" vedlige.

Et årligt kursus af 2 - 3 ugers varighed må betragtes som ganske utilstrækkeligt. Det må ligeledes anses for mindre formålstjenligt, at disse videreuddannelseskurser for danske skuespillere kun kan afholdes, hvis Statens Teaterskole finder midler dertil på sit budget, idet skolen ifølge sine vedtægter ikke er direkte pligtig til at følge sin egen undervisning op med efteruddannelseskurser.

Ledelsen på Statens Teaterskole finder dette uheldigt og anerkender behovet for et center, hvor afgåede skuespillerelever kan holde den uddannelse, de nylig har afsluttet, vedlige.

Danmarks Lærerhøjskole giver kurser i pædagogisk dramatik. Men disse kurser er kun åbne for seminarieuddannede pædagoger. Pædagogisk interesserede, professionelle skuespillere har ingen mulighed for supplerende uddannelse i pædagogisk dramatik.

Dansk Amatør Teater Samvirke arrangerer kortvarige kurser, ligesom der under fritidslovgivningen er oprettet kurser i pædagogisk dramatik.

Kunstnerne på landsdelsscenerne har på grund af de til scenerne knyttede elevskoler mulighed for at følge skolernes undervisning og således holde krop og stemme i form. Der gøres både i Århus og Odense brug af denne mulighed.

Der findes ingen organiseret national efteruddannelse for børneteaterskuespillere, instruktører, balletdansere eller sangere, og der findes ingen mulighed for, at de forskellige grupper inden for teaterbranchen i studieøjemed kan komme sammen og inspirere hinanden.

Kontakt og samarbejde mellem de til teatret knyttede erhvervsgrupper er særdeles værdifuld og stimulerende, og selv om det på national basis næppe vil være muligt at opbygge fyldestgørende efteruddannelser inden for alle brancher knyttet til teatret, er der dog en lang række aktiviteter, som med held vil kunne sættes igang nationalt, således at en fremtidig planlægning og udbygning på nordisk plan kan gennemføres rationelt og med større udnyttelse af de forhåndenværende ressourcer.

Det vil efter faggruppernes mening være ønskeligt at etablere et fast center for videreuddannelse og omskoling. I forbindelse med omskoling bør det erindres, at en del sangere og dansere, hvis alder har sat bom for deres anvendelighed i deres oprindelige fag,

bør kunne gennemgå kurser i dramatik og anvendes som skuespillere.

Det synes forkasteligt, at deres kendskab til scenen ikke fortsat skulle kunne komme teatret til gode. Ligeledes bør skuespillere, som af en eller anden grund ikke længere anvendes som scenekunstnere, have mulighed for at kunne tilegne sig kendskab til udviklingspsykologi og pædagogisk dramatik, kundskaber, som på baggrund af deres erfaring inden for teatret vil gøre dem særdeles velegnede som dramalærere i undervisningssektoren.

MEDIEUDDANNELSEN

Man har i flere år overvejet udformningen af en fælles grunduddannelse for film, TV og radio. En sådan grunduddannelse ville efter manges mening være en oplagt opgave for et fælles nordisk uddannelsescenter, idet en sådan virksomhed ville blive en meget bekostelig affære at etablere på nationalt plan.

Indtil en fælles nordisk uddannelse fandt sin endelige udformning, ville det dog være af betydning, at interesserede aspiranter kunne få lejlighed til, eventuelt gennem kursusvirksomhed, at blive orienteret elementært om medierne og deres muligheder.

På Det kgl. Teater har der været tanker fremme om en form for fagorientering blandt det scenetekniske personale. Det er det almindelige indtryk, at denne fagorientering mere skulle være et internt anliggende, som blandt andet skulle medvirke til at løse kommunikationsproblemer de tekniske personaler imellem.

Der findes på Det kgl. Teater (Gamle og Nye Scene) i alt 142 scenefunktionærer, som fordeler sig som følger:

Gamle Scene

Maskineri	56	scenefunktionærer
Belysning	27	scenefunktionærer (heraf 4 med håndværker-uddannelse)
I alt	83	scenefunktionærer

Nye Scene

Maskineri	40	scenefunktionærer
Belysning	19	scenefunktionærer (heraf 6 med håndværker-uddannelse)
I alt	59	scenefunktionærer

Som det fremgår af oversigten, har blot 10 scenefunktionærer en egentlig håndværksmæssig uddannelse. Her ses bort fra belysningsmestrene, i alt 8, som naturligvis alle har en uddannelse som elektrikere bag sig.

Når der tales om behovet for en grunduddannelse eller en introduktion til arbejdet som scenetekniker, virker det påfaldende at erfare, hvor ringe udskiftning af det tekniske personale, der finder sted på Det kgl. Teater. Der har i de sidste år blot været tale om 4-5 nyansættelser, hvilket naturligvis understreger det indtryk, at personalet gør arbejdet til en livsopgave, som giver mulighed for opsamling af erfaringer og fagkundskab.

Private teatre, gruppeteatre og børneteatre er vanskeligt stillede i henseende til kvalificerede sceneteknikere. Det vil uden tvivl være et område, som det på grund af behov for teknisk udstyr vil være naturligt at placere som et fælles nordisk anliggende.

Alligevel er denne faggruppe af teatermedarbejdere af den formening, at en ung håndværker, som har lyst til at arbejde inden for teatret, vil have stort udbytte af elementær orientering af teoretisk art og basisviden om teatrets teknik, forinden en grunduddannelse på nordisk plan påbegyndes.

Den teoretiske grundorientering kunne meddeles på det nationale center af scenefunktionærer med årelang erfaring, og man åbnede herved muligheder for et nært samarbejde med Det kgl. Teater og dets erfaringer personale.

Snedkere, malere og kostumetegnere, som ønsker at arbejde i teatrets tjeneste, vil have stort udbytte af en forhåndsorientering og et kendskab til de til teatret i øvrigt knyttede erhvervsgrupper gennem en på studiekreds- eller kursusplan gennemført national introduktion, eventuelt med de til Det kgl. Teater knyttede specialister.

Det er over alt i teatret kommet til udtryk, at der må søges samarbejde med tilgrænsende områder inden for teaterlivet, og at kontakten til teaterlivet i alle dets former må udbygges de forskellige faggrupper imellem.

ET ÅBENT TEATERHUS

På baggrund af de skitserede forhold vil det være ønskeligt,

om man omgående kunne etablere et nationalt center, hvor undervisning, daglig træning af krop og stemme, introduktioner og studiekredse kunne iværksættes for alle de til teatret knyttede grupper, meddelt af højt kvalificerede pædagoger.

Det ville i første omgang være naturligt at tænke på Statens Teaterskole som centrum for en sådan videre- og efteruddannelse, men af økonomiske og pladsmæssige grunde lader dette sig næppe gøre. Lærerkapaciteten på skolen er desuden for ringe til, at en effektiv udbygning kan finde sted.

Det anbefales derfor, at der hurtigst muligt etableres et "åbent teaterhus" på nationalt plan, hvor teaterfolk af alle kategorier kan tilmelde sig for afsluttede kurser af kortere eller længere varighed, og således få dækket deres ubestridelige behov for at videreudvikle og vedligeholde deres kundskaber og kunnen gennem et inspirativt studiesamarbejde med andre grupper inden for teatret.

Det øjeblikkelige behov er en eller to prøvesale, beskedne kontorer og studiekredslokaler, placeret centralt i København.

Undervisningen skulle kunne meddeles såvel i dag- som aften timer.

Undervisningscentret skulle være en selvejende institution, hvis drift og økonomi baseres på tilskud fra det offentlige til centrets administration samt vederlag fra de kursussøgende til dækning af udgifterne til den pædagogiske virksomhed, respektive at disse udgifter afholdes ved hjælp af studielegater el.lign.

For relativt små midler vil det være muligt at indrette de nødvendige lokaler til et "åbent teaterhus".

På grundlag af bestræbelserne for at etablere en styrket og intensiveret undervisning i samarbejde med de øvrige nordiske lande bør nationale kurser, seminarer og anden form for undervisning placeres på sådanne steder, hvor det af økonomiske og lokalemæssige grunde må anses for mest hensigtsmæssigt at placere undervisningen, også under hensyn til fælles nordiske kurser og seminarer, som placeres på dansk område.

Institutionen skulle sortere under ministeriet for kulturelle anliggender, og ledes af en styrelse, udvalgt af Fællesforbundet for teater, film og TV eller af Dansk Teaterunion.

Styrelsen skulle være institutionens øverste ledelse med direkte ansvar over for de bevilgende myndigheder for centrets økonomi.

Styrelsen udvælger en undervisningsleder for instituttet. Undervisningslederens opgave skulle være at tilrettelægge og gennemføre kurser, seminarer, studiekredse og anden form for videreuddannelse på det teatermæssige område.

Undervisningslederen er over for styrelsen ansvarlig for den daglige drift og økonomi, ligesom det er undervisningslederens pligt at udarbejde skitser og planer til gennemførelsen af en teateruddannelse på nordisk plan samt bistå ved udarbejdelsen og den praktiske gennemførelse af fælles nordiske kurser og seminarer på dansk område.

Undervisningslederen udarbejder på grundlag af kursusvirksomheden de årlige budgetforslag til styrelsen, omfattende såvel administrationsudgifter som de med kursusvirksomheden forbundne omkostninger.

ET ÅBENT TEATERHUS

Pædagogisk virksomhed

Det betragtes som en selvfølge, at undervisningen på det nationale institut meddeles af højt kvalificerede pædagoger.

Gennem videreuddannelseskurserne på Statens Teaterskole får man kontakt med fremragende udenlandske instruktører og lærere, som tidligere har gæstet landet i forbindelse med kurser og seminarer, og med hvem et samarbejde umiddelbart vil kunne etableres.

Et vist samarbejde med de faste lærerkræfter ved de eksisterende elevskoler vil også falde helt naturligt, i den udstrækning, deres undervisning på elevskolerne tillader det.

I forbindelse med undervisning og videreuddannelse af balletdansere bør det erindres, at balletmesteren Birger Bartholin på sin skole i København gennem flere år har afholdt internationale balletseminarer med såvel udenlandske som danske lærerkræfter.

Seminarerne, der normalt er placeret i sommermånederne, er sædvanligvis af 3 ugers varighed og spænder over forskellige emner som "Bournonville-skolen", "Den russiske balletskole" etc.

Disse seminarer er til forskel fra videreuddannelsen på Statens

Teaterskole ikke uden omkostninger for den kursussøgende, idet der betales en direkte afgift for undervisningen.

Det vil være naturligt ved udarbejdelsen af planer for såvel et nationalt som nordisk center for videreuddannelse af teaterfolk af alle kategorier at inddrage disse balletseminarer og denne balletskole i arbejdet.

For vejledende at pege på en række kurser, daglig træning, studie-kredsaktivitet, introduktioner og undervisningsaktiviteter, som de forskellige faggrupper inden for teatret finder presserende, skal nævnes følgende:

1. Skuespillere

Dramatik: Gennem øvelser og improvisationer at vedligeholde de grundliggende elementer, hvoraf den sceniske fremstilling består. Vedligeholde fysisk og følelsesmæssig frigørelse.

Kropstræning: Gennem daglige træningstimer i bevægelseslære og -teknik at skabe mulighed for vedligeholdelse af kroppens udtryksmidler og smidighed.

Tale og sang: Gennem opfriskningskurser i tale- og sangteknik at vedligeholde stemmens udtryksmidler.

Specialkurser i step- og musicaldans, visesang, operettesang, musikdramatisk rollefremstilling og ensemblesang.

Kurser i børnepsykologi - udviklingspsykologi.

Kurser for skuespillere i pædagogik, koordineret med undervisning i dramatik for seminarielærere m.v.

2. Operasangere

Dramatik: Gennem forskellige improvisationsøvelser at videreudvikle de grundliggende elementer i skuespil-kunsten i forbindelse med sangkunsten.

Kropstræning: Daglige træningstimer i bevægelseslære.

Kurser i pædagogisk dramatik.

3. Balletdansere

Dramatik: Gennem øvelser med skuespillere at uddybe kendskabet til dramatisk scene-fremstilling.

Tale- og sangundervisning.

4. Dramapædagoger

Kurser i elementær skuespilteknik. Gennem arbejdet med skuespillere og dansere at udvikle kendskabet til scenekunsten.

Specialkurser i dramatik.

5. Håndværkere (malere, smede, snedkere m.fl.).

Foredrag og studiekredse med følgende emner:

Teatrets produktionsmetode, proceduren i teatrets arbejde.

Teoretisk analyse af skuespilkunsten, instruktion og design.

Værktøj og materialer til opbygning af teatrets dekoration.

Problemer omkring model- og skitseudkast til scenebrug.

Basisviden om konstruktion, samling, opstilling og flytning af scenedekoration.

6. Sceneteknikere (elektrikere, svagstrømsteknikere, elektroteknikere m.fl.)

Orienteringskursus i teatrets forskellige arbejdsområder.

Grundliggende teorier om scenebelysning under såvel teknisk som æstetisk synsvinkel.

Specielle problemer i forbindelse med praktisk planlægning af lysvirkninger i forskellige skuespil.

Studiekredsaktiviteter omkring teatrets problemer for:

7. Regissører

8. Scenografer

9. Teaterhistorie-studerende

10. Dramatikere, sceneinstruktører og skuespillere (samarbejdsformer)

Som et eksempel på opstilling af en uges aktivitet i det åbne teaterhus vedlægges som bilag et ugeskema.

Undervisningen skulle meddeles i såvel dag- som aftentimer, arrangeret som kurser af kortere eller længere varighed, og med faste træningsprogrammer, således at teaterfolk får mulig-

hed for i arbejdsfrie perioder at frekventere teaterhuset og modtage den helt nødvendige inspiration og daglige træning.

Det er af overordentlig betydning, at undervisningen indledningsvis centreres og gennemføres uden hensyntagen til de praktiske (og økonomiske) grænser på Statens Teaterskole.

Træningsmuligheder for skolens afgåede elever er i øjeblikket ikke tilstede, men er helt nødvendige, hvis de færdigheder, der i kropslig og stemmemæssig henseende er opnået i elevtiden, ikke skal tabes.

ØKONOMISK GRUNDLAG FOR ET ÅBENT TEATERHUS

Som begyndende virksomhed vil et åbent teaterhus i København i etablerings- og driftsudgifter skønsmæssigt ligge på 225.000 kr.

Dette beløb vil naturligvis alene omfatte en begyndende virksomhed, idet det på nuværende tidspunkt vil være vanskeligt at udtale sig om driftsudgifterne af et åbent teaterhus med samtlige de i forslaget skitserede aktiviteter.

I beløbet er ikke medregnet udgiften til lærerlønninger, idet det i første omgang forudsættes, at den studerende eller kursussøgende selv betaler for undervisningen - eventuelt gennem forskellige legatmuligheder eller, hvis der findes udveje til betaling gennem fritidslovgivningen, af midler til omskoling eller på anden måde.

Man kender f.eks. fra steder med betrængt økonomi en særdeles udviklende og effektiv løsning på uddannelsesproblemet i betalingsmæssig henseende, som med udbytte kunne anvendes i et begyndende nationalt center; man har konkret eksempel på, at en meget dygtig og pædagogisk indstillet danser, som ønskede at udvikle sit kendskab til dramatik, tale- og sangområdet betalte for sin undervisning ved at påtage sig timer i dans, step- og musicaldans for de skuespillere, talepædagoger og sangere, som meddelte undervisning i deres eget fag.

Budget

A. Etableringsomkostninger

Anskaffelse af de mest nødvendige møbler, kon-
torinventar, undervisningsmateriel m.v. 25.000 kr.

B. Driftsudgifter1. Administrative udgifter

a. Husleje, incl. varme	40.000 kr.
b. Kontorholdsudgifter	30.000 kr.
c. Brochurer, undervisningsplaner, tryksa- ger	30.000 kr.
d. Rejseudgifter	10.000 kr.
e. Personaleomkostninger	90.000 kr.
Driftsudgifter i alt	<u>220.000 kr.</u>

Bemærkninger til budgetoverslaget.

Som nævnt forudsættes det, at den kursussøgende selv betaler for undervisningen på det åbne teaterhus.

Ud fra kendskab til højt kvalificeret kursusvirksomhed inden for de omhandlede fagområder vil en undervisning pr. sæson skønsmæssigt beløbe sig til 500.000 kr.

Det anførte beløb for driftsudgifter er naturligvis ikke i stand til at dække det stadigt stigende uddannelsesbehov fremover, men det betragtes alligevel som tilstrækkeligt til iværksættelse af en orientering og videreuddannelse, som på længere sigt vil kunne få den største betydning for opbyggelsen af en internordisk teateruddannelse.

IGANGSÆTNING

Det er teaterfaggruppernes opfattelse, at behovet for iværksættelse af den omhandlede grundtræning og videreuddannelse er meget stort, og at der snarest muligt bør søges gennemført en ordning, som tillader samtlige teatrets grupper at holde de erhvervede kundskaber vedlige gennem undervisning på nationalt plan.

København, den 15. oktober 1974

DANSK SKUESPILLERFORBUND

Erik Kiihnau/Holger Perfort

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
<u>Formiddag</u>	<u>Formiddag</u>	<u>Formiddag</u>	<u>Formiddag</u>	<u>Formiddag</u>
Kropstræ- ning	Tale- og sangunder- visning	Kropstræ- ning	Tale- og sangunder- visning	Kropstræ- ning
Dansetek- niske kur- ser (her- under step og musi- cals)		Kursus for teknisk personale (lyd, lys, dekoration)		Klassisk ballet
<u>Eftermiddag</u>	<u>Eftermiddag</u>	<u>Eftermiddag</u>	<u>Eftermiddag</u>	<u>Eftermiddag</u>
Dramatisk spil	Kursus for dramapæda- goger og skuespille- re	Kursus for børneteater- folk	Skuespil- teknik for operasan- gere og balletdan- sere	Kropstræ- ning
Improvisa- tion Pædagogisk dramatik		Udviklings- psykologi Pædagogik		Klassisk ballet
<u>Aften</u>	<u>Aften</u>	<u>Aften</u>	<u>Aften</u>	<u>Aften</u>
Dybere ind- føring i skuespil- kunsten (operasan- gere, bal- letdanse- re, pæda- goger)	Studiekred- se: Arbej- det som dramaturg og iscene- sætter	Foredrag for teater- håndværke- re: Produk- tionspro- blemer	Foredrag: Kostumier- ens rolle i teatret	Studie- kreds: Sam- arbejdsfor- mer for teatermed- arbejdere

BØRNETEATERSAMMENSLUTNINGEN

Fra: Uddannelsesudvalget

Adr. Det lille Teater,
Lavendelstræde 8,
1462 København K.

18.marts 1974

Til Teaterrådet
Frederiksborggade 20
1360 København K

Skitse til realisering af BØRNETEATERUDDANNELSE

1. Målsætning
2. Kursusledelse
3. Optagelseskriterier
4. Undervisningsform
5. Kursusfag
6. Finansiering
7. Kursussteder
8. Kursuslærere
9. Tidspunkter

1. MÅLSÆTNING

Det børneteater, som er opstået i de senere år, har skabt nye udtryksformer, ligesom publikumsdækningen er langt bredere end ved mere gængse teaterformer (de store institutionsteatre).

Børneteaterarbejderne er kun i et vist omfang udgået fra de eksisterende teaterskoler. Årsagen hertil må søges i, at børneteaterfolkene tidligt erkendte betydningen af at uddanne sig på basis af en arbejdssituation, herunder nødvendigheden af at definere sit publikum og arbejde med dets referencerammer.

Børneteatrene er således kommet dets publikum i møde, psykologisk og samfundsmæssigt, hvormed det er lykkedes at skabe en teaterform og et indhold, som nødvendigvis måtte afføde en dialog med børnene - og en deraf følgende udbredelse af teatrene, uden abonnementsordninger, uden de sædvanlige krumspring for at få forestillingerne afsat. Alene de informationer, som udgår via Samarbejdsudvalgets brochure, er tilstrækkeligt til at sikre en 100% afsætning.

Den brede publikumsdækning, som er langt bredere end man kender den fra voksenteatrene - der i det store og hele spiller for samfundets mere privilegerede grupper - må ses i lyset af, at de fleste børneteatre har erkendt deres ansvar overfor samfundets svageste stillede mennesker, herunder børnene, som de har ønsket at solidarisere sig med. Disse mennesker har krav på at få andel i det teater, som de gennem tunge skattebyrder er med til at opretholde.

Øg DET teater, som nødvendigvis må sætte spørgsmålstejn ved uretfærdigheder og magtstrukturer i vort samfund, stiller krav til dets formidlere om en initiativrigdom, en viden om mennesker og miljøer, en teknisk og teoretisk kunnen, som det kun er muligt at erhverve sig på grundlag af en arbejdssituation i teatrene i stadig kontakt med publikum.

Børneteateruddannelsen bør derfor lægge vægt på videreuddannelsen af allerede virksomme børneteaterarbejdere, som gennem kursusvirksomhed

af længere eller kortere varighed vil stadig skal have muligheden for at supplere sin viden og kunnen efter egne specielle behov og ønsker.

løvrigt mener vi ikke, at en teaterarbejders uddannelse principielt bør adskille sig fra den uddannelse, som tager sigte på et bornepublikum.

2. KURSUSLEDELSE

- 1 daglig leder
- 1 børnepædagog
- 2 repræsentanter for de producerende børneteatre
- 1 kursustlærer
- 2 repræsentanter for kursusedtagerne

3. OPTAGELSESKRITERIER

Som deltagere i den foreslåede kursusvirksomhed forstås først og fremmest medlemmer af Børneteatersammenslutningen. I tilfælde af undertegning på kursus kan kursusudvalget tage stilling til deltagelse af andre teaterarbejdere.

Adgang til uddannelsen kan f.eks. alle, som har arbejdet med teater over et år, have. Det bør ikke være noget krav, at man har gennemgået en statslig teaterskole eller grunduddannelse. For den, som vil benytte sig af denne uddannelse, skal der ingen optagelsesprøve af den nuværende type, være. I stedet kunne man indføre et køsystem.

4. UNDERVISNINGSFORM

Undervisningen baseres på deltagernes aktive medvirken, med praktisk arbejde i alle faser. Gerne en del diskussioner omkring aktuelle forestillinger for at få klarhed på hinandens begreber og meninger.

Kurset deles ind i fire faser:

- Fase 1. Publikumskundskab = a. Praktisk viden om børn =
(Definition af pædagogik, psykologi o.s.v.)
- b. Research, materialefremskaffelse =
bibliotek, interview-teknik.
- c. Samfundsorientering =
debatteknik, ideologisk skoling.
- d. Publikummets modtagelse og funktion =
samtaler med pædagoger, samtaler med forældre, samtaler med eksperter.
- e. Forestillingens efterbehandling =
pædagogisk værdi, samfundsmæssig værdi.

Fase 2. Kommunikationsmuligheder:

En orientering i udtryksmuligheder og deres indbyrdes kombinationsmuligheder - og en motivering for formen i den aktuelle spillesituation i forhold til spillematerialet og det publikum, man bliver konfronteret med. Fase 2 er bl.a. at overvære en masse forskellige forestillinger, tale med instruktører om deres valg og begrundelse for formen, samtale med forfattere om realiseringsmuligheder for deres oplæg o.s.v. o.s.v.

Fase 3. Teaterdiscipliner = alle fag der lærer deltageren at beherske de muligheder han/hun blev konfronteret med under fase 2.
= f.eks. stemmeføring, lyssætning, båndklipping, bevægelse o.s.v.os.v.

Fase 4. Organisation - både intern og extern»
Extern som kurser i f.eks. PR-tilrettelæggelse, distribution, faglig kontakt, man kunne evt. udarbejde en slags håndbog ned oplysninger og tips.
Intern = samarbejde, opgavefordeling, administration, tilrettelæggelse o.s.v.

Fase 1 motiverer deltageren til sit publikum.

Fase 2 giver ham/hende muligheder for at bruge det, man lærte i 1.

Fase 3 viser, hvordan man bruger mulighederne og

Fase 4 hvordan man spreder dem og bliver ved med at bruge dem.

5. MULIGE KURSUSEMNER.

1. Improvisationer
2. Dukkefremstilling
3. Dukkeføring
4. Maskespil - måske fremstilling
5. Scenografi, grafik, plakatkunst
6. Teknik
7. Regi
8. Film
9. TV og radio
10. Lysbilleder → skyggespil
11. Stemmepleje
12. Sang
13. Elementær musik - komposition
14. Dans - rytmik
15. Gruppedramatik
16. Kropstræning
17. Publikumsanalyser - praktik - research, f.eks. i institutioner, på fabrikker rum.
18. Samfundsorientering
19. Ideologisk teater
20. Dramaturgi
21. Administration
 - a) regnskabsføring
 - b) distribution
 - c) reklame
22. Holdningsanalyse, pædagogik, psykologi.

6. FINANCIERING

Kursus bør finansieres i overensstemmelse med andre statsanerkendte uddannelser og være gratis for deltagerne.

7. KURSUSSTEDER

På grund af teaterarbejdernes arbejdspress er det mest realistisk at realisere undervisningen som dag-, aften eller week-end kurser i allerede eksisterende institutioner på de tidspunkter, hvor faciliteterne ikke udnyttes på anden måde f.eks.:

Børnehaveseminarer
Teatre
Statens Teaterskole
Spillehuset
Projekthus
Musikkonservatoriet
Lærerhøjskolen
Universitetet
Kunstakademiet
Danmarks Radio
Marienborg
o.lign.

Denne form for undervisning alene vil ikke være tilstrækkelig. Vi ønsker derfor billigere muligheder for en mere intensiv undervisningsform i længere perioder (1, 2, 3, 4 uger) henlagt til højskoler o.lign.

8. KURSUSLÆRERE

Lærere vælges af kursusledelsen og kan være:

1. Primært folk fra BTS' egne rækker
2. Lærere fra eksisterende uddannelsesinstitutioner
3. Udenlandske fagfolk
4. Specialister inden for de ovenfor nævnte fagområder.

Med venlig hilsen
f. Børneteatersammenslutningen

Vibeke Gørtmand

Ministeriet for kulturelle anliggenders bekendtgørelse af 20. september 1971.

Bekendtgørelse om Statens Teaterskole.

I henhold til lov nr. 241 af 4. juni 1970 om teatervirksomhed fastsættes herved følgende bestemmelser:

Formål og virksomhed.

§ 1. Statens Teaterskole har til opgave at uddanne skuespillere og andre grupper af teaterpersonale og meddele videregående undervisning til såvel teaterpersonale som andre, der beskæftiger sig med teatervirksomhed.

Stk. 2. Ved tilrettelæggelsen af uddannelsen skal teaterskolen søge at bibringe eleverne en alsidig kunnen i teaterkunstens forskellige udtryksformer.

§ 2. Undervisningen ved teaterskolen er delt i en uddannelse for skuespillere og en uddannelse i almen teaterpraktik.

Stk. 2 Uddannelsen af skuespillere er 3-årig. Ansøgere skal være mellem 17 og 25 år og bestå den af skolen foranstaltede optagelsesprøve.

Stk. 3. Undervisningen af skuespillereleverne består i arbejde med skabende dramatik og improvisationsøvelser samt i en oplæring af eleverne i beherskelse af krop og stemme. Desuden meddeles der teoretisk undervisning i musikkundskab, teater- og kulturhistorie m. v. I det 3. undervisningsår indstudies der forestillinger på skolens scene under ledelse af professionelle sceneinstruktører.

Stk. 4. Uddannelsen i almen teaterpraktik er 4-årig. Ansøgere skal være fyldt 17 år og bestå den af skolen foranstaltede optagelsesprøve.

Stk. 5. Undervisningen følger i det 1. år i det væsentligste skuespillerelevernes og skiller sig herefter ud i en teoretisk og praktisk indføring i arbejdsgangen ved produktionen af en teaterforestilling med særlig vægt på scenografi, sceneteknik og -instruktion. I løbet af uddannelsen får eleverne mulighed for at specialisere sig inden for uddannelsesområdet.

§ 3. De nærmere regler for undervisningen fastsættes i reglement, godkendt af ministeriet for kulturelle anliggender.

Organisation.

§ 4. Statens Teaterskole står under overtilsyn af ministeriet for kulturelle anliggender.

Stk. 2. Teaterskolen ledes af en rektor, som i forbindelse med et skoleråd og skolens administrator forestår skolens forvaltning.

Rektor.

§ 5. Rektor udnævnes af ministeriet for kulturelle anliggender.

Stk. 2. Rektor optræder udadtil på skolens vegne og har med begrænsningerne i denne bekendtgørelse den øverste myndighed i skolens anliggender.

Stk. 3. I sager, der henhører under skolerådet, og hvis endelige afgørelse er forbeholdt ministeriet, forelægger rektor de af skolerådet vedtagne indstillinger for ministeriet.

Stk. 4. Rektor har tilsynet med undervisningen og med skolens drift og økonomi.

Stk. 5. Rektor underskriver på teaterskolens vegne.

Stk. 6. I sager, som henhører under skolerådet, eller hvor beslutning tilkommer ministeriet for kulturelle anliggender, kan rektor træffe afgørelser, der ikke tåler opsættelse. Meddelelse om den trufne afgørelse gives snarest til ministeriet eller skolerådet.

Stk. 7. I tilfælde af forfald udpeger rektor en stedfortræder.

Stk. 8. Efter udløbet af hvert undervisningsår afgiver rektor til ministeriet for kulturelle anliggender en beretning om skolens virksomhed i det forløbne år.

Skolerådet.

§ 6. Skolerådet består af rektor, som er formand, samt 4 repræsentanter valgt af lærerrådet og 4 repræsentanter valgt af skolens elever.

Stk. 2. Lærerrepræsentanterne vælges blandt skolens faste lærere (timelærere med ansættelse for et undervisningsår).

Stk. 3. Lærer- og elevrepræsentanter i skolerådet vælges for ét år ad gangen. Genvalg kan finde sted.

Stk. 4. De af eleverne valgte medlemmer af skolerådet skal omfatte repræsentanter for såvel skuespilleruddannelsen som grunduddannelsen i almen teaterpraktik.

Stk. 5. Afgår et medlem af skolerådet inden funktionsperiodens udløb, vælges et nyt medlem fra den pågældende gruppe for resten af perioden.

Stk. 6. -Administrator deltager i skolerådets møder og drager omsorg for varetagelsen af dets sekretariatsforretninger.

§ 7. Rektor sammenkalder og leder skolerådets møder.

Stk. 2. Møde afholdes, når rektor finder anledning dertil, dog mindst 2 gange pr. semester. Rektor er pligtig til at indkalde til møde, når mindst 3 medlemmer anmoder om det.

Stk. 3. Skolerådet er beslutningsdygtigt, når 5 af dets medlemmer er tilstede. Beslutninger træffes ved almindeligt stemmeflertal. Er stemmerne lige, er rektors stemme udslagsgivende.

Stk. 4. Skolerådet kan nedsætte udvalg til behandling af bestemte sager. Til sådanne udvalg kan der vælges repræsentanter uden for skolerådet.

§ 8. Skolerådet behandler sager vedrørende:

- a) forslag til retsregler gældende for teaterskolen
- b) undervisningsplaner samt optagelses-, prøve- og eksamensforhold
- c) teaterskolens budgetter
- d) planlægning af skolens udbygning
- e) ansættelse af administrator, undervisningsledere og lærere i faste lærerstillinger (timelærere med ansættelse for et år) samt varig ansættelse af andet personale
- f) valg af teaterskolens repræsentanter i udvalg, råd o. lign.
- g) nedsættelse af stipendienævn.

Lærerråd og elevråd.

§ 9. Lærerrådet består af samtlige ved skolen ansatte lærere. Rektor har adgang til at overvære lærerrådets møder.

§ 10. Elevrådet repræsenterer i forhold til skolens ledelse og over for andre myndigheder samtlige kategorier af de på teaterskolen optagne elever.

Stk. 2. Rådets medlemmer vælges hvert år af og blandt eleverne ved skuespilleruddannelsen og ved grunduddannelsen i almen teaterpraktik. Rådet fastsætter selv reglerne for sine indre forhold.

Administrator.

§ 11. Administrator udnævnes af ministeriet for kulturelle anliggender.

Stk. 2. Administrator varetager under rektors tilsyn teaterskolens administrative og økonomiske forvaltning, fører tilsyn med bygninger og inventar, bestyrer skolens kasse- og regnskabsvæsen, leder dens kontor og overvåger de givne bevillingers anvendelse i overensstemmelse med formålet.

Stk. 3. Administrator udarbejder og forelægger for rektor og skolerådet teaterskolens forslag til optagelse på finanslov og tillægsbevillingslov m.v.

Almindelige bestemmelser.

§ 12. Eleverne har pligt til at følge undervisningen. Udeblivelse, der ikke skyldes sygdom eller tilsvarende forhold, medfører en advarsel. I gentagelsestilfælde kan eleven

med skolerådets samtykke udelukkes fra skolen. kendelse optages på skolen efter at have bestået optagelsesprøve.

§ 13. Udlændinge, som indstilles dertil af teaterskolen, kan med ministeriets god- § 14. Denne bekendtgørelse har virkning fra og med undervisningsåret 1971-72.

Ministeriet for kulturelle anliggender, den 20. september 1971.

K. Helveg Petersen.

/ Kirsten Østman.

21/9-68

V E D T Æ G T E R

for

skuespillerskolerne på landsdelsscenerne

§ 1.

Skuespillerskolerne i Odense og Aarhus drives i nøje tilknytning til teatrene i Odense og Aarhus.

Såfremt der i Aalborg i samarbejde mellem Aalborg Teater og et kommende universitet eller anden højere læreanstalt kan skabes grundlag for at etablere og drive en skuespillerskole knyttet til Aalborg Teater, skal disse vedtægter også gælde denne skuespillerskole.

§ 2.

Teaterchefen har over for de tilskudsgivende myndigheder ansvaret for skolens pædagogiske og økonomiske ledelse og drift. Ved regnskabsårets afslutning hvert år den 31/7 udarbejder han et driftsregnskab for det forløbne undervisningsår med status pr. nævnte dato samt et budget for det følgende år, hvilket regnskab og budget forelægges styrelsen for det teater, hvortil skuespillerskolen er knyttet, og derefter indsendes til de tilskudsgivende myndigheder, alt med henblik på regnskabernes og budgetternes godkendelse.

Med regnskaber og budgetter skal tillige følge en beretning om skolens virksomhed i afvigte regnskabsår samt en undervisningsplan for det kommende år.

§ 3.

Ved hver skuespillerskole ansættes en skoleleder, der forestår den daglige ledelse og drift, og som over for teaterchefen har ansvaret for undervisningsplanens og budgettets overholdelse. Skolelederen medvirker ved budgetlægning og regnskabsaflæggelse,

der sker på grundlag af hans i samråd med teaterchefen udarbejdede undervisningsplan.

Ved skolen etableres et lærerråd, der består af teaterchefen, skolens leder og lærere. I lærerrådet drøftes væsentlige spørgsmål i skolens pædagogiske ledelse og drift, herunder undervisningsplanen. Antagelse og afskedigelse af skoleleder foretages af teaterchefen, medens antagelse og afskedigelse af lærerkræfter sker i samråd med lærerrådets formand eller tillidsmand, idet teaterchefen har den endelige afgørelse.

Der nedsættes en eksamenskommission i samråd med de 2 (3) skuespillerskoler på landsdelsscenerne og Statens Teaterskole.

§ 4.

Skuespillerskolens formål er uddannelse af unge, der agter at blive skuespillere gennem en teoretisk og praktisk uddannelse, der skal strække sig over mindst 3 år. I de 2 første uddannelsesår må skuespillereleven ikke optræde offentligt.

Undervisning i sang, musik eller andre fag, der af uddannelsesmæssige grunde kan etableres i samarbejde med eller henlægges til uddannelsessteder eller læreanstalter, der yder en forsvarlig undervisning i sådanne fag, kan henlægges til sådanne institutioner, såfremt disse uddannelsessteder godkendes af ministeriet for kulturelle anliggender.

§ 5.

Enhver mellem 18 og 25 år, der agter at uddanne sig til skuespiller, er berettiget til at indstille sig til optagelsesprøve på skuespillerskolen. Fra de foran nævnte aldersbetingelser kan der i undtagelsestilfælde dispenseres.

§ 6.

Skuespillerskolen udarbejder et regulativ indeholdende undervisningsplan, regler for årsprøver og afsluttende prøver samt skuespillerskolens virke i øvrigt, herunder plan for samarbejde med de i § 4 anførte undervisningsanstalter.

Såvel regulativ som undervisningsplan skal forelægges ministeriet for kulturelle anliggender til godkendelse.

§ 7.

Undervisningen er vederlagsfri for skuespillereleverne, og der ydes ikke disse nogen form for gage under uddannelsen.

Til hver skuespillerskole ydes et statstilskud, der udgør 3/4 af de samlede årlige driftsudgifter, medens vedkommende kommune(r) yder tilskud med 1/4.

Tilskuddet udbetales kvartalsvis forud på grundlag af et af vedkommende teaters styrelse og den/de stedlige kommune(r) og ministeriet for kulturelle anliggender godkendt budget. Endelig regulering af tilskud finder sted på grundlag af et på samme måde godkendt årsregnskab.

Nordiska Teaterkommittén
Karlbergsvägen 44, 6 tr.
S-113 34 Stockholm.

Stockholm den 11 aug 1978

Till Arbejdsutvalget vedrørende teateruddannelse.

Efter anmodan av Arthur Ilfeldt får jag härmed lämna följande redogörelse för Nordiska teaterkommitténs verksamhet inom fort-och vidareutbildning för nordiska teaterarbetare. Jag ber om överseende att mitt svar dröjt så länge och hoppas att uppgifterna kan vara till nytta.

Nordiska teaterkommittén har två huvuduppgifter, dels att fördela bidrag till nordiska teatergästspel, dels att anordna vidareutbildning för nordiska teaterarbetare. Avsikten är att den nordiska vidareutbildningen skall vara ett komplement till den vidareutbildning som finns på det nationella planet i de olika länderna. Behovet av vidareutbildning är nämligen mycket större än vad som kan tillfredsställas enbart på det nationella planet.

Den nordiska vidareutbildningen kommer att bedrivas på olika sätt, dels genom kurser, seminarier o dyl, dels också genom resande pedagoger, skriftlig information, brevkurser m m. Man eftersträvar också att i samband med gästspel anordna olika aktiviteter som har en utbildningseffekt. Viktigt är att betona vidareutbildningsaspekten. Grundutbildning för teaterns yrken måste förbli en nationell angelägenhet.

Vidareutbildning anordnas i princip för alla kategorier av teaterarbetare. Det framhålls särskilt i kommitténs instruktion att man bör ägna uppmärksamhet åt teknikeryrkena, eftersom dessa släpar efter i utbildningshänseende i alla de nordiska länderna.

Kommittén består av en medlem från vardera av de nordiska länderna, utom från Finland, som har två ledamöter, en finsk- och en svenskspråkig. Finland har dock vid omröstning bara en röst. För varje medlem finns en suppleant. Kommittén sammanträder minst tre gånger per år, i anslutning till ansökningsterminerna för gästspelsbidrag. Den löpande verksamheten hanhas av kansliet, som leds av en generalsekreterare.

Generalsekreteraren, som är anställd på 2/3-tid, och vars kontrakt löper till den 1 mars 1980 med möjlighet till förlängning, är daglig ledare för verksamheten. Han förbereder gästspelsärenden och föredrar dem för kommittén för beslut. I fråga om vidareutbildning åligger det honom att verkställa

de beslut kommittén fattat, att engagera pedagoger, sörja för de praktiska arrangemangen i samband med kurser o dyl, att motta ansökningar till vidareutbildning och sörja för att de handläggs i samråd med de nationella teaterunionerna och kommitténs resp. ledamöter etc. Särskilt viktigt är att generalsekreteraren håller nära kontakt med de olika organisationer som finns på teaterområdet i Norden, både nationella och nordiska, både fackliga och rent yrkesbetonade. Från kansliet utges löpande ett informationsblad med aktuella upplysningar om kommitténs verksamhet och beslut. Informationsbladet tillställs samtliga teatrar, teatergrupper, teaterskolor etc i Norden, liksom fackliga och andra organisationer.

Instruktion för generalsekreterarbefattningen är f n under utarbetande och kommer att fastställas på sammanträdet i oktober.

Utbildningsplaneringen för spelåren 1978/79 Och 1979/80 omfattar i första hand följande områden: Barn-och ungdomsteater, teaterteknik(scen), teaterteknik(ateljé), operaregi och teaterpedagogik. Planeringskonferenser med specialister från dessa områden har hållits under maj månad, och planering med utgångspunkt från de synpunkter och önskemål, som därvid framkommit, pågår f n. Detaljerade planer beräknas föreligga vid oktobersammanträdet. Hittills hr.r kommittén anordnat två vidareutbildningskurser, nämligen för teaterpedagoger i Kungälv 26 juni - 2 juli i samarbete med Nordiska scenskolerådet och en kurs med namnet "Ljussättning som konstnärligt uttrycksmedel" under Robert Örnbo's ledning i Stockholm 14 - 19 augusti.

Samtliga kurser och övriga utbildningsaktiviteter kommer att dokumenteras i en skriftserie.

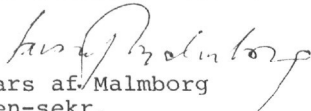
Kommitténs budget bestämmes årligen av Nordiska Ministerrådet. Medlen förvaltas av Sekretariatet för nordiskt kulturellt samarbete i Köpenhamn. För 1978 finns anvisat något under 500 000 Dkr^x, för 1979 beräknas ungefär samma nivå. Det är att märka, att kansliet och generalsekreteraren trätt i funktion först 1/3 1978. Någon utbildningsverksamhet under första halvåret 1978 har därför inte kommit till stånd. Det överskott som kommer att uppstå för 1978 av denna anledning ämnar kommittén anhålla att få överfört till kommande år.

Ett problem som kvarstår olöst gäller stipendiering för deltagare i nordisk vidareutbildning. Kommitténs medel är avsedda för engagemang av pedagoger, hyra av lokaler, framställning av kursmaterial etc, men inte för att bekosta deltagarnas resor och uppehälle. Dessa kostnader måste de enskilda länderna bära själva, men f n saknas en tillfredsställande gemensam ordning på den punkten. Kommittén har i en skrivelse till Nordiska Ministerrådet påtalat detta problem och anhållit om Ministerrådets medverkan till frågans lösning. Att det rör sig om ett problem har manifesterats just de sista dagarna, när flera deltagare i den ovan nämnda Örnbo-kursen ringt återbud, på grund av att de inte kunnat finna någon

x)för vidareutbildning

form för att finansiera sinresa till Stockholm och sitt
uppehålle där under kursveckan.

För Nordiska Teaterkommittén

Lars af Malmborg
Gen-sekr.

Aarhus Teater

Skolegade - 8000 Århus C - Telefon (06) 12 07 22 og 12 05 72

Skitseforslag til instruktør- og scenograf-uddannelse ved Skuespillerskolerne

på

Odense Teater og Aarhus Teater

Uddannelsen tænkes udformet som en 4-årig praktik-betonet uddannelse i nær tilknytning til såvel skuespilleruddannelsen på Skuespillerskolerne som teaterproduktionen på Odense Teater og Aarhus Teater.

Der optages hvert fjerde år 4-5 elever på hver skole, således at der hvert andet år er optagelsesmulighed på en af disse skoler.

Skitse til uddannelsesplan:

1. år:

Instruktøreløverne følger skuespillerelevernes 1. års undervisning suppleret med enkelte elementære teoretiske fag afhængig af de enkelte elevers baggrund. Hertil løbende teoretisk undervisning i tekstanalyse, research-teknik, kultur-, musik-, stil- og teaterhistorie med lærerkræfter fra Skuespillerskolen og lokale højere læreranstalter samt kurser i taleteknik, stage-fight, mime maskespil etc. Denne undervisning fortsættes de følgende år.

2. år:

Instruktøreløverne arbejder i kortere perioder praktisk i teatrets forskellige tekniske afdelinger: regi, rekvisit, lys, lyd, snedkersal, malersal, frisør, skræddersal, presseafdeling for at få et direkte grundlæggende kendskab til de praktiske forudsætninger for en teaterforestillings tilblivelse. Derefter følger de som instruktør/scenografassistenter fra den første planlægning en af teatrets forestillings tilblivelse under vejledning af en erfaren instruktør. Derudover følger eleverne opgaver i øvrige medier i fornødent omfang.

3. år:

Praktikår hvor eleverne enkeltvis får praktik som assistenter på en produktion på et gruppeteater eller lignende.

Efter praktikperioden udenfor skolen laver eleven som produktion en opsøgende forestilling med et af elevholdene under kyndig vejledning af erfaren instruktør/lærer.

Herudover suppleres med yderligere medieundervisning og/eller -praktik. (TV-producerkursus og for scenografer praktik på TV- og filmstudie).

4. år:

Studieophold i 2-3 måneder ved førende udenlandske teatre som volontør eller assistent samt 1-2 selvstændige produktionsopgaver med professionelle skuespillere ved Odense Teater eller Aarhus Teater.

Sideløbende teoretisk undervisning og selvstudier med kyndig tutor som vejleder.

Generelt:

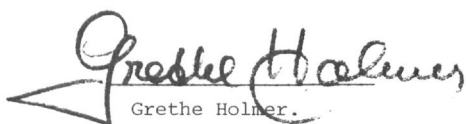
Uddannelsen bør planlægges meget individuelt udfra de enkelte elevers baggrund og særlige behov, men hovedvægten bør lægges på det praktiske arbejde, dels som assistent, dels ved egne opsætninger, mens den teoretiske uddannelse i videst muligt omfang bør ske ved selvstudier med vejledning fra erfarne fagfolk som tutors.

Scenografelever følger i en periode på mindst 6 mdr. undervisningen på Skolen for Brugskunst i håndværksmæssige discipliner efter nærmere aftale mellem de to uddannelsesinstitutioner.

Udgifter:

En sådan uddannelse vil kunne gennemføres ved en årlig merudgift for hver af skolerne på kr. 100-150.000,-.

Aarhus, den 31. januar 1978.

Grethe Holmer.

Henrik Bering Liisberg.

